

1981 040 877

U.O.V.S. - BIBLIOTEEK

198104087901220000019

DIE VERSPREIDING VAN KERNWAPENS EN INTERNASIONALE

ORDE

deur

CHRISTIAAN RUDOLF LIEBENBERG, B.A. HONS.,

VERHANDELING

voorgelê ter vervulling van die vereistes vir die
graad

MAGISTER ARTIUM

in die

FAKULTEIT VAN LETTERE EN WYSBEGEERTE
(Departement Staatsleer)

aan die

UNIVERSITEIT VAN DIE ORANJE-VRYSTAAT

BLOEMFONTEIN

STUDIELEIER: PROF. DR. D.P. WESSELS

BLOEMFONTEIN

JANUARIE 1981

VOORWOORD

Die geskiedenis van die internasionale orde dui op die voortdurende stryd tussen volkere. Ten spyte van die mens se strewe na vrede het magsvergrype in die kerneeu nog geensins 'n afname getoon nie. Die pogings tot internasionale ontwapening en wapenbeperkings word gekenmerk deur die mislukking daarvan. Met die koms van kernwapens het die mens 'n tree nader aan sy finale ondergang gegee en het die argwaan waarmee elke moontlike besitter bejeen word, kenmerkend van die internasionale orde geword.

Dit is die doel van die verhandeling om die moontlike gevolge van kernwapenverspreiding teen die agtergrond van die internasionale orde met spesiale verwysing na die R.S.A. se posisie toe te lig.

My besondere dank gaan aan Professors Barnard en Wessels, my studieleiers, vir hul onderskraging met die verhandeling en vir hul leiding deur die jare wat tot die liefde vir die vak aanleiding gegee het. My dank ook aan Mnr Pruis vir die waardevolle informasie verskaf ten opsigte van Rewolusionêre Oorlogvoering. Aan Mev B. Weidemann vir die vaardige wyse waarop sy die tikwerk gedoen het, ook 'n woord van dank.

Ter nagedagtenis aan Oom Kowie dink ek aan sy inspirasie waarsonder die prikkeling tot die internasionale poli-

(ii)

tiek nooit 'n werklikheid sou word nie.

My dank ook aan my vrou wat geduldig die moeilike tye alleen moes deurbring.

Ek dra die verhandeling aan my dierbare ouers op sonder wie die nodige liefdevolle opvoeding nie alleen my studies onmoontlik sou maak nie, maar my lewe ook soveel armer sou laat.

Ten slotte betuig ek my dankbare ootmoediging aan my Skepper vir die talente aan my toevertrou.

C.R. LIEBENBERG

PRETORIA
JANUARIE 1981

INHOUDSOPGAWE

		<u>BLADSY</u>
VOORWOORD		(i-ii)
HOOFSUK 1:	INLEIDING	(1-4)
	BRONNELYS	(5)
HOOFSUK 2	DIE MAGSFAKTOR IN INTER- NASIONALE VERHOUDINGE	(6-107)
1	INLEIDENDE ORIËNTERING	(6-8)
2	OORLOG AS DIE UITVLOEISEL VAN DIE MAG VAN STATE	(8-12)
3	VERANDERING IN DIE KARAKTEREIE VAN OORLOG- VOERING	
3.1	Inleidende oriëntering	(13)
3.2	Verandering in die grootte en omvang van oorlogvoering	(13-15)
3.3	Die tegnologiese ontwikkelingsproses van wapentuig	(15-17)
3.4	Toename van die kostestruktuur van oorlog	(17-19)
3.5	Moraliteit, ideologiese en strukturele veranderings	(19-21)

4	GRONDLIGGENDE VERANDERING IN OORLOGSTRATEGIE	
4.1	Perspektief	(21-23)
4.2	Oorlogtaktiek	(23-25)
5	DIFFERENSIASIE IN KONVEN- SIONELE SWAARDMAGAANWENDING	
5.1	Inleidende oriëntering	(25-26)
5.2	Die strategiese veranderlik- heid in oorlogvoering	(26-28)
5.3	Die afskrikkingsstrategie van kernwapens	(28-29)
5.4	Taktiese aspekte van kernwapens	(29-30)
5.4.1	Die vermoë rondom die openingsaanval	(31-34)
5.4.2	Die vermoë rondom die oorlewingspotensiaal	(34-35)
5.4.3	Strategiese kernwapens	(36-38)
5.4.4	Taktiese kernwapens	(38-42)
5.5	Gevolgtrekking	(42-43)
6.	REWOLUSIONÊRE OORLOGVOERING	
6.1	Die ontstaan en ontwikke- ling van rewolusionêre oorlogvoering as oorlog- verskynsel	
6.1.1	Inleidende oriëntering en die ontwikkeling van rewo- lusionêre oorlog-	(44-45)

	voering na die Tweede Wêreldoorlog	
6.1.2	Bydraes van enkele grond- leggers tot die ontwikke- ling van die strydmetode	(46-50)
6.1.3	Die strategiese aanwending van rewolusionêre oorlog	(50-55)
6.1.4	Taktiese aspekte van re- wolusionêre oorlogvoering	(55-60)
6.1.5	Teen-insurgensie	(60-63)
6.2	Stedelike terrorisme	
6.2.1	Inleidende oriëntering	(63-65)
6.2.2	Oogmerke en optredes	(66-67)
6.2.3	Strategiese en taktiese metodes	(67-73)
6.3	Samevattend	(73-74)
6.4	Chemiese en bakteriologiese oorlogvoering	(74-80)
7.	SLOT	(80-81)
	BRONNELYS	(82-173)
HOOFSTUK 3	DIE GESKIEDENIS VAN WAPEN- BEPERKING	(108-115)
1	INLEIDENDE ORIËNTERING	(108-110)

2	ONTWAPENING GEDURENDE DIE KERNEEU	
2.1	Inleidende oriëntering	(111)
2.2	Die Baruchplan: 1945-1953	(112-114)
3	MISLUKTE SKEMAS VAN DIE VYF- TIGERJARE: 1953-1960	
3.1	Inleidende oriëntering	(114-115)
3.2	Die ontwapeningspitsberaad van 1955 ("Disarmament Plan")	(116-118)
3.3	Ander onsuksesvolle skemas	(118-121)
4.	RELATIEWE SUKSESVOLLE OOREEN- KOMSTE IN DIE DEKADE VAN SESTIG	(121-122)
4.1	Die beperkte kernwapentoets- verbod van 1963 ("Limited- Test-Ban-Treaty")	(122-123)
4.2	Die ooreenkoms op die beper- king van kernwapenversprei- ding van 1968 ("Treaty on the Nonproliferation of Nuclear Weapons")	(123-127)
5	DIE SAMESPREKINGS OOR STRATEGIESE WAPENBEPERKING: SALT I ("Strategic Arms Limitation Talks")	

5.1	Inleidende oriëntering	(127)
5.2	Kronologiese verloop van samesprekings tot die SALT I ooreenkoms	(127-131)
5.3	Omvang van die samesprekings	(132-135)
5.4	Samevattend	(136-138)
6	DIE OPVOLGENDE SAMESPREKINGS OOR STRATEGIESE WAPENBE- PERKING: SALT II	
6.1	Inleidende oriëntering	(138-140)
6.2	Verloop van gebeure rondom SALT II	(140-141)
6.2.1	Die Sowjet-Unie se stryd- punte	(142-143)
6.2.2	Die V.S.A. se strydpunte	(143-145)
6.3	Basiese faktore wat aan- leiding gegee het tot die ondertekening van SALT II	(145-151)
7	SAMEVATTEND	(152-153)
	BRONNELYS	(154-171)
HOOFSTUK 4	ONDERLIGGENDE OORSAKE VIR DIE BEPERKING OP GETALS- UITBREIDING	(172-252)
1	DIE SEKURITEITSDILEMMA	

1.1	Inleidende oriëntering	(172-173)
1.2	Verskillende sieninge in verband met die sekuriteitsdilemma	(173-175)
1.3	Die sekuriteitsdilemma en magsvermoëns	(175-180)
1.4	Sieninge aangaande die sekuriteitsdilemma	(181-182)
2	GEVOLGE VAN 'N KERNBOTSING	
2.1	Inleidende oriëntering	(182)
2.2	Verskillende hipoteses	(183-186)
3	'N GEBALANSEERDE BESLISSINGS- FUNKSIE	
3.1	Inleidende oriëntering	(186-187)
3.2	Owerheidsbeslissings	(187-191)
4	KERNTERRORISME	(191)
4.1	Inleidende oriëntering	(191-192)
4.2	Afpersing	(192-193)
4.3	Sluikhandel in kern- materiaal	(194-196)
5	AFPERSING DEUR KLEINER MOONDHEDE	
5.1	Inleidende oriëntering	(196)
5.2	Afpersing en magsuit- breiding	(196-200)

5.3	Gevolgtrekking	(200-201)
6	DIE KOSTEFAKTORE IN KERN- WAPENTEGNOLOGIE	
6.1	Inleidende oriëntering	(201-202)
6.2	Die probleem rondom die koste aan kernwapentuig	(202-207)
6.3	Gevolgtrekking	(208)
7	ESKALASIE VAN 'N LOKALE BOTSING TOT 'N GLOBALE KERNKATASTROFE	
7.1	Inleidende oriëntering	(209)
7.2	Supermoonhdede en eie belange	(209-213)
7.3	Die sekuriteitsdilemma binne streeksverband	(213-217)
7.4	Gevolgtrekking	(217)
8	DIE ONSTUITBARE VER- SPREIDINGSREAKSIE	
8.1	Inleidende oriëntering	(217-218)
8.2	Faktore wat 'n rol speel by kernverspreiding	
8.2.1	Vermoë ten opsigte van kernmag	(218-221)
8.2.2	Vermoë binne militêre verband	(221-222)

(x)

BLADSY

9	KLEINER KERNMOONDHEDE EN DIE OPENINGSAANVAL	
9.1	Inleidende oriëntering	(223)
9.2	Redes vir 'n openingsaanval	(223-226)
9.3	Gevolgtrekking	(226)
10	DIE GETALSMATIGE UITBREI- DING VAN DIE KERNKLUB	
10.1	Inleidende oriëntering	(227-228)
10.2	Die kernenergie problema- tiek	(228-229)
11	DIE AFSKRIKKINGSTRATEGIE VAN KERNWAPENS	
11.1	Inleidende oriëntering	(230)
11.2	Polities-strategie dilemma	(230-233)
12	DIE PROBLEMATIEK VAN KERN- VERMOË BESKERMING	
12.1	Inleidende oriëntering	(233-234)
12.2	Komponente wat beskerming benodig	(234-236)
12.3	Gevolgtrekking	(236)
	BRONNELYS	(237-252)
HOOFSTUK 5	FAKTORE WAT KERNWAPEN- VERSPREIDING AANMOEDIG	(253-337)

BLADSY

1	INLEIDENDE ORIËNTERING	(253)
2	PROBLEEMSTELLING RAKENDE DIE MAGSVERMOË VAN STATE	(253-258)
3	BEDREIGING VAN DIE NIE- KERNMOONDHEDE DEUR DIE KERNOLIGARGIE	(258)
3.1	Inleidende oriëntering	(258-259)
3.2	Militêre strategie	(259-262)
3.3	Ekonomiese afhanklikheid	(262-263)
3.4	Besorgdheid van die nie- besitters	(264-265)
4	BEDREIGING VAN KONVENSIO- NELE WAPENTUIG	(265)
4.1	Inleidende oriëntering	(265-266)
4.2	Die politieke terrein	(267-269)
4.3	Probleem rondom die besit van kernwapens	(270-271)
5	SEKURITEITSWAARBORGE DEUR DIE SUPERMOONDHEDE	
5.1	Inleidende oriëntering	(272-273)
5.2	Die verspreiding van kern- wapens	(273-275)
5.3	Die supermoondhede in oorsig	(275-277)
6	TUSSENSTAATLIKE ISOLASIE, DIE BASIS VIR 'N NUWE	

	WÊRELDGROEPERING	
6.1	Inleidende oriëntering	(277-279)
6.2	Identifisering en gemeenskaplike probleme	(279-281)
6.2.1	Suid-Afrika	(281-282)
6.2.2	Grondliggende faktore vir samewerking	(282-285)
6.2.3	Samevattend	(285-286)
7	DIE ENERGIEKRISIS	
7.1	Inleidende oriëntering	(286-287)
7.2	Kerntechnologie as ruilmiddel	(287-291)
7.3	Kerntechnologiese ontwikkeling	(291-295)
7.4	Kernwapentechnologie opsigself	(295)
7.4.1	Kernspleting (Nuclear Fission) en kernfisie (Nuclear Fusion)	(295-297)
7.4.2	Die ontwerp van kernwapens deur kernspleting en waterstof	(297-299)
8	PRESTIGE	
8.1	Inleidende oriëntering	(299)
8.2	Die selfgeldingsdrang en die identiteitsbehoud	(299-304)

9	HORISONTALE UITBREIDING NA/EN STREEKSGROEPERINGE	
9.1	Inleidende oriëntering	(305-306)
9.2	Evaluering van moontlike faktore wat tot streeks- groeperinge aanleiding gee	(306-312)
9.3	Voordele van samewerking	(312-315)
10	BESKERMING VAN KERNAAN- LEGTE	
10.1	Inleidende oriëntering	(315-316)
10.2	Beskerming deur konvensio- nele wapens	(316-317)
10.3	Kernverspreiding tussen state	(317-319)
11	SLOTBESKOUIING	(320-322)
	BRONNELYS	(323-337)
HOOFSTUK 6	DIE KERNWAPENPROBLEMATIEK VAN DIE R.S.A.	(338-422)
1	HISTORIESE PERSPEKTIEF	(338-346)
2	EVALUERING VAN DIE BE- STAANDE S.A. KERNNYWER- HEID	(346-351)

3	ONDERLIGGENDE OORSAKE VIR BEPERKING OP DIE BESIT VAN KERNWAPENS	(352)
3.1	Die sekuriteitsdilemma	(352-357)
3.2	'n Gabalanseerde be- slissingsfunksie	(357-359)
3.3	Eskalاسie van 'n lokale botsing tot 'n globale kernkatastrofe	(359-363)
3.4	Kernwapentegnologiese koste	(364-366)
3.5	Die verandering in inter- nasionale orde	(366-369)
3.6	Gevolgtrekking	(369-371)
4	FAKTORE WAT KERNWAPENBESIT AANMOEDIG	(371-373)
4.1	Uitbreiding van kernmags- vorm	(373-376)
4.2	Bedreiding deur kernmoond- hede/Sekuriteitswaarborge van die supermoondhede bied geen vertrouwe	(376-381)
4.3	Bedreiging deur konvensio- nele en terroriste magte	(382-387)
4.4	Tussenstaatlike isolasie/ alliansievorming	(387-392)

BLADSY

4.5	Die energiekrisis en die vermoë om buitelandse valuta te verdien	(392-397)
4.6	Kernvermoë vir eie beveiliging, verhoging van prestige	(397-399)
4.7	Gevolgtrekking	(399-400)
	BRONNELYS	(401-422)
HOOFSTUK 7	STANDPUNT	(423-424)
	LITERATUURLYS	(425-455)
	OPSOMMING	(456-458)

HOOFSTUK 1

INLEIDING

Die afgelope twee tot drie jaar het 'n hernude belangstelling oor die verspreiding van kernwapens ontwikkel en die gevolglike invloed daarvan op die internasionale arena en meegaande wêreldsekuriteit het die fokuspunt van internasionale verhoudinge geword. In die dekade van sewentig met sy hernude humanistiese aanslag, mense-regte-verheerliking en van onderontwikkelde state wat hulself tot pionne in die hande van die supermoondhede (veral Rusland) verlaag het, is dit duidelik dat die brandpunt weer eens na die magsmeerdere sal verskuif. Met die steeds kwynende Westerse demokrasie en gepaardgaande magsdekadensie het die internasionale orde homself finaal gevestig in die kraal van die opkomende anti-Christe en is die belangstelling in die natuurse-magte die antwoord op die valse platform-diplomasie van ons tyd.

Deur die eeue is die internasionale orde gekenmerk deur oorlog en magsvergrype juis omrede die sondegebrokenheid van die mens. Met die ontwikkeling van wapentuig is steeds gepoog om die wapen te vervaardig wat die volmaakte sou wees om God se skepping finaal te vernietig. Met die gooi van die atoombom het die mens sy

laaste stap na selfvernietiging gegee en die tegnologiese ontwikkeling van hierdie wapen is slegs die produk van die mens se nimmereindigende versugting na selfverheerliking. As sodanig is die belangstelling wat daar oor die moontlike verspreiding van kernwapens heers die gevolg van die vrees dat die internasionale orde nou vinnig sy klimaks tot selfvernietiging nader en dit daarom nodig geword het om deur middel van ontwapening- en wapenbeperkende funksies die einde van selfvernietiging te verhoed.

Omdat die magte in die kern van wapenvervaardiging opgesluit is, het die kernwapen dan ook die middelpunt van die mens se tegnologiese vindingrykheid ("know how") geword. Die militêre strategiese belangrikheid van kernwapens uitgesluit - bly kernwapens nog steeds die eksklusiefste komponent tot wêreldprestige en daardeur word die moontlike aanwending daarvan tot 'n onoplosbare dilemma gedwing.

Die invloed wat dus deur die besit van kernwapens op die internasionale orde afgedwing word, neig om die konstante staat van gereedheid tot magsvergrype verder aan te stu. Terwyl die aktivering van kernwapens nog nie eers begin het nie om van totale verspreiding nie eers te praat nie, neig die moontlike aanwending daarvan alreeds om in 'n totale wanbalans te ontwikkel.

Hierdie kernhisterie oor die "have's and "have-nots" is besig om tot 'n hoogtepunt op te bou en enige verdere verspreidings van kerntechnologie word onmiddellik afgekraak en deur die internasionale orde as sulks, verwerp.

Waarom het die belangstelling na die verspreiding van kerntechnologie en kernwapens die afgelope aantal jare so toegeneem?

Dalk lê die antwoord daarin dat met Israel se aktivering van 'n kernbom gedurende die 1973 Yom Kippur-oorlog en ook Indië wat op 18 Mei 1974 die kerngeledere betree het, die sogenaamde "n-th-country" begrensing finaal verbreek is en die betowering sy einde bereik het. Deur hierdie gebeurtenisse is die hoop beskaam dat die Kernsperverdrag ("NPT") die antwoord op die vraag was na die begrensing daarvan.

Soos Bloomfield dit so treffend gestel het:

"Having one more "nuclear-capable" power does not change the world. But what could change it would be a snowballing, fatalistic belief that becomes a self-fulfilling prophecy unless it is countered by a different belief that is equally potent."¹

Die bestaande kernmoondhede is deur hierdie gebeurtenisse daaraan herinner dat hul imperialistiese dreunlyf-houding nou sy einde nader en dat die sneeubal-effek van kernwapenverspreiding net so wel eendag op hul sou boemerang. Van die kant van die klein- en middelmoondhede gesien - kernwapens bied die antwoord op die finale wegbreek van kapitalisties-kommunistiese imperialisme en die skep van 'n onafhanklike vrye toekoms.

Wie dus nog in die waan van die opskorting van kernwapenverspreiding verkeer, draai homself 'n rat voor die oë want van terugkeer na die ou orde is daar nie sprake nie en die verspreiding het die logiese gevolg van die mens se strewe na onafhanklikheid en soewereiniteit op eie erf geword.

BRONNELYS

1. Vgl. Bloomfield, L.P., Nuclear Spread and World Order, in Foreign Affairs, Vol. 53, Nr. 4, Julie 1975, p. 743.

HOOFSTUK 2

DIE MAGSFAKTOR IN INTERNASIONALE ORDE

1. INLEIDENDE ORIËTERING

Vir baie eeue al, maar veral gedurende die twintigste eeu, het die betrokkenheid van oorlog in die internasionale verhoudingsstelsel 'n kenmerk van die sondegebrokeheid van die mens geword. Die internasionale orde, of wat dit veronderstel is om te wees, word nie alleen deur die gevaar van oorlog bedreig nie, dit het 'n werklikheid geword wat wêreldvrede in sy murg aantast.

Aan die wortel van internasionale orde lê die afwesigheid van 'n permanente gesagstruktuur en gevolglik is elke subjek tot die struktuur op sy eie magsvermoë aangewys om homself te handhaaf.¹ As gevolg van die steeds groter wordende vernietigingspotensiaal van kernwapentuig is magsvergrype derhalwe 'n veel groter probleem vir die mens se voortbestaan as ooit vantevore. Dit is dus amper logies dat die mens se sterkste drang, dié tot oorlewing, die vernaamste kriterium vir die voortbestaan van 'n verhoudingsstelsel sal wees. Die gevaar van oorlog het dus eintlik die verhouding binne internasionale orde op en net die oorlewings-

strategie word dus behou. 'n Magsbasis van afskrikking waartoe kernwapens grootliks bygedra het, het so ook as 'n behoudingsgrondslag na vore getree - 'n ultimatum tot die mensdom wat nooit sal verstryk nie.

Die deelnemende state aan internasionale orde sal uiteraard verskil oor watter faktore bydra tot die opheffing van hul vreedsame voortbestaan. Terwyl die groot moondhede/kernmoondhede, die gevaar in die irrasionele optredes van die klein moondhede sien, is die imperialistiese dreunlyfhouding van eersgenoemde vir die klein moondhede die prominente voorbeeld van die gevaar van magsvergrype. So word bedingingsvermoë 'n belangrike faktor om internasionale verhouding te meet en die internasionale orde word dus 'n onderdeel van beslissings van state.

Orde is aan die orde van die dag om so die swaardmag-aanwending volgens bestaande norme te beoordeel. As gevolg van die verlaging in die dieptegang van menslike verhoudings, norme en regsoordeel, het oorlog en ideologie 'n bestaansreg verkry volgens 'n etiek ongekend in die menslike geskiedenis. Bestaande beskaafde norme waarvolgens die internasionale orde deur die eeue gekenmerk is, bestaan nie meer nie en die omverwerping daarvan het die kleed van prestige aangeneem. Hierdie immorele kenmerke van die internasionale orde

het daartoe gelei dat wapenontwikkeling gedurende twee wêreldoorloë, interne oorloë en die gevaar van kernwapens, verhef is tot die grondslag van internasionale verhoudinge. Laasgenoemde dus 'n deelgenoot van die ultimatum wat nooit verstryk nie, dētente en ongereeelde oorlogsvoering wat opsigself vervlak het tot terreur-aanwending sonder enige maatstawwe van moraliteit.² Die magsfaktor in internasionale verhoudinge het dus gegroei tot 'n ewigdurende interaksie van deelgenote sonder begrensing van morele afdwalinge.

2. ORLOG AS DIE UITVLOEISEL VAN DIE MAG VAN STATE

Die magsfaktor dui duidelik op die wisselwerking tussen die deelnemende subjekte tot die internasionale verhoudingssteeem en oorlog. Dit is egter nie 'n statiese verband waar geen stappe gedoen word om hierdie twee van mekaar te skei nie - daarvoor het die oorlogsvoorkomende maatreëls gesorg. Volgens Barnard, word die struktuur van internasionale verhoudinge daaraan kenbaar dat dit - anders as die interne staatstruktuur - geen monopolie op die swaardmag het nie.³

Alhoewel daar dus geen beperking op die gebruik van die swaardmag is nie, is deur verskeie wapenbeperkende en ontwapeningsmaatreëls gepoog om internasionale orde op 'n gesonde grondslag te bou. Hier moet nou duidelik onderskei word dat oorlog as sodanig nie altyd verkeerd

is nie. Die onderskeie soewereiniteite kan verplig word om juis as gevolg van die aantasting van sy soewereine voorbestaan, na die wapen te gryp. Wie dus sy morele verpligting om sy voortbestaan en soewereiniteit te handhaaf versaak, staan in die gerig om deur God geoordeel te word.⁴ Soos Knorr ook tereg opmerk:

"Using military power protectively means ultimately either deterring its aggressive use by another actor or being prepared, should deterrence fail, to defend against the others' attack."⁵

Beskerming teen aggressie kan dus nie anders as sinvol ingebed te wees binne die funksionele bevoegdhede van die owerheidstaak nie - selfs deur middel van oorlog as die onafwendbare laaste skans waar geregtigheid en harmonie in die wêreldpolitiek gehandhaaf moet word.

Oorlog openbaar egter 'n veelheid van doelstellings wat almal meewerk om die internasionale orde aan te tas. Die doelstellings van oorloë het dus veel te make met alle lewensvorme en daarom is elkeen van hierdie faktore 'n heffing in die lang geskiedenis van oorlogsvoering. Die internasionale politiek is dus net 'n enkelvoud van die veelvoud van faktore wat tot oorlog aanleiding kan gee, hoofsaaklik as gevolg van die mag-

strewe van state. Morgenthau sê dan ook heel tereg dat, "interactional politics, like all politics, is a struggle for power."⁶

Oorlog is daarom nie net 'n tussenstaatlike probleem nie, maar kan ook 'n staatsinterne aangeleentheid wees, maar vanweë die tradisionele bevrydingsdimensie daarvan - die invloed van massakommunikasie en die groeiende bewussyn oor menseregte bygereken, word selfs die mees lokale oorlog vir die huidige, internasionaal geprojekteer. Alhoewel die betrokkenheid dus binne staatkundige territorialiteit afgebaken kan word, is die bemoeienis en beïnvloeding lank reeds internasionaal.⁷

Uit voorgaande blyk duidelik die diversiteit van faktore wat tot oorlog kan lei, en die rol van oorlog binne internasionale verband. Clausewitz huldig dan ook die mening dat "War has its own language but not its own logic."⁸

Hieruit kan ons aflei dat oorlog in 'n politieke milieu plaasvind waarin terselfdertyd al sy boustowwe geleë is. Die geskiedenis van oorlog bewys dat politiek die hoofrol gespeel het, terwyl ideologieë self nie 'n geringe invloed uitgeoefen het nie. Die twee dekades tussen die twee wêreldoorloë was gekenmerk deur 'n ge-

brek aan ideologiese ooreenstemming en die vorming van magsblokke. Na die Tweede Wêreldoorlog het daar finaal 'n einde gekom aan die tradisionele bedeling van die magsbalans. Met die uitkristallisering van die V.S.A. en Rusland as die twee supermoondhede in die wêreldpolitiek het die vooroorlogse multi-polarisme plek ingeruim vir bipolarisme. Voortaan sou die U.S.S.R. en V.S.A. die wêreldpolitiek rig. Die ander state sou dekking kom soek by die een wat hom die voortreflikste voordeel kon bied, en waarmee hy hom ideologies kon assosieer.⁹

Die verandering wat die magsfaktor met die loop van eeue ondergaan het, het terselfdertyd ook na die uitvinding van kernwapens 'n gedaanteverwisseling ondergaan, skryf Snyder in sy omvangryke werk Balance of Power in the Missile Age:

"The power that was balanced in the pre-nuclear balancing process was essentially the military power to take or hold territory. Nuclear weapons, large range aircraft and missiles have super imposed a new balancing over the old. The new balance, which we might call "the balance of terror", centers on a different form of power - not the power to contest control of territory but the power to inflict

severe punishment and to deter by the threat of such punishment."¹⁰

As gevolg van hierdie gedaanteverwisseling wat die magsfaktor ondergaan het, skryf Wright op sy beurt:

"It seems unlikely that the nineteenth century system of power equilibrium can be restored. There is no potential balancer and there are too few great powers to coalesce effectively against aggression by either of the greatest power."¹¹

Hoffmann som die rol van die mag in die internasionale politiek soos volg op:

"The range of power politics here is broad enough to explain why "power politics" and international politics are often used interchangeably: it is the fragmentation of concensus and power that turns international politics into power politics."¹²

3. VERANDERING IN DIE KARAKTEREIE VAN OORLOGVOERING

3.1 Inleidende oriëntering

Net soos die mag as faktor in internasionale verhoudinge oor die eeue heen verandering ondergaan het, so ook die karaktereie van oorlogsvoering. Nie alleenlik het die verandering ten opsigte van die houding teenoor oorlog ingetree nie, maar ook op die terrein van oorlogsvoering in sy ware beeltenis. Brodie gee as rede aan,

"Because nations insist on remaining judges in their own cases, one has to retain some reservations about the effectiveness of the changes of view that we have observed since 1916."¹³

Hierdie veranderinge is hoofsaaklik in die volgende aspekte geleë:

3.2 Veranderinge in die grootte en omvang van oorlogvoering

Getalmatig het daar ingrypende veranderinge oor die geskiedenis van oorlogvoering ingetree. Die grootte van die gewapende magte toon 'n konstante styging ten opsigte van die wapenmagte self, en die persentasie

wat dit van die totale bevolking uitmaak. Die agtiende eeu was dan ook die eerste om die aanvaarding van nasionale staande magte te sien.¹⁴ Die Brodie's skryf hierdie verandering aan die volgende toe:

"Thanks to the industrial revolution the civilian was now responsible for providing the industrial means of war, and the workshop became as vital part of the struggle as the battlefield."¹⁵

Die Strategiese realiteit wat waarskynlik met die intrede van kernwapens heelwat van sy oorspronklike waarde verloor het, is dat oorlogsdeelname progressief meer eise aan bevolkingsgetalle stel. Met die koms van kernwapens, die toename in tegnologiese vermoëns en die gevolglike vermindering in mannekrag het die omvang van oorlogvoering heel anders daar begin uitsien.¹⁶

Nie dat oorlog en konflik enigsins afgeneem het nie. Die periode sedert die Tweede Wêreldoorlog word juis gekenmerk deur 'n toename in konflik en geweld. Internasionale pogings om metodes tot vreedsame naasbestaan teweeg te bring - ontwapenings en wapenbeperkende maatreëls - gaan steeds voort maar dui al-

reeds op mislukking.¹⁷ Die veranderinge wat plaasgevind het is dus tegnologies van aard omdat die omvang van oorlog grootliks daardeur bepaal word.

3.3 Die tegnologiese ontwikkelingsproses van wapentuig

Die tegnologiese invloed op wapentuig en oorlogvoering - van die swaard tot mobiele gelanseerde interkontinentale ballistiese projektele - gaan gepaard met die groeiende verontpersoonliking van die hele proses van oorlogvoering¹⁸ en soos die Brodie's tereg opmerk,

"War continued to be waged by rigid rules, with tactics largely a chess-game affair. Even the changes wrought by the greatest military innovator of the mid-century, Frederick II of Prussia, were largely technical and tactical rather than strategic."¹⁹

Die ontwikkeling in wapentuig word dan ook heel dikwels omskryf as die resultaat van 'n rewolusie in die wetenskap, veral in die skeikunde.²⁰

Die tegnologiese ontwikkelingsproses wat sekerlik die grootste invloed op strategie en taktiek tot gevolg sou hê, is die van treine en spoorlyne. Oor hierdie aspek huldig Brodie dan ook die mening dat,

"The railroad revolutionized strategic geography, increased the peace and power of strategical manoeuvre, made armies more massive and more mobile, and stimulated a whole new science of logistics."²¹

Met die twintigste eeu betree ons 'n periode wat die wetenskap en tegnologie onlosmaaklik met mekaar verbind:

"The remarkable advances in pre-atomic technology during the nineteenth and twentieth centuries were, with a few notable exceptions, the work of engineers utilizing the theories of scientists, or of scientists temporarily working as engineers or inventors under the pressure of war," aldus Brodie.²²

Met die koms van kernwapens het die totale omvang van oorlog, takties, strategies en tegnologies 'n verandering ondergaan. "New weapons, and the new strategies and tactics which they make possible, alter the conduct of wars," skryf Burns.²³

Met die koms van kernwapens het die betekenis van oorlog daartoe oorgegaan dat in konflik daar geheel en al op bestaande militêre magte gesteun moet word. Van veel groter belang as net die tegnologiese ontwikkelingsproses van wapentuig, is die gevolge van kernwapenontwikkeling. In sy finale sê Brodie, "... the Atomic age has seen the first widespread questioning of the basic utility of war as an instrument of national policy."²⁴

Die verspreiding van kernwapens kan in die toekoms 'n omvangryke probleem ten opsigte van internasionale verhoudinge tot gevolg hê. Die tegnologiese ontwikkelingsproses van wapentuig het gevolglik 'n groter omvang as net die wapentuig self, en die invloed daarvan op internasionale verhoudinge het 'n kenmerk van die hedendaagse diplomatiek geword.²⁵

3.4 Toename van die kostestruktuur van oorlog

Die verhoogde finansiële uitgawes in die verband gaan enersyds gepaard met groeiende wapentegnologie en andersyds met die geleidelike differensiasie van die staatstruktuur na 1945; as die swaardmag as funderingsmoment orent begin kom, en oorloë in nasionale staatsbelang gevoer word. Ten opsigte van die koste verbonde aan wapentuig self, skryf Brodie,

"As weaponry increases in complexity and sophistication, it is natural that it should become more expensive. But the kind of steep ascent in costs that we have been witnessing over the last decade or two, a rise which seems exponential rather than simply arithmetic, possess quite special problems of its own. One of these problems is to determine in each case whether it goes beyond anything that can be rationally justified."²⁷

Die geweldige koste verbonde aan veral kernwapens, asook gewone konvensionele wapentuig, bied dan ook aan die internasionale statery die geleentheid tot wapenbeperking. Die ekonomiese beweegrede tot wapenbeperking is sekerlik die mees kragvolle motivering en indien dit nie slaag nie sal suksesse op die gebied slegs 'n vae droom bly.²⁸

Dit is egter nie so maklik om die koste te besnoei nie, omdat mannekrag en ekonomie so interafhanklik is. Die militêre nywerhede bied werksgeleenthede aan miljoene mense en koste besnoeiing sal meebring dat baie hul werk sal verloor.²⁹

Die kostestruktuur van wapentuig gee ook daartoe aanleiding dat state wat dit wel kan bekostig, die geleentheid gebruik om ander te ontmoedig om meer wapens te bekom. Volgens Huntington sal,

"The success of rising economic costs in bringing about the negotiated end of an arms race depends upon their incidence being relatively equal on each participant. A state which is well able to bear the economic burden normally spurns the efforts of weaker powers to call off the race."³⁰

In die geheel gesien is dit te betwyfel of enige verdrag-, afdanking van werkers, stopsit van uitbreidings, ens. enige invloed op die uitgawe van wapentuig sal hê. Die interafhanklikheid van staat en owerheid in die owerheidsamp, wapentuig vir nasionale belang en as ekonomiese stimuleerder bied geen ontmoediging tot kostebesnoeiing nie.

3.5 Moraliteit, ideologiese en strukturele veranderinge

Streng struktureel analities beskou, het oorlogvoering tot die terrein van die swaardmag beperk gebly - op die slagveld moes die finale oorwinnings behaal of nederlae gelei word.³¹ Soos generaal Beaufre na die

strateeg verwys het as dat,

"The strategist must not limit himself to what is possible, he must find ways to do what is necessary."³²

Met die era van die Koue Oorlog waar dit in 'n sekere mate 'n kompromis tussen ideologiese uitgangspunte en politieke handhawing is, word die verskille nie op geweldadige wyse en openlike oorlogvoering besleg nie, maar bevries deur 'n pariteitsdétente van kernterreur.³³ Schelling merk dan tereg op:

"... nuclear weapons do make a difference, marking an epoch in warfare. The difference is not just in the amount of destruction that can be accomplished but in the role of destruction and in the decision process."³⁴

Die strukturele veranderings ten opsigte van die ontwikkeling van wapentuig en die aanwending daarvan, die moraliteitskrisis in die eeu van die ware leuen en die groeiende ideologiese polarisasie, gee daartoe aanleiding dat die mens se bestaan vervlak het tot 'n alledaagse stryd om oorlewing. Die Koue Oorlog word derhalwe gekenmerk deur die meedoënlose bombar-

dering van lewens- en wêreldbeskoulike oortuigings. n Fundamentele verandering wat veral ontstaan omdat kernterreur die sogenaamde bevriessingstelsel van vreedsame naasbestaan teweeg bring.³⁵

4. GRONDLIGGENDE VERANDERINGS IN OORLOGSTRATEGIE

4.1 Perspektief

Die geskiedenis van oorlogvoering dui onweerlegbaar op die ontwikkeling en verandering ten opsigte van militêre strategie. Dit was ook geensins n eenmalige verandering nie, dit gaan gepaard met wapenontwikkeling, tegnologiese veranderlikheid en die verhoudings tussen state. Want soos gestel,

"Military strategy can no longer be thought of, as it could for some countries in some eras, as the science of military victory. It is now equally, if not more, the art of coercion, of intimidation and deterrence. The instruments of war are more punitive than acquisitive. Military strategy, whether we like it or not, has become the diplomacy of violence,"³⁶ aldus Schelling.

Verskeie militêre en politieke "profete" het insette gelewer oor militêre strategie, waaronder veral

Clausewitz, Beaufre, Liddell-Hart en Kissinger. Onderlinge verskille het in die laaste jare na vore gekom wat die veranderings in strategie geheel en al verskillend beoordeel. So sien Bernard Brodie die ware strateeg as die persoon wat agter die skerms die besluite neem en dit dan aan die bevelstruktuur moet oordra. Generaal Curtis LeMay sien dit egter in 'n heel ander lig as hy sê:

"The military profession has been invaded by pundits who net themselves up as popular oracles on military strategy."³⁷

Hierdie stelling van LeMay spreek vanself. Daarmee wil ons tot groot hoogte saamstem. Dit is egter nie die geheel aanvaarbare norm nie. Sonder die hulp van buite (dit sluit ekonome, nywerheidsbestuurders, ens. in), kan die militêre strateeg nooit enige strategie beplan nie. Die rol wat die politikus speel by die finale beslissingsfunksie word ook oor die hoof gesien. Die punt is egter dat nadat alle informasie oor 'n beplande aksie ontvang en geëvalueer is, die finale beslissing tot die beplande optrede by die militêre bevelstruktuur lê.³⁸

Volgens Barnard gaan militêre strategie in die kern oor die totaliteitskuns van oorlogvoering. Dit behels voorbereiding, die gehalte van bevel en soldaat,

die ontplooiing van militêre veldtogte, toerusting en wapentuig, logistieke vernuf en ondervinding. Dit wil sê erkenning van die feit dat elke jota en titel van oorlogvoering daarby inbegrepe is.³⁹

Volgens Schelling is die strategie daarin geleë, "(that)... it is not concerned with the efficient application of force, but with the exploitation of potential force."⁴⁰ Burns op sy beurt eien dit soos volg: "New weapons, and the new strategies and tactics which they make possible, alter the conduct of wars."⁴¹

Soos dit uit die voorgaande aanhalings blyk, is daar 'n veelheid van interpretasies oor wat strategie is.⁴² Die kern is egter geleë in die doel van strategie wat daarom gaan om politieke ideale te verwesenlik deur die beste gebruikmaking van beskikbare hulpbronne.

4.2 Oorlogstaktiek

Die taktiese militêre ontplooiing op die slagveld self is die absolute verantwoordelikheid van die bevelvoerder. Op die slagveld is die generaal in bevel, tydens die veldslag is sy gesag absoluut.⁴³

By die aanwending van kernwapens is dit belangrik dat daar egter eers na die strategiese konsekwensies gekyk moet word van 'n kernaanval. Die generaal in bevel het nou veel meer om aan te dink as juis net die taktiese aanwending van sy kernmag. Ziegler merk dus tereg op,

"This is not to say that nuclear weapons make no difference at all. They certainly do, but the difference lies in areas other than sheer destructive power."⁴⁴

Taktiese superioriteit is belangrik, maar as dit in diens van 'n kortsigtige strategie aangewend word, word beslissende veldslae gewen, maar die oorlogspoging, verloor. Die taktiese gevolge van die veldslag moet dus nie die strategie verbygaan nie, terwyl die afskrikkingstrategie van kernwapens steeds in gedagte gehou moet word.⁴⁵

In sy boek, The Power of Nations, skrywe Knorr,

"(the) using (of) military power protectively means ultimately either deterring its aggressive use by another actor or being prepared should deterrence fail, to defend against the other's attack."⁴⁶

Die finale antwoord op die spesifieke taktiek in die oorlog gebruik, lê dus steeds aan die hand van 'n oorkoepelende strategie.

5. DIFFERENSIASIE IN KONVENSIONELE SWAARDMAGAANWENDING

5.1 Inleidende oriëntering

Tradisioneel differensieer die aanwending van swaardmag in die volgende vlakke: die leër, vloot en lugmag asook die polisie. Aanvullend tot hierdie swaardmagvermoë het kernwapens in die twintigste eeu tot die toneel toegetree en die bestaande balans van swaardmagaanwending in sy murg aangetas.⁴⁷ Soos gestel,

"The 'power' that was balanced in the pre-nuclear balancing process was essentially the military power to take or hold territory. Nuclear weapons, long-range aircraft and missiles have super-imposed a new balancing over the old,"⁴⁸ aldus Snyder.

Die tradisionele aanwending van die leër, vloot en lugmag het dus 'n verandering ondergaan ten opsigte van wapentuig asook ten opsigte van die magsbalans.

"The wars of the twentieth century can be interpreted as transitional from a system of world order based on the individual policies of sovereign states thinking of their own security and prosperity in preserving the power equilibrium, to a system of world order organizing collective efforts to maintain a equilibrium recognized as a common interest of all,"⁴⁹ sê Quincy Wright.

5.2 Die strategiese veranderlikheid in oorlogvoering

Die begrippe 'magsbalans' en 'strategiese ewewig' het in die kerneue hul hoogtepunt bereik. In die vorige eeu het mag as 'n allesoorheersende faktor die staatkunde soos volg daar laat uitsien:

"States, influenced by pride in sovereignty, the inertia of tradition, and the hope of restoring a stable balance of power attempt to stem the tide of a growing world opinion by isolating their national publics behind artificial barriers."⁵⁰

Met die aanbreek van die Tweede Wêreldoorlog het hierdie bestaande platform-diplomasie sy einde genader en sou die toneel na die oorlog 'n veranderde strategie, die "Koue Oorlog" binnegaan juis omdat die aanwending van kernwapens vermy word.

Die *status-quo* van hierdie platform-diplomasie, bring sedert die einde van die Tweede Wêreldoorlog 'n stelsel van terreurewig op die swaardmagfront. Die realistiese begrip het egter spoedig posgevat dat die strategiese aanwending van kernwapens so diepgrypend op die volle staatkundige spektrum insny dat die beslissingsmomente rondom die aanwending daarvan onder geen omstandighede meer die prerogatief van die militariste alleen kan wees nie.⁵¹

Die strategie van "power and force" het dus daartoe bygedra om die strategiese veranderlikheid van oorlogvoering, nie alleen te verander nie, maar dit 'n bestaansreg binne pariteit te gee, ongeëwenaard in die geskiedenis⁵² van die mensdom.

In die vorige eeu was dit kenmerkend dat versteuringe in die mag tot oorlog sou lei. Die verwoestingskrag van kernwapens het nou onverwylt daartoe bygedra dat die magsfaktor in 'n magsewig gestabiliseer het. Nie dat oorlog nooit weer sal plaasvind nie, net die

feit dat met kernwapens die moontlikheid van 'n totale oorlog verminder het terwyl magsvergrype hoofsaaklik tot die terrein van die "Koue Oorlog" gereduseer het.

Dit skyn dus of die verwoestingspotensiaal van totale oorlogvoering na die Tweede Wêreldoorlog daartoe bygedra het om die fundamentele grondslae van oorlog ingrypend te verander.⁵³

5.3 Die afskrikingsstrategie van kernwapens

5.3.1 Kernoorlogvoering is totale oorlogvoering in die volle sin van die woord. Dit is 'n oorlogspoging met volle oorgawe met geen lewensakker buite die bereik van die wapentuig nie. Wanneer daar dan oor hierdie aspek geredeneer word moet steeds in gedagte gehou word dat kernstrategie in die teken van tegnologiese hoogbloei staan.⁵⁴

Gevolglik het dit noodsaaklik geword dat oorlog bevries moet word en die afskrikingsstrategie van kernwapentuig is dan ook die gevolg daarvan. As gevolg van die vrees wat die mens koester dat kernwapens gebruik sal word en dit tot die opskorting van sy voortbestaan sal lei, is dit tot die hede nog nie aangewend nie.⁵⁵ Volgens Barnard is die werklike waarde van kernwapens daarin geleë dat dit nie aangewend moet

word nie, maar deur die bedreigingsmoment bevriesing teweegbring.⁵⁶

As gevolg van die kernmagvermoë van die groot moondhede bied dit ook die voorkoming aan 'n kernoorlog juis omrede die gevaar van totale uitwissing. McNamara laat hom dan ook soos volg uit oor die afskrikingsstrategie wat in kernwapens geleë is:

"... deterrence is a sound policy that safeguards our nation from attack - but it is not an absolute safeguard."⁵⁷

5.3.2 ("Faktore wat aanleiding gee tot kernwapenverspreiding" en "Grondliggende Oorsake vir kernwapenverspreiding" word in hoofstukke 4 en 5 volledig bespreek.)

5.4 Taktiese aspekte van kernwapens

Dit is baie duidelik dat wat die aanwending van kernwapens betref, dit radikaal van enige konvensionele metode van oorlogvoering of rewolusionêre oorlogvoering verskil. As gevolg van die bevriesing van kernwapens het rewolusionêre oorlogvoering op die voorgrond getree ter verwesenliking van politieke ideale. As gevolg van die uiters verfynde aanwen-

dingsmetodes van kernwapens is uiters gewigtige besluite nodig tot so 'n stap. Daarom dat Barton heel sinies opmerk:

"Technology does change and does continuously influence what decisionmakers can do and what they believe they should do."⁵⁸

Die staatsleiers, militêre en ekonomiese adviseurs, en andere het gevolglik 'n groot verantwoordelikheid wanneer daar wel besluit word om tot 'n kernaanval oor te gaan. Die konstante gereedheidsgrondslag waarop kernvermoë berus is dus 'n sielkundige aanpassing vir die mens omdat wanneer die kernaanval begin het, die uiteinde 'n relatiewe ope vraag bly, met ander woorde, "victory is no longer a prerequisite for just hurting the enemy."⁵⁹

Die taktiese aanwending van kernwapens is verder geleë in die verskillende aanwendingsmetodes binne strategiese verband, met ander woorde die werklike militêre gebruik daarvan. (Hierdie aspek word kortliks bespreek om die nodige agtergrond te gee ten opsigte van hoofstukke 4 en 5.)

5.4.1 Die vermoë rondom die openingsaanval

As gevolg van die omvangryke slaankrag wat kernwapens bied, word die idee gehuldig dat die eerste aanval ("first-strike-capability"), die vyand onverhoeds moet betrap om hom te neutraliseer voordat hy 'n vinger kan verroer. Hiermee saam gaan natuurlik ook die konvensionele swaardmag om nie alleen die kernaanval op te volg nie maar ook vir 'n algehele magsoorwig.

Konvensionele magte is egter veel meer kwesbaar as kernwapens en daarom moet dit eerder tesame met kernwapens gebruik word as om dit in die eerste plek te gebruik. Kernwapens is geensins allesoorheersend nie, indien 'n staat se aanvals- of afweermisiele eers getroef is bly daar weinig slaankrag oor. Ongetwyfeld is die belangrikste oorweging by die beplanning van 'n kernmag en/of konvensionele magte die strategiese aspek.⁶⁰ Daar bestaan natuurlik mengingsverskil oor hoe die openingsaanval beplan en uitgevoer moet word. In Balance of Power in the Missile Age spreek Snyder homself soos volg uit oor die "first-strike deterrence" soos hy dit noem:

"For the deterrence of conventional ground attack, unaccompanied by a surprise nuclear strike, the relevant nuclear capability is of course the first-strike

variety. Conceivably deterrence of ground invasion might be effective with a minimum first-strike force just enough to cause sufficient damage to the attacker to offset the value he places on conquest of the country attacked."⁶¹

Wat die aanwendingsaspek aangaan laat Schelling hom soos volg daaroor uit:

"Nuclear weapons make it possible to do monstrous violence to the enemy without first achieving victory. With nuclear weapons and today's means of delivery, one expects to penetrate an enemy homeland without first collapsing his military force."⁶²

Die internasionale statery en veral die kernmoondhede het gou besef dat die aanvalsmetode nie noodwendig maksimale slaankrag inhou nie omdat die teenaanval katastrofies kan wees. Indien die volle eerste aanval, afgeslaan is, is die aanvaller aan die genade van die vyand oorgelewer. Uit hierdie vrees het toe die strategie van 'n oorlewingspotensiaal ("second-strike-capability") ontwikkel.⁶³

Met behulp van verdere tegnologiese ontwikkeling het die moontlikhede van sukses met die openingsaanval toegeneem en geniet dit nou voorkeur in militêre kringe. Die feit dat ruimteoorloë moontlik geword het, het tot hierdie terugkeer aanleiding gegee. Die Amerikaanse militêre bevel in die Withuis het met die idee na vore gekom om hul missiele te laat lei deur seine wat vanaf 'n satelliet gestuur word. Ook die moontlikheid om missiele direk vanaf 'n ruimtestasie te vuur. Hierdie metode hou die voordeel van groter akkuraatheid in wat noodsaaklik is by die openingsaanval.

In opvolging van bogenoemde bestaan ook die sogenaamde "space shuttle" wat in staat is om vyandelike satelliete te onderskep en dit selfs na die aarde terug te bring. Tesame met hierdie taak word dit ook van die "space shuttle" verwag om met behulp van laserstrale ballistiese missiele neer te skiet. Die tegnologiese vermoë om akkuraatheid en trefkrag te verbeter, leen hom dus uitstekend tot die openingsaanval.⁶⁴

Verder is die taktiek ook uitstekend om kleiner kernmoondhede in 'n skaakmat posisie tot mekaar te plaas deurdat die openingsaanval daartoe kan lei dat een van hulle totaal uitgewis kan word. Deur hierdie aanvalsmetode skep die kleiner kernmoondhede ook 'n gevaar vir die supermoondhede omdat in so 'n aanval hul 'n

hele stad kan verloor. Die openingsaanval bly dus die vernaamste fase by 'n kernaanval.⁶⁵

5.4.2 Die vermoë rondom die oorlewingspotensiaal

Oorlewingspotensiaal word deur Barnard omskryf as die militêre slaankrag van 'n staat nadat dit 'n kernaanval van 'n ander ondervind het.⁶⁶ Die waarde van die strategie is geleë in die mate waartoe 'n staat 'n vergeldingsaanval sal kan loods nadat hy alreeds 'n kernaanval geabsorbeer het. Die supermoondhede beseef hierdie strategie duidelik omdat geeneen van hulle oor die absolute magmeerderheid beskik om die ander met die eerste aanval te vernietig nie.

Dit bring natuurlik mee dat daar ongetwyfeld 'n groter afskrikkingsstrategie in die oorlewingspotensiaal geleë is as wat dit die geval met die openingsaanval is. Die taktiese aspek is volgens Snyder in die volgende geleë:

"A country has a minimum second-strike deterrent when it has just enough nuclear striking-power after subtracting the forces which the potential aggressor would be able to eliminate in a surprise attack and by his air defences - to cause damage to the opponent's economy

and population thereby more than offsetting the value which the opponent places on his objective."⁶⁷

In die praktyk kom dit verder daarop neer dat by beslissings deur die supermoondhede geneem, die kleiner moondhede nouliks geken word. By beslissings deur laasgenoemde geneem word die supermoondhede vandag amper ten volle geken. Dit beteken dat hy beslissings deur die supermoondhede geneem die kleineres die kans staan om geheel en al *vernietig* te word met 'n openingsaanval terwyl by die oorlewingsaanval hul tog 'n kans het om die supermoondhede te knou.⁶⁸

Die oorlewingspotensiaal het dus uitgekristaliseer as die vernaamste strategiese aspek in die kerneeu. Toespitsing van die taktiek geskied deur middel van die besondere kernwapens, konvensionele wapentuig, die bergplekke van byvoorbeeld kernknalkoppe, die tegnologiese magsoorwig en die besluite geneem. Wapentuig wat in hierdie taktiese ontwikkeling hul plek moet volstaan is, strategiese kernwapens en taktiese kernwapens.

5.4.3 Strategiese kernwapens

Omdat 'n volledige bespreking van elke strategiese kernwapentuig vir die bepaalde studie nie nodig is nie word dit slegs kortliks toegedig:

Die belangrikste en ongetwyfeld die wapen met die grootste mate van verwoestingskrag is die "ICBM" (Interkontinentale Ballistiese Missiele), wat soos die naam aandui, oor lang afstande gevuur kan word.⁶⁹

Verskeie tipes missiele is deur die jare ontwikkel soos byvoorbeeld die *Lance*, *Sergeant*, *Honest John* and *Pephing* wat almal land-tot-land missiele is.⁷⁰ Dan is daar ook nog die missiele wat vanaf 'n duikboot gevuur kan word, die sogenaamde *Polaris* en later die *Poseidon* wat elk oor 14 onafhanklike plofkoppe beskik. 'n Totaal van 224 plofkoppe per duikboot wat die wêreld geheel en al kan vernietig.⁷¹

Die nuutste toevoeging tot hierdie arsenaal is die ballistiese missiele wat vanaf reuse vliegtuie⁷² gelanseer kan word, sowel as vanaf vragmotors en treine om hul meer maneuvreerbaar te maak. Die Russe geniet

'n voorsprong op hierdie gebied. 'n Groot verbetering aan die akkuraatheid van hierdie missiele is die "Command Data Buffer"-sisteem wat deur middel van die lanseringskontrole in staat is om die vlug van 'n missiel te verander binne 36 minute en dit op 'n nuwe koers te bring.⁷³ Met hierdie ontwikkeling het die Amerikaners verseker dat hul 'n groter tegnologiese voorsprong op die Russe het. Daarteenoor het die Russe se strategiese missielvermoë so geweldig toegeneem dat Amerika heeltemal oorskadu word.⁷⁴

Die ABM's (Anti-Balistiese-Missiele) wat dien as 'n missielafwerende stelsel. Hierdie afweerstelsel beskik oor die *Sparta* wat missiele in die stratosfeer kan onderskep en die *Sprint* wat dit in die atmosfeer kan doen. Die SALT-verdrae het dan ook bepalende klousules ten opsigte van die afweerstelsels wat dit vir beide die supermoondhede moontlik maak om sekere gebiede daarmee te bewapen.⁷⁵ So het die Russe byvoorbeeld heel eerste hul hoofstad, Moskou, onder die sambreel geplaas. Om hierdie afweerstelsels tesame met die aanvalswapens te laat fungeer, onderskepping en

slaankrag te verhoog, is die "*stellar inertial guidance system*" (SIG) ontwikkel.⁷⁶

Die Amerikaanse "MIRV" (Enkel Meervoudige Onafhanklike Doelgerigte Missiele) word as 'n belangrike strategiese wapentuig beskou. Die wapen behels die volgende: die gebruik van meer as een plofkop in 'n enkel missiel, wat op verskillende doelwitte toegespits word, of op die aanvallende vlug geleidelik op afsonderlike teikens ontkoppel kan word.⁷⁷

5.4.4 Taktiese kernwapens

Met taktiese kernwapens word bedoel daardie kernwapens wat ontwikkel is vir 'n lae intensiteit oorlog en dus uitstekend inpas binne die strategiese raamwerk van die oorlewingspotensiaal.

Leitenberg definieer taktiese kernwapens as volg:

"The phrases 'tactical nuclear weapons', and more recently 'theatre nuclear weapons', are dependent for their meaning on customary usage. They are defined largely by exclusion, and to be set aside from the category of "strategic nuclear weapons". This latter

group is again usually defined arbitrarily in the West as those nuclear warheads delivered by ICBM's, SLBM's (Submarine Launched Missiles), long-range bombers, fractional-orbital space-born systems, and probably ABM's. Tactical nuclear weapons are then intended to include all other kinds, and they are also intended to convey in the public mind the notion of battlefield use, although many have quite other targets. These other non-strategic categories of nuclear weapons include:

Air-dropped free fall bombs and glide bombs;
Air-to-surface missiles and air-to-surface stand-off missiles; Airbreathing cruise missiles; Surface-to-airmissiles; Shorter-range surface-to-surface missiles; Air-to-air missiles; Artillery; Depth charges; Torpedoes and rocket torpedoes; Atomic demolition munitions or nuclear land mines; and Ocean mines."⁷⁸

Die kruisermisiel (*Tomhawk* van die V.S.A.) is seker die mees skrikwekkende taktiese wapen waaroor die wêreld beskik omdat die gevaar van die wapen in sy akkuraatheid geleë is. Die stralfout-persentasie van hierdie wapen is vir alle praktiese doeleindes

nul. Om hierdie wapen se akkuraatheid te verhoog word die in die "MIRV"-klas geplaas. Met ander woorde, voertuie, vliegtuie, treine en skepe word gebruik om dit te lanseer en die missiel word gelei deur 'n eie ingeboude rekenaar wat dit na die vyandelike basis lei. Vir Amerika hou dit die voordeel in dat dit nie bereikbaar is deur Russiese afweerstelsels voordat dit nie eers deur hul radar opgepik word nie. Vir die Russe hou dit verder die gevaar in dat hulle dit nie kan onderskep nie omdat dit vier keer die trefafstand van hul eie kruisermissiel ("Shaddock") het.⁷⁹

Grond-tot-grond missiele, grond-tot-lug missiele, lug-tot-grond missiele, lug-tot-lug missiele. Die Russe se grond-tot-grond en grond-tot-lug missiele, die SA 7, die Snapper, die Swatter, en die Sagger is uiters effektief soos die Oktoberoorlog van 1973 in die Midde Ooste getoon het. Hierdie missiele kan in 'n defensiewe sowel as offensiewe rol gebruik word. Die Russe se "Backfire bomber" troef die Amerikaners verder as gevolg van die geweldige afstand wat dit kan vlieg.⁸⁰

Die wêreld se taktiese kernmagte word verder aangevul deur konvensioneelkernmagte: kern-duikbote met 'n variasie in missielbewapening, vliegdekskepe wat oor 'n dodelike afweerskild beskik, missieldraende bote wat vinniger as die konvensionele vlootskip kan beweeg, tenks bewapen met radar-teikeninstellings, gesofistikeerde radardekkings ter see, op land en vanuit die lugruim en spioenasie-satelliete. Verder is die strategie dat alle wapentuig in samehang met mekaar gebruik moet word.

Die suksesvolste taktiese kernwapen wat die Weste nog ontwikkel het, is die neutronbom. Die neutronbom soos deur die Energy Research and Development Administration in die V.S.A. ontwikkel, is niks anders as 'n klein, "skoon" waterstofbom nie, wat ontwerp is om mense te dood eerder as om geboue of installasies te vernietig. Die uitstraling van die neutronbom duur slegs enkele sekondes. Dit dring selfs deur die vyand se tenks en die mure van geboue sonder om enige skade aan te rig. Die feit dat uitstraling van korte duur is, bring mee dat soldate die gebied wat getref is, binne minute na die ontploffing kan binnegaan. Die neutronbom beskik dus oor die moontlikheid

om die geloofwaardigheid van NAVO se afskrikingsvermoë weer te herstel en te verhoog.⁸²

Interessant om daarop te let dat die *Lance-missiel* (nie 'n strategiese missiel) die draer van die neutronploffkop is en dus buite die SALT samesprekings val.⁸³ Frankryk het intussen ook sy eie neutronbom ontwikkel en dus sy *Force de Frappe* geweldig verhoog. Die lanseerbasisse in Wes-Europa vanwaar die aanslag op Rusland gerig gaan word, is alreeds besig om gebou te word en teen 1982 behoort die wapen ontplooi te wees.

5.5 Gevolgtrekking

In geheel gesien is kerntaktiek in die afskrikingsstrategie geleë. Die ontwikkeling van kernwapens is egter glad nie daardeur aan bande gelê nie. Die magsewewig word gereeld versteur deur nuwe ontwikkelings om dan weer 'n ewewig te verkry deur teenprestasies. Hierdie opeenvolgende ontwikkelings word ook grootliks gerugsteun deur die supermoondhede se ideologiese magstryd. Soos Huntington tereg opmerk:

"Arms races only take place when military forces-in-being are of direct and prime importance to the power of a state."⁸⁴

Rusland, met verwysing na die konvensionele aard van kernmateriaal, neem beslis die voortou en gebruik hul spioenasiediens effektief om die Westerse ontwikkelingsplanne te onderskep en dan slegs in enkele maande nadat h nuwe Westerse wapen die lig gesien het, h ekwivalent na vore te bring. Daarteenoor beskik die Weste met die V.S.A. aan die voerpunt blykbaar oor die voortdurende tegnologiese middele om die voortou te neem en daarvolgens Rusland te troef.

Die Russiese tegnologiese vermoëns moet egter geensins onderskat word nie. Hul het alreeds die voortou geneem ten opsigte van die aantal kernplofkoppe, die kernduikbote asook die ontwikkeling van afweerstelsels. Die gewone konvensionele magte oorheers die van die Weste in meer as een opsig. Die neutronbom plaas op sy beurt deur middel van sy meervoudige en kleiner doelwittoespitsing die V.S.A. op die voorgrond. Dit is egter te bevraagteken of die Weste se tegnologiese voorsprong die konvensionele magsmeerdere van Rusland in bedwang kan hou. Die geloofwaardigheid van die afskrikingsstrategie sal ongetwyfeld moet voortbestaan om die Russe in bedwang te hou.

6. REWOLUSIONÊRE OORLOGVOERING

6.1 Die ontstaan en ontwikkeling van Rewolusionêre Oorlogvoering as oorlogsverskynsel

6.1.1 Inleidende oriëntering en die ontwikkeling van
rewolusionêre oorlogvoering na die Tweede
Wêreldoorlog

Ongereelde oorlogvoering, terrorisme en guerrilla-oorlogvoering in sy verskillende vergestaltingsvorme is tradisioneel as 'n taktiese konsep beskou. Sedert die Tweede Wêreldoorlog is dit egter in verskeie gevalle gepaar aan volksoorloë en bevrydingsoorloë en val dit - so aangewend - ook binne die raamwerk van 'n oorkoepelende strategiese konsep. Verskeie faktore het daartoe bygedra om aan rewolusionêre oorlog prominensie na die Tweede Wêreldoorlog te verleen: Die strategiese bewusmaking van kernwapens wat 'n beperking op konflik lê, die ekonomiese toestand van die Derde Wêreld wat nie hoër vorme van konflik kan bekostig nie en die ontwikkeling van tegnieke waardeur sienswyses van mense beïnvloed kan word.⁸⁵

Die beste definisie van rewolusionêre oorlogvoering word deur Thompson gegee as hy sê:

"A form of warfare which enables a small ruthless minority to gain control by force over the people of a country and thereby to seize power by violent and unconstitutional means."⁸⁶

As besondere vorm van oorlogvoering is rewolusionêre oorlogvoering saamgestel uit drie elemente waarvan die wortels ver terug in die geskiedenis nagespeur kan word.

In die proses van ontwikkeling het die elemente van mobiele oorlogvoering, guerilla-oorlogvoering en die politieke of ideologiese aspekte die grondslag van hierdie krygsvorm geword. In hierdie proses is dit veral Karl von Clausewitz, Karl Marx, Friedrich Engels, Vladimir Lenin en T.E. Lawrence wat met hul idees die boustene gelewer het vir die ontwikkeling van rewolusionêre oorlogvoering.⁸⁷

Die deurlopende gedagte in hierdie ontwikkelingsproses, wat gelyktydig ook die grondslag vir suksesvolle rewolusionêre oorlogvoering vorm, is die effektiewe organisering en mobilisering van die binnefront. Bogenoemde teoritici het in hierdie verband belangrike riglyne neergelê wat as sterk prikkel vir die ontwikkeling van hierdie krygsvorm gedien het. Dit was egter eers Mao Tse-tung wat al die los drade saamgeknoop het tot 'n samehangende geheel, en deur die volmaakte organisering van die binnefront beslag gegee het aan 'n nuwe vorm van oorlogvorm.⁸⁸

6.1.2 Bydraes van enkele grondleggers tot die ontwikkeling van die strydmetode

Sonder die bydraes van enkele grondleggers sou dié vorm van oorlogvoering nooit sy beslag gekry het nie. In die tyd toe nasionale oorloë en massaleërs die veiligheid van baie state in Europa bedreig het, het Bülow en Clausewitz sekere strategiese beginsels neergelê wat direk betrekking gehad het op die verdediging van die vaderland teen invalle van buite, maar wat direk ook invloed uitgeoefen het op die ontwikkeling van rewolusionêre oorlogvoering. In hierdie verband is dit veral die klem wat hulle op die binne-front gelê het wat later so 'n belangrike rol sou speel in die teorie van rewolusionêre oorlogvoering.⁸⁹ Clausewitz kan dan by uitstek as die apostel van offensiewe en mobiele oorlogvoering beskryf word en die eerste militêre denker wat die belangrikheid van die burgerlike bevolking in 'n nasionale defensiewe oorlog besef het.⁹⁰

By Marx en Engels sou hierdie binnefront 'n verandering ondergaan. Dit neem naamlik by die Marxiste 'n permanente vorm aan, dit ontstaan in vredestryd en het as hoofdoel die omverwerping van wettige regerings en van 'n bepaalde sosiale orde deur middel van rewolusie. By die Marxiste word die binnefront egter deur die prolateriaat wat die draers van die gedagte

van permanente rewolusie is, beman. Met hierdie koppeling van oorlogvoering aan rewolusie waarin die binnefront so 'n belangrike rol moet vervul, en wat deur Lenin nog 'n stap verder gevoer is met die skepping van die party as die voorhoede van die proletariaat, kan Marx, Engels en Lenin as die ware voorlopers van rewolusionêre oorlogvoering beskou word.⁹¹ Die leer van Marx en Engels was bepaald gerig teen die heersende politieke en ekonomiese toestande van daardie tyd wat om die klassestryd gesentreer was. Lenin het dit as grondslag gebruik in sy stryd in Rusland en soos hy dan ook bepaald gesê het:

"No government could withstand such a struggle (partisan warfare) in the long run, it was bound to paralyze industry demoralize the bureaucracy and the army and create discontent amongst the people."⁹²

In teenstelling met Clauzewitz was Lawrence van mening dat guerilla-oorlogvoering in sekere omstandighede die aangewese alternatief is vir die verwesenliking van bepaalde strategiese oogmerke, selfs al is gereelde troepe beskikbaar. Sy strategie was hoofsaaklik gegrond op inligting, misleiding, verrassing, die uitbuiting van die vrye ruimtes van die

woestyn en die individualistiese karaktereienskappe van die Arabiere.⁹³ Lawrence het self guerrilla-oorlogvoering as volg opgesom:

"Granted mobility, security (in the form of denying targets to the enemy), time and doctrine (the idea to convert every subject to friendliness), victory will rest with the insurgents, for the algebraical factors are in the end decisive, and against them perfections of means and spirit struggle quite in vain."⁹⁴

Van rewolusionêre oorlogvoering in sy ware betekenis is daar egter nog geen sprake nie. Dit was Mao Tse-tung wat al die los drade saamgeknoop het tot 'n samehangende geheel.⁹⁵ Laqueur skets die agtergrond tot Mao Tse-tung se toetrede tot hierdie milieu as volg:

"Guerrilla warfare in China developed against the background of peasant unrest, the breakdown of the central authority and the presence of a Communist elite which, by trial and error, evolved a more effective strategy than did its rivals for coping with China's problems."⁹⁶

Te midde van hierdie agtergrond moet in gedagte gehou word dat eksterne faktore veel bygedra het tot die chaos wat geheers het. Die hebsug van vreemde moondhede het Sjina omskep in niks meer as 'n internasionale kolonie nie.

Hierdie drie faktore, naamlik die interne verdeeldheid, die uitbuiting en onderdrukking van die kleinboere deur die grondeienaars en die hebsug van vreemde moondhede, het saam met die invloed van Marxisme-Leninisme as vonk gedien vir die opkoms van Mao in Sjina. Uit hierdie drie faktore vloei die hoofelemente van sy leer voort, naamlik nasionale eenheid, sosialisme en anti-imperialisme.⁹⁷

Mao kan dus teen hierdie agtergrond sy rewolusionêre stryd in Sjina volgens 'n goed deurdagte strategie voer, wat indien reg aangewend, 'n swak toegeruste volksleër instaat sal stel om 'n oorwinning oor 'n ryk magtige regering te behaal. Vir die guerrilla wat deur middel van intimidasie, deur die bevolking gevoed en onderhou word, is dit 'n goedkoop manier van oorlogvoering. Sonder eksterne steun kan die stryd egter nooit gevoer word nie en dit het Mao besef. Vir die teen-rewolusionêre magte hou dit 'n langdurige ekonomiese en morele druk in. Mao se beginsel van eenheid in teenstelling raak verder die begrippe "ruimte" en "tyd". Hierdie twee sleutelwoorde om-

sluit Mao se idee van 'n rewolusionêre oorlogvoering.⁹⁸

Insurgente moet daarop voorbereid wees om die stryd vir 'n onbepaalde tyd te voer. Na ruimte verwys hy nie as 'n bepaalde geografiese punt soos ons dit in 'n stellingoorlog vind nie, maar in die sin dat die politieke organisasie en guerrillamagte oor bewegingsvryheid oor 'n uitgestrekte gebied moet beskik sodat vyandelike magte oor 'n breë front bedreig kan word, en sodoende gedwing word om hul magte te versprei.⁹⁹

6.1.3 Die strategiese aanwending van rewolusionêre oorlog

Che Guevara, bekende Latyns Amerikaanse rewolusionêre leier, het die rol van die guerrilla in al sy vergestaltingsvorme as volg gedefinieer:

"Just as the general of a division in a modern war does not have to die in front of his soldiers, the guerrilla fighter, who is general of himself, need not to die in every battle. He is ready to give his life, but the positive quality of this guerrilla fighter is ready to die, not to defend an ideal, but rather to convert it into reality. This is the basis, the essence of guerrilla fighting."¹⁰⁰

In al die verskillende konflikvorms waarbinne die rewolusionêre guerrilla hom bevind, polities-, staatkundig, ekonomies, sielkundig en militêr moet hy hom so laat geld dat hy bo kan uitkom.

Die belangrikste strategiese beginsel van die stryd is volgens Mao Tse-tung daarin geleë dat guerrilla-oorlogvoering tot rewolusie moet lei. In die praktiese toepassing van die beginsels van sy militêre-politieke filosofie het Mao Tse-tung in sy rewolusionêre stryd teen Chiang Kai-Sjek in Sjina 'n krygsvorm beoefen wat baie duidelik van guerrilla-oorlogvoering in sy suiwer militêre betekenis onderskei moet word. Deur die koppeling van guerrilla-oorlogvoering met rewolusie en sielkundige oorlogvoering het hy gestalte gegee aan 'n algehele nuwe krygsvorm, naamlik rewolusionêre-oorlogvoering, of soos hy dit ook noem, die bevolking se oorlog ("the peoples war").¹⁰¹

Volgens Lass is dit duidelik dat guerrilla-oorlogvoering in sy Maoïstiese rewolusionêre betekenis 'n bepaalde fase in 'n uitgerekte rewolusionêre oorlog van binne 'n omvattende strategie vorm wat tot die verwesenliking van vooropgesette politieke eindoogmerke moet lei en wat in die reël die omverwerping van 'n bestaande sosiale orde en 'n bepaalde regering is.¹⁰²

Voordat daar egter tot 'n rewolusionêre oorlog oorgegaan kan word, moet daar 'n populêre oorsaak daartoe wees. Sodanige oorsaak kan byvoorbeeld polities, ekonomies, godsdienstig, kultureel, en sielkundig, van aard wees. Dit is egter van kardinale belang om die oorsaak maksimaal te eksploiteer ten einde dit as stimulus vir die rewolusionêre stryd te laat dien. Elliot-Bateman is van mening dat toestande gunstig moet wees alvorens 'n rewolusionêre stryd ontketen kan word:

"A revolutionary potential must exist. This is not a condition that can be artificially created, indeed both Lenin and Mao Tse-tung emphasize that revolution cannot succeed on the back of conspiracy."¹⁰³

Volgens Elliot-Bateman bestaan sodanige gunstige potensiaal wanneer,

"the normal evolutionary process of society has been stemmed or diverted over a long period."¹⁰⁴

Bogenoemde kan egter nie as 'n volledige weergawe van die bestaansgronde vir rewolusionêre oorlog beskou word nie aangesien blote politieke magsug ook tot die strydmetode aanleiding kan gee. Die belangrikste bestaansgrond is egter die van ontevredenheid onder

veral die stedelike en plattelandse bevolking.

In die verband merk Ellis tereg op:

"A basic feature of the French revolution was that it was both a rural and an urban phenomenon, its political leaders harnessed the grievances of both the peasantry and the labouring poor of the towns to support their drive for political power."¹⁰⁵

Die strategie waarvolgens die rewolusionêre oorlog gevoer word, sien soos volg daar uit: Dit is in die eerste plek 'n totale direkte strategie. Die strategie kan dus omskryf word as ten doel om die bestaande regering en 'n gevestigde sosiale orde te vernietig en die daaropvolgende vestiging van 'n nuwe orde met andersoortige waardesisteme.¹⁰⁶

Mao Tse-tung het ses beginsels neergelê wat sy strategie ten grondslag lê:

- Die verhouding tussen offensiewe en defensiewe aksies met betrekking tot die rewolusionêre stryd in sy geheel.
- Strategiese defensief en strategiese offensief.
- Die vestiging van strategiese basis gebiede.

- Koördinasie van guerrilla-oorlogvoering met gereelde oorlogvoering.
- Die ontplooiing van guerrilla-oorlogvoering in mobiele oorlogvoering.
- Die samehang tussen die verskillende vlakke van bevelvoering.¹⁰⁷

Mao Tse-tung se uitgangspunt ten opsigte van die verhouding tussen offensiewe en defensiewe aksie is dat insurgente hulle in die beginfase van die stryd op die strategiese defensief bevind. In kort kom dit neer op militêre defensief terwyl dit op die politieke vlak offensief moet wees. Gedurende hierdie tydperk moet die bevolking voorberei word - die sielkundige klimaat moet gunstig geskep word vir 'n totale oorname.¹⁰⁸

Die vestiging van strategiese basisgebiede bied aan die guerrillas die geleentheid om hulle pligte ten opsigte van opleiding selfbehoud en uitbreiding uit te voer. Die uitgangspunt was dan ook:

"...conservatism in guerrilla warfare will not achieve the target, namely the confinement of the enemy to a few cities."¹⁰⁹

In 'n rewolusionêre oorlog kan die oorwinning nooit behaal word deur slegs te steun op guerrilla-oorlogvoering nie. Daar moet 'n koppeling, 'n koördinasie wees van mobiele en konvensionele oorlogvoering binne die raamwerk van 'n strategies offensiewe oorlog.¹¹⁰

Die samehang tussen die verskillende vlakke van bevelvoering moet binne die strategiese raamwerk pas om vervulling te gee aan die einddoel. Op die bevelvoeringsvlak moet dit gesentraliseer wees, terwyl dit vir taktiese doeleindes gedesentraliseer moet wees.¹¹¹

Ten slotte moet daar in gedagte gehou word dat die interne (bevolking se rol) en eksterne (buitelandse hulp) komponente elk op sy eie 'n belangrike rol speel. So moet die strategie van rewolusionêre-oorlogvoering by die fisieke sowel as sielkundige karakter van die bevolking aangepas word. Sonder eksterne hulp kan 'n rewolusionêre oorlog nie gevoer word nie terwyl die eksterne houding van die internasionale statery ook die stryd mag beïnvloed.

6.1.4 Taktiese aspekte van rewolusionêre-oorlogvoering

Oorspronklik was guerrillas se optrede suiwer militêr van aard, en is hulle gewoonlik in besette gebiede

gevind waar hulle die verbindingslyne van besettingsmagte versteur en vernietig het.¹¹² As gevolg van die samevoeging van guerrilla-oorlogvoering en rewolusie is 'n nuwe strydmetode egter gebore wat nuwe vereistes aan die taktiese ontplooiing en optredes van guerrillas gestel het.¹¹³ Mao Tse-tung het in hierdie verband gekonsentreer op die elemente van spoed, verrassing en misleiding terwyl die verhouding met die bevolking van uiterste belang is. Die troepe konsentrasie moet dus verbreek word. Dit word bereik deur verspreide aanvalle van klein, beweeglike guerrilla-eenhede oor 'n baie wye gebied. Ten einde dit te kan doen, moet guerrillas ten alle koste die inisiatief bly behou, want dit verseker op sy beurt bewegingsvryheid. Die tyd en plek vir aanvalle word deur die guerrillas bepaal en daarvolgens sy optrede.¹¹⁴

In alle guerrilla-operasies is die elemente van verrassing van deurslaggewende belang. Verrassing kan alleenlik bewerk word wanneer insurgente oor 'n deeglike en uitgebreide inligtingsnetwerk beskik, en dit is hier waar die aktiewe steun en samewerking van die massa onontbeerlik is. In alle rewolusionêre oorloë bring hierdie samewerking van die massa mee dat dit die regeringsmagte is wat hulle op 'n verligte verhoog bevind, en elke beweging wat hulle maak word vanuit die donkerte deur honderde onsigbare oë dopge-

hou. Wanneer regeringsmagte dan toeslaan, gryp hulle eenvoudig net in die lug. Daardeur word die idee van die alomteenwoordigheid van die guerrilla bevorder, hy is dus onaantasbaar soos die vlugtige skadu's in die maanlig.¹¹⁵

Die laaste maar nie die onbelangrikste element van taksiese rewolusionêre oorlogvoering is die van misleiding. Vyandelike troepe moet aan gedurige misleiding onderwerp word. Die doel daarvan is om die vyand af te mat, sy planne in die war te stuur en om vyandelike aanvoerders te verontrus en te verwar. Die moreel van regeringsmagte moes dus afgebreek word.¹¹⁶

Die guerrilla en die massa is die grondelement van enige rewolusionêre stryd. Sonder die massa kan die rewolusionêre oorlog nie gevoer word nie en daarom is die verhouding tussen die guerrilla en die massa van soveel belang. Soos Klonis dit treffend stel:

"(that)... one should never lose view of the fact that guerrilla warfare alone will not assure a nation ultimate victory."¹¹⁷

Die steun en samewerking van die massa, hetsy aktief of passief, is die *sine qua non* vir sukses in rewolusionêre oorlogvoering. Mao maak ook die treffende

vergelyking dat net soos water die absolute bestaansvereiste vir die vis vorm, so is die massa absoluut noodsaaklik vir die voortbestaan van die guerrilla. Dit is dan ook op hierdie gebied waar die guerrilla met sy politieke indoktrinasië die bevolking oorhaal tot sy politieke oortuigings en indien dit nie op 'n vreedsame manier slaag nie, word van fisiese intimidasie gebruik gemaak.¹¹⁸

Mao Tse-tung se riglyne vir taktiese ontplooiing van guerrillas sien soos volg daar uit. Die eerste fase is wanneer die guerrillas die plattelandse gebiede infiltreer met die doel om die bevolking se steun te verkry. In die meer praktiese sin word bedoel die subversiewe opbou fase of die organisasie fase...

Dit word gedoen deur 'n lae profiel te handhaaf en deur toegangsroetes te verkry waardeur wapens en logistieke steun vervoer kan word om dan versteek te word. Die werwing van kandidaat-guerrillas vind plaas wat gewoonlik na naburige state gestuur word vir opleiding.¹¹⁹

Die tweede fase neem 'n aanvang wanneer die steun van die plaaslike bevolking verwerf is, die sogenaamde guerrilla/terrorisme fase. Wanneer dit bereik is, gaan die guerrilla daartoe oor om selektiewe slagte

doelwitte aan te val soos staatsdepartemente, skole en bevolking wat tot dusver hul saak nie goedgesind was nie. Wanneer daar dan veiligheidsmagte gestuur word om opstande te onderdruk of om die guerrillas te vernietig, word direkte konfrontasie vermy. Die sogenaamde "hit and run" (slaan en terugval) metode word gebruik om hul te demoraliseer, te frustreer en om soveel as moontlik van die veiligheidsmagte te bind. Hierdie stadium kan veral omskrywe word as die demoraliserende fase en volgens Elliot-Bateman:

"Unlike military forces, police organizations and local government officials do not have a barrack-type existence that sets them apart from the rest of society. It is thus possible that there is a direct connection between the decline in their effectiveness and the general feeling of discontent within other elements of society."¹²⁰

Die derde fase is die belangrike insurgensie fase of die guerrilla oorlogsvoerende fase. Indien die guerrillas in die voorgaande fases die aanslag van die veiligheidsmagte so kan aflei dat hul ongevalle nie te groot is nie, kan hul die stryd suksesvol voortsit. Dit sal nou vir die plaaslike bevolking lyk asof hul besig is om te wen. Wanneer nou sterk genoeg, sal hul nou vanaf 'n defensiewe fase na die offensiewe fase

oorgaan en die veiligheidsmagte aanval. Wanneer die platteland nou suksesvol oorwin is sal die toevoer- roetes na en vanaf stede aangeval word.¹²¹

Die vierde fase is wanneer die guerrillas openlik oorgaan tot konvensionele/mobiele militêre konfron- tasie met die veiligheidsmagte. Indien al die vorige fases suksesvol afgehandel is, behoort fase vier slegs 'n formaliteit te wees tot totale oorname.

6.1.5 Teen-insurgensie

Soos die geskiedenis aantoon, was alle gevalle van rewolusionêre oorlogvoering nie ewe suksesvol soos in Sjina en Viëtnam nie. Dit is egter die primêre taak van 'n regering wie se land met die moontlikheid van rewolusie bedreig word, om stappe te doen ten einde knelpunte te verwyder om sodoende die rewolusio- nêre potensiaal te ontlont. Indien die rewolusie egter alreeds aan die gang is, kan dit gestuit word deur al die fases in trurat te plaas.¹²² Volgens Thompson kan teen-insurgensie van stapel gestuur word teen die volgende agtergrond:

"The first step after the creation of a strategic hamlet is to create the conditions in which the population has the security to exercise the choice between supporting

the insurgent forces and supporting the forces of the government." ¹²³

Thompson gaan verder met die idee en vestig dit op twee pilare, die opleiding en bewapening van die bevolking in die gebied waar die guerrilla (insurgent) werksaam is, en voorts moet die voorsiening en instandhouding van alle kommunikasiemiddele doeltreffend wees. ¹²⁴

Voordat teen-insurgensie van stapel gestuur kan word moet daar eers vasgestel word waarom daar in die eerste plek insurgensie, intimidasie en ander guerrilla aktiwiteite is. Die agtergrond of situasie waarteen rewolusionêre oorlogvoering ontstaan is kortliks die volgende:

- "- Fear of deprivation and rising expectations,
- Community conflict,
- Failure of the governmental system,
- The failure of political initiative,
- The breakdown of control and administrative agencies,
- The breakdown of essential services,
- The disruption of social groupings." ¹²⁵

Indien die probleme wat tot insurgensie aanleiding gee geïdentifiseer word en uitgeskakel kan word, is die

basis geskep vir doeltreffende teen-insurgensie. Nie dat dit so maklik sal wees om die ommeswaai teweeg te bring nie. Pustay grond hierdie elementêre faktore tot teeninsurgensie kortliks op die sosio-ekonomiese-politiese veranderinge van die staat wat aan insurgensie blootgestel is.¹²⁶

Pustay is egter ook van mening dat die volgende van belang is:

"Control over the greatest possible number of people, the weakening and physical exposure of the insurgent guerrilla forces, and the defeat of the guerrilla forces. These objectives are interrelated and must be pursued simultaneously at both the strategic and the tactical levels."¹²⁷

Die groot potensiële wapen waaroor die guerrilla beskik is die media en daarom is ek van oordeel dat voordat hierdie teen-aksie van stapel gestuur word, die media eerste hokgeslaan moet word. Rewolusionêre oorlogvoering in al sy vergestaltingsvorme verkry vanaf die media soveel publisiteit dat sy saak daardeur aan die bevolking uitgedra word en dit is juis wat verhoed moet word.

Die teenmaatreëls van die regering en veiligheidsmagte is gedurig onder die kritiese oog van die pers en enige maatreëls wat as te onderdrukkend beskou word sal tot 'n uitbarsting in die pers lei wat die guerrillas sal bevoordeel.¹²⁸ Deur dus publisiteit ook te vermy, kan guerrilla optredes tot 'n groot mate onderdruk word. Selfs demokratiese state sal hierdie feit in oënskou moet neem indien hul enige teen-insurgensie suksesse wil bereik.

6.2 Stedelike terrorisme

6.2.1 Inleidende oriëntering

Arnold definieer terrorisme as volg:

"Terrorism can best be described as the use of indiscriminate violence to achieve a political goal."¹²⁹

Die belangrikste kenmerk is ongetwyfeld die terroris se gemeenskaplike strewe na politieke gesag. Die motiewe van terroristegroepe kan onderling verskil, maar in hul optredes vind ons 'n groot mate van ooreenkoms.¹³⁰

Verskeie faktore, soos alreeds in die voorafgaande rewolusionêre gedagterigtings beskrywe, het daartoe bygedra dat stedelike terroriste sedert die laat-sestigerjare soos 'n verwoestende veldbrand versprei het. Trompette is nou wel nie geblaas nie, maar dade van terreur het so algemeen geword dat vandag skaars 'n wenkbrou gelig word as dit die nuusblaaie haal. Die gruweldade van die stedelike terroris word al onmensliker en skokkender maar terselfdertyd word die onvermoë om die verskynsel te bekamp des te opsigteliker in die siek internasionale gemeenskap.¹³¹ Dit is in hierdie verwarrende en radelose toestand wat die stedelike terroris en die tussenstaatlike misdadiger floreer.¹³²

Volgens Mao Tse-tung se model van rewolusionêre oorlogvoering kan rewolusie nooit slaag sonder dat daar politieke oogmerke aanwesig is nie. Dit kan ook alleen slaag indien die politieke oogmerke wat nagestreef word, die aspirasies van die volk weerspieël, wat op sy beurt weer die waarborg is van hulle hulp en samewerking. In hierdie ontwikkeling van rewolusionêre oorlogvoering is daar veral twee name wat vermelding verdien. Die een is Abram Guillén, 'n Spanjaard wat in 1948 na Brasilië verhuis het, en die gebore Argentyn, Carlos Marighella, wat op 4 November 1969 deur die polisie in Brasilië doodge-

skiet is. Guillén kan as die teoretikus en die filosoof van stedelike guerrilla-oorlogvoering beskou word, terwyl Marighella met sy bekende werk Minimanual of the urban guerrilla, die praktiese rewolusionêr was. Die uiteindelijke oogmerke van stedelike guerrilla-oorlogvoering bly dieselfde as dié van rewolusionêre oorlogvoering. Daar is egter sterk sprake van 'n kombinerende van stedelike guerrilla-oorlogvoering met plattelandse guerrilla-oorlogvoering.¹³³

Terrorisme is geskoei op daad van geweld om 'n politieke oogmerk te bereik en diegene daarvoor verantwoordelik misbruik die massa daarvoor soos deur Bouthoul gestateer:

"Terror underlies every armed conflict and every manifestation of violence.

Invariably the aim is to subdue or paralyse the enemy by fear."¹³⁴

Terroriste geld as die aangewese medium om hierdie politieke doel te bereik. Die grondmotief is gewoonlik utopies- die skepping van 'n beter wêreld, sonder om te meld hoe die beter wêreld daar moet uitsien. In die taktiese ontplooiing tree die stedelike terroris in teenstelling met die plattelandse guerrilla in klein elite groepe op.¹³⁵

6.2.2 Oogmerke en optredes

Die heersende staatkundige maatskappy skep die voedingsbron waarbinne terrorisme hul geldingsradius kan uitoefen. Die spesifieke faktore wat as voedingsbron dien, is kortliks die volgende:

Publisiteit: Publisiteit vorm die slagaar van die stedelike terroris waarsonder hy nie sy doelwit kan verwesenlik nie;

Verstedeliking: Die maatskaplike probleme wat in die vestigingsentra ondervind word, gee aanleiding tot verskeie onreëlmatighede en is die broeiplek van terrorisme.¹³⁶

Menseregte en 'n selfgeldingsdrang: Volgens Barnard het menseregte tot 'n internasionale geregtigheidskultus gelei wat die sogenaamde onderdrukte bevoordeel. Die selfgeldingsdrang wat of persoonlik van aard of gemeenskaplik kan wees, dien as 'n platform vir die bevrydingsstryd.¹³⁷

Omdat al hierdie faktore in elke staat teenwoordig is, skep dit vir ontevredenes die moontlikheid tot terrorisme.

Volgens Lass is die guerrilla of terroris in die reël toegewyd aan die saak waarvoor hy veg. Deur middel van sy daade hoop hy om die steun van die massa te verwerf en om terselfdertyd die owerheid tot reaksie uit te lok. Hierdie reaksie word dan aan die massa voorgehou as 'n vorm van onderdrukking wat weer lei tot die mobilisering van verdere steun vir die saak. 138

Binne die kader van stedelike terrorisme val dus baie anti-normatiewe aspekte wat nie alleen heenwys op verskeie metodes nie (anargistiese kommunistiese aspirasies nie) maar ook op die sinnelose geweld, wat vir ons as Christene onaanvaarbaar is.

6.2.3 Strategiese en taktiese metodes

Aan die wortel van stedelike terrorisme en terreur lê die maksimale benutting van die verrassingselement en die uitbuiting van die onverwagte. Hierdeur is dit vir die terroris moontlik om 'n vreesklimaat onder die bevolking te skep en probleme ten opsigte van die sinvolle handhawing van wet en orde te veroorsaak. 139

By guerrilla-oorlogvoering in die militêre sin, is daar nie altyd 'n doelgerigte strategie nie omdat daar

verskillende fases is en omdat hul teruggedwing kan word na 'n vorige fase. Die groot verskil is egter daarin geleë dat daar by stedelike guerrilla-oorlogvoering gewoonlik tog sprake is van duidelik omlynde strategiese eindooogmerke. Dit is ook verstaanbaar as daar in aanmerking geneem word dat stedelike guerrilla-oorlogvoering in werklikheid 'n verdere ontwikkeling van rewolusionêre oorlogvoering is.

Waar stedelike guerrilla-oorlogvoering 'n uitvloeisel of fase is van rewolusionêre oorlogvoering wat na die stad uitgebrei het, word met stedelike terrorisme bedoel al daardie vorme van terrorisme wat nie die werk van rewolusionêre militêr opgeleide guerrillas is nie. Hierdie vorm van terrorisme het in Suid-Amerika met hul belangrikste grondliggende beginsels hul oorsprong gehad met die doel om die regering op die verdediging te plaas en deur middel van slaan en terugval die moreel van die veiligheidsmagte aan te tas, of soos Mao Tse-tung dit gestel het:

"To isolate the City by controlling the surrounding villages, in a country, is the best way to seize political power."¹⁴⁰

In die algemeen beskou het stedelike terrorisme nog nie dieselfde sukses as Mao Tse-tung se rewo-

lusionêre guerrilla-oorlogvoering behaal nie. Die rede daarvoor is dat die stedelike terrorist 'n goeie opgeleide vegter (soldaat of sluipmoordenaar as voorbeeld) moet wees deur sodoende die veiligheidsmagte te oorskadu, indien hy wil oorlewe. Selfs dan is hy onderhewig aan maatreëls soos: klokreëls, klopjagte, en padblokkades. Hul grootste probleem is egter dat polisie-informante moeiliker identifiseerbaar as in die platteland, is. Dit is as gevolg van die feit dat baie internasionale misdadigers hul heil by hierdie groepe gaan soek en op dieselfde manier kan die veiligheidsmagte hul geledere infiltrere.¹⁴¹

Die taktiese ontplooiing van stedelike terrorisme word deur 'n verskeidenheid van aksies gekenmerk waarvan die volgende die belangrikste is:

- Vliegtuigskakings is ongetwyfeld die suksesvolste metode aangesien skokwaarde van die terreurdaad as gevolg van publisiteit aansienlik verhoog word. Die opspraakwekkendste skaking was die voorval te "Dawson's Field", toe verskeie regerings daarby betrokke was.¹⁴² Geen ander skaking in die geskiedenis het meer publisiteit verwek as toe vliegtuie van "TWA", "SWISSAIR" en "BOAC" op 6 September 1970 na hierdie afgeleë vliegveld gedwing en later daar

vernietig is nie.¹⁴³ Hierdie episode moet egter ook beskou word as die begin van 'n afwaartse kurwe in politieke skakings dwarsdeur die wêreld. Die internasionale maghebbers het tot die besef gekom dat drastiese maatreëls getref sal moet word om skakings te verhoed.¹⁴⁴

Vliegtuigskakings het ook tot die eerste internasionale samewerking tussen terroriste gelei.¹⁴⁵ Volgens Jenkins verskaf die internasionale lugrederye aan terroriste die moontlikheid van "unprecedented mobility and with it the ability to strike anywhere in the world".¹⁴⁶

Die grootste skok wat die internasionale lugvaart egter beleef het, was toe daar in 1974 naby die lughawe van Rome Russiese grond-tot-lug missiele by terroriste gevind is.¹⁴⁷ Die moontlikhede wat die aanwending van sodanige wapentuig vir terroriste inhou om beslissings af te dwing, is legio.

In die jongste geskiedenis is dit nie slegs vliegtuie nie maar ook ander openbare vervoermiddels wat potensiële teikens vir die stedelike terroris vorm. Effektiewe optrede teen vliegtuigskakings het die terroriste na 'n ander veld gelok en in die toekoms sal elke denkbare faset van ons samelewing aan hul goëddunke oorgelewer wees.

- Ontvoerings en die aanhou van gyselaars kan daarop gerig wees om regerings in 'n swak lig te stel en verhoudinge op die internasionale front te vertroebel. Hierdie is slegs een motief, daar kan nog baie ander ook wees. Met ontvoerings en die gevolglike aanhou van gyselaars kan derhalwe gepoog word om sekere politieke oogmerke te verwesenlik.¹⁴⁸

Internasionale samewerking tussen terroriste het ook reeds veroorsaak dat een groep terroriste diplomate ontvoer het om beslissings af te dwing wat vir 'n ander faksie tot voordeel strek.¹⁴⁹ Hieroor skryf Jenkins:

"The growing links between terrorist groups are extremely important."¹⁵⁰

- Die besetting van geboue hou ongetwyfeld groot gevaar in omdat daar dikwels vrouens en kinders by betrokke is en die skokwaarde sodanig verhoog word. Die burgerlike bevolking word dan direk met die terroris en sy eise gekonfronteer. Die publisiteit verbonde aan so 'n daad is relatief groter in omvang as in die geval van ontvoerings omdat meer mense daarby betrokke is. Wie ontvoer word is net van so 'n groot belang omdat die eise dienooreenkomstig die belangrikheid van 'n persoon verhoog word.¹⁵¹

- Sabotasie en bomaanvalle, tesame met aanvalle op polisiekantore en staatsgeboue, is die skrikwekkendste metode van terreur¹⁵² omdat die slagoffers direk aan geweld blootgestel word. Dit skep 'n vreesklimaat onder die bevolking wat 'n reuse sielkundige effek het. Dit ondermyn die owerheid se gesag omdat dié nie weet waar die volgende aanval gaan plaasvind nie.¹⁵³

- Sabotasie kan terselfdertyd as 'n terreurmedium tydens rewolusionêre oorlogvoering dien. Dit word veral aangewend tydens die fase van terrorisme-metode wat deur rewolusionêres dwarsdeur die wêreld aangewend word om die ekonomie, die industrieë, landbou en moreel van 'n staat te ontwrig.¹⁵⁴

- Alhoewel sluipmoord as metode tot gewelddadige verandering byna so oud is as die mens self, kan ons dit vandag tipeer as 'n metode eie aan alle terroristegroepe - plattelands sowel as stedelik. Sluipmoorde word onder andere aangewend om paniek en chaos te saai. By sluipmoorde speel die ingesteldheid van die stedelike terrorist 'n deurslaggewende rol. Omdat die daad 'n direkte aanslag op die persoon se lewe beteken, is die sielkundige effek van sluipmoord op die bevolking van kardinale belang.¹⁵⁵

- Betogings, stakings en onluste het die potensiaal om grootskaalse binnelandse onrus en oproer te skep en kan dit die ekonomie tot stilstand bring. 'n Baie belangrike doelwit van stedelike terroriste is om onderdrukkingsmaatreëls uit te lok, en dit vir die betrokke regering onmoontlik te maak om daarsonder te regeer. In sy politieke mobilisasie program akkommodeer die terroris hierdie onderdrukkingsmaatreëls deur onder meer die beeld van 'n martelaar te skep. Deur hierdie valse dogmatiek word die massa beïnvloed om teen die bestaande orde te rebelleer.¹⁵⁶

6.3 Samevattend

Om terrorisme en rewolusionêre oorlogvoering te bekamp is normaalweg 'n lang en ingewikkelde proses. 'n Rewolusionêre stryd kan egter slegs slaag indien die teenrewolusionêre magte se wil tot weerstand vernietig word.¹⁵⁷ Dit is dus die primêre taak van 'n regering wie se land met die moontlikheid van rewolusie bedreig word, om stappe te doen ten einde die situasie betyds te ontloot - voorkoming is beter as genesing.¹⁵⁸

Die stedelike terroris maak van terreur en politieke geweld gebruik om sy oogmerke te bereik omdat dit volgens hom die enigste beskikbare metode is. Sy algemene oogmerke bly egter dwarsdeur die wêreld om die

bestaande sosiale orde te vernietig, om 'n algemene gevoel van wanorde en onsekerheid te bevorder en om sy eie utopiese orde daar te stel.¹⁵⁹

Uit voorgaande studie van rewolusionêre oorlogvoering en stedelike terrorisme blyk die rewolusionêre karakter waarop dit berus duidelik. Die tipiese milieu van rewolusionêre oorlogvoering, deurtrek na die stedelike trefkrag daarvan bied aan die kommunistiese anargis genoegsame grond waarop hy sy vernietigingswerk teen die Christendom, die Vrye Wêreld en die Westerse beskawing kan voortsit.¹⁶⁰

6.4 Chemiese en bakteriologiese oorlogvoering

Die ontwikkeling van chemiese wapens het sy verskyning gedurende die Eerste Wêreldoorlog gemaak. Verskeie skeikundiges was gedurende die tydperk van mening dat hul 'n bydrae tot hul lande se oorlogpoging kon lewer indien chemikalieë tot wapen verhef kan word. Vanaf 1914 is in verskillende laboratoriums, pogings aangewend om hierdie doelwit te bereik. Na aanleiding van suksesse wat behaal is het verskeie weermagte begin om self navorsing daaroor te doen. Volgens die Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) is groot hoeveelhede chemiese middels versprei:

"Among the most heavily used chemicals during World War I were four harassing agents (zyllyl bromide, benzyl bromide, bromoacetone and ethyl iodoacetate), four lethal lung agents (chlorine, phosgene, trichloromethyl chloroformate and chloropicrin); and one lethal dermyl agent (mustard gas or bis (2-chloroethyl) sulphide)." ¹⁶¹

Aan die einde van die oorlog was vyf tipes gasse reeds bekend naamlik smoorgasse, vomeer of braakmiddels, blaarvormende middels, bloedgasse en traangasse.

Die vraag ontstaan wat met die terme chemiese- en biologiese oorlogvoering bedoel word? SIPRI omskrywe dit in The Rise of CB Weapons, as:

"Chemical warfare means the wartime use against an enemy of agents having a direct toxic effect on man, animals or plants." ¹⁶²

"Biological warfare means the wartime use against an enemy of agents causing disease or death in man, animals or plants following multiplication with the target organism. Biological warfare agents thus include pathogenic micro-organisms and infective

materials derived from such micro-organisms." 163

Alhoewel chemiese en biologiese wapens met die uitbreek van die Tweede Wêreldoorlog beskikbaar was, is dit nooit ontplooi nie. Dit kan aanvaar word dat chemiese en biologiese middels toe reeds as "afskrikwapen" hul bestaansreg regverdig het. Die navorsing en ontwikkelings op hierdie gebied het egter nooit stil gestaan nie en veral die U.S.S.R. het 'n geweldige belangstelling daarin getoon. Mens laat hom as volg daaroor uit:

"Recent disclosures by Western intelligence, based on satellite reconnaissance, confirm that the Soviet Union is currently engaged in an extensive research and development programme in the field of bacteriological warfare which would include the refining and making more lethal microbes and viruses which cause diseases such as the plague, anthrax, tuberculosis, smallpox, yellow fever and diphtheria. It is believed that Soviet scientists are also engaged on the development of three new agents for the even more horrofic diseases, lassa, ebola and marburg fever. Improved methods of delivery which would be common to both

chemical and biological agents are also being developed, and improvements are being sought in the protection currently available to Soviet troops and civilians."¹⁶⁴

Vanweë natuurwetenskaplike en tegnologiese ontwikkeling is die arsenaal van chemiese gifgasse ook uitgebrei om tans die volgende in te sluit; blaarvormende middels (mosterdgas, stikstofmosterd, lewesiet); smoormiddels (fosgeen); bloedstroommiddels (waterstofsianied, sianogeenchloried, arseen); traanvormende middels (asetophenoon); braakmiddels; senuweemiddels (Tabun, Sanin).¹⁶⁵ Dit is veral laasgenoemde wat deesdae as die wapen van die toekoms beskou word. Oor laasgenoemde skryf Manual:

"New CW weapons, especially those delivered from organophosphorus compounds which cause damage to the nervous system, the V and G agents; B gas and the hydrogen cyanide agents which damage the blood cells are the most likely military weapons of the future and binary weapon techniques the most likely systems for their application."¹⁶⁶

Om hierdie middels teen die vyand te gebruik is doeltreffende afleweringstelsels nodig. Waar daar

gedurende die Eerste Wêreldoorlog hoofsaaklik op die atmosfeer gesteun is vir die verspreiding van gifgasse en later op veldkanonne, het dit in die kerneue noodsaaklik geword vir die ontplooiing van 'n meer effektiewe metode; Die U.S.S.R. het op hierdie gebied grootskaalse ontwikkelingsprogramme van stapel gestuur.¹⁶⁷ Oor hierdie aspek laat Menaul hom soos volg uit:

"The means of delivery of CW agents, always a difficult problem, are available to both sides in the form of rockets, bombs and artillery though the latter method is the least effective. The Soviets in recent years have more than trebled the number of medium-range rocket launchers available to their ground forces and especially the 122mm BM21, a battalion of which is capable of delivering 480 rockets tipped with CW warheads over a distance of 20 kilometers in 30 seconds."¹⁶⁸

Verskeie faktore beïnvloed egter die militêre aanwending van chemiese of biologiese wapens. SIPRI kom tot die volgende gevolgtrekking:

"Whether or not any one of these factors is considered strategically or tactically favourable depends upon the military and political situations and perhaps also upon one's individual perspective."¹⁶⁹

Die aanwending berus grootliks op die metode van aflewering, die opgaar daarvan, die produksie en die logistieke verspreiding.

Oor hierdie metodes kom SIPRI in Weapons of Mass Destruction and the Environment tot die gevolgtrekking dat:

"First of all, despite the wide diversity of known or suspected chemical and biological agents, it appears that most can be formulated for delivery as a gas or else as an aerosol (that is, as a suspension in air of ultra-fine liquid or solid particles). Secondly, overt delivery can be via projectile (grenade, shell, bomb, missile or the like) or via speedy equipment (mounted on vehicles, ships or aircraft). Covert delivery by saboteur can take a variety of forms."¹⁷⁰

Alhoewel chemiese en bakteriologiese wapens vernietigende aanwendingsmoontlikhede inhou, byvoorbeeld die vernietiging van 'n mag se wil tot weerstand, is dit te betwyfel of hierdie tipe oorlogvoering ooit 'n globale werklikheid sal word.¹⁷¹

Chemiese en bakteriologiese oorlogvoering, tesame met die moontlike aanwending van radioaktiewe bestraling los van kernwapens, die aanwending van plantdoders, ontblaarmiddels, napalm, fosfor ens. val nie slegs binne die terrein van taktiese oorlogvoering nie. Dit moet nooit uit die oog verloor word nie dat 'n totale strategie heel moontlik die gebruik van hierdie wapens kan insluit en die mens dus soos nog nooit tevore in sy geskiedenis, aan uitwissing blootgestel sal wees nie.¹⁷²

Oor die gevolge van die aanwending van chemiese en biologiese wapens is SIPRI ten slotte van mening:

"Neither the magnitude of immediate effects nor the severity of the ultimate consequences of chemical or biological warfare can be predicted with any measure of confidence."¹⁷³

7. SLOT

Die internasionale verhoudingsstelsel is gedurig onderhewig aan konflik terwyl vrede slegs as afwisseling

dien. Kenmerkend hiervan is dat konflik in al sy vergestaltingsvorme, die oorsaak is van die sondegebrokeheid van die mens asook die algehele afwesigheid van 'n oorkoepelende swaardmagsanksie. Wanneer daar egter van oorlog gebruik gemaak word om wettige gesag uit te oefen, is dit nie verkeerd nie. Die fundering van die swaardmag leen hom daartoe dat die bestemmingsfunksie van staat en owerheid nie aangetas word nie. Die aanwending van die swaardmag om interne asook eksterne staatsaangeleenthede te beredder, is dus slegs 'n deelgenoot van die owerheidsfunksie. Ongetwyfeld moet dit aanvaar word dat die swaardmag, in al sy aanwendingsvorme, die universele besittersreg bepaal.

Daarteenoor, waar die internasionale statery deur verskeie vorme van magsvergrype getreiter word, is dit noodsaaklik dat die internasionale verhoudingsstelsel nie daardeur tot 'n einde gebring moet word nie. Hoe onderworpe ookal aan oorlog, moet die platform-diplomasie steeds bly voortbestaan om sodoende tog 'n mate van beherende sanksie te hê. Indien nie, sal die magsvergrype van ons tyd tot 'n absolute norm groei waarvolgens die internasionale gemeenskap onderhewig sal wees aan die goddelose besluitneming.

BRONNELYS

1. Vgl. in Hartman, F.H., The Relations of Nations, The Macmillan Company, New York, 1957, pp. 6-7 ten opsigte van die mate waartoe 'n soewereine staat in staat is om sy belange te handhaaf. Hy skryf onder andere: "National interest cover categories of desires on the part of sovereign states that vary enormously from state to state and from time to time. There is an irreducible core for any state at any time. This core consists of the *vital* interests - those for which a state is normally willing to go to war immediately or ultimately. Such vital interests include for all states, as a minimum, the protection of their existing territory and the preservation of their prestige from a massive loss of force." Vgl. ook Barnard, L.D., Die Gesagsvakuum en die Soewereiniteitsgrens in Internasionale Verhoudinge, in Tydskrif vir Christelike Wetenskap, Tweede Kwartaal 1979, pp. 48-53.

2. Vgl. Morgenthau, H.J., Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace, Vyfde Uitgawe, Alfred, A., Knopf, New York, 1973. p. 240. "The moral duty to spare the wounded, the sick, the surrendering and unarmed enemy, and to respect him as a human being who was enemy only by virtue of being found on the other side of the fence,

is superseded by the moral duty to punish and to wipe off the face of the earth the professors and practitioners of evil."

3. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Ongepubliseerde D.Phil-proefskrif, U.O.V.S., Bloemfontein, Junie 1975, p. 439.
4. Vgl. Nash, H.T., Nuclear Weapons and International Behaviour, A.W. Sijthoff, Leyden, 1975, p. 25:
"The fact that nations continue to threaten to use military force seems to contradict the fact that they are conscious of the prohibitive cost of war."
5. Vgl. Knorr, K., The Power of Nations: The Political Economy of International Relations, Basic Book, Inc. Publishers, New York, 1975, p. 104.
6. Vgl. Morgenthau, H.J., Op. Cit. p. 27.
7. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., p. 440. Vgl. ook Wright, Q., Problems of stability and Progress in International Relations, University of California Press, Berkeley, 1954, p. 180: "States influenced by pride in sovereignty, the inertia of tradition,

and the hope of restoring a stable balance of power, attempt to stem the tide of a growing world opinion by isolating their national publics behind artificial barriers."

8. Vgl. Brodie, B., War and Politics, Cassell and Company, Londen, 1973, p. 1.
9. Vgl. Du Toit, P.W., Gemeenskaplike Veiligheid in Internasionale Verhoudinge, Ongepubliseerde M.A.-verhandeling, U.O.V.S., Bloemfontein, November 1978, p. 9.
10. Vgl. Snyder, G.H., Balance of Power in the Missile Age, in Quester, G.H., (red), Power Action and Interaction: Readings on International Politics, Little, Brown and Company, Boston, 1971, p. 461.
11. Vgl. Wright, Q., Op. Cit., p. 132.
12. Vgl. Hoffmann, S., The State of War, Essays on Theory and Practice of International Politics, Pall Mall Press, Londen, 1965, p. 27.
13. Vgl. Brodie, B., Op. Cit., p. 274.
14. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., pp. 474-475.

15. Vgl. Brodie, B. en Brodie, F.M., From Crossbow to H Bomb: The evolution of the weapons and tactics of warfare, Hersiene Uitgawe, Indiana University Press, 1973, p. 128. (Hierna verwys as: Brodie's)
16. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., p. 475.
17. Vgl. World Armament and Disarmament, SIPRI Yearbook, Stockholm, 1975, p. 6.
18. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., p. 476.
19. Vgl. Brodie's, p. 101.
20. Vgl. Posgony, J.E., Pournell, J.E., The Strategy of Technology: Winning the decisive War, Cambridge University Press, 1970, p. 45.
21. Vgl. Brodie's, p. 149.
22. Vgl. Ibid., p. 233.
23. Vgl. Burns, A.L., From Balance to Deterrence - A theoretical analysis, in Quester, G.H., Op. Cit., p. 181.

24. Vgl. Brodie, B., Op. Cit., p. 267.
25. Vgl. Rosecrance, R.N., (red), The Dispersion of Nuclear Weapons: Strategy and Politics, Columbo University Press, New York, 1964, p. 293.
26. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., p. 478.
27. Vgl. Brodie, B., Op. Cit., p. 306.
28. Vgl. Huntington, S.P., Arms Races: Prerequisites and results, in Quester, G.H., Op. Cit., p. 533.
29. Vgl. Knorr, K., Op. Cit., p. 227.
30. Vgl. Huntington, S.P., Op. Cit., p. 533; Vgl. SIPRI Yearbook 1975, Op. Cit., pp. 109-110: "The idea of budget reductions as a technique of disarmament is attractive, because the alternative approach - of setting limits to the numbers of individual weapons - runs into immense difficulties, now that technological development dictates the extent of arms race."
31. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., p. 482.

32. Vgl. Posgony, J.E., Op. Cit., p. 79.
33. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasio-
nale Verhoudinge, Op. Cit., p. 482.
34. Vgl. Schelling, T.C., The Diplomacy of Violence,
in Beitz, C.R., Herman, T., (reds), Peace and
War, W.H. Freeman and Company, San Francisco,
1973, p. 81.
35. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasio-
nale Verhoudinge, Op. Cit., p. 482.
36. Vgl. Schelling, T.C., Op. Cit., p. 90
37. Vgl. Brodie, B., Op. Cit., p. 467.
38. Vgl. Ibid., p. 467.
39. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasio-
nale Verhoudinge, Op. Cit., p. 486.
40. Vgl. Schelling, T.C., Op. Cit., p. 179.
41. Vgl. Burns, A.L., From Balance to Deterrence:
A Theoretical Analysis, in Quester, G.H., Op. Cit.,
p. 181.

42. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., p. 487.
43. Vgl. Ibid., pp. 489-496.
44. Vgl. Ziegler, D.W., War, Peace and International Politics, Little, Brown and Company, Toronto, 1977, p. 11.
45. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., p. 490.
46. Vgl. Knorr, K., Op. Cit., p. 104.
47. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., p. 496; Brodie, B., Op. Cit., p. 412, skryf oor die differensiasie:
"I am suggesting that nuclear weapons do by their very existence in large numbers make obsolete the use of and hence need for conventional forces on anything like the scale of either World War."
48. Vgl. Snyder, G.H., Balance of Power in the Missile Age, in Quester, G.H., Op. Cit., p. 461. Die probleem rondom kernwapens gaan hoofsaaklik om die besitters daarvan. Hoe meer state oor kernwapens

beskik, hoe groter die uitwissingsmoontlikheid. Kleiner state het ook minder om te verloor en daarom bestaan die gevaar dat hul die kernwapen gouer sal aangryp. By die kleiner moondhede is die prestige rondom die besit van kernwapens ook 'n belangrike faktor en in hul oorgretigheid om dit te bekom, hou hul 'n gevaar vir vrede in.

49. Vgl. Wright, Q., Op. Cit., p. 131. Vgl. ook Morgenthau, H.J., Op. Cit., p. 370 as hy na die differensiasie in swaardmagaanwending kyk: "The twentieth century has thus far witnessed four major innovations in the technique of warfare." Hy verwys spesifiek na die tenk, duikboot, die kombinasie van lug, see en grondmagte en die ontwikkeling van kernwapens. Laasgenoemde die belangrikste "... nations which possesses nuclear weapons and the means to deliver them have an enormous technological advantage over their competitors."

50. Vgl. Ibid., p. 180.

51. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., p. 498.

52. Vgl. Posgony, J.E., Op. Cit., p. 14.

53. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., p. 499.
54. Vgl. Ibid., p. 499.
55. Vgl. Brodie, B., Op. Cit., p. 267.
56. Vgl. Barnard, L.D., Die Afskrikkingsstrategie van Kernwapens, in Joernaal vir Eietydse Geskiedenis en Internasionale Verhoudinge, Vol. 2, Nr. 2, September 1977, p. 76.
57. Vgl. Lens, S., The Day before Doomsday: An Anatomy of the Nuclear Arms Race, Doubleday and Company, Inc., New York, 1977, p. 6.
58. Vgl. Barton, J.H. en Weiler, L.D., (reds), International Arms Control: Issues and Agreements, Stanford University Press, Stanford, California, 1976, p. 7.
59. Vgl. Schelling, T.C., Op. Cit., p. 81.
60. Vgl. Gray, C.S., Strategy and the MX, The Heritage Foundation, Washington, 1980, p. 2.
61. Vgl. Snyder, G.H., Op. Cit., p. 464.

62. Vgl. Schelling, T.C., Op. Cit., p. 81.
63. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., pp. 511-514.
64. Vgl. To The Point, Vol. 7, Nr. 34, 25 Augustus 1978, p. 22.
65. Vgl. Barnard, L.D., Die Afskrikkingsstrategie van Kernwapens, Op. Cit., p. 86.
66. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 511.
67. Vgl. Snyder, G.H., Op. Cit., p. 462.
68. Vgl. Masters, R.D., A Multi-bloc model of the International System, in Falk, R.A., Mendlovitz, S.H., (reds), Regional Politics and World Order, Witt, Freeman and Company, San Francisco, Februarie 1973, p. 21 oor die potensiaal van die openingsaanval en oorlewingspotensiaal en dan praat Burns ook van die "third independent nuclear power." Burns se drie tipes van kernmagtige state sien soos volg daar uit: "The independent, the triggering, and the minimum atomic variety." An independent or complete deterrent requires that a nuclear save be able to retaliate effectively after suffering a surprise "(first-strike)" attack.

In contrast, the possessor of a "triggering" deterrent while not having an invulnerable second-strike capacity is assured that a nuclear exchange with any rival actor having an independent capability would render that rival vulnerable to a third independent saver. The lowest or "minimum atomic" category is capable of anything less than unambiguously deterring all rivals from engaging in a total nuclear exchange. By means of its ability to destroy several cities, such an actor (even without allies) might nonetheless still deter an attack from a neighbour having an independent deterrent."

69. Vgl. Cline, R.S., World Power Trends, The Centre for Strategic and International Studies, Georgetown University, Washington, D.C., February 1978, p. 14: "The USSR led the way into the missile era, but American technology enabled the United States to overtake the Soviet lead very quickly" - In 1977 het die "ICBM"-missiele wat in silos ontplooi is die volgende getalle bereik, 1 450 vir die U.S.S.R.; 1 054 vir die V.S.A. Ten opsigte van "ICBM"-missiele wat deur duikbote afgevuur kan word is die getalle 919 vir U.S.S.R., en 656 vir die V.S.A.; Vgl. ook Backgrounder, 27 Mei 1980, pp. 1-18; oor die ontwikkeling van die Amerikaanse MX missiel in antwoord op die Russiese SS-18

en SS-19 en die maniere waarop dit geberg kan word.

70. Vgl. Lens, S., Op. Cit., p. 106.

71. Vgl. Hoeber, F.P., Op. Cit., p. 18, "ICBM's are generally defined as those ballistic missiles with a range over 4 000 nautical miles when carrying their designed throw-weight, or useful payload, but an intermediate-range ballistic missile may be given intercontinental range by "offloading" some of its payload or by adding an additional stage."

72. Volgens Cline, S., Op. Cit., p. 15, was die getal strategiese bomwerpers in 1977, 210 vir die U.S.S.R. en 418 vir die V.S.A.

73. Vgl. Lens, S., Op. Cit., p. 13.

74. Vgl. Hoeber, F.P. en Schneider, W., Arms Men and Military Budgets: Issues for Fiscal Year 1979, Crane, Russak and Company, Inc., New York, 1978, p. 6: "Cancellation of the B-1, if not reversed, seems certain to magnify the degree of Soviet strategic nuclear superiority in the early 1980's. Congressional testimony by the Secretary of Defense indicates that the cruise missile, if

deployed as planned on aging B-52's, will have a negligible effect on most measures of the strategic balance, in terms both of prewar inventories and of deterrent forces remaining after an initial soviet counterforce attack."

75. Vgl. Ibid., p. 8.

76. Vgl. Ibid., p. 15.

77. Vgl. Barnard, L.D., Die Afskrikkingsstrategie van Kernwapens, Op. Cit., p. 89; Hoeber, F.P., Op. Cit., pp. 3-4: "While US planning has long assumed tactical nuclear superiority or at least parity in Europe, several factors have combined to make this an unrealistic assumption for the future: (1) loss of the umbrella of American strategic nuclear superiority which makes the NATO tactical nuclear threat much less credible, even if superiority could be maintained; (2) modernization of Soviet tactical nuclear forces, with some 1 200 SS-20 mobile MIRVed intermediate-range ballistic missiles with some 3 600 warheads, smaller than those of the old SS-4's and SS-5's, but an order-of-magnitude more accurate and capable of diseminate use and (3) Soviet doctrine and equipment designed if required to combine nuclear and conventional war-

fare and to exploit the initiative."

78. Vgl. Tactical Nuclear Weapons: European Perspectives, SIPRI, Datum onvermeld, pp. 3-4.
79. Vgl. Shreffler, R., The new nuclear force, in Tactical, p. 308 - Die vereistes waaraan die kruisermissiel moet voldoen word hier bespreek; Die Wêreld in Oënskou, Jg-XII, Nr. 8, Augustus 1977, p. 160.
80. Vgl. Lens, S., Op. Cit., p. 106. Vgl. ook: Shreffler, R., Op. Cit., p. 309, ten opsigte van 'n beskrywing van die vereistes waaraan grond-tot-grond missiele moet voldoen.
81. Vgl. ook Shreffler, R., Op. Cit., pp. 312-313, oor "Precision-guided conventional munitions", PGM's are basically hitting weapons, i.e. to defeat a tank or aircraft with conventional explosives, the target must be hit with the munition". Die verskil tussen "PGM's" en kernwapens is dit: "PGM's have limited capabilities and are fundamentally hitting weapons. Nuclear weapons, on the other hand, are area weapons".
82. Vgl. Die Wêreld in Oënskou, Jg. XII, Nr. 8, Op. Cit., p. 158.

83. Vgl. Ibid., p. 159.
84. Vgl. Huntington, S.P., Op. Cit., p. 504.
85. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., p. 515. Sien ook Laqueur, W., Guerrilla: A Historical and Critical Study, Weidenfeld and Nicolson, Londen, Desember 1977, pp. 100-101.
86. Vgl. Thompson, R., Revolutionary war in World Strategy, 1945-1969, Taplinger Publishing Company, New York, p. 4.
87. Vgl. Arnold, D., The Pattern of Terrorism, in MAN, Junie 1980, pp. 40-41; Lass, H.R., Die Grondleggers van Rewolusionêre Oorlogvoering, Sentrum vir Internasionale Politiek, P.U. vir C.H.O., Potchefstroom, 1975, pp. 16-17.
88. Vgl. Lass, H.R., Op. Cit., p. 17.
89. Vgl. Ibid., p. 41.
90. Vgl. Ibid., p. 43.
91. Vgl. Ibid., p. 55.

92. Vgl. Laqueur, W., Op. Cit., p. 173.
93. Vgl. Lass, H.R., Op. Cit., p. 65.
94. Vgl. Laqueur, W., Op. Cit., p. 169.
95. Vgl. Lass, H.R., Op. Cit., p. 72.
96. Vgl. Laqueur, W., Op. Cit., p. 242.
97. Vgl. Lass, H.R., Op. Cit., p. 73.
98. Vgl. Arnold, D., Op. Cit., pp. 40-41.
99. Vgl. Lass, H.R., Op. Cit., p. 90.
100. Vgl. Guevara, C., Guerrilla Warfare, in Beitz, C.R., Herman, T., Op. Cit., pp. 39-40; Laqueur, W., Op. Cit., p. 110: "According to Clausewitz, the small war differed from a big battle in that it involved not only greater courage and temerity but also demanded the utmost caution."
101. Vgl. Lass, H.R., Internasionale Terreur en Stede-like Terrorisme, in Barnard, L.D., (red), Konflik en Orde in Internasionale Verhoudinge, Perskor-Uitgewery, Johannesburg, 1978, p. 200;

Laqueur, W., Op. Cit., p. 244: "Divide our forces to araise the masses concentrate air forces to deal with the enemy. The enemy advances, we retreat; the enemy earns, we harass. The enemy fires, we attack, the enemy retreats, we pursue."

102. Vgl. Ibid., p. 201.

103. Vgl. Elliot-Bateman, M., The Conditions for People's War, in Elliot-Bateman, M., Ellis, J., Bowden, T., Revolt to Revolution, Studies in the 19th and 20th Century, European Experience, Manchester University Press, Manchester, 1974, p. 287.

104. Vgl. Ibid., p. 287.

105. Vgl. Ellis, J., Revolutionary trends in Europe: A Historical Introduction, in Elliot-Bateman, M., Op. Cit., p. 31.

106. Vgl. Lass, H.R., Op. Cit., p. 100

107. Vgl. Ibid., p. 104.

108. Vgl. Ibid., p. 107.

109. Vgl. Laqueur, W., Op. Cit., p. 253.

110. Vgl. Lass, H.R., Op. Cit., pp. 115-116;
Laqueur, W., Op. Cit., pp. 253-254 ten opsigte
van strategiese uitvoerbaarheid van militêre
planne.

111. Vgl. Lass, H.R., Op. Cit., p. 116.

112. Vgl. Gann, L.H., Guerrillas in History, Hoover
Institution Press, Stanford University, Stanford,
1971, pp. 60-77 ten opsigte van partisane-be-
wegings in die Tweede Wêreldoorlog.

113. Vgl. Lass, H.R., Op. Cit., p. 200.

114. Vgl. Ibid., p. 119.

115. Vgl. Laqueur, W., Op. Cit., p. 251; Lass, H.R.,
Op. Cit., p. 119.

116. Vgl. Lass, H.R., Op. Cit., pp. 119-120.

117. Vgl. Klonis, N.I., Guerrilla Warfare: Analysis and Projections, Robert Speller and Sons, New York, 1972, p. 192.
118. Vgl. Lass, H.R., Op. Cit., p. 120.
119. Vgl. Arnold, D., Op. Cit., p. 41; Lass, H.R., Op. Cit., pp. 91-92.
120. Vgl. Laqueur, W., Op. Cit., p. 379: "Counter-insurgency theorists all agreed that guerrilla warfare is cheap, and the fight against it very costly indeed."; Elliot-Bateman, M., Op. Cit., p. 259; Lass, H.R., Op. Cit., pp. 92-95.
121. Vgl. Arnold, D., Op. Cit., p. 41; Lass, H.R., Op. Cit., pp. 95-96.
122. Vgl. Fourie, D.F.S., Revolusionêre Oorlogvoering, in Barnard, L.D., Konflik en Orde in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., p. 191.
123. Vgl. Thompson, R., Defeating Communist insurgency: Experiences from Malaya and Vietnam, Studies in International Security: 10, Chatto en Windus, Londen, 1970, p. 142.

124. Ibid., p. 142.

125. Vgl. Elliott-Bateman, M., Op. Cit., pp. 290-292;
Vergelyk in die verband Galula, A., Counter
Insurgency Warfare: Theory and Practice,
Frederick, A., Praeger Publishers, New York,
1964, p. 18: "The first basic need for an
insurgent who aims at more than simply making
trouble is an attractive cause, particularly in
view of the risks involved and in view of the fact
that the easy supporters and the active supporters -
not necessarily the same persons - have to be
recruited by persuasion."

126. Vgl. Pustay, J.S., Counterinsurgency Warfare,
The Free Press, New York, Collier-Macmillan
Limited, Londen, 1965, p. 83.

127. Vgl. Ibid., p. 87.

128. Vgl. Arnold, D., Op. Cit., p. 41.

129. Vgl. Ibid., p. 40.

130. Vgl. Laqueur, W. Op. Cit., pp. 323-324: "The
international character of urban terrorism has
already been remarked: the Palestinian PFLP

engaged in combined operations with the Japanese URA, various Latin American urban terrorists would co-operate with Palestinians, who in turn collaborated with Baader-Meinhof and other groups as the 1975 "Carlos affair" demonstrate."

131. Vgl. Theron, W.A., Stedelike Terrorisme, Ongepubliceerde M.A.-verhandeling, U.O.V.S., Bloemfontein, November 1976, p. 71.
132. Vgl. Ibid., p. 72.
133. Vgl. Lass, H.R., Op. Cit., p. 123; Lass, H.R., Internasionale Terreur en Stedelike Terrorisme, in Barnard, L.D., Konflik en Orde in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., p. 202.
134. Vgl. Bouthoul, G., Definitions of Terrorism, in Carlton, D., Schaerf, C., (reds), International Terrorism and World Security, Croom Helm, Londen, 1975, pp. 50-51.
135. Vgl. Laqueur, W., Op. Cit., pp. 323-324.
136. Vgl. Theron, W.A., Op. Cit., p. 71.

137. Vgl. Barnard, L.D., Internasionale Terreur en Stedelike Terrorisme, in Tydskrif vir Christelike Wetenskap, Jg. 13, Eerste kwartaal 1977, p. 16.
138. Vgl. Lass, H.R., Op. Cit., p. 208.
139. Vgl. Barnard, L.D., Internasionale Terreur en Stedelike Terrorisme, Op. Cit., p. 17.
140. Vgl. Lass, H.R., Internasionale Terreur en Stedelike Terrorisme, Op. Cit., p. 203; Vgl. ook Masses Warfare, Compiled by the Political College, Taipei, Taiwan, September 1977, p. 21.
141. Vgl. Arnold, D., Op. Cit., p. 42.
142. Vgl. Theron, W.A., Op. Cit., p. 121.
143. Vgl. Ibid., p. 121.
144. Vgl. Ibid., p. 123.
145. Vgl. Jenkins, B.M., International Terrorism: A New Mode of Conflict, in Carlton, D., Op. Cit., p. 28.

146. Vgl. Ibid., p. 28; Foreign Report, Volume onvermeld, 4 Junie 1980, p. 5.
147. Vgl. Foreign Report, 4 Junie 1980, Op. Cit., p. 5:
"Arab allies of the Red Brigades are known to have smuggled SAM-7 hand-held anti-aircraft missiles and other weapons into Italy from Beirut in recent months"; Vgl. byvoorbeeld die oorlog in Rhodesië waar hierdie wapens wel teen passasiersvliegtuie gebruik is.
148. Vgl. Barnard, L.D., Internasionale Terreur en Stedelike Terrorisme, Op. Cit., p. 19.
149. Vgl. Jenkins, B.M., Op. Cit., p. 29.
150. Vgl. Ibid., p. 29.
151. Vgl. Theron, W.A., Op. Cit., p. 135; Vgl. in die verband die besetting van 'n bank in Silverton, Pretoria, deur terroriste.
152. Vgl. Arnold, D., Op. Cit., p. 42.
153. Vgl. Ibid., p. 42.
154. Vgl. Theron, W.A., Op. Cit., p. 137.

155. Vgl. Barnard, L.D., Internasionale Terreur en Stedelike Terrorisme, Op. Cit., pp. 143-144.
Sluipmoorde skep nou wel 'n vreesklimaat, maar aangesien die steun van die bevolking daardeur verbeur kan word, probeer terroriste dit vermy.
156. Vgl. Die Wêreld in Oënskou, Jg. XII, Nr. 7, Julie 1977, p. 127.
157. Vgl. Arnold, D., Op. Cit., p. 44.
158. Vgl. Fourie, D.F.S., Op.Cit., p. 101.
159. Vgl. Theron, W.A., Op. Cit., p. 101.
160. Vgl. Lass, H.R., Op. Cit., p. 71.
161. Vgl. The Problem of Chemical and Biological Warfare: Vol. 1, The Rise of CB Weapons, SIPRI, p. 26.
162. Vgl. Weapons of Mass Desctruction and the Environment, SIPRI, p. 32.
163. Vgl. The Problem of Chemical and Biological Warfare, Op. Cit., p. 25.

164. Vgl. Menaul, S., Chemical and Bacteriological Warfare: The threat to NATO, in Foreign Affairs Research Institute, Maart 1978, p. 1.
165. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., p. 529; Menaul, S., Op. Cit., p. 3: "Certain types of CW agents have been used in action since the Second World War, in Vietnam, Yemen and in not control situations throughout the world where CS gas (traangas) for example, has been applied to good effect as a substitute for none lethal weapons in restoring law and order." Die Westerse inligting-gemeenskappe beweer ook dat Rusland met die inval in Afghanistan van chemiese wapens gebruik gemaak het om die opstandige Afghaanse rebelle te verslaan.
166. Vgl. Menaul, S., Op. Cit., p. 6: "The latest addition to their (U.S.S.R.) stockpile of chemical weapons is G gens, which affects human beings in much the same way as DDT affects insects; it demolishes their nervous system and is therefore a highly potent weapon against troops in the open or in unprotected vehicles."
167. Vgl. The Problem of Chemical and Biological Warfare, Op. Cit., p. 27.

168. Vgl. Menaul, S., Op. Cit., p. 5.
169. Vgl. Weapons of Mass Destruction and the Environment, Op. Cit., p. 33.
170. Vgl. Ibid., p. 33.
171. Vgl. The Problem of Chemical and Biological Warfare, Op. Cit., pp. 334-335.
172. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., p. 529; Vergelyk Weapons of Mass Destruction and the Environment, Op. Cit., p. 44 in sake die strategiese aanwending van chemiese en bakteriologiese oorlogvoering: "Some nations may consider them their substitute for nuclear weaponry, perhaps as weapons of aggression, perhaps only for use in extremes when the nation's very existence is at stake. Other nations may use certain of the available weapons because they do not destroy material, or perhaps in the belief that they are more human than the conventional alternatives."
173. Vgl. Weapons of Mass Destruction and the Environment, Op. Cit., pp. 45-46.
-

HOOFSTUK 3

DIE GESKIEDENIS VAN WAPENBEPERKING

1. INLEIDENDE ORIËTERING

In die eeu van die ewigdurende leuen, van onderskeid tussen geloof en ongeloof en van diepgewortelde haat tussen humanistiese pragmatisme/kapitalisme en kommunisme, is internasionale vrede nie te vind. Hierdie ewigdurende aanslag op wêreldvrede word deur die aanhitters van geweld en rewolusie aangewend om in hul eie wanbeelde waarheid te vind en gevolglik speel hul direk in die hande van die kommunistiese anargiste.

Die anti-normatiewe aanwending van oorlogvoering in internasionale verhoudinge gee lank reeds daartoe aanleiding dat tussenstaatlike vrede alleenlik in die verbanning van oorlogvoering deur ontwapening geleë is.¹ Die heersende staatkundige struktuur leen hom egter nie daartoe om deur middel van vrede nasionaliteit en soewereiniteit te bewaar nie en die gebruik van oorlog om mag te beheer sal aan die orde van die dag bly.

Die internasionale statery staan egter nie onverskillig teenoor die gevaar van oorlog nie en sedert

die vroegste eeue word pogings aangewend om dit te voorkom. In die moderne tyd het die fokus op ontwapening en wapenbeperking geval om die uitbreek van nog 'n oorlog te voorkom. Die gebruik van diplomatie om dit te bewerkstellig en om dit aanvaarbaar vir die internasionale stateregt te maak het egter relatief onlangs eers sy verskyning gemaak.²

Afgesien van die Haagse konferensies van 1899 en 1907, wat daarna gestreef het om die wette van oorlog te kodifiseer, is slegs een konferensie oor ontwapening en wapenbeperking voor die Tweede Wêreldoorlog gehou. Op 2 Februarie 1932 het 'n konferensie onder die vleuels van die destydse Volkebond, verteenwoordig deur 60 state, 'n aanvang geneem. Geen ooreenkoms kon egter bereik word ten opsigte van die mate waartoe die bepaalde beleidsrigtings afdwingbaar is nie en in Januarie 1936 het hul werksaamhede tot 'n einde gekom.³

Eers na die Tweede Wêreldoorlog is weer 'n begin gemaak om ontwapening en veral wapenbeperking op 'n vaste grondslag te plaas. Die periode sedert die Tweede Wêreldoorlog is gekenmerk deur 'n toenemende vlag van konflik en geweld.⁴ Fundamenteel beskou is dit dus nie die wapen self nie, maar die anti-normatiewe aanwending daarvan wat die kern van die probleem uitmaak.⁵ In sy boek, Limited War: The

Challenge to American Strategy, skryf Osgood:

"The extraordinary significance of limited war today is apparent in the light of two decisive and military conditions that determine the nature of the threat to American ("wêreld") security. The political condition is the existence of a powerful Communist block of nations, which is bent upon seizing every opportunity to extend its sphere of control. The military conditions is the existence of incredibly destructive nuclear, biological and chemical weapons - more specifically, the fact that both the Soviet Union and the U.S. possess, and each knows that the other possesses the capacity virtually to destroy each other, with the result that both governments realize that a total war would be a national catastrophe."⁶

As gevolg van die magsvakuum wat daar ten opsigte van internasionale stabilisasie bestaan, het alle pogings tot ontwapening en wapenbeperking óf skipbreuk gelei óf so min betekenis vir wapenbeperking, dat die internasionale orde steeds in gevaar bly.

2. ONTWAPENING GEDURENDE DIE KERNEEU

2.1 Inleidende oriëntering

Die verwoesting van Hiroshima en Nagasaki het die vraagstuk van wapenbeperking in die kerneeu na fundamentele belangrikheid laat styg.⁷ In 1945 het niemand egter 'n idee gehad hoe om die regte politiek ten opsigte van atoomwapens te voer nie.⁸ Nog minder het iemand besef hoe moeilik dit in die dekades wat kom sou wees om kernwapenontwikkeling aan bande te lê. Wat almal egter deeglik besef het, was dat die mens vir die eerste keer in sy bestaan op aarde oor die mag beskik het wat sy eie voortbestaan bedreig het.

Hierdie stryd van ontwapening en vermindering van kernwapens sou dan ook nie net beperk bly tot bogenoemde nie, ook die vreedsame aanwending van kernkrag sou onder skoot kom. Von Weizsäcker vra dan ook heel tereg: "Ob man sich eine Militärisch sinnvolle Strategie vastellen kan welche einerseits auf den großen Atomschlag verzichtete, andererseits soche Schläge gegen Reaktoren führt."⁹

2.2 Die Baruchplan: 1945-1953

Aan die einde van die Tweede Wêreldoorlog was Amerika alleenpotentaat van atoomwapens en daar is dadelik 'n kommissie onder Acheson en Lilienthal aangestel om 'n konstitusionele bloudruk vir die internasionale kontrole van atoomenergie op te stel.¹⁰ Die werksaamhede van die kommissie het uitgekristalliseer in die sogenaamde Acheson-Lilienthal Verslag wat deur die verteenwoordiger van die V.S.A. op die Atoomenergiekommissie van die Verenigde Volke, Baruch, in gewysigde vorm op 14 Junie 1946 voorgehou is.¹¹ Op hierdie dag lewer Baruch dan ook sy beroemde toespraak waarin hy onder meer sê:

"We must provide the mechanism to assure that atomic energy is used for peaceful purposes and preclude its use for war."¹²

Volgens Fischer het die Baruch-plan die streng beheer oor alle atoomaktiwiteite deur 'n internasionale liggaam bevat: "Both the Western Powers and the Soviet Union during a preliminary period made proposals for general and complete disarmament."¹³ Dit was egter van korte duur want die Sowjet-Unie het die Baruch-plan verwerp. Vir die Kremlin het

dit neergekom op die aanvaarding van Washington se atoomdominasie en daarom is die sogenaamde Gromyko-plan op 10 Junie van dieselfde jaar voorgelê. Dit alles was egter grootliks 'n diplomatieke spel vir tyd, en terwyl die rompslomp van die platform-diplomasie nog aan die gang was, het Rusland finaal in 1949 die V.S.A. se atoommonopolie verbreek.¹⁴

Die Sowjet-Unie het terwyl die V.S.A. die voorsprong op atoomwapens gehad het, alles in hul vermoë gedoen om enige onderhandelings asook werksaamhede van die V.V.O. te kortwiek om sodoende 'n kans te kry om die agterstand in te haal. Die V.S.A. het dit besef en vervolg Nye:

"With the rejection of the Baruch proposals by the Soviet Union, American policy turned temporarily to a posture of seeking to protect its monopoly by severely restricting the export of any nuclear technology. But this did not prevent the Soviet Union and Britain from obtaining a bomb, and in December 1953 President Eisenhower launched a third approach with his 'Atoms for Peace' program, wat kortliks die volgende behels het:

"They said that the United States must be free to retaliate instantly, not necessarily against the Communist troops in the field, but anywhere, we choose with any weapons we choose."¹⁵

Die idee van die "Atoms for Peace" aanslag was om lande te help om kernkrag vir vreedsame doeleindes te ontwikkel in ruil vir hul waarborge dat hul so-danige hulp slegs vir vreedsame doeleindes sal aanwend.

Op 8 September 1953 verklaar genl. Eisenhower voor die Algemene Vergadering van die V.V.O:

"To hasten the day when fear of the atom will begin to disappear from the minds of people.....there are certain steps that can be taken now."¹⁶

3. MISLUKTE SKEMAS VAN DIE VYFTIGERJARE: 1953-1960

3.1 Inleidende oriëntering

Die kernwapentegnologie het so vinnig gegroei dat die supermoondhede nie altyd kon voorbly met hul wapenbeperkingsvoorstelle en ontwapeningskonferensies

nie. Robert skryf oor hierdie tydperk van snelle kernontwikkeling soos volg:

"In the early years after the US developed nuclear weapons, when the US had a nuclear monopoly and the security of the socialist countries was thus endangered the Soviet Government proceeded from the consideration that the main thing was to deprive the US of this advantage. That could be achieved either through a complete ban on nuclear weapons which would have been tantamount to taking them away from the only nuclear power of the day the US, or through developing nuclear weapons of our own which would serve to protect the security of all the socialist countries."¹⁷

Hierdie monopolie van die V.S.A. het teen 1949 in duie gestort en daarom was Eisenhower se "Atoms for Peace"-toespraak die nuwe beleid van sy land ten opsigte waarvan die V.S.A. sy kernmag drasties sou opbou.

3.2 Die Ontwapeningspitsberaad van 1955 ("Disarmament Plan")

Gedurende Julie 1955 het Russiese, Amerikaanse, Franse en Engelse staatsleiers 'n spitsberaad te Geneve aangaande wapenbeperking bygewoon.¹⁸ Dit was ten tye van hierdie spitsberaad dat Eisenhower sy beroemde 'Open skies' voorstelle gemaak het wat volgens Lawrence die volgende behels het:

"Basically, the plan called for the Soviet Union and the United States to exchange blueprints of military forces, open up their military bases for reciprocal inspection, and conduct aerial inspection of each other's nation. It was the American hope that by reducing the chance of surprise attack in these ways the ground would be prepared for substantial attacks on the armaments question. The Soviets criticized the plan because it did not involve the nations of NATO Europe which were allied with the United States. The Soviets proposed natural friendship treaties and pledges to reduce the number of men under arms, and in May 1956 they announced they were in fact

reducing their armed forces by
1.2 million men.¹⁹

Die V.S.A. het nou finaal besef dat hy die monopolie van mag verloor het, en het met hierdie voorstelle probeer om aan die spits te bly deur middel van internasionale inspeksies op enige moondheid se kernopslagplekke.

Die Sowjet-Unie het die "Open Skies"-voorstelle verwerp tensy dit deel sou uitmaak van 'n groter omvattende, algemene ontwapeningsplan.²⁰ Op hul beurt het Buganin, leier van die Russiese afvaardiging, 'n alternatiewe "crossroads" inspeksieplan voorgestel. Die kern van die Sowjet-Unie se voorstel was neutrale inspekteurs wat veral transportasie en kommunikasie openbaar moes maak en daardeur mobilisasie vir 'n geheime aanval uitskakel.²¹

"It was rejected by the West after the frustration of ground inspectors in Korea and because it was linked to an unsatisfactory German settlement."²²

Eisenhower het reeds vantevore gesê:

"The US had set the stage for a practical approach to the development of confidence

among the great powers of the world - if the Kremlin so desired."²³

Die ou wantroue tussen die Kremlin en die Withuis het nog nie gewyk nie, en die gebrek aan wedersydse trou en betroubaarheid het steeds in die weg van sinvolle wapenbeperkingsamesprekings gestaan. President Eisenhower wou steeds die vernaamste onder die eerstes bly - ontwapening in die struktuur van neweskikkende kernpariteit was vir hom onaanvaarbaar.²⁴

Terwyl die V.S.A. hom besig gehou het met platform-diplomasie het hy terselfdertyd sy kernarsenaal uitgebrei. Sowjet-Rusland het dieselfde strategie meer kovert gevolg en dus meer uit die kalklig gebly.²⁵ Dit het die Amerikaanse kernprogram benadeel deurdat hul gedurig onder internasionale druk was en om dit te laat vaar. Die kerndiplomasie van die Russe was dus meer subtiel en die gevolglike suksesse, groter.²⁶

3.3 Ander onsuksesvolle skemas

Na die mislukte ontwapeningspitsberaad is die idealistiese skemas op kernwapenvrye sones toegespits. Die eerste voorstel was dié van Rapacki, die Poolse Minister van Buitelandse Sake, vir 'n gedesentraliseerde kernwapenvrye sone in Sentraal-Europa. Vir

die Weste was die Rapackiplan onaanvaarbaar vanweë geografies-strategiese oorwegings en die daaruitvoortvloeiende Russiese dominasie van Sentraal-Europa. Die Amerikaanse voorstel van 'n "Arctic Inspection Zone" was ewe onsuksesvol omrede dit van 'n gebied op toepassing was wat vir geeneen van die Supermoondhede van belang sou wees nie.²⁷

Op 31 Oktober 1958 het samesprekings oor 'n verbod op kernwapentoeuse in Genève begin. Biologiese en genetiese defekte as gevolg van voortdurende kerntoeuse het die internasionale openbare mening baie sterk morele druk op die voortsetting van kerntoeuse laat uitoefen. Ooreenkomste oor die wêreldwye verspreiding van 180 kontrole-poste is wel deur die 10 afgevaardigdes bereik, maar die tussenstaatlike magstryd het in die weg van die toepassing daarvan gestaan.²⁸

Genève was teen die einde van die dekade vyftig ook die toneel van die bespreking van kernverrassingsaanvalle. Die sogenaamde Komitee van Tien State vir Ontwapening word geskep toe die ministers van Buitelandse Sake van Bulgarye, Kanada, Tsjeggo Slowakye, Frankryk, Italië, Pole, Roemenië, Rusland die V.S.A. en Brittanje aan ontspanne samesprekings rondom ontwapening deelgeneem het.²⁹

Gedurende hierdie tydperk is die Internasionale Atoom-energie Agentskap (IAEA) ook gekonstitueer³⁰, 'n organisasie wat alreeds in 1951 gestig is.³¹ Die doel van die IAEA is volgens Nye hoofsaaklik die volgende:

"...countries must file with the Agency regular detailed reports on their civilian nuclear activities and must allow international inspectors to visit their nuclear facilities to verify the reports to ensure that there has been no diversion of materials from civilian to military purposes."³²

Alhoewel die vyftigerjare baie konferensies ter onderskraving van wapenbeperking opgelewer het, was die algemene wapenbeperkingsmaatreëls sporadies en gering. Gemeenskaplike vertroue en respek was ook hier onontbeerlik vir sukses, en beperk tot die wankelrige diplomatieke memorandavlak het die vraagstuk van wapenbeperking die *dekade* van sestig binnebeweeg.³³ Robert laat hom soos volg oor hierdie tydperk uit:

"In this second period of the nuclear age, 1953-60, the US and the Soviet Union, with their allies largely in train, were driven

by mutual fears to serious consideration of the meaning and potential use of nuclear weapons and thus they attempted the first serious arms control negotiations. But practical problems seemed to grow more than to contract while developments in weaponry went ahead."³⁴

4. RELATIEWE SUKSESVOLLE OOREENKOMSTE IN DIE DEKADE VAN SESTIG

Gedurende die begin van die sestigerjare was daar hoopvolle tekens dat tussenstaatlike wapenkontrole met meer staatkundige verantwoordelikheid en erns benader sou word. Die invloed van internasionale moralisme wat 'n laagtepunt bereik het, was hierin veelseggend. As gevolg van diplomatieke skakeling tussen die V.S.A. en die U.S.S.R. gedurende 1961 het die Supermoondhede opnuut onderneem om die ontwapeningskruistogte van die Verenigde Volke te ondersteun.³⁵ Op 14 Maart 1962 het agtien state in Genève samesprekings hervat wat 'n belangrike forum van ontwapeningsdetente geword het.³⁶ Die konferensie was egter gedoem in die opsig dat die Franse hardnekkig geweier het om deel te neem weens eie onafhanklike wapenopbou (die sogenaamde force de frappe), en die volgehoue weiering om Kommunistiese China tot enige internasionale samesprekings oor wapenbe-

perking toe te laat.³⁷ Die rede waarom China nie toegelaat is tot die internasionale kernegeledere is seer sekerlik daaraan toe te skryf dat die V.S.A. en die U.S.S.R. geen mededinger op die atoomvlak wou hê nie.

4.1 Die Beperkte Kernwapentoetsverbod van 1963 ("Limited-Test-Ban-Treaty")

As gevolg van die Berlyne krisis en die Kubaanse missielkrisis het die tog goeie verstandhouding tussen Rusland en die V.S.A. 'n ernstige knou gekry. Volgens Lawrence:

"In retrospect it appears that both superpowers decided after the narrowing Cuban missile confrontation that the time had come to attempt to reduce the tension between them and take steps toward arms control and disarmament."³⁸

Albei state het egter hul kernwapentoetse versnel en die kernwapentoetsverbod van 25 Julie 1963 het eintlik as 'n verrassing gekom. Die toetsverbod het die volgende behels:

"It banned nuclear tests in the atmosphere, in outer space and under water. Underground

nuclear tests are banned only if they cause radio active debris to be present outside the territorial limits of the state under whose jurisdiction or control such explosion is conducted."³⁹

Dit is veral interessant om daarop te let dat die Verdrag slegs 'n verbod op kernwapeneksperimente in vredestate plaas. Dit is dus baie duidelik dat die Russe 'n toekomstige kernoorlog voorsien en hulself nie wil laat bind aan maatreëls wat hul sal benadeel nie.⁴⁰

Die waarde van die ooreenkoms was nie alleen geleë in die geldingsradius daarvan nie, maar ook in die feit dat die supermoondhede nou buite die emosionele vertoonkasonderhandelings van die V.V.O. na 'n oplossing van die bewapeningsvraagstuk in direkte leierberade gesoek het. Dié betekenisvolle deurbraak het in die komende jare voortgeduur.⁴¹

4.2 Die Ooreenkoms op die Beperking van Kernwapenverspreiding van 1968 ("Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons")

Die jare wat nou sou volg, was van die belangrikste ten opsigte van kernwapenbeperking omdat die besef

reeds gereduseer het dat gestuur word in die rigting van 'n terreurbalans.

Gedurende 1964 het dit vir beide supermoondhede duidelik geword dat die voorkoming van 'n kernoorlog in albei se belang is, en dat daar dus na samewerking op kernvlak gestreef moet word, veral wat die beperking van strategiese kernwapens betref. Daar moet dus 'n einde aan die wapenwedloop, wat deur vele as 'n inleidende fase tot 'n toekomstige inferno beskou is, gebring word.⁴³

Hierdie wapenwedloop is op die internasionale terrein gehandhaaf deur die afskrikkingselement van die kernmagbalans. Wat behels hierdie strategiese ewewig? Volgens Fischer:

"The balance of terror means that each adversary has the means to survive nuclear attack and to counter-attack by inflicting a punishment sufficiently severe to deter the other from attacking in the first place."⁴⁴

Om hierdie terreurbalans nie te versteur nie, was dit noodsaaklik om tot 'n vergelyk te kom. Die kernwapentoetsverbod van 1963 is opgevolg met die Ooreenkoms op die Buitenste Ruimte van 1966, ("The

Outer Space Treaty"), wat die ondertekenaars verbied het om kernwapens in wentelende atmosferiese satelliete te plaas. Op die stadium het daar ernstige bedenkinge oor die uitbreiding van die kernbesittersmoondhede - die sogenaamde 'nth country problem'-ontstaan. Hierdie vrees vir verspreiding van kernwapens het ontstaan omrede die sekuriteitsdilemma wat dit vir die wêreld kan inhou.⁴⁵

Om hierdie probleem rondom die uitbreiding van die kernklub verder te verhoog breek die Sesdaagse Oorlog tussen Israel en die Arabiere van die Midde-Ooste in 1967 uit. Beide die Supermoondhede ondersteun die strydende partye afsonderlik, die V.S.A. vir Israel en Rusland die Arabiere, en om die internasionale vrede verder te vertroebel, kondig Kommunistiese China die suksesvolle toetsing van sy eerste atoombom op 17 Junie 1967 aan.⁴⁶ Dit belemmer die komende onderhandelinge en ondertekening van 'n sogenaamde kernsperverdrag omdat Indiese en Japanese agterdog teen die Chinese baie sterk is. Hierdie agterdog het ontstaan as gevolg van tradisionele twispunte oor gebiedsuitbreidings in hierdie streek van Asië. Dit was eers na die versekering van die Sowjet-Unie en die V.S.A. dat hul China sal teenstaan in enige aggressie teen laasgenoemde twee, dat die samesprekings hervat kon word.

Na uitgerekte samesprekings, waartydens beide die Kremlin en die Withuis baie oortuigingswerk in hul onderskeie invloedsfere en "satellietstate" moes doen, is die Kernsperverdrag op 1 Julie 1968 gelyktydig in Londen, Moskou en Washington onderteken.⁴⁷

Terwyl die Kernsperverdrag wêreldvrede moontlik bevorder het, is dit egter ook dié Verdrag wat die belangestrewende van die supermoondhede ten beste blootlê. Terwyl die V.S.A. en die Sowjet-Unie in hierdie stadium nog niks daadwerklik tot ontwapening bygedra het nie, het hulle (en Brittanje) met die Kernsperverdrag gepoog om te verseker dat kernwapens en kernwapentegnologie nie veralgemeen word nie.⁴⁸ Dis niks anders as blatante onderskrywing van 'n "kern-imperialisme" en nog minder te regverdig.

Osgood merk heel tereg op:

"It seems safe to assume that so long as the US and the SU maintain their capacity for mutual destruction and neither can be sure of preventing the other from exercising it, then neither government will rationally and deliberately choose to fight a total war, except as an act of desperation."⁴⁹

Terwyl die Verdrag op kerntotalirisme neerkom⁵⁰, bevat dit tog aan die anderkant genoeg elemente om 'n platform te skep waarvandaan verdere samesprekings gevoer kan word. Teen hierdie agtergrond was dit vir Johnson en Kosygin moontlik om weer te ontmoet en 'n nuwe rondte samesprekings te begin, wat uiteindelik sou uitkristaliseer in die SALT-ooreenkomste van die sewentigerjare.

5. DIE SAMESPREKINGS OOR STRATEGIESE WAPENBEPERKING: SALT I ("Strategic Arms Limitation Talks")

5.1 Inleidende oriëntering

"I sometimes wonder" skryf Senator Arthur H. Vandenberg in sy dagboek op 26 Oktober 1945, "whether the wit of man is competent to deal with his murderous discovery."⁵¹ Hierdie inskrywing omvat die wapenbeperkingsamesprekings, die besef wat daar vandag by die supermoondhede bestaan dat indien daar tot 'n kernoorlog oorgegaan sou word, dit die vernietiging van die mens se aardse bestaan sal beteken.

5.2 Kronologiese verloop van samesprekings tot die SALT I ooreenkoms

Die Sowjet-Unie het natuurlik ook die waarde van wapenbeperving besef en daarin die kans gesien om

die V.S.A. in te haal. Die eerste voorstel tot sodanige samesprekings het van die kant van president Johnson gekom, waarop die Russe in 1967 gunstig reageer het.⁵²

Die wapentegnologie het in die sestigerjare 'n geweldige dieptegang bereik en die verhoudings tussen state soveel te meer gekompliseerd dat Freedman tereg skryf:

De ontmoeting tussen Johnson en Kosygin in Glassboro, New York, in juni 1967 was de eerste topconferentie waar voorstellen voor beheersing van tegnische wapens op die agenda stonden."⁵³

Waarom het die klem nou skielik van die kernsperverdrag na tegnologiese gesofistikeerdheid verskuif?

Robert verskaf die volgende antwoord:

"In November 1960, Johnson and his top aides gathered at his Texas ranch. The Texas meeting was sparked in part by intelligence that the Soviet Union had begun to deploy around Moscow an anti-ballistic missile system ("ABM"-Anti-interkontinentale afweerstelsel) which would provide limited defence against American Minuteman missiles. The Americans for years also had worked on

an ABM system, but despite heavy expenditures and considerable pressures from Congress to deploy such a system, both Kennedy and Johnson had taken the position that its potential usefulness was too minimal to justify the cost."⁵⁴

Ons moet hierin ook die tegnologiese agterstand wat Amerika op die terrein gehad het ten opsigte van die "ABM" in ag neem. Die wipplankryery van die supermoondhede in die ontwikkeling van nuwe wapens het President Johnson alreeds in 1966 laat sê:

"Uneasy is the peace that wears a nuclear crown."⁵⁵

Volgens Barnard het dit die kardinale probleem aan die lig gebring dat kerndétente nie moontlik was deur alleen die uitbreiding op horisontale vlak van kernbesittersmoondhede verdragsmatig te blokkeer nie, maar inteendeel om ook die vertikale tegnologiese triomfotte tussen die kernmoondhede, *par excellence*, by wyse van internasionale ooreenkomste te stabiliseer.⁵⁶

Johnson sowel as Kosygin het heelwat van die platform-diplomasie gebruik gemaak voor die begin van die "SALT"-samesprekings wat 'n hoogtepunt bereik het

gedurende die middel van 1968. Teen 19 Augustus het Moskou en Washington in die privaat ooreengekom dat Johnson Moskou in September sou besoek wanneer die samesprekings dan 'n aanvang sou neem.⁵⁷

Onverwagse teëspoed sou egter weer die planne in die wiele ry. Of was dit 'n fyn beplande set van die Russe? Op 20 Augustus val Rusland Tsjeggo Slowakye binne om die liberale kommuniste van Alexander Dubek se regime te onderdruk.⁵⁸ Dit was duidelik dat wapenbeperking nie vir die Sowjet-Unie so belangrik was as om juis hul imperiale belange uit te brei nie. Die "SALT"-samesprekings is op die langebaan geskuif totdat die Nixon-administrasie aan bewind gekom het. Die eerste werklike onderhandelings het op 17 November 1969 in Helsinki 'n aanvang geneem.⁵⁹

Op 25 Julie 1969 het Nixon te Guam Amerika se kern-strategiese beleid uiteengesit. Dit het kortliks daarop neergekom dat Amerikaanse militêre onttrekkings uit Europa sou plaasvind om NAVO die geleentheid te gee om selfstandig hul wapenmag te konsolideer.⁶⁰

Soos Robert dit stel:

"The US would continue to provide, he later explained, 'a shield if a nuclear power threatens the freedom of a nation

allied with us, or of a nation whose survival we consider vital to our security and the security of the region as well. But other nations, especially Asian nations, would, in the future, have to take primary responsibility for their own military defence. As for Europe and Nato, this means the allies should pay a larger share of the cost and provide a greater proportion for the manpower for defence'."⁶¹

Hierdie doktrine, tesame met die onttrekkings van Amerikaanse magte uit Viëtnam het gestrook met Nixon se vervanging van die beleid van konfrontasie met samesprekings en dit het meegehelp om die Russe na die konferensietafels te lok. Na die eerste ronde "ontspanne voelersamesprekings" soos Barnard dit noem, is die samesprekings hervat met gemengde suksesse op die breëre spektrum van ontwapening, en 'n beperking op kernwapens op die seebodem buite die twaalfmylgrens.⁶² Hy vervolg:

"Die samesprekings oor strategiese wapens is gevolglik op besondere wyse gekenmerk deur tegnologiese gesofistikeerde diepgang - veral rondom die 'MIRV' en 'ABM' ontwikkeling."⁶³

5.3 Omvang van die samesprekings

Die samesprekings het 'n veel wyer spektrum as net tegniese kernwapengegewens omvat:

"The SALT talks themselves related to political issues as well as to continuing weapons development. The talks fell essentially into three parts: defining the parameters of possible agreements, hammering out many of the noncentral details, and, finally arriving at compromises on the key issues in the two eventual pacts", aldus Robert.⁶⁵

'n Balangrike faktor wat die afronding van die ooreenkoms vergemaklik het, was die feit dat die Russe die V.S.A. binne die perke van die bepalinge van die ooreenkoms kon inhaal en selfs kon verbysteek. Dit was moontlik as gevolg van die stilstand wat op daardie tydstep in die Amerikaners se ontwikkeling van interkontinentale missiele ingetree het.⁶⁵ Heel tereg skryf Freedman dan:

"Men moet zich realiseren dat SALT slecths heel weinig verband houdt met ontwapening. Hoewel er uit een oogpunt van financies en public relations argumenten zijn om te

komen tot werkelijke vermindering van het toale niveau van de bewapening heeft dit doel bij SALT nooit centraal gestaan."⁶⁶

Die samesprekings is dus gevoer op die bekend platform-diplomasie vlak teen die agtergrond van toenemende uitbouing van die Russiese kernarsenaal.

Die basiese argument van die samesprekings was watter strategiese wapens, hetsy defensief of offensief, by die samesprekings en by die finale ooreenkoms ingesluit moes word. Die Russe het naamlik die klem op verskeie afleweringstelsels en afweerstelsels laat val. Daarby wou hulle ook langafstandbomwerpers, taktiese bomwerpers, kernbomdraende vliegtuie in Wes-Europa, asook die vliegdekskepe wat die Middellandse see of Noordwestelike Stille Oseaan bevat, insluit.⁶⁷

Die Amerikaners het hul afkeer aan die plan op die volgende gegrond:

"The Americans contended that these latter categories, known as forward-based systems (FBS), were not basically strategic weapons aimed at Soviet soil but rather a counter to Soviet TCBM's and MRBM's, estimated at 630 in number, based in the western regions of

the USSR and targeted on the European NATO allies."⁶⁸

In die finale ooreenkoms is die "FBS" wapentuig uitge-
laat tot tyd en wyl 'n volgende ronde samesprekings
hieroor gevoer sou kon word.⁶⁹

Dit was egter nie net kernwapens wat by die same-
sprekings betrek is nie, biologiese oorlogsvoering is
in die geheel 'n verbod op geplaas. Ongelukkig kon
daar nie op dieselfde vlak ten opsigte van chemiese
wapens tot 'n vergelyk gekom word nie.⁷⁰

Op 20 Mei 1971 het die onderhandelaars van die twee
supermoondhede die volgende gesamentlike verklaring
uitgereik:

"The Governments of the United States and
Soviet Union, after reviewing the course
of their talks on the limitation of
strategic armaments, have agreed to
concentrate this year (1971) on working out
an agreement for the limitation of the
deployment of anti-ballistic missile systems.
They have also agreed that, together with
concluding an agreement to limit ABM's,
they will agree on certain measures with

respect to the limitations of offensive strategic weapons. The two sides are taking this course in the conviction that it will create more favourable conditions for further negotiations to limit all strategic arms. These negotiations will be actively pursued."⁷¹

Die belangrikste van hierdie verklaring was die feit dat daar ooreengekom is dat verdere samesprekings nog gevoer sou word oor wapens wat nie by die spesifieke samesprekings ingesluit is nie.

Op 26 Mei 1972 het die V.S.A. en die Sowjet-Unie dan die eerste verdrag onderteken wat voorsiening maak vir die beperking van anti-ballistiese-missielverdedigingstelsels ("SALT ABM Treaty") en die ondertekening van 'n tussentydse ooreenkoms ten opsigte van die beperking van strategiese aanvalswapens ("SALT Interim Agreement") wat op 3 Oktober 1972 van krag geword het. Daar is verder bepaal dat die verdrag 5 jaar lank geldig sou wees.⁷² Na sewe-en-twintig jaar van volgehoue onderhandelings is daar skynbare kernwapenontspanning deur 'n verdrag oor wapenbeperking bereik.⁷³

5.4 Samevattend

Hoe was dit moontlik dat die samesprekings tot 'n suksesvolle verdrag gebring kon word? Hieroor skryf Willrich die volgende:

"Five factors were essential to the successful outcome of SALT I: the mutual interest of the US and the SU in preventing nuclear war; the relationship of rough equality or parity between their strategic nuclear forces; the capability of verification of force levels on both sides; the movement that had occurred toward settlement of the German question; and the determination of strong political leaders on both sides to reach agreement."⁷⁴

Verder moet egter onthou word dat wat die Sowjet-Unie betref, daar geen strydpunte bestaan tussen die bepalings van die SALT-verdrae aan die een kant, en die opbou van sy militêre magte aan die ander kant nie.⁷⁵

Dit was die bedoeling van die SALT-samesprekings dat die ontspanning wat op die kernvlak nagestreef is, ook na die politieke vlak moes deursuur. Dit is altans soos die Amerikaners daaroor gedink het. Maar selfs op hierdie vlak word détente in die Russiese

militêre doktrine as 'n strategiese middel beskou, en hulle hele strategie word dan ook daarby aangepas, terwyl die Weste détente selfs as 'n doel opsigself sien.⁷⁶

Die ooreenkoms moet egter nie as 'n mislukking gesien word nie. Volgens Rhinelanders is die belangrikheid van die ooreenkoms geleë in die feit dat konsensus bereik kon word en ooreengekom is ten opsigte van die anti-ballistiese-missiel-verdedigingstelsels.⁷⁷

Rhinelanders sê ondermeer:

"By severely limiting ABM systems by various quantitative, qualitative, and geographic constraints, the treaty effectively removes the threat to the penetration capability of US strategic retaliatory forces that survive a first strike."⁷⁸

Verder plaas die ooreenkoms 'n verpligting op die Sowjet-Unie en die V.S.A. om onderhandelinge voort te sit ten opsigte van aanvalswapens om sodoende die ("Interim Offensive Treaty") Tussentydse Offensiewe Ooreenkoms te vervang met 'n meer bindende ooreenkoms.

6. DIE OPVOLGENDE SAMESPREKINGS OOR STRATEGIESE WAPEN-
BEPERKING. - SALT II

6.1 Inleidende oriëntering

Dit het reeds gou geblyk dat daar spoedig tot die tweede fase van die SALT-samesprekings oorgegaan sou moes word ten einde 'n intensiewe hervatting van die wapenwedloop te voorkom. Onderhandelings tussen die twee supermoondhede oor die tweede fase in die beperking van strategiese kernwapens het egter baie probleme opgelewer wat reeds in die SALT I verdrag voorsien kon word.⁷⁹ Om suksesvol te kon wees skryf Lodal:

"SALT must improve our security by helping to stabilise the strategic balance between the United States and the Soviet Union."⁸⁰

Die grootste struikelblok was juis geleë in die magsewewig wat na die ondertekening van SALT I versteur is deur verdere wapenontwikkeling en gesofistikeerde toevoegings tot die arsenale van beide die twee supermoondhede.

Die V.S.A. se houding ten opsigte van die magsewewig na ondertekening van SALT I was volgens Ruina die

volgende:

"To maintain an adequate nuclear deterrent;
to maintain an appropriate nuclear deterrent;
to maintain an appropriate nuclear image;
to develop flexible response possibilities;
to limit damage if deterrence fails; and
to acquire bargaining chips in arms control
negotiations."⁸¹

Die Sowjet-Unie het egter op hul beurt voortgegaan en 'n nuwe stelsel van missiele ontplooi, almal draers van meervoudige plofkoppe. Dié ontwikkeling het die Amerikaners wat die Russiese tegnologiese ontwikkeling onderskat het, verras. Die eerste ooreenkoms het nie voorsiening gemaak vir die opskorting van bogenoemde nie.⁸²

Terwyl die Amerikaners dus staat gemaak het op détente om magsewig te handhaaf, het die Sowjet-Unie blatant voortgegaan met wapenontwikkeling en die V.S.A. sodanig ingehaal, indien nie verbygesteek, dat SALT II vir die Amerikaners 'n moet geword het. Indien SALT II misluk, het die Amerikaners 'n agterstand ten opsigte van interkontinentale ballistiese missiele onder andere, wat hul in 'n moeilik bedingbare magposisie met die Russe sou plaas.⁸³

Die V.S.A. se ontplooiing van die kruisermisiel is deur die Russe aangegryp as faktor ter ondertekening van SALT II, terwyl die Russiese missieltegnologie die Amerikaners na die pen laat gryp het.⁸⁴ Freedman stateer soos volg:

"De voornaamste betekenis van de SALT II-ooreenkomst als zij langs deze lijnen kan worden gesloten - is echter dat zij strategische pariteit in een aanvaardbare vorm zal vastleggen. Strategisch zal de situatie zo stabiel zijn, als zij dat kan zijn politiek zal het evenwicht gekerder zijn."⁸⁵

6.2 Verloop van gebeure rondom SALT II

Tydens samesprekings in November 1972 het Bresjnef en Ford in Wladiwastok ooreengekom dat elke party sy strategiese kernarsenaal tot 2 400 langafstandmissiele, insluitende bomwerpers, moet beperk. Van hierdie getal mag slegs 1 320 meervoudige plofkoppe dra. Selfs hierdie getalle bevoordeel die Russe, omdat hulle missiele oor 'n groter megaton drakrag beskik as dié van die V.S.A. Met hulle groter lading en drakrag kan die Russe hulle missiele omskep om met dieselfde drakrag - wat dié van die V.S.A. ver oortref - meer

en swaarder knalkoppe te dra as dié van die Amerikaners. En daarmee bly hulle nog binne die beperkings van die SALT-verdrag.⁸⁶ Die nuwe stelsel van missiele het egter die SALT I-verdrag verbreek. Die vordering met SALT II was stadig en volgens Nash was die probleme dat:

"... in both quantitative and qualitative sense, the United States and the Soviet Union had different forces and both were engaged in weapons modernization programmes which further altered force relationships."⁸⁷

Ná die ondertekening van die SALT I-ooreenkomste en die daaropvolgende samesprekings, het dit spoedig reeds duidelik geword dat daar 'n hemelsbreë verskil bestaan in die betekenis wat die twee supermoondhede daaraan geheg het.⁸⁸ Soos Senator Joseph Biden tereg opgemerk het: "Half the people don't know the difference between SALT and pepper."⁸⁹

In 1974 is 'n nuwe fase betree met die ondertekening van die Wladiwastok-ooreenkoms in Desember van daardie jaar⁹⁰ en vanaf hierdie datum het die samesprekings momentum verkry.

6.2.1 Die Sowjet-Unie se strydpunte

Een van die mees kritieke faktore in die samesprekings gaan oor die beperking ten opsigte van die kruiser-missiel. Die twee kante het oor die kruisermissiel verskil sedert die Wladivastok-ooreenkoms.

"The Soviets took the position that air launched cruise missiles of a range greater than 600km should count within the 2 400 ceiling and that testing and deployment of ground launched and sea-launched cruise missiles with a range of over 600km should be banned,"⁹¹ aldus Lodal.

Die V.S.A. se standpunt hieroor was dat dit geensins by die komende ooreenkoms betrek moet word nie. Volgens hulle is dit 'n verdedigingswapen terwyl die Russe dit as 'n "first-strike" wapen sien. "Het is daarom" volgens Nash "een belangrike doel van SALT geweest 'first-strike' wapens te verbieden of aan banden te leegen".⁹² Die verskil ten opsigte van betekenis geheg aan 'n spesifieke wapen, gaan dus hier om dit as defensief of offensief te beskou en is hier in die branding van Russies-Amerikaanse begrip.⁹³

n Tweede belangrike kwessie wat die Russe opgehaal het gaan oor Amerikaanse ontplooië kernmag in Wes-Europa. Hier is dit veral die dodelike neutronbom wat die Russe getroef en wat hulle gedwing het om die saak tot die samesprekings toe te laat.⁹⁴

6.2.2 Die V.S.A. se strydpunte

Tydens sy intreerede as president van die V.S.A. het pres. Carter die hoop uitgespreek dat "Nuclear weapons could be rid from the face of the earth".⁹⁵ Carter se geloof (en die V.S.A. se hele benadering ten opsigte van SALT II) bestaan blykbaar daarin dat 'n algehele ontwapening op strategiese vlak 'n durende vrede sal meebring.

Die Amerikaanse diplomاسie in die samesprekings word getooi teen die détente agtergrond, steeds in gedagte egter ook die volgende, volgens Rathjens:

"Whatever may be the reason, the US approach to SALT II is quite likely to reflect a greater interest than will that of the USSR in insuring for itself a near certain capability under all contingencies of being able to deliver a devastating retaliatory blow following a first-strike. This suggests that the US is likely to be somewhat more

interested in maintaining forces that have different kinds of vulnerability."⁹⁶

Die ontplooiing van Amerika en sy bondgenote se kern-aanvalsmagte rondom Russiese grondgebied wat deur die Russe teengestaan en wat die V.S.A. bepleit as defensiewe wapentuig.⁹⁷

Wat die onderhandelings veral verdraag het, en wat veroorsaak het dat Kissinger reeds twee keer (Julie 1975 en Januarie 1976) onverrigte sake na Washington teruggekeer het, is die geskil wat ontstaan het oor die insluiting, al dan nie, in 'n moontlike ooreenkoms van die V.S.A. se nuwe en dodelike kruisermisiel en die Russiese "Backfire"-bomwerper.⁹⁸

Die voorstel van die V.S.A. dat die Russe hulle 273 "Backfire"-bomwerpers as deel van hulle strategiese arsenaal moet insluit, met 'n teenprestasie van dieselfde aantal kruisermisiele aan die kant van die V.S.A., om die plafon vir strategiese wapens tot 2 673 te lig, is deur die Russe van die hand gewys. Die Russe sal kwalik tot 'n ooreenkoms gebring kan word alvorens hulle nie ook hierdie agterstand, wat die ontwikkeling van kruisermisiele betref, uitgewis het nie.⁹⁹

Die Russe het intussen ook die SS-20 missielreeks ontplooi wat vir die hele Wes-Europa 'n groot gevaar inhoud. Alhoewel dit nie die V.S.A. kan bereik nie, bestaan die gevaar dat met 'n openingsaanval die NAVO-verdragslande heeltemal lam gelê kan word deur die akkurate vuurkrag van hierdie missiel. Die Amerikaners wou daarom baie graag hierdie missiel by SALT II betrek.¹⁰⁰

6.3 Basiese faktore wat aanleiding gegee het tot die ondertekening van SALT II

Na die verwerping van die Amerikaanse voorstelle deur die Russe in April 1977 (hierbo genoem) is daar in die V.S.A. naastiglik na 'n formule gesoek wat aan pres. Carter se wens van getalleverminderinge sowel as kwalitatiewe beperkings kan voldoen, maar wat ook genoeg ruimte vir onderhandelings bied. Die resultaat was 'n formule wat op drie vlakke werk en waarin daar gepoog word om elemente van die Wladiwastok-ooreenkoms met dié van die voorstelle van April 1977 te kombineer. Die drie vlakke sien soos volg daar uit:

'n Ooreenkoms wat tot in 1985 (of agt jaar) geldig sal wees, waarin beperkings geplaas sal word op lanseerders sowel as op stelsels wat van meervoudige plofkoppe voorsien is;

'n Protokol met 'n duur van 3 jaar waarin die ontwikkeling en ontplooiing van nuwe stelsels, veral die kruisermisiel en "swaar" missiele, beperk word; en

'n Verklaring van beginsels waarin beide partye hulle verbind om hulle steeds te beywer vir verdere pogings wat tot die vermindering en beperking van strategiese wapenstelsels kan lei. Die mikpunt is dus reeds die ondertekening van 'n SALT III-ooreenkoms.¹⁰¹

Dit is egter te betwyfel of al hierdie teoretiese pogings tot wapenbeperking ooit verwesenlik sal word. Soos Freedman dan ook sê:

"In de praktijk zal ontwapening waarskynlik met veel effect hebben vanwege de overcapaciteit aan nucleare vuurkracht waarover beide partijen beskikken."¹⁰²

Die werklike verwesenliking tot die doeltreffendheid van SALT II lê in die vermindering van kernwapens en in hul magtige slaankrag.

"This does not mean, however, that the SALT agreement now nearing completion must be judged as a failure," volgens Burt.¹⁰³

Die groot sukses van die samesprekings lê dus nie alleen in die wapenbeperking opsigself nie, maar in die feit dat die Russe tot die konferensietafels gebring kon word.

Daar moet rekening gehou word met die feit dat die Sowjet-Unie net soos die V.S.A. bang is vir 'n kernoorlog, die verwoesting wat daarmee gegaard gaan, die radio-aktiewe afval en die ekologie wat aangetas sal word. Schwarzenberger skryf dan ook heel tereg:

"So long as nuclear weapons remain as "unclean" as they are, that is to say their radio active fall-out is more than negligible, indefinite continuation of nuclear tests is likely to lead to an increasingly dangerous pollution of the atmosphere and water of about the same average all over the world. Once this competition in cosmic irresponsibility has reached a point when it threatens to affect seriously the life and health of the populations of the rest of the world, states which do not indulge in these tests will have to consider a problem that, at this stage, it will suffice to pose: the issue of joint tatfeasons in international law."¹⁰⁴

Die samesprekings moet dus ook gesien word teen die agtergrond van voorgaande stellingname van Schwarzenbeger.

Die V.S.A. se Sekretaris van Verdediging, Harold Brown, het hom soos volg oor SALT II uitgelaat:

"...the foundation for progress in establishing an enduring political relationship with the Soviets that reduces tensions and sets important visible boundaries to our ideological and political and military competition."¹⁰⁵

Na jare van onderhandeling is SALT II op 18 Junie 1979 te Wenen onderteken deur Presidente Carter van Amerika en Brezhnev van Rusland. Die tegniese bepalings waartoe ooreengekom is, is kortliks die volgende:

"Upon entry into force of the treaty, each side would limit to 2 400 the number of intercontinental ballistic missile (ICBM) launchers, submarine-launched ballistic missile (SLBM) launchers, heavy bombers and air-to-surface ballistic missiles (ASBM's) - i.e. the level agreed by President Ford and Mr Brezhnev in Vladivostok in November 1974

(see 26869A) - and would dismantle or destroy any excess within a period of three to six months; these aggregate numbers would be further reduced to 2 250 for each side in the course of 1981";

"Within these aggregates, each side would limit to 1 320 (ibid.) the number of launchers of ICBM's and SLBM's equipped with multiple independently targetable re-entry vehicles (MIRV's), of MIRVed ASBM's and of heavy bombers equipped for cruise missiles capable of a range of over 600 kilometres (about 373 miles); not more than 1 200 might be launchers of MIRVed ICBM's and SLBM's or ASBM's equipped with MIRV's, while within this total the number of launchers of MIRVed ICBM's might not exceed 820";¹⁰⁶

"No more than 10 re-entry vehicles might be placed on any one ICBM or ASBM, nor more than 14 on any one SLBM. Bombers equipped for cruise missiles with a range of over 600 kilometres might not carry more than an average of 28 such missiles";

"Neither side might start the construction of additional fixed ICBM launchers, relocate fixed ICBM launchers or convert launchers of light or older types of ICBM's into launchers of heavy or later ICBM's."¹⁰⁷

"Neither side might flight-test or deploy new types of ICBM's, except one new type of light ICBM each, nor might they increase the number of re-entry vehicles on any type of ICBM;

"Neither side might develop, test or deploy (i) ICBM's heavier than those currently deployed by either party, (ii) mobile launchers of heavy ICBM's or (iii) fractional orbital missiles; nor might they flight-test or deploy on aircraft, MIRVed cruise missiles with a range in excess of 600 kilometres";

"The Soviet Union would not produce, test or deploy RS-14 (SS-16) light ICBM's";¹⁰⁸

"The USA and the Soviet Union would seek to conclude a further SALT agreement well in advance of 1985 (the date of expiry of the SALT II treaty)";

"Under the protocol, which would expire on December 31, 1981, the two sides undertook (i) not to deploy mobile ICBM launchers or to flight-test ICBM's from such launchers; (ii) not to deploy cruise missiles capable of a range in excess of 600 kilometres on sea-based or land-based launchers, nor to flight-test MIRVed cruise missiles capable of such a range from such launchers; and (iii) not to flight-test or deploy ASBM's."¹⁰⁹

Dit is belangrik om daarop te let dat Amerika in omtrent al hierdie tegniese velde 'n voorsprong bo Rusland het. Deur SALT II word die geleentheid nou vir Rusland geskep om hul in te haal. In hierdie konteks kan ons dan ook Nitze se vooroordeel verstaan as hy opmerk:

"...ends up with a differential of approximately 8 to 1 in favour of the Soviet Union."¹¹⁰

Die teenstanders van SALT sê dan ook openlik:

"SALT II will have precisely the effect of freezing or formalising American strategic inferiority."¹¹¹

7. SAMEVATTEND

h Terugblik op die suksesvolle bereiking van wapenbeperkingsooreenkomste dui op sporadiese suksesse. Seker die belangrikste van al die suksesse is die sluiting van SALT I tussen Nixon en Bresjnef. Szule verwys dan ook daarna as "A milestone in the nuclear age."¹¹²

Volgens Barnard is die historiese ontwikkeling van internasionale pogings tot tussenstaatlike wapenbeperking alles behalwe bemoedigend. In die magsvakuum van internasionale verhoudinge is state nie bereid om die onontbeerlike swaardmagmoment af te lê en daardeur die daadkragtige vermoë om soewereiniteit te beskerm, te verpas nie.¹¹³

Die "bevriesing" van kernwapengebruik bring egter geen ontspanning vir die tussenstaatlike wagwoord van voortdurende magsgereedheid vir soewereiniteitsbehoud nie.¹¹⁴ Die pogings om wapenbeperking teweeg te bring moet egter nie geheel en al afgeskryf word nie. In die woorde van Guhin kan ons die laaste reël onderstreep:

"If the overall picture of multinational approaches, technology controls, safeguards,

and other protective measures resembles an unglamorous assemblage of less than 'half-loaves', a challenge remains to devise enough so that, taken together in the broader context, they will form a sufficient structure of restraint and assurances. 115

BRONNELYS

1. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Ongepubliseerde D.Phil.-proefskrif aan die U.O.V.S., Bloemfontein, 1975, p. 876; Morgenthau, H.J., Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace, Vyfde uitgawe, Alfred, A., Knopf, New York, 1973, p. 383: "Disarmament is the reduction or elimination of certain or all armaments for the purpose of ending the armament race. It is believed that, by doing away with one of the typical manifestations of the struggle for power on the international scene, one can do away with the typical effects of that struggle: international anarchy and war."
2. Vgl. Arms Control: A Survey and Appraisal of Multilateral Agreements, Ander besonderhede onvermeld, p. 1. (Hierna verwys as: Arms Control).
3. Vgl. Morgenthau, H.J., Op. Cit., p. 384: "The First Hague Peace Conference of 1899 has as one of its main purposes the limitation of armaments and of military budgets. The Second Hague Peace Conference of 1907, attended by forty-four nations, confirmed "the resolution adopted by the Conference of 1899 in regard to the limitation of military expenditure, and inasmuch as

military expenditure has considerably increased in almost every country since that time, the Conference declares that it is eminently desirable that the governments should resume the serious examination of this question"; Arms Control, p. 1.

4. Vgl. World Armaments and Disarmament, SIPRI Yearbook, Stockholm, 1975, p. 6.
5. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 878; Arms Control, p. 2, ten opsigte van die verskillende vorme wat ontwapening kan aanneem: "Arms restraints can be assumed by states on a voluntary basis, without reciprocity. They can be party of agreed armistice arrangements following unresolved armed conflicts. They can also be imposed by victors upon defeated countries, as in the case of Germany after both World Wars."
6. Vgl. Osgood, R.E., Limited War: The Challenge to American Strategy, Vyfde druk, The University of Chicago Press, Chicago, 1970, p. 4.
7. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 887.
8. Vgl. Noel-Barker, The Arms Race: A Programme for World Disarmament, Stevens and Sons Ltd., Londen,

1958, p. 181. Vgl. ook Nuclear disarmament or Nuclear War, SIPRI, Stockholm, Januarie 1975, p. 1: "The case for nuclear disarmament rests therefore, on the argument that, in today's world, governments cannot be relied on to behave in such a manner as to guarantee for the foreseeable future, the non-use of nuclear weapons."

9. Vgl. Von Weizsäcker, C., Die friedliche Nutzung der Kernenergie, in Die Neue Ordnung, Jg. 32, 6 Desember 1978, p. 415. Vgl. ook Morgenthau, H.J., Op. Cit., p. 394, oor die strydpunt van kernontwapening: "The Soviet Union has defended the priority of prohibition over control and, in one way or another, national sovereignty with regard to control. This plan was bent to improve the military position of the Soviet Union and for this reason alone could not be accepted by the Western Allies. On the other hand, the Western Allies have refused to consider nuclear disarmament without an effective - that is, truly supernational - system of control."

10. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 888.

11. Ibid., p. 889; Arms Control and Disarmament Agreements: Texts and history of Negotiations,

U.S. Arms Control and Disarmament Agency,
Washington, Februarie, 1975, p. 5: "In 1946 the
U.S. Representative to the U.N. Atomic Energy
Commission, Bernard Banich, presented a U.S. plan
that called for placing all the atomic resources
of the world under the ownership or control of an
independent international authority."

12. Vgl. Noel-Baker, P., Op. Cit., p. 190.
13. Vgl. Fischer, G., The Non-Proliferation of
Nuclear Weapons, Europe Publications, Londen,
1970, p. 3.
14. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 889, Die ver-
werping van die Baruch-plan asook die van
Gromyko, het kernaktiwiteite beperk tot nasionale
besluitnemings.
15. Vgl. Nye, J.S., Non-Proliferation: A Long-term
Strategy, in Foreign Affairs, April 1978, p. 604.
Vgl. ook Lawrence, R.M., Arms Control and Dis-
armament: Practice and Promise, Burgess Publishing
Company, Minneapolis, Minnesota, 1973, p. 16.
16. Vgl. Eisenhower, D.D., Mandate for Change: The
White House Years, 1953-1956, The New American

Library, New York, 1963, p. 314.

17. Vgl. Robert, C.M., The Road to Moscow, in Willrich, M., Rhineland, J.B., (reds), SALT: The Moscow Agreements and Beyond, Collier-Macmillan, London, 1974, p. 8.
18. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 891.
19. Vgl. Noel-Baker, P., The Arms Race: A programme for World Disarmament, Oceana Publications, New York, 1958, p. 23. Vgl. ook Brodie, B., Strategy in the Missile Age, Vyfde druk, Princeton University Press, Binaton 1971, p. 151.
20. Vgl. Hadley, A.T., The National Safety and Arms Control, The Viking Press, New York, 1961, p. 49.
21. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 892.
22. Vgl. Hadley, A.T., Op. Cit., p. 892. Die kwessie rondom ontwapening is dus as hefboom vir ander politieke probleme gebruik.
23. Vgl. Eisenhower, D.D., Op. Cit., p. 316.
24. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 892.

25. Vgl. Schwarzenberger, G., The Legality of Nuclear Weapons, Stevens and Sons Ltd., London, 1958, p. 49. Vgl. ook Arms Control and Disarmament Agreements, Op. Cit., pp. 6-7: "By the middle of the 1950's, past production of nuclear materials could no longer be reliably accounted for, and control systems could not assure that none had been diverted to clandestine weapons manufacture or illegal stockpiles."
26. Vgl. Hadley, A.T., Op. Cit., p. 50.
27. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 893.
28. Vgl. Morgenthau, H.J., Op. Cit., p. 394: "The conflict between the United States and the Soviet Union, is being fought on two levels: on the superficial level of disarmament and on the fundamental level of the struggle for power."
29. Vgl. Ibid., p. 893.
30. Vgl. Nye, J.S., Op. Cit., p. 604.
31. Vgl. Ibid., pp. 604-605.
32. Vgl. Ibid., p. 605. Vgl. ook Arms Control and

Disarmament Agreements, Op. Cit., p. 7: Die V.S.A. was die eerste regering om 'n aparte ontwapeningsagentskap te stig, nl. "The U.S. Arms Control and Disarmament Agency" (ACDA), in 1961.

33. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 894.
34. Vgl. Robert, C.M., Op. Cit., p. 14.
35. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 894.
36. Vgl. Ibid., p. 895.
37. Vgl. Ibid., p. 895; Lawrence, R.M., Op. Cit., pp. 24-33 ten opsigte van die V.S.A. se beleid met kernwapens onder Kennedy en Johnson.
38. Vgl. Lawrence, R.M., Op. Cit., p. 28. Vgl. ook Fischer, G., Op. Cit., p. 3.
39. Vgl. Ibid., p. 3; Arms Control and Disarmament Agreements, Op. Cit., p. 39. Die oorspronklike verdrag is op 7 Oktober 1963 gewysig volgens 'n voorstel van President Kennedy, "The parties to the treaty undertake not to carry out any nuclear

weapon test explosion, or any other nuclear explosion..." Die klemverskuiwing was om alle kerntoetse te verbied.

40. Vgl. Ibid., p. 6.

41. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 897.

42. Vgl. Arms Control and Disarmament Agreements, Op. Cit., p. 79.

43. Vgl. Die Wêreld in Oënskou, Jg. XI, Nr. 2, Februarie 1976, p. 17; Vgl. ook Arms Control and Disarmament Agreements, Op. Cit., p. 81: "In the fall of 1966 the US and Soviet co-chairmen of the ENDC (Eighteen-National Disarmament Committee) began private talks, and by the end of the year they had reached tentative agreement as the basic non-transfer and non-acquisition provisions of a treaty."

44. Vgl. Fischer, G., Op. Cit., p. 27.

45. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 897. Arms Control, p. 13, haal soos volg op: "The 1968 Non-Proliferation Treaty prohibits the transfer by nuclear weapon states to any recipient whatsoever of

nuclear weapons or other nuclear explosive devices or of control over them. The NPT also prohibits the receipt by non-nuclear weapon states from any transfer or whatsoever, as well as the manufacture or other acquisition by those states, of nuclear weapons or other nuclear explosive devices."

46. Vgl. Robert, C.M., Op. Cit., p. 19.
47. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 898.
48. Vgl. Arms Control and Disarmament Agreements, Op. Cit., p. 84, ten opzichte van die bepalingen van die kernsperverdrag.
49. Vgl. Osgood, R.E., Op. Cit., pp. 4-5.
50. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 898.
51. Vgl. Robert, C.M., Op. Cit., p. 3.
52. Vgl. Nash, H.T., Nuclear Weapons and International Behaviour, A.W. Sijthoff, Leyden, 1975, p. 108; Arms Control and Disarmament, Op. Cit., p. 125.
53. Vgl. Freedman, L., SALT en een stabiel nucleair evenwicht in Internationale spectator, Februarie

1978, p. 119.

54. Vgl. Robert, C.M., Op. Cit., p. 20.

55. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 899; Arms Control and Disarmament Agreements, Op. Cit., p. 127.

"Soviet and American weapons systems were far from symmetrical. The Soviet Union had continued its development and deployment of heavy ballistic missiles and had overtaken the US lead in land based ICBM's".

56. Vgl. Ibid., p. 22.

57. Vgl. Robert, C.M., Op. Cit., pp. 21-22.

58. Vgl. Ibid., p. 22.

59. Vgl. Nash, Op. Cit., p. 108: "Shortly after the inauguration of President Nixon, further discussions took place between American and Soviet officials and it was agreed that the Strategic Arms Limitation Talks would begin with a preliminary one-month arms session on 17 November 1969, to be followed by more substantive negotiations, beginning on 16 April 1970"; Vgl. ook Die Wêreld in Oënskou, Jg. XI, Op. Cit., p. 17.

60. Vgl. Robert, C.M., Op. Cit., p. 24.
61. Vgl. Ibid., p. 24.
62. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 900.
63. Vgl. Ibid., p. 901.
64. Vgl. Robert, C.M., Op. Cit., p. 27.
65. Vgl. Lawrence, R.M., Op. Cit., p. 25: "By the early 1960's the Soviets had developed anti-aircraft missiles and fighter planes which conceivably could drastically reduce the numbers of bombers reaching their targets". Vgl. ook Die Wêreld in Oënskou, Jg. XI, Op. Cit., p. 18. Vgl. ook Nash, H.T., Op. Cit., pp. 115-116 ten opsigte van SALT I Verdrag wat kortliks die volgende behels het: "Each site would consist of 100 ABM's or a total of 200 ABM's for each country", volgens die Anti-Balistiese Missiel-Verdrag. Die Offensiewe Strategiese Wapen Ooreenkoms het die volgende bepaal: "The USSR was permitted to maintain 1 618 operational ICBM's. This total included a subtotal of 300 large SS-Q missiles. The US was permitted to maintain 1 054 operational ICBM's. This total included 1 000 Minutemen and 54 Titan missiles. The

agreement froze construction of submarine launched ballistic missiles on all nuclear submarines at 1972 levels. This permitted the US a ceiling of 710 ballistic missile launchers on 44 nuclear-powered submarines. The Soviet Union was allowed 950 ballistic missile launchers on 62 nuclear-powered submarines."

66. Vgl. Freedman, L., Op. Cit., p. 119.

67. Vgl. Robert, C.M., Op. Cit., p. 27.

68. Vgl. Ibid., p. 28.

69. Vgl. Ibid., p. 28.

70. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 901. Vgl. ook Arms Control and Disarmament Agreements, Op. Cit., pp. 114-117: 'n Verdrag oor die Ontwikkeling, Vervaardiging en Opberg van Bakteriologiese en Chemiese Wapens en hul Vernietiging is wel op 10 April 1972 onderteken.

71. Vgl. Robert, C.M., Op. Cit., pp. 30-31.

72. Vgl. Nash, H.T., Op. Cit., pp. 115-116, ten opsigte van die bepaling van die Verdrag op die Beperking van strategiese wapens.

73. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 902.
74. Vgl. Willrich, M., Op. Cit., p. 256.
75. Vgl. Die Wêreld in Oënskou, Jg. XI, Nr. 4, April 1976, p. 16.
76. Vgl. Ibid., p. 21. Volgens Morgenthau, Op. Cit., p. 388, was die SALT-ooreenkoms 'n sukses in soverre "The Treaty to limited ABM's provides for genuine disarmament."
77. Vgl. Rhineland, J.B., Op. Cit., p. 126.
78. Vgl. Ibid., p. 126.
79. Vgl. Time, 17 Mei 1979, p. 7; Die Wêreld in Oënskou, Jg. XI, Op. Cit., p. 19.
80. Vgl. Lodal, J.M., SALT II and American Security, in Foreign Affairs, 1978/79, p. 245.
81. Vgl. Ruina, J.P., U.S. and Soviet Strategic Arsenals: Strategic Policy, in Willrich, M., Rhineland, J.B., Op. Cit., p. 36.
82. Vgl. To the Point, Vol. 8 Nr. 13, 30 Maart 1979, p. 7.

83. Vgl. Ibid., p. 7.
84. Vgl. Ibid., p. 7.
85. Vgl. Freedman, L., Op. Cit., p. 126.
86. Vgl. Lawrence, R.M., Op. Cit., p. 38, ten opsigte van die wapentuig wat nie deur SALT I gebind word nie: "For example missile warheads are not covered. Here, the U.S. possesses 5 700 warheads to about 2 500 for the Soviet Union. Long-range bombers, of which the U.S. has approximately 500 and the Soviet Union some 140, are not covered, nor are tactical aircraft and short-range missiles both nations have in Europe"; Die Wêreld in Oënskou, Jg. XI, Op. Cit., pp. 19-20.
87. Vgl. Nash, H.T., Op. Cit., p. 117.
88. Vgl. Nuclear Disarmament or Nuclear War, SIPRI, Stockholm, Januarie 1975, p. 23.
89. Vgl. Time, 16 April 1979, p. 49.
90. Vgl. World Armaments and Disarmament, Op. Cit., p. 419; SALT II: The Eurostrategic Imbalance, in Conflict Studies, Nr. 104, Institute for the

Study of Conflict, Londen, Februarie 1979, p. 4.

91. Vgl. Lodal, J.M., Op. Cit., p. 247.
92. Vgl. Nash, H.T., Op. Cit., p. 117: "The Soviet Union was concerned about the three-to-one American advantage in MIRV warheads and its similar advantage in long-range-bombers". Vgl. ook Freedman, L., Op. Cit., p. 120.
93. Vgl. NATO's Fifteen Nations, Vol. 23, Nr. 6, Desember 1978 - Januarie 1979, p. 39.
94. Vgl. Nash, H.T., Op. Cit., p. 120, se aanname ten opsigte van die Amerikaanse-ontplooiëde kernmag in Wes-Europa: "Should negotiators agree that a definition of strategic weapons included those American nuclear armed aircraft stationed both in Western Europe and aboard Mediterranean aircraft carriers which were capable of attacking Soviet targets."
95. Vgl. Die Wêreld in Oënskou, Jg. XI, Nr. 4, Op. Cit., p. 21.
96. Vgl. Rathjens, G.W., Future Limitations of Strategic Arms, in Willrich, M., Rhineland, J.B., Op. Cit., pp. 231-232.

97. Vgl. Ibid., p. 241; Nash, H.T., Op. Cit., p. 120.
98. Vgl. World Armaments and Disarmament, Op. Cit., pp. 311-338, ten opsigte van 'n volledige beskrywing van die kruisermisiel. Vgl. ook Kemp, J.F., Congressional Expectations of SALT II, in Strategic Review, 1979, U.S. Strategic Institute, Washington, D.C., p. 23.
99. Vgl. Kemp, J.F., Op. Cit., p. 23; Die Wêreld in Oënskou, Jg. XI, Nr. 2, Op. Cit. p. 21.
100. Vgl. Kemp, J.F., Op. Cit., p. 23: "Subsequently two stages of the SS-16 were deployed on an overland vehicle and MIRVed with three re-entry vehicles, thus combining into a mobile intermediate-range ballistic missile system known as the SS-20"; en Nash, H.T., Op. Cit., pp. 117-118: "The United States was concerned about the 'throw-weight' or megatonnage of the USSR's large landbased missiles, and the still larger missiles which the USSR was testing and could begin to deploy by 1976".
101. Vgl. Keesing's Contemporary Archives, 7 Maart 1980, p. 30119. (Hierna verwys as: Keesing's);

Die Wêreld in Oënskou, Jg. XIII, Nr. 11, Op. Cit.,
p. 244.

102. Vgl. Freedman, L., Op. Cit., p. 119.

103. Vgl. Burt, R., The Scope and Limits of SALT,
in Foreign Affairs, Winter 1978/79, p. 768.

104. Vgl. Schwarzenberger, G., Op. Cit., p. 54.

105. Vgl. Time, 16 April 1979, p. 42.

106. Vgl. Keesing's, p. 30119, Vgl. ook Time, 16
April 1979, p. 42.

107. Vgl. Keesing's, p. 30119.

108. Vgl. Ibid., p. 30119.

109. Vgl. Time, 16 April 1979, p. 42.

110. Vgl. To the Point, Vol. 8, Nr. 13, 30 Maart
1979, p. 8.

111. Vgl. Ibid., p. 8.

112. Vgl. Szule, T., The Illusion of Peace:
Foreign Policy in the Nixon Years, The Viking

Press, New York, 1978, p. 579.

113. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 903.

114. Vgl. Barnard, L.D., Die Afskrikingstrategie van Kernwapens in Barnard, L.D., (red), Konflik en Orde in Internasionale Verhoudinge, Perskor-Uitgewers, Johannesburg, 1978, p. 217.

115. Vgl. Guhin, M.A., Nuclear Paradox: Security Risks of the Peaceful Atom, American Enterprise Institute for Public Research, Washington, D.C., Maart 1976, p. 69.

HOOFSTUK 4

ONDERLIGGENDE OORSAKE VIR DIE BEPERKING OP GETALSUITBREIDING

1. DIE SEKURITEITSDILEMMA

1.1 Inleidende oriëntering

Dit is na ons oordeel duidelik dat die sogenaamde "Sekuriteitsdilemma" die belangrikste oorsaak vir die beperking op die getalsuitbreiding van kernmoondhede is.

Fundamenteel is die sekuriteitsdilemma in die wêreldpolitiek hier aan die orde. "Massenselbstmord" is die woord wat Toynbee gebruik om die omvang van die moontlike gebruik van kernwapens aan te dui.¹ As gevolg van die onvermoë van die mens om die magte tot sy beskikking na hul ordelike vermoë aan te wend bestaan die internasionale gevaar dat kernwapens eendag wel gebruik sal word.

Om hierdie gevaar uit te skakel soek die verskillende staatsleiers en kie, na die oplossing in die ophef van kernwapens deur ontwapening en in die beperking van die moontlike verspreiding daarvan. Die be-

slissingsvermoë van staatsleiers ten opsigte van sekuriteit is belangrik teen die agtergrond van die dilemma waarin die wêreld hom bevind. Daar is naamlik supermoondhede wat hul die alleenreg tot kernwapens veroorloof, die middelmoondhede wat die vermoë het om kernwapens te bekom en dit beslissend aan te wend en laastens die kleiner moondhede (ook Derde Wêreld) wat geheel en al hierdie reg ontsê word op grond van die gevaar wat hul inhou vir wêreldsekuriteit en ten opsigte van hul verantwoordelikeidsbesef.

1.2 Verskillende sieninge in verband met die sekuriteitsdilemma

In Peace and War, kom Aron tot die gevolgtrekking dat,

"The theory of limiting membership in the atomic club, despite its apparent logic, is basic unrealistic within the context of the present situation."²

Volgens die skrywer is dit nie te regverdig om die sekuriteitsdilemma deur die beperking op die uitbreiding van die kernklub te probeer ophef nie. Die supermoondhede met hul agterbakse platformdiplomatie is nie al state wat oor die regverdige beslissingsvermoë beskik nie. Inteendeel, hul blaas

eerder die sekuriteitsdilemma aan deur eerstens hul onderskeie imperialistiese oogmerke en tweedens die onwilligheid van die V.S.A. om kommunistiese uitbreiding teen te staan. Om te onderhandel dui nie noodwendig op 'n swakheid nie, maar diplomاسie kan tog as middel gebruik word om die getalsuitbreiding te rasionaliseer.

Doty is in sy werk The Race to Control Nuclear Arms, egter van mening dat,

"Stemming the tide of nuclear proliferation is a challenge which requires aggressive and imaginative action. For all the elements that can contribute to a less stable world, that of horizontal nuclear proliferation is perhaps the most threatening, and at the same time, the most diplomatically demanding."³

Teen hierdie agtergrond moet daar derhalwe gepoog word om ontwapenings- en wapenbeperkings ooreenkomste liewers te laat afwyk van hul horisontale nie-verspreidingskarakter en beweeg na 'n beter verstandhouding tussen die supermoondhede, tussen bogenoemde en die res van die wêreld, tussen die Ryk en Arm lande. Feld skryf dan ook:

"With respect to nuclear weapons proliferation, is time rapidly running out as we have keep insisting these many years?:"⁴

Hy vra dan ook die vraag wat vir my deur hierdie studie so duidelik na vore gekom het, "Or are we simply carried away by our own doomsday rhetoric."⁵ Deur die eeue het die mens tog sy aanpasbaarheid op verskillende nuwe ontwikkelings getoon. Net so wel sal hy hom by die nuwe gevaar kan aanpas deur daarmee saam te leef.

1.3 Die sekuriteitsdilemma en magsvermoëns

Die sekuriteitsdilemma wentel grootliks om die beskikbaarheid aldan nie van kernmagvermoëns, dit wil sê die besit van kernwapens en die vermoë om kernenergie op te wek. Volgens Dahlberg moet "any discussion of safeguards issues must begin with a review of the threats for which protection is sought."⁶ Hy wys dan op drie gevare van belang naamlik:

Die moontlikheid dat sommige state op 'n beplande manier kernmateriaal sal bekom met die oog daarop om kernwapens te vervaardig;

die moontlikheid dat terroriste of ander misdadigers kernmateriaal sal steel met die doel om kernwapens

te bekom vir afpersing; en

die moontlikheid dat state dit maklik sal vind om kernwapens te vervaardig, en dit sal doen omdat die materiaal maklik verkrygbaar is, hetsy wettiglik of nie.⁷

Ten opsigte van die mag wat deur die uitbreiding van die kernklubs moontlik sal wees en die gevolglike sekuriteitsdilemma bestaan daar verskillende teorieë.⁸ Feld beweer soos volg:

"the development and testing of the conventional explosive devices and techniques required for detonation of a critical mass of plutonium or uranium, that is shaped charges and impulsive lenses, together with the appropriate electronic and metallurgical technologies; the requisite quantity of plutonium or enriched uranium; a delivery vehicle capable of carrying the fabricated bomb to and depositing it on its intended destination; and the political decision to go ahead with the first three steps."⁹

Bogenoemde is natuurlik belangrik omdat dit hieruit blyk dat die beslissingsvermoë as oorkoepelende faktor tog steeds die vernaamste faktor is. Nye is op sy beurt van mening dat,

"Nuclear proliferation is a matter of real public concern. The spread of nuclear explosive capabilities to an increasing number of countries would present a serious danger to the world community from which no single nation would be immune. A Multi-proliferated world would not be a stable world."¹⁰

(Hiermee kan ons nie saam stem nie want die gevaar lê tog sekerlik nie in die veelheid van kernstate nie, as juis in die gebalanseerde beslissingsvermoë van die betrokke lede tot die kernklub.) In die verband stateer Nye dan soos volg:

"I would increase the prospect that nuclear weapons might once again be used in war. Given these threats to security, a failure to contain proliferation would inevitably result in serious curtailment of the continued of peaceful nuclear power."¹¹

Holst kom meer tot 'n gebalanseerde gevolgtrekking met sy bewering "(that)...a world in which nuclear weapons are widely distributed seems likely to increase the danger that nuclear weapons might be used to error, folly, miscalculation of irresponsibility."¹²

Daar is die kernteoretici wat sterk ten gunste is van die voortsetting van sekuriteitsmaatreëls deur middel van die gebruikmaking van ooreenkomste. Indien sodanige maatreëls om die sekuriteit te waarborg nie verkry kan word deur samewerking nie, moet die besittersmoondhede die mag daartoe afdwing. Dit moet geskied deur middel van "n ooreenkoms om 'n kernwapen-vrye-sone daar te stel met 'n gelyke ooreenkoms met die kernmoondhede wat; nie-aanvalsverdrag onderteken; 'n ooreenkoms om samewerking op die gebied van kerntegnologie en koördinasie ten opsigte van die 'IAEA' veiligheidsmaatreëls, dit sal kerntegnologie en materiaal beheer en groter veiligheid verseker deur middel van onderlinge beheer; 'n groter nie-aggressie ooreenkoms, gevolg deur ooreenkomste van beperking op wapentuig en vermindering van militêre uitgawes."¹³ Op sy beurt interpreteer Fisher die voorgaande as volg:

"Thus no non-nuclear weapon state should feel that it is being asked to sign a non proliferation treaty as a favour to the nuclear weapons power. Secondly potential nuclear weapon states should recognize that to the extent any of either the two superpowers, such a threat could be overwhelming. Their own development of nuclear weapons is not apt to provide them with an adequate deterrence against such a threat."¹⁴

Wohlstetter sien die basiese probleem in die beperking op verspreiding van kernwapens, dat in die volgende tien jaar baie state insluitende die wat ooreengekom het om nie kernwapens te bekom nie, "can come within hour of a bomb without plainly violating their agreement - without 'diverting' special nuclear material and therefor, without any possibility of being by 'safeguards' designed to verify whether material has or has not been diverted."¹⁵

Die mag waaroor kernwapens beskik, is die sentrale tema waarmee al die kernteoretici worstel. Magsbalans word op die oomblik in stand gehou deur die afskrikkingstrategie van 'n moontlike kernaanwending. Die afskrikkingstrategie bied dus tog 'n mate van sekuriteit. Beaufre stateer in die verband soos volg:

"The basis of nuclear deterrence is the certainty of the damage which would result from use of these weapons. The nuclear weapons therefor represents a destructive capability so great that it can not be disregarded; nor can't there by any doubt about the serious damage which it would inevitably produce. It is this threat of destruction which generated deterrence - because of the undoubted level risk implied."¹⁶

Kissinger is in die laaste plek van mening dat:

"It is only natural of cause, that an age which has known two world wars and as uneasy armistice since should have as its central problem the attainment of peace. It is paradoxial however, that so much hope should concentrate on mans most destructive capabilities."¹⁷

Die sentrale gedagte van sekuriteit is dus geleë in die afskrikkingsstrategie van kernwapentuig. Die magsewewig soos deur die afskrikkingsstrategie, dwing onvermydelik sekuriteit af.

1.4 Sieninge aangaande die sekuriteitsdilemma

Volgens Kaplan kan die sekuriteitsdelemma alleenlik opgelos word indien die V.S.A. en die Sowjet-Unie hulself binne die raamwerk van 'n kernsperverdrag daartoe verbind om enige slagoffers van aggressie, te verdedig soos gestel:

"This guarantee must be not merely against nuclear but also against conventional attack for one virtue of a nuclear attack by a conventionally superior foe."¹⁸

Bloomfield kom tot die volgende gevolgtrekking dat,

"Having one more 'nuclear-capable' power does not change the world but what can change it would by a snowballing fatalistic believe that becomes a self-fulfilling prophecy unless it is countered by a different belief that is equally potent."¹⁹

Shulman sien die sekuriteitsdilemma teen die agtergrond van die verval van die internasionale stelsel in geweld en anargie. Hy kom tot die gevolgtrekking dat geeneen van die wapenbeperkingvoorstelle hierdie feit genoegsaam in ag neem nie.²⁰

Die sekuriteitsdilemma is 'n uiters beredeneerbare onderwerp en tot nou het die kernteoretici se mening daaromtrent uiters wisselvallig vertoon. Die blote gedagte aan die gevolge van 'n kernoorlog dwing die mens egter om tot 'n beslissing te kom. Die moontlike oplossing van hierdie probleem is geleë in die gebalanseerde beslissingsvermoë van staatsleiers, dien-ooreenkomstige ooreenkomste en 'n niegebonde koördinasie van kerntechnologie tussen kernmoondhede en nie-kernbesitters. Totdat dit nie bereik word nie, bly die wêreld in die skadu van 'n kernkatastrofe gehul. Soos President Truman dit treffend gestel het:

"The atomic bomb is too dangerous to be loose in a lawless world."²¹

2. GEVOLGE VAN 'N KERNBOTSING

2.1 Inleidende oriëntering

In die branding van 'n moontlike kernbotsing staan die gevolge daarvan nadruklik uit. Die knelvraag is derhalwe in hoeverre die getalsmatige uitbreiding van kernmoondhede die moontlikheid van 'n kernoorlog sal verhoog.²² In hierdie afdeling sal kortliks aandag gegee word aan die belangrikste gevolge daarvan.

2.2 Verskillende hipoteses

Verskeie faktore is hier van belang, soos onder andere die totaliteit van die kernbotsing; die streek waarbinne dit homself uitwoed; en die gevolge van radioaktiewe besmetting.

Die totaliteit van 'n kernbotsing dui op verskeie gesamentlike faktore waarvan die lande betrokke, die slaankrag gebruik en die konvensionele aard wat daarmee gepaard gaan die belangrikste is.

Indien 'n fisiese stryd tussen kernmoondhede sou ontstaan is die oorlewingspotensiaal gereduseer tot 'n ampere nul omdat die slaankrag tot hul beskikking te oorweldigend is vir die ekologie om staande te kan bly. In die stryd tussen kernmoondhede en nie-kernmoondhede het laasgenoemde natuurlik geen kans in 'n kernaanval nie terwyl 'n staat wat oor 'n klein kernmag beskik meer sal staatmaak op die openingsaanval om sy slaankrag te bewys. Indien die groter moondheid natuurlik die openingsaanval oorleef is dit fataal vir die kleiner moondheid.²³

Die slaankrag waarvan gebruik gemaak word sal ook die omvang daarvan bepaal. By die slaankrag is die oorlewingspotensiaal baie belangrik omdat dit be-

slissend sal wees vir die moontheid wat die openingsaanval gelei het. Ten opsigte van die deelnemende state, die slaankragvermoë en die konvensionele aard daarvan is die faktor van taktiese uitvoerbaarheid van 'n kernaanval oorheersend. Indien byvoorbeeld al Rusland se projektielafweerstelsels gebruik word om Amerikaanse fopmissiele af te skiet, sal die land aan Amerika se genade oorgelaat wees.²⁴

Die gevolgtrekking ten opsigte van die totaliteit is dat 'n totale strategie die bepalende faktor ten opsigte van oorlewing sal wees. In die tegnologiese eeu lyk dit egter onwaarskynlik dat een moontheid die totale oorwinning sal kan behaal en algehele uitwissing lyk na 'n meer beslissende analise. Die mate waartoe konvensionele wapentuig in so 'n stryd aangewend sal word, kan egter 'n belangrike rol speel.²⁵

Die streek waarbinne dit homself uitwoed dui op die gevolge binne 'n bepaalde streeksgroepering aldan nie. Die gevolge van 'n kernoorlog in Wes-Europa sal katastrofies wees. Behalwe die menseverlies, is die omvang van skade wat dit ten opsigte van die ekologie sal uitoefen, oorweldigend. Dit kan met sekerheid aanvaar word dat 'n totale kernoorlog in Wes-Europa die einde van alle vorme van lewe in die streek sal beteken.

In die streke waar nie oor byvoorbeeld dieselfde kern-
mag beskik word nie is dit egter nie so seker dat 'n
kernoorlog alles sal vernietig nie.²⁶

Radioaktiewe besmetting is seker die grootste gevaar
wat 'n moontlike kernoorlog inhou. Eweneens is be-
straling in 'n vreedsame tydperk net so moontlik as
gevolg van byvoorbeeld lekkasie by 'n kernopslagplek/
sentrale. In hierdie verband gaan dit egter om die
gevaar van besmetting in die tydperk wat volg nadat 'n
kernbom gegooi is. Epstein stateer in die verband
soos volg:

"A crude, low-yield nuclear bomb could
immediately kill tens of thousands of
people in the business section of a large
city, not counting the slower deaths
from radioactivity."²⁷

Die gevaar van radioaktiwiteit na 'n kernbom aanval
is oorweldigend. Ten opsigte van 'n 10 megaton bom
word byvoorbeeld die volgende berekening gemaak:

Persentasie wat sal sterf	Afstand van bom- ontploffing	Radioaktiewe- besmetting
5-10	300km	300r
50±	260km	500r
100	224km	800r

Alle persone wat meer as 300 röntgen kry sal in elk geval na 'n sekere tydperk sterf. Hierdie radioaktiewebesmetting se gevolge is erger vir die mens en ekologie as die bomontploffing self.²⁹

3. 'N GEBALANSEERDE BESLISSINGSFUNKSIE

3.1 Inleidende oriëntering

Een van die belangrikste oorsake vir beperking op getalsuitbreiding is geleë in 'n gebalanseerde beslissingsfunksie. Die gebalanseerde beslissing lê weer aan die hand van logiese owerheidsvermoë.

Die standpunt dat nie-kernmoondhede nie oor 'n gebalanseerde beslissingsfunksie³⁰ beskik nie is dus nie te regverdig nie. Dit is weer eens die strydkreet van die platformdiplomatie wat deur die imperialistiese moondhede gevoer word met die doel om kernwapenverspreiding aan bande te lê. State wat nie oor die vermoë beskik om 'n kernmag te bekom nie, kan definitief nie aan die logiese owerheidsvermoë van hul staatsleiers getoets word nie. Dit is tog sekerlik die beslissing wat tel en nie die omvang van die staat se magsvermoë nie, soos Beaufre dit treffend stel:

"The possibility of a madman being around is of *coupe avias* but, more likely and therefor more disturbing is the possibility simply of lack of judgement."³¹

3.2 Owerheidsbeslissings

Daar is semi-ontwikkelde state wat te verdink is van onlogiese owerheidsbeslissings. Dit plaas egter nog steeds nie die etiket op nie-kernmoondhede van wanbalans en swak staatsleiers nie. "In fact, as we have seen, the existence of independent bu co-ordinated nuclear forces has certain advantages as regards stabilization", aldus Beaufre.³²

Dit kan dalk ook aanvaar word dat die bestaan van onafhanklike maar nie gekoördineerde magte, hulself kan bewys as handige samewerkers sonder dat hulle noodwendig 'n gevaar is, byvoorbeeld Switzerland, Swede, of Nederland. Die stabiliteit wat deur kernwapens verlang word is slegs te verkry tussen verantwoordelike state. "Boxes of matches should not be given to children",³³ aldus Beaufre. Hier dink 'n mens onwillekeurig aan Nigerië en die pad wat kernwapens hier sal volg.

Kernwapenverspreiding het tot dusver getoon dat dit 'n ongebalanseerde indruk op wêreldsekuriteit laat (byvoorbeeld Rooi Sjina versus Pakistan en Indië). Die beslissing geneem deur die owerheid om tot die kerngeledere toe te tree, berus hoofsaaklik op die volgende faktore:

There must be dissemination of the ability to build or acquire nuclear bombs; a capability of creating of obtaining a delivery command and control system must be present (’n baie belangrike punt want sonder die nodige afleweringstelsels beteken die kragtigste kernbomniks);

there must be a resolute national will to create a nuclear weapons capability; a possible counter action by mayor powers must not be permitted to nullify the advantages of nuclear status; (die rede hoekom so baie moontlike kernagtige state op die drumpel twyfel?); and finally the nuclear system developed must actually be used in such a fashion as to endanger local or international peace."³⁴

Volgens Brezarie open die besluit van 'n owerheid om tot die kerneledere toe te tree nie onwillekeurig die weg tot kerntotalirisme nie. Soos gestel:

"Nuclear armaments in themselves, when they are acquired will not automatically open the door to all countries and ensure their free access to nuclear science, technology and energy as a monopoly has been building up and is already established on a global scale over the possession of nuclear energy."³⁵

Kahn kom in die verband tot die volgende logiese gevolgtrekking:

"Probably the major protection against inadverrant war is the widespread belief among almost all decesion matters that only an insane man would go to war and that the other side is not insane."³⁶

Logiese owerheidsvermoë moet verder ook gesien word teen die moontlike verwisseling van regeringspartye. Regerings wissel baie vinnig en leiers kom aan bewind wat nie weet wat voorheen aan die gang was nie. In alle state bestaan die tendens om leiers aan bewind te plaas wat deskundiges op alle gebiede is,

behalwe op die gebied van kernwapentuig. Uit so 'n regeringsverandering kan enige moontlikheid na vore tree.³⁷

Barnard verwys verder na die onderskeid tussen verrassingskrisisse en krisis wat volg op 'n lang opbouende spanning. Die besluit geneem deur 'n staatsleier ten opsigte van 'n verrassingskrisis sal hemelsbreed verskil van 'n lang opbouende spanning.³⁸ Wohlstetter stateer in die verband soos volg:

"In unstable parts of the world the disasters possible in short conflicts will increase enormously. In the Middel East for example before outside powers could stop the conflict, as a result of an exchange involving a few bombs, the Arabs might suffer several million and the Israel a million dead in contrast with the thousands killed in the October war."³⁹

Die finale gevolgtrekking waartoe hy kom is dat deur kernwapenverspreiding, verrassingskrisisse Amerikaanse (imperialistiese) beheer oor spanningselemente verminder. As sodanig word die gebalanseerde beslissingsfunksie dus eerder deur 'n verrassingskrisis as deur 'n spanningssituasie gelei. President Kennedy

is derhalwe korrek wanneer hy beweer dat:

"The biggest risk of the fullscale use of these weapons of mass destruction did not arise from deliberate intention, but from miscalculation, madness of accident."⁴⁰

Die verrassingskrisis skep dus 'n groter gevaar omdat die omstandighede dit nie toelaat dat daar beredeneerd na die probleem gekyk word nie.

Die beslissing geneem teen die agtergrond van 'n lang opbouende krisis bied aan die owerheid die nodige tyd om 'n logiese beslissing te neem of te beplan vir 'n meer rasionale optrede. Die imperialistiese kommunistiese indringing in Afrika bied op hierdie stadium alreeds aan Suid-Afrika die geleentheid om 'n langtermyn beplanning te doen en 'n teenstrategie uit te werk.

4. KERNTERRORISME

4.1 Inleidende oriëntering

Die diepliggende vrees bestaan in die internasionale arena dat 'n sekuriteitsdilemma kan ontstaan indien onverantwoordelike drukgroepe, terroristegroepe en

politieke onvergenoegdes beheer verkry oor hetsy kernwapens of enige toegang tot kernmag. Indien dit gebeur kan dit skrikwekkende gevolge inhou wie ookal deur sodanige individue of groepe geterroriseer word. Terreurgroepe is bekend vir hulle ektrimistiese daade en hulle afpersingsvermoë moet selfs teenoor supermoondhede verreken word. Die gevolge van hulle moontlike bemoeienis op kernvlak word nog meer bedreigend as hulle 'n kettingreaksie van 'n globale kernbotsing aan die gang kan sit.⁴¹

4.2 Afpersing

Afpersing deur terroriste en polities gemotiveerde groepe is een van die groot probleme waarmee die kern-eu te doen het. Die verspreiding van kernwapens dra ongetwyfeld by tot die moontlikheid dat afpersing in die hande van bogenoemdes 'n magsmiddel kan word. Soos gestel:

"Great as is the threat posed by the spread of nuclear weapons to additional countries by open or secret decision of their governments, there is now graving recognition that the greatest danger of all is that arising from the acquisition of nuclear weapons by fanatical non-governmental groups or sub-national organizations",⁴² aldus Epstein.

Terroriste, ekstrimiste en politieke uitgewekenes het 'n kenmerk van die internasionale politiek geword. Die doel heilig die middel en daarom is die gedagte van kernwapens in hul hande nie so vergesog as wat algemeen aanvaar word nie. Nasionalistiese groepe is egter volgens ons die meer prominentste van al hierdie groepe omdat hul enige middel sal aangryp ter verwesenliking van hul doel en ideaal.⁴³

'n Goed gemotiveerde en gedetermineerde nasionale beweging sal groot waagstukke aanpak met die doel om kernwapens of die nodige materiaal te verkry om daardeur van afpersing gebruik te maak.⁴⁴

Indien in aanmerking geneem word dat 'n terroriste groep kernwapens mag bekom, hulle dit van 'n naburige staat kan aanwend om hul doel te bereik. Dit skep dan 'n ernstige probleem want teen wie moet dan opgetree word? Die staat wat hul herberg kan dalk heel onskuldig gebruik word. Dit is maar een van die talle probleme wat in die verband na vore kan tree. Jenkins is dan ook van mening dat "International terrorism also poses special problems for countries in which the 'battles' may occur."⁴⁵ Gesamentlike internasionale pogings sal dus aangewend moet word om voorsorg teen so 'n spesifieke gebeurtenis te tref.

4.3 Sluikhandel in kernmateriaal

Om kernwapens te vervaardig, of om die vermoë vir vreedsame doeleindes te ontwikkel, het 'n staat ver-rykte uraan, plutonium of U237 nodig.

Hoe meer gevorderd 'n staat ten opsigte van kernmag industrieë en tegnologie is hoe makliker is dit om 'n kernbom te vervaardig. Epstein sien dit soos volg:

"It must be able either to manufacture or reprocess its own fissionable material or to purchase it from non parties to the NPT or else to obtain it on a black market, if such should develop in the course of the rapid expansion of nuclear power plants and technology in the world."⁴⁶

Die swart-mark en sluikhandel wat daarmee gepaard gaan sal dus moontlik wees om te ontstaan, indien dit nie alreeds bestaan nie. Indien 'n onverantwoorde-likelike staatsowerheid besluit om aan hierdie sluikhandel deel te neem, hetsy vir die verdiening van buitelandse valuta of om nasionale groepe kovert te help, kan dit tot 'n faktor van uiterste gevaar lei. Om hierdie probleem te voorkom het Guhin die volgende beplanning gedoen:

"The security risks of the spread of the peaceful atom could also be reduced by understandings among supplier countries that nuclear exports to certain areas or countries, especially where there is serious regional conflict or national instability, should either require special precautions besides existing international safeguards and adequate physical security measures or be avoided."⁴⁷

Om hierdie probleem te bowe te kom moet die vraag en aanbod van kernenergie in 'n korrekte verhouding tot mekaar kom. Op die manier kan verhoed word dat daar 'n swart-mark ontstaan of dat terroriste dit in die hande kry. Nietemin beweer Epstein,

"It is also obvious that no system can give 100 per cent assurance against theft or hijacking of nuclear materials any more than good policy protection and safety regulations can prevent all crime or burglary."⁴⁸

Die slotsom waartoe gekom word is dat die verantwoordelikheid vir die veilige bewaring van kernmateriaal nie soseer by internasionale sekuriteit lê nie, as juis by nasionale regerings nie. Die

vraagstuk van logiese owerheidsvermoë beweeg dus ook na hierdie terrein en dit kristaliseer glashelder uit as 'n groot probleem vir die nasionale state en daarmee saam die internasionale gemeenskap.

5. APPERSING DEUR KLEINER MOONDHEDE

5.1 Inleidende oriëntering

Een van die grootste vrese ten opsigte van kernwapenverspreiding is dat kernmoondhede die mag kan gebruik as 'n afpersmiddel. Hierdie vrees kan betrekking hê op elke kernmoondheid maar in hierdie bepaalde verband wys dit heen na 'n kleiner kernmoondheid. So-danige moondhede kan dalk nie die nodige invloed verkry om sy doel te bereik nie en gebruik sy kernmag dan as 'n afpersmiddel.

Veral die groot supermoondhede kan die skyf van so 'n stap wees deurdat onder andere gedreig word dat een van sy stede verwoes gaan word. So 'n gebeurtenis kan 'n uiters plofbare atmosfeer skep waarvan die uiteinde nie te voorsien is nie.

5.2 Afpersing en magsuitbreiding

Stede bly in so 'n afpersing die fokuspunt omdat gepoog sal word om die maksimum effek te kry.

Fischer is dan ook die volgende mening toegedaan:

"A Country having even a limited nuclear force has sufficient means to deter a Super Power, since it could destroy one of the Super Power cities and thus cause damage sufficiently important to constitute an unacceptable risk."⁴⁹

Vanuit hierdie oogpunt beskou is dit duidelik dat kernwapens ten opsigte van politieke en militêre bindingsvermoë 'n onafhanklikheid bring wat geen ander magsvorm toe instaat is nie. Hierdie onafhanklikheid ten opsigte van militêre slaankrag is so ingrypend dat die supermoondhede dit nie oor die hoof kan sien nie. Hierdie afpersingsmetode deur subtiele metodes gee daartoe aanleiding dat die gevaar van 'n kernoorlog toeneem. Soos Epstein beweer dat,

"If nuclear weapons do spread to a number of smaller countries, the outlook for world survival becomes much more gloomy. The problem arises from the fact that some, at least, of the new nuclear powers may not have the resources of the time to build sophisticated second-strike deterrent forces."⁵⁰

Met ander woorde hieruit kan ons aflei dat kleiner kernmoondhede die magte tot hul beskikking sal aanwend en geensins volgens konvensionele metodes sal handel nie.

Afpersing bied aan hulle die geleentheid om die magsmindere slaankrag te verhoog en juis deur middel van kernwapens. Die antwoord op die vraag waarom dan juis kernwapens, lê waarskynlik in die volgende van Epstein:

"They may opt for a small nuclear striking force, not to compete with the great nuclear powers on any scale, but to give them a decisive advantage in their own local region or to increase their security by providing them with a deterrent against attack by a neighbour."⁵¹

Die moontlikheid van afpersing is dus nie die uitsluitlike doel met die verspreiding van kernwapens nie, eerder is dit 'n faktor wat bygekom het om die kleiner kernmoondheid 'n magsforum te gee. Sodanige afpersing sal sekerlik op een of ander manier ook weerstand ondervind. Die gevaar daaraan verbonde moet dus duidelik besef word, soos Fischer in die verband tereg opmerk:

"If a Super Power seems it necessary to put a end to a small or medium seized state, it will employ all its resources, even at the risk of loosing a hand or a arm. In calculating this, the other Super Powers deterrent will weight much more heavily. In fact a small or medium-seized state getting atomic weapons increases its chances of being totally annihilated by the use of all categories of nuclear weapons right from the start of the conflict."⁵²

Die vraag bly egter of 'n kleiner kernmoondheid hom enigsins sal laat afskrik deur so 'n moontlikheid. Veral binne regionale verband sal 'n kleiner moondheid eerder alles verloor omrede sy prestige as om deur 'n buurstaat verslaan te word. Dit, tesame met die moontlikheid dat veral die V.S.A. konfliktsituasies vermy, laat die deure wyd oop om op te tree volgens eie goeddunke.

Verder kan ook algemeen aanvaar word dat die kleiner kernmoondheid eerder sal probeer om 'n rol op streeksvlak te speel, as om die supermoondhede te vermaak met afpersing.⁵³ Solank die supermoondhede hul buite plaaslike konfliktsituasies hou sal die moontlikheid van afpersing beperk bly.

Volgens Nye moet die kleiner kernmoondheid egter nie sy kernmag sien as 'n middel om hom 'n verhoogde status in die internasionale arena te gee nie. Die prestige van kernwapens moet dus nie verhoog word om daardeur aanleiding tot afpersing te gee nie. "A temptation to go nuclear can be counter balanced in many cases by the prospect of severe adverse reactions. Peaceful nuclear co-operation helps to provide disincentives for proliferation",⁵⁴ aldus Nye.

5.3 Gevolgtrekking

Uit voorgaande blyk die moontlikheid van afpersing soos bespreek, nie heeltemal vergesog nie. Die idee van Nye dat kleiner moondhede deur supermoondhede afgeskrik behoort te word wanneer hul neig om kernwapens te bekom, is nie aanvaarbaar nie. Die reg tot kernwapens lê tog sekerlik nie by die supermoondhede nie - die reg wat hulle hulself toegeien het word geheel en al verwerp.

Dit is sekerlik waar dat vreedsame kernhulpaanbiedinge die verspreiding in 'n mate sal beheer, maar dit sal sekerlik nie 'n staat daarvan weerhou om na die magsvermoë te streef nie. Die probleem van kernwapenbesitreg onder die klein kernmoondhede word deur Kahn soos volg opgesom:

"Certainly at the moment of truth even small nuclear powers are likely to search desperately for alternatives to surrender of holocaust."⁵⁵

Die gevaar kan dus alleenlik oorbrug word deur sinvolle besinning oor, en samewerking met groter kernmagte ten opsigte van kernwapenverspreiding.

6. DIE KOSTEFAKTORE IN KERNWAPENTEGNOLOGIE

6.1 Inleidende oriëntering

Die koste verbonde aan kernwapentegnologie is ongetwyfeld baie duur en skep daarom vir die moontlike besitter, probleme. Vir die rasionele staatsbestel sal dit 'n belangrike faktor wees om mee rekening te hou voordat tot so 'n stap oorgegaan word.

Teen die agtergrond van die dreigende hongersnood en sosio-ekonomiese bestaansbedreiging in die ontwikkelde wêreld, sal dit sonder twyfel beter wees om die miljoene wat potensieël vir kernwapens sal gaan aan die verbetering van lewensverwagtinge te spandeer. In die nie-militêre konflikstrategie het die ontwikkelde state 'n bedingingsvermoë wat die onderontwikkelde heeltemal oorskadu.⁵⁶ Epstein skryf dan ook onverwyl:

"The growing gap between the rich and poor countries has led to a growing confrontation between them."⁵⁷

Hierdie dreigende konfrontasie word deur die onderontwikkelde gebruik as 'n middel om meer geld na hul lande te kanaliseer. Teen so 'n agtergrond is dit duidelik dat die miljoene wat kernwapens kos liewers vir eie ontwikkeling deur die onderontwikkelde aangewend moet word.

6.2 Die probleem rondom die koste aan kernwapentuig

Die koste van kernwapentegnologie, die verkryging daarvan deur arm of ryk lande en die rol van kernwapens gaan hand aan hand.

Epstein vervolg deur die volgende stelling:

"Disarmament and a drastic decrease in military spending would seem to be necessary in order to obtain the funds necessary to cope with the problems."⁵⁸

Die moontlikheid dat armer lande binne vyf jaar kernwapens mag besit is nie uitgesluit nie. Die koste kan oorbrug word deur hulp ontvang vanaf kernstate of afpersing. In hierdie kernwapenvermoë

sal hul dan die reg sien om eise te stel.

Ekonomiese verswakking sal heel moontlik geregverdig word deur soewereiniteit te handhaaf, en in eie swaardmagvermoë lê die beginsel van die doel heilig die middel.

Steeds moet in gedagte gehou word dat die gaping tussen ryk en arm lande steeds sal vergroot indien die huidige kernwapenwedloop ongehinderd sy gang sou gaan.

Verder moet ook onthou word dat die ontwikkelde state tesame met die arm lande geensins blind is vir die internasionale bedingingskrag en arrogante dominerings van die kernmoondhede nie.⁵⁹

Volgens Noel-Baker is die probleem ten opsigte van die koste verbonde aan kernwapentegnologie in die volgende geleë:

"A sum of money is not a measure of military power, as equal reduction made in their expenditure by different states will not mean an equal reduction in their arm strength. This is one reason why budgetary limitation by itself is not a satisfactory basis for a disarmament

system."⁶⁰

Die koste is dus geen ekwivalent om nie 'n kernmoondheid te word nie. Dit opsigself leen hom ook nie daartoe om 'n staat te ontmoedig om wel kernwapens te bekom nie. Al hierdie faktore sal die nie-kernmoondheid of arm staat ignoreer - wat hul egter nie in berekening bring nie, is dat die koste verbonde aan kernwapens gewoonlik veel hoër is as die aanvanklike beplanningsstadium.⁶¹ Volgens Fischer moet die volgende faktore in berekening gebring word wanneer besluit word om tot die kernklub toe te tree:

Enige kernwapenprogram neig om die koste verbonde aan die beplanning te oorskrei; tegniese ontwikkeling maak die konstante vernuwing van die programme vir die vervaardiging van reaktore en missiele nodig, laasgenoemde die duurste van die kernwapenontwikkeling; sulke wapentuig het nog nooit 'n staat bevry van die nodigheid om sy konvensionele magte ook te ontwikkel nie, 'n dubbele staankrag word dus behou; en die kosteberekening moet in aanmerking neem die finansiële materiaal en mannekrag wat uit die ander ekonomiese sektore getrek word en die invloed daarvan op die nasionale ekonomie - hierdie opofferings sal soveel groter wees, hoe minder ontwikkel die land.⁶²

Oor dieselfde probleem sê Knorr dat selfs indien 'n moondheid oor die vermoë beskik om kernwapens te bekom, daar gehuiwer sal word om dit te doen. Die "toetreegelde" is hoog en so is die verantwoordelikheid van lidmaatskap. Die volgende vier faktore word dan deur hom genoem wat 'n belangrike rol sal speel:

"The experience of the "haves" shows emphatically that anything but a minor atomic arms program will be a strain on the national economy and especially on search scientific and technical resources, and since it will work to the detriment of consumption and investment, governments will be conflicted with awkward economic and political choices; there is a certain degree of public revulsion, partly moral, against the idea of developing or using nuclear weapons; there is widespread apprehension in many countries that by developing a nuclear capacity a nation makes itself a more likely target for nuclear attack; and some potential aspirants to the nuclear club may pause before incurring the ill will of other countries."⁶³

Aan die ander kant bestaan daar ook argumente ten gunste van kernwapens wat op die finansiële terrein voordeel inhou byvoorbeeld besparing op mannekrag deur diensplig in te kort of die opheffing daarvan.⁶⁴ Soos Nye dit treffend stel:

"Budgets speak more clearly than speeches."⁶⁵

Laasgenoemde is 'n te wye veld om daarmee akkoord te gaan. Alhoewel daar bespaar gaan word ten opsigte van mannekragbenutting bly die vraag of kernwapens konvensionele wapentuig in so 'n mate kan vervang dat mannekrag so drasties ingekort kan word dat dit tot 'n besparing kan lei. Sekerlik kan kernwapens nie die menslike hand vervang nie en besparing op hierdie gebied sal te beperk wees om die ekonomie te stimuleer.

Een feit staan egter soos 'n paal bo water, nasies met groot en sterk konvensionele magte sal nie altyd die rol van 'n minderwaardige moondheid wil speel nie. Hul sal nie vir ewig sonder kernwapens hul konvensionele magte in stand kan hou nie. Eendag sal die seepbel bars en een moondheid na die ander sal kernwapens begin vervaardig. Veral gedurende die laaste twee dekades het klein - en middelmoondhede hul tot die tande met konvensionele wapens bewapen.

Om hierdie wapentuig af te rond en prestige te verhoog moet die modernste wapentuig ook bekom word. Noel-Baker verklaar dan ook onomwonde:

"This is much the most important aspect of the arms race, and much the strongest reason why it should now be stopped."⁶⁶

Dit is verregaande om te verwag dat met al die kennis van die kerntegnologie, die nuutste kerntuig wat sirkuleer, die verspreiding daarvan nog gekeer kan word. Die koste weeg lankal nie meer op teen tegnologiese vaardigheid nie en die verspreiding het 'n voldonge feit geword.

Kernwapentegnologie is baie duur, nie net wat die fisiese bereiking daarvan betref nie, maar ook die metode waardeur dit geskied. Sonder die menslike brein en die mannekrag is die bereiking van 'n eie kernmag nie moontlik nie. Die uiteindelijke produk berus op die tegnologie en beskikbare mannekrag. Soos Bustin tereg opmerk: "Whether or not a country develops the technology for a nuclear weapons program depends largely upon its technicians with the requisite ideally to reproduce the nuclear fuel cycle."⁶⁷

6.3 Gevolgtrekking

Om die struikelblok van mannekrag en finansies te oorkom ten einde 'n nasionale kernmag daar te stel is nie so moeilik nie. Daar kan op verskillende maniere "geleen" word van moondhede wat reeds oor 'n kernmag beskik.

Eerstens kan van direkte hulp gebruik gemaak word soos in die geval van Brittanje wat sy eie kernmag te danke het aan die V.S.A. Potensiële kernstate kan voordeel trek uit kennis verkry deur opleidingsprogramme soos deur kernstate aangebied. En verskeie kernwetenskaplikes kan na 'n staat gelok word om mee te help aan kernopbou. Gevolglik word 'n gedeelte van die koste verhoed deur hierdie "teenstelsel".⁶⁸

Alhoewel Artikel I van die Kernsperverdrag nog steeds van krag is, word dit tog omseil en is dit moontlik om kernwapens te bekom. Duur navorsing word vermy deur te put uit die bestaande tegnologiese kennis van die reeds kernmoondhede en die gevolglike hulpverlening stu die verspreiding van kernwapens na die oppervlakte.⁶⁹

7. ESKALASIE VAN 'N LOKALE BOTSING TOT 'N GLOBALE KERNKATASTROFE

7.1 Inleidende oriëntering

Gesien teen die agtergrond van voorgaande hoofstukke, is dit duidelik dat kernwapenverspreiding nie meer aan bande gelê kan word nie. Die supermoondhede en ander kernbesitters is dan ook tereg bekommerd dat lokale kernbotsings aanleiding tot 'n globale kernkatastrofe kan gee.

Volgens Barnard kan dit op 'n tweërlei wyse geskied naamlik dit kan plaasvind as supermoondhede om ideologiese voogdyskap redes hulle belangesfere wil uitbrei; andersyds kan dit die gevolg van 'n kettinguitbreiding gegrond op 'n sekuriteitsdilemma in bepaalde streeksgroeperinge wees.⁷⁰ Ons neem hierdie twee moontlikhede nou onderskeidelik in oorweging.

7.2 Supermoondhede en eie belange

Die supermoondhede se onderskeie kernvermoëns berus onder andere op hul ekonomiese stabiliteit om 'n voortgesette prestigebeeld in hul onderskeie invloedsfere te handhaaf. Ter verdediging van eie belange en voogdyskap te handhaaf sal hulle na kernwapens gryp. Hierdeur sal die strategiese ewewig wat daar bestaan,

versteur word. Nye beweer dat,

"Globally the wide or rapid spread of nuclear capabilities could affect both the central strategic balance and prospects for the gradual evolution of a peaceful and just world order."⁷¹ (Hy verwys dan verder na die voorbeeld van Japan en Wes-Duitsland.)

In hierdie onderskeie lande oefen die V.S.A. sy invloed uit. Wat sal nou gebeur as Rusland byvoorbeeld sy belange daar probeer uitbrei? Volgens die kernsperverdrag is dit die plig van enige lidland van die VVO om 'n ander te help indien 'n militêre aanval uitgevoer word, hetsy konvensioneel of deur middel van kernwapens. Die supermoondhede beskik egter oor so 'n geweldige slaankrag ("First-strike-capability") dat geen mag hul kan teenstaan nie. Daarom dan dat Fischer kan beweer:

"The concentration of power that has taken place since 1945 makes agreement between the two super powers vital: no system of collective or partial security can prevail against either one of them."⁷²

Uit voorgaande is dit heeltemal duidelik dat slegs een supermoondheid 'n ander kan teenstaam. Die vraag is nou wat sal gebeur indien die supermoondhede saamwerk om hul belange binne 'n bepaalde gebied uit te brei? So 'n slagoffer sal dan om homself te handhaaf, na die sterkste moontlike wapentuig gryp om daardeur 'n skaakmatposisie af te dwing. Selfs dan loop hy gevaar om tot ondergang gedwing te word.

'n Eie kernmag bied egter tog 'n mate van beskerming teen supermoondhede. Epstein beklemtoon die feit dat,

"The Soviet Union, and the United States, however, did although, rather late, come to realize how much in their interest it would be to prevent the further spread of nuclear spread of nuclear weapons to either countries."⁷³

Uit hierdie gedagte het dan ook die kernsperverdrag onder andere gegroei waar duidelik in die verband teen die kleinere state gediskrimineer het. Nie dat dit hul enigsins tot op hede gebaat het nie.

As gevolg van onderskeie belange in sekere streeks-groeperinge byvoorbeeld, NAVO en WARSCHAU is dit moontlik om by 'n geskil betrek te word. (Byvoorbeeld Turkye versus Griekeland oor Ciprus binne NAVO-ver-

verband.) Fischer kom dan ook tot die volgende slotsom:

"The political and strategic relation among a few nuclear powers even if they are involved in a great worldwide competition and struggle, encompasses situations where they have parallel if not common interests which, once understood, can serve as a brake and control on conflict."⁷⁴

Eie belange is en bly steeds die vernaamste aspek van die supermoondhede se beleid en daarom is die magsewewig te bevraagteken.

"This uncertainty provides a poor basis for either power to limit investment in nuclear weapons production, research and development. On the other hand, as long as the stalemate continues the potential for mutual assured destruction means that the cost, to a nuclear state of guaranteeing protection to a non-nuclear ally continues to be high,"⁷⁵ aldus Bustin.

Eie belange sal ongetwyfeld die nie-kernmoondhede aanvuur tot toetrede tot die kerngeledere om sodoende

na eie belange te kan omsien. Gesien in die lig van die volgende moontlikheid, is sodanige stap 'n voldoende noodsaaklikheid:

"Finally and perhaps most important, there is the danger of conflict outside the area of great power confrontation on. Perhaps the most obvious and the most dangerous in a Soviet (or ultimately a Chinese) decision to intervene directly in the defence or support of friendly powers outside their present sphere of influence."⁷⁶

(Hiervan was die inval in Afganistan 'n sprekende voorbeeld.)

7.3 Die sekuriteitsdilemma binne streeksverband

Die sekuriteitswaarborg wat die supermoondhede op kernvlak verskaf is hier in die branding.⁷⁷ Binne elke streeksverband bestaan daar een of ander onmin en kernwapenverspreiding binne hierdie verband kan die sekuriteitsdilemma verder aantass. Gompert stel dit so:

"The important point is that the security objectives will be essentially in nature,

not global; regional military preponderance. (Iran, Brazill), a means of relieving regional conventional security concerns (South Africa, South Korea) of a means of relieving regional nuclear security concerns (Pakistan, Taiwan)."⁷⁸

As voorbeeld van die gevaar binne streeksverband kan Indië se toetrede tot die kerngedere in oënskou geneem word. Indië se kernstatus is sekerlik ten dele deur die Rooi Sjinese bedreiging geïnisieer.⁷⁹ Dit kan egter daartoe lei dat Pakistan gevolg deur Indonesië, die Fillipyne en Australië byvoorbeeld sekuriteit in lokale verband deur kernvermoë sal verassureer.

Indië het hoofsaaklik 'n kernmoondheid geword as gevolg van Rooi Sjinese aggressie en Russiese agterbakse ondersteuning. Indië ontken dit natuurlik en hul rede tot 'n kernvermoë word toegeskryf aan die vreedsame aanwending daarvan.⁸⁰

Indië se toetrede het egter 'n president geskep wat maklik daartoe kan lei dat ander lande binne die bepaalde streeksverband ook dieselfde rede sal aanvoer om tot die kerngedere te mag toetree⁸¹ - byvoorbeeld Pakistan. Kapur regverdig dit as hy sê:

"But, the focus of the argument is now simply 'defence or development', it includes the view that India needs both 'defence or development'. In short, the economic aspect of the Indian nuclear programme appears to depend on the rationale that is used to justify its development."⁸²

Kortom: Indië se toetrede tot die kernklub word geregverdig as 'n ekonomiese faktor:- Die "verkoop" van kernenergie. In die lig van die rol wat Indië in die bepaalde streeksgroepering speel, word dit egter verwerp.

Beaufre gaan van die gedagte uit dat die enigste manier waarop 'n onafhanklike kernmag dit kan vermy om "gevaarlik" te wees, is om hom tot 'n alliansie te verbind. Binne streeksverband moet verskeie moondhede dus 'n onderlinge alliansie sluit om die risiko van inmenging deur supermoondhede ook teen te staan.⁸³ Die voordele wat 'n kernalliansie inhou is moontlik die volgende:

Solidariteit verhoed dat vyande die verskille wat daar bestaan, uitbuit. Hierdie solidariteit doen egter meer, dit forseer die kernstate om ooreen te stem en om 'n bepaalde strategie na te

volg. In die tweede plek kan spanwerk die vyand verswak. Dit is 'n afskrikkingsmanoeuver. Deur 'n bilaterale strategie word die oog op die ander se bewegings gehou en daarop word strategie beplan. In die derde plek bestaan die moontlikheid van tegniese samewerking. Die stabiliteit en solidariteit verkry deur die bestaan van onafhanklike kernmagte kan lei tot 'n vorm van samewerking (Israel en Suid-Afrika) tussen state wat tot nou toe onmoontlik was.⁸⁴

Die voordele strek natuurlik veel verder as bogenoemde maar dit omskryf tog die belangrikste fasette. Daar is egter ook heelwat probleme binne streeksverband soos wat Bustin, onder andere aantoon:

"Whichever approach is adopted, the importance of regional issues to second order states and the concurrent regional arms races are supported by several developments. A major factor has been the change in the structure of the international economic system."⁸⁵

Die ekonomiese faktor is maar een van die belangrikste faktore wat die sekuriteitsdilemma binne 'n streeks-groepering kan beïnvloed. Omstandighede op 'n bepaalde tydstip sal egter bepaal of dit 'n nadeel of

voordeel inhou en of dit dalk 'n sekuriteitswaarborg bied.

7.4 Gevolgtrekking

Die gevolgtrekking waartoe gehou word is dat streeks-groeperinge die moontlikheid inhou dat supermoondheidsbelange geneutraliseer kan word. Die sekuriteitswaarborge wat hul bied is lankal nie meer van riskante aard nie en 'n mens kan aanvaar dat streeks-groeperinge as teenvoeter 'n realiteit sal word.⁸⁶

8. DIE ONSTUITBARE VERSPREIDINGSREAKSIE

8.1 Inleidende oriëntering

Een van die gevaarlikste tendense wat uit toenemende toetrede tot die kernklubs kan ontwikkel is die onstuitbare verspreidingsreaksie. Volgens Bustin is die vraag, wat is die moontlikheid dat 'n staat "X" tot die kernegeledere sal toetree?⁸⁷

Die faktore wat aanleiding gee tot "X" se toetrede tot die kernklub kan ander ook aanspoor tot dieselfde optrede. Die dinamiese eskalاسie word deur die volgende voorbeeld duideliker geïllustreer: Indien een staat binne 'n bepaalde streeks-groepering tot

die kernegeledere toetree, gaan die ander state in die gebied nie ook die voorbeeld volg nie? - Byvoorbeeld Israel in die Midde-Oosterse konflikte.

Die onstuitbare verspreidingsreaksie sal die mags-ewewig versteur en owerheidsbesluite teen so 'n agtergrond geneem, sal afhang van die faktore van belang op die oomblik wat besluit sal word om toe te tree. Die geestesklimaat sal dus ongetwyfeld 'n belangrike rol speel by die besluitneming. Die faktor van "die buurman het dan kernwapens" sal waarskynlik die ver- naamste beweegrede inhou.

8.2 Faktore wat 'n rol speel by kernverspreiding

8.2.1 Vermoë ten opsigte van kernmag

Hierdie vermoë ten opsigte van kernmagvermoëns omvat veel meer as net politieke drukgroepering, ekonomiese standpunte rondom kernvermoë en blote uitbreiding van mag. Marwah vervolg in die verband met die volgende stelling:

"A nuclear power with a sophisticated delivery and storage system will use nuclear weapons in a different way than one with a vulnerable, first strike capability."⁸⁸

Die vermoë van 'n kernstaat speel dus 'n veel belangriker rol in sy latere optredes as wat algemeen aanvaar word. Elke nuwe toetrede sal bewustelik opgeweeg word teen die moontlike vermoë waartoe sodanige staat 'n staal sal wees.

'n Goeie argument om die verspreiding teen te werk is die feit dat 'n toetredende staat nie oor die werklike vermoëns beskik om homself te vestig as 'n kernstaat nie. Die magsvergryp uit so 'n houding gebore is veel hoër as wat andersins die geval is. Magsvergryp deur 'n wankelende vermoë kan net verder aangeblaas word en buite verhouding geruk word.

Soos reeds gestel, sal 'n staat binne streeksverband, heel moontlik na kernwapens streef indien sy buurman daarvoor beskik. Sy hele kernstrategie sal dan bepaal word deur die politieke druk vanuit nasionale en internasionale geleedere, asook die ekonomiese basis van moontlike kernvermoënsontwikkeling.⁸⁹

Die vermoë van 'n kernstaat berus grootliks op 'n ekonomiese grondslag. Met ekonomie word bedoel die ekonomiese infrastruktuur, handel en nywerhede, natuurlike grondstofreserwes en die moontlikheid om geld te bekom kom kernwapenontwikkeling aan te help. Dit sluit die hele sirkel van verrykings-

reaktore tot die eindproduk in. Insiggewend is die standpunt van Guhin ten opsigte van die voorgaande stellingname:

"While economic efficiency itself argues for interdependence and some form of multirational participation in major fuel facility undertakings, there are two respects in which concerns about comparative competitive postures what may be called political economic nationalism can work toward mutional facilities."

Hierdie politieke ekonomiese faktore waarna hy dan verwys is,

"multinational enterprises among competing nuclear supplier countries which can afford independent programs; nuclear supplier co-operation is encouraging multinational approaches in other parts of the world and gearing export policies to this end."⁹⁰

Die dinamiese eskalاسie van kernwapenverspreiding gesien teen die eie ekonomiese vermoë, kan alleen plaasvind deur hulpverlening vanaf bestaande kernmoondhede of deur direkte ekonomiese hulpverlening. Oor hierdie standpunt bestaan daar natuurlik 'n breë

meningsverskil. Alle bestaande kernstate het hul vermoë op hierdie manier bekom, met die uitsluiting van die supermoondhede.⁹¹

8.2.2 Vermoë binne militêre verband

Die onstuitbare verspreidingsreaksie wat kan plaasvind, het ook sy eksponente op militêre gebied. Dit is waarskynlik op hierdie gebied waar die grootste gevaar van kernuitbreiding lê.

Alhoewel hierdie faktor hoofsaaklik binne tegnologiese verband behandel word, let ons kortliks op die standpunt soos deur Marwah aangetoon:

"Available skilled manpower can virtually assure a nations entry into the nuclear club."⁹²

h Nuwe kernstaat sal as gevolg van sy ambisie (indien geld beskikbaar is) hierdie tegnisi soveel meer bied as bestaande kernstate, dat dit as lokaas sal dien. In die kernwordingsproses betaal h staat meer aan salarisse want die beste tegnisi kan op hierdie manier verkry word. Soos Noel-Baker tereg opmerk:

"This fragmentary outline of the growth of armaments in terms of men, and money

is sufficiently alarming itself."⁹³

Om die uitbreiding op militêre gebied te regverdig sal 'n staat alles binne sy vermoë doen om sy kernmag aanvaarbaar vir die wêreldmening te maak.

Die gevaar bly steeds dat hoe groter die kernklub word, hoe groter die gevaar van magsvergryp. Indien uitbreiding dus algemeen word, sal dit nie lank neem voordat die vergrype dalk ook aanvaar word nie. Dit is nou eenvoudig so dat 'n sneebaleffek die geleentheid bied tot 'n mindere mate van sekuriteitsbewustheid.

Die afskrikkingstrategie van kernwapens kan baie maklik vervang word met 'n werklike taktiese aanwending daarvan. Bloomfield merk derhalwe tereg op as hy sê:

"Having one more nuclear capable power does not change the world. But what could change it would be a snowballing fatalistic belief that becomes a self-fulfilling prophecy unless it is countered by different belief that is equally potent."⁹⁴

9. KLEINER KERNMOONDHEDE EN DIE OPENINGSAANVAL

9.1 Inleidende oriëntering

'n Groot probleem ten opsigte van die kleiner kernmoondhede wat oor kernwapens beskik, is die mate van beheer wat hul in 'n konfliktsituasie daaroor sal uitoefen.

Hierdie is 'n faktor van essensiële belang omdat hul weet dat in 'n oorlewingsaanval ("second-strike-capability") hul nie 'n kans staan teen die strategiese kernmagte van die supermoondhede nie. Nye merk tereg bekommerd op:

"Globally the wide or rapid spread of nuclear capabilities could effect both the central strategic balance and prospects for the gradual evolution of a peaceful and just world order."⁹⁵

9.2 Redes vir 'n openingsaanval

Alhoewel daar baie faktore is wat sal bydra tot die redes hoekom 'n staat tot 'n openingsaanval sal oorgaan is die volgende twee na ons oordeel die belangrikste:

Eerstens die swaardmagvermoë wat die finale beslissing sal fel voordat daar tot so 'n stap oorgegaan word; en tweedens die handhawing van eie soewereiniteit indien bedreig deur 'n ander kernmoondheid. In hierdie verband merk Kahn soos volg op:

"The argument can even be made that nuclear weapons make possible a 'fair' solution to the problem of national defence, since one country does not have to buy its security at the expense of its neighbours."⁹⁶

Hierdie idee omvat die soewereiniteit en swaardmagvermoë soos hierbo aangetoon. Kahn gaan egter verder deur te sê:

"Any country with a properly designed nuclear deterrence system can hope to be strong enough for deterrence and yet not strong enough to execute a disarming first-strike against another nuclear power."⁹⁷

Hierdie faktor sal die kleiner kernmoondheid steeds in gedagte moet hou voordat dit as genoeg rede beskou word vir 'n kernoorlogsverklaring.

Die klem val deesdae sterk op die eie swaardmag-vermoë, die *force de frappe* en die rede is geleë in die manteldraai-diplomasie van die supermoondhede. Daarom die noodsaaklikheid dat elke staat sy swaardmag sodanig moet uitbrei dat hy na sy eie belange kan omsien. Al berus 'n staat se hele verdedigingstrategie dan ook op die slaankrag van die openingsaanval, dan moet die magte tot sy beskikking daarvolgens ontplooi en aangewend word. Nie dat dit noodwendig beteken dat die staat se eie kernmag op 'n offensiewe wyse ontplooi moet word nie. Dit bied net soveel te meer geleentheid vir toespitsing op effektiewe verdediging. Kahn kom so tot die gevolgtrekking dat,

"...one country's strength need not necessarily mean its neighbours' weakness - deterrence unlike superiority can be both effective and symmetric."⁹⁸

Heel tereg speel die afskrikkingstrategie van 'n staat in die beplanning van die openingsaanval 'n belangrike rol.

"Whether any given country decides to use its capability and to acquire nuclear weapons depends on how that country views

its needs and interests in the context of the military political, economic, and moral climate of the world,"⁹⁹ is in die opsig Epstein se beskeie mening.

9.3 Gevolgtrekking

Die vermoë van die "openingsaanval" moet dus as 'n belangrike bydraende faktor tot die faktore wat lei tot die beperking op getalsuitbreiding, gesien word. In 'n kernstateveelheid is ons van oordeel dat die afskrikkingsgedagte al hoe minder gewig sal dra en die aanwending van kernwapens nog 'n werklikheid sal word. Barnard merk dan ook heel tereg op:

"Aangesien kleiner kernmoondhede vanweë tegnologie en ekonomiese redes hoogs onwaarskynlik 'n betroubare oorlewingspotensiaal teenoor supermoondhede of kerneweknieë sal kan ontwikkel sal hulle baie meer geredelik op 'n destabiliserende openingsaanval staatmaak."¹⁰⁰

In so 'n geval word die een wat eerste toeslaan bevoordeel en die voortdurende vrees vir 'n vyandelike verrassingsaanval sal logieserwys die onstabiliteit verhoog.

10. DIE GETALSMATIGE UITBREIDING VAN DIE KERNSKLUW

10.1 Inleidende oriëntering

In die kerneeu word die beginsel van magsewig geheel en al deur die sekuriteitsdilemma oorheers. Op die oomblik is daar ses kernmoondhede wat hierdie magsewig dra. Teen die jaar 2000 kan daar 'n moontlike dertig state tot hierdie klub bygevoeg word. Hierdie getalsmatige uitbreiding van kernstate sal ongetwyfeld die magsewig ingrypend verander. Daardeur sal die vreesklimaat altyd groei en vinniger momentum verkry. Ons kan maar slegs hoop dat die magsewig nie in 'n magsvertoon van kernwapens sal ontaard nie.

Die verspreiding van kernwapens was tot dusver georden en geweldig stadig as die snelle tegnologiese vooruitgang van die mensdom in ag geneem word. Die vraag is nou of ons nie nou op die vooraand staan van 'n sneller verspreiding nie. Kahn sien dit so:

"As far as narrow military, technical and economic obstacles are concerned proliferation in the coming decade or two might be unprecedentedly rapid."¹⁰¹

Die teenargument is egter dat bogenoemde militêre, tegniese en ekonomies faktore nie alleenlik verant-

woordelik gehou kan word vir die getalsmatige uitbreiding nie. Veel kompleksier is faktore soos soewereiniteitshandhawing, nasionale en internasionale beleid en die bepaalde streeksposisie.

Elke tydperk lewer sy eie probleme en daarom sal daar altyd faktore bykom wat sneller toetredende tot die kernklub wenslik sal maak.

10.2 Die kernenergie problematiek

Die vraagstuk rondom die getalsmatige uitbreiding beweeg na veel meer terreine as net die militêre. Tree die huidige dilemma van 'n energietekort sterk na die voorgrond. Om in hierdie groeiende behoefte te voorsien sal die uraanverrykingsaanlegte in die jare wat hom vinnig moet vermeerder. Geen staat kan dit bekostig om van 'n ander afhanklik te wees nie. Nasionale probleme wat sentreer rondom die behoefte na energievoorrade sal noodwendig die weg baan tot 'n groter kernklub.¹⁰²

"Development of national capabilities becomes highly questionable when such enterprises appear contrary to logic and economics as they relate to a country's level of nuclear energy

programs,"¹⁰³ aldus Guhin.

Die getalsmatige uitbreiding van kernvermoëns moet dus tot hoogste heil van elke staat en sy mense wees. Daarom dat in die Kernsperverdrag van 1963, Artikel IV die nie-kernmoondhede aandrings op "to facilitate the fullest possible exchange of equipment materials, and scientific and technological information."¹⁰⁴

In kort kom dit daarop neer dat die kernmoondhede of die verskaffers van kernmateriaal gevra word om die nie-kernmoondhede te help om te deel in die welvaart wat kernkrag gebring het. In die opsig het Kanada en Duitsland dan ook geredelik hulp aan Indië en Brasilië, onderskeidelik verleen tot hul kernontwikkeling. Dat Indië dalk eendag mag besluit om die vreedsame aanwending van sy mag vir kernwapenaanwending te verruil, lê dus aan die deur van eie besluitneming en nie soseer aan die van Kanada se hulpverlening nie.

Dat die vreedsame aanwending van kernkrag dalk net 'n voorwendsel tot die werklike magmiddel is, moet egter nie uit die oog verloor word nie. Of beperking op die vreedsame hulpverlening die getalsmatige uitbreiding gaan verhinder, is egter 'n ander saak.

11. DIE AFSKRIKKINGSTRATEGIE VAN KERNWAPENS

11.1 Inleidende oriëntering

Die gedagte rondom die afskrikkingstrategie speel al jare lank die hoofrol in die delikate magsewig waarin die wêreld hom bevind. Alhoewel dit sekerlik oorbeklemtoon word, is die sentrale gedagte van afskrikking, naamlik om die hef in die hand te hou, 'n alledaagse werklikheid. Toetrede tot die kerngeledere sal hierdie faktor net verder versterk omdat meer en meer state nie-kernstate daardeur militêr en of ekonomies sal neutraliseer.

11.2 Polities-strategiese dilemma

Tot op hede het alle beperkende maatreëls ten opsigte van kernwapenverspreiding net rekening gehou met die wapentuig opsigself en die bydraende faktore tot verspreiding verontagsaam. Blau is daarom van mening dat,

"There are, however, logically intermediate problems which fuel proliferation pressures which have not received important attention from our analysts or policy-makers."¹⁰⁵

Hy verwys dan spesifiek na, "Major incentives

to proliferate include the attenuation of close relation between certain states, the weaker of which often receive the attenuation as an increasing external threat."¹⁰⁶

Die teenoorgestelde geld egter ook naamlik dat ekonomiese knelpunte ten opsigte van konvensionele wapentuig, en die wêreldwye antipatie ten opsigte van diensplig, kernwapenverspreiding kan aanmoedig as 'n alternatief vir verdere belegging in konvensionele wapentuig.

Die politieke rol van die afskrikingsgedagte het dus meer as een belangrike uitlaatklep. Faktore wat binne hierdie raamwerk die gedagte aanhelp, sal verder wissel van staat tot staat en net sowel van streek tot streek. Die V.S.A. se poging om kernreaktore aan meer as een Midde-Oosterse staat te voorsien is maar een van die metodes wat aangewend word om te verhoed dat een staat in die gebied oor 'n kernmonopolie sal beskik.

Afskrikking speel na ons oordeel in hierdie haatgevulde atmosfeer geen versoeningsrol en kernreaktore kan dalk net die voorloper wees tot 'n vonk om die hele gebied te laat ontplof. In die onweersones word die staatkundige vondeling van die supermoond-

hede oor en weer bewapen om die magsbalans te handhaaf en op militêre gebied ten minste afhanklikheid te skep. Ten spyte van hierdie afhanklikheid van Amerikaanse wapentuig en tegnologie, rustende op die afskrikking van die V.S.A. se kernmag het die Midde-Ooste al 'n paar keer ontvlam en dat dit weer sal gebeur is onvermydelik.¹⁰⁷

Die grootste gevaar van hierdie probleem lê seer sekerlik in die politieke rol binne nasionale verband. Om die staatsleiding te behou en prestige uit te brei sal staatsleiers hul state tot kerntoetrede lei. Die afskrikkingstrategie in kernwapens sal dus nie vervaag nie. Druk vanuit die burgers, hou dus die politieke rol van kernwapens hoog omdat hul daardeur beveilig voel. Uit so 'n siening kan alleenlik uitbreiding voortspruit wat die sekuriteitsdilemma verhoog. Soos Toynbee dit in bykanse ootmoed sien:

"Der Möglichkeit, dass wer gegenseitigen Massenmord-oder mit anderen Worten - Massenselbstmord begehen konten, müssen wir ins Auge sehen."¹⁰⁸

Volgens Barnard lê die werklike waarde van die afskrikkingstrategie in die skynbare kontradiksie dat dit nie aangewend moet word nie, maar deur die bedreigingsmoment bevriesing teweegbring. Die oor-

spanning van kernmagvermoë impliseer juis die beperking daarvan - mag deur 'n matige magsoorspanning aan bande gelê - en teen die agtergrond van hierdie strukturele tussenstaatlike ewewigsfase deur terreur moet kernstrategiese oorweging vertolk word.¹⁰⁹

12. DIE PROBLEMATIEK VAN KERNVERMOE BESKERMING

12.1 Inleidende oriëntering

Vir 'n baie lang tydperk het die konsep van nie-kernverspreiding die kerngeskiedenis oorheers. Die belangrikste probleem soos deur Kennedy in 1963 geuiter was,

"...that once nuclear weapons proliferated the genie would be out of the bottle, and everybody would be living in a nightmare world."¹¹⁰

Dit is verder logies dat bestaande kernstate meer te verloor het by kernverspreiding en dit dus sal teëstaan. Epstein is in die verband van mening dat,

"The tremendous power they wielded and their worldwide interests and commitments could be challenged and endangered if

additional and smaller powers acquired nuclear weapons capability."¹¹¹

Aan die anderkant moet egter steeds in gedagte gehou word wat kernwapens vir die kleiner moondhede kan beteken, naamlik "(that they)...could use their newly acquired nuclear progress or even the threat of exercising the option to go nuclear to enhance their negotiating stance and bargaining power vis-a-vis the nuclear powers."¹¹²

Dus 'n ineengestremde probleem van interaksies en moontlikhede wat onbeperk bydra tot 'n veel kompleksere dogma van pro-of-anti kernvermoë.

12.2 Komponente wat beskerming benodig

Faktore wat dus die uitbreiding van die kernelede in die magsewig versterk, is omvattend. Daarom is daar groter kommer oor die uitbreidingskomponente aan as oor die kerngevaar self. Globale kernuitbreiding word dus so oorbeklemtoon dat die beskerming van kernaanlegte, kernwapenopslagplekke, kernwapens self, tegnologie deur ekonomiese maatreëls, energieopwekking, ensovoorts telkens uit die oog verloor word.

Volgens Nye is daar ses elemente ten opsigte van (tegnologiese) verspreiding wat beskerming daarvan noodsaak, naamlik:

"Making the safeguards system more effective by insisting upon comprehensive safeguards; restraints on sensitive transfers; creation of non-proliferation incentives through fuel assurances and assistance in the management of spent fuel; building consences; ensure domestic nuclear policy; and taking steps to reduce any security or prestige motives that states might have to develop nuclear explosives.¹¹³

Hierby moet egter in gedagte gehou word dat elke staat sy eie soewereine reg het om te handel na goeddunke. Hierdie beskermingsmaatreëls is egter 'n goeie vertrekpunt om die kernstaat die nodige mate van beskerming te bied. Die ontwikkeling en verspreiding van kerntechnologie verwag ten minste van alle state om 'n poging aan te wend om kernvermoëns te beskerm en indien dit nie bereik kan word nie, sodanige samewerking ter beskerming aan te bied.¹¹⁴

Alhoewel 'n militêre kernvermoë, beskerming benodig, is dit na ons oordeel op hierdie gebied dat dit meer

die tegnologiese vermoë en gevolge is wat beskerming benodig. Volgens Guhin is dit dan ook nodig dat voorsorgmaatreëls getref moet word ten einde die multinasionale kernvermoë en tegnologie te beskerm.

'n Veelheid van kernstate bied soveel meer rede tot kerntegnologiese beskerming, byvoorbeeld beskerming ten opsigte van kernafval wat 'n nimmereindigende radio-aktiewe bestraling het wat nie alleen dodelik vir die mens kan wees nie, maar vir die hele ekologie.¹¹⁵

12.3 Gevolgtrekking

Uit voorgaande probleme is dit duidelik dat 'n eie kernvermoë nie net die verkryging van kernwapens insluit nie, maar ook die gepaardgaande probleme. Om dus oor 'n eie kernvermoë te beskik, beteken om 'n logiese owerheidsvermoë te hê wat ook oor die vermoë beskik om na kerntoetrede oor die nuwe verkreë mag beheer uit te oefen.

Indien die kerntegnologie en vermoëns nie beskerm kan word nie, bestaan die al hoe groter wordende gevaar van die opheffing van die magsewig.

BRONNELYS

1. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kernwapens en Internasionale Orde, in Tydskrif vir Geesteswetenskappe, Jg. 19, Nr. 3, September 1979, p. 7.
2. Vgl. Aron, R., Peace and War: A Theory of International Relations, Weidenfeld en Nicholson, Londen, 1966, p. 651; Kaiser, K., The Great Nuclear Debate, in Foreign Policy, Nr. 30, 1978, p. 83: "A number of countries in Western Europe and the Third World were alarmed by what they regarded as unilateral American measures undermining these rules and damaging their interests."
3. Vgl. Doly, P., Carnesale, D., Nacht, M., The Race to Control Nuclear Arms, in Foreign Affairs, Vol. 35, 1977, p. 130.
4. Vgl. Feld, B.T., Plain Talk about Nuclear Proliferation, in The Bulletin, Vol. 35, Nr. 1, Januarie 1979, p. 4.
5. Vgl. Ibid., p. 4.

6. Vgl. Dahlberg, R.C., Weapons proliferation and Criteria for Evaluating Nuclear Fuel Cycles, in The Bulletin, Vol. 34, Nr. 1, Januarie 1978, p. 39.
7. Vgl. Feiveson, H.A., Taylor, T.B., Security Implication of Alternative Fission Future, in The Bulletin, Volume en Nommer onvermeld, Desember 1976, Bladsy onvermeld.
8. Net 'n paar teorieë word hier genoem om die verskil in denke te illustreer. Nie dat altyd daarmee saamgestem word nie, as wat dit juis gaan om die sekuriteitsdilemma op te helder.
9. Vgl. Feld, B.T., Op. Cit., p. 4.
10. Vgl. Nye, J.S., Time to Plan for the Next Generation of Nuclear Technology, in The Bulletin, Vol. 33, Nr. 8, Oktober 1977, p. 39.
11. Vgl. Ibid., p. 39.
12. Vgl. Holst, J.J., Small Powers in A Nuclear World, in Schau, A., Brundtland, A.O., (reds) Small States in International Relation (Nobel Symposium 17), John Wiley and Sons, Inc. Londen, 1971, p. 190.

13. Vgl. Myrdal, A., The High Price of Nuclear Arms Monopoly, in Foreign Policy, Nr. 18, 1975, p. 43.
14. Vgl. Fischer, A.S., Global Dimensions, in Boskey, B., Willrich, M., (reds), Nuclear Proliferation: Prospects for Control, Dunellen Publishing Company, New York, 1970, p. 5.
15. Vgl. Wohlstetter, A., Spreading the Bomb without quite Breaking the Rules, in Foreign Policy, Nr. 25, 1977, Bladsy onvermeld.
16. Vgl. Beaufre, A., Deterrence and Strategy, Faber and Faber, 24 Runell Square, Londen, 1965, p. 35.
17. Vgl. Kissinger, H.A., Nuclear Weapons and Foreign Policy, Harper and Brother, New York, 1957, p. 3: "A renunciation of force, by elimination the penalty for entransigence, will therefore, place the international order at the memory of its most ruthless or its most irresponsible member."
18. Vgl. Kaplan, M.A., The Nuclear Non-Prolifera-tion Treaty: Its Rational Prospect and Possible Impact on International Law, in Kaplan, M.A. (red), Great Issues of International Politics,

Tweede uitgawe, Aldine Publishing Company,
Chicago, 1974, p. 195.

19. Vgl. Bloomfield, L.R., Nuclear Spread and World Order, in Foreign Affairs, Vol. 53, Nr. 4, Julie 1975, p. 743.
20. Vgl. Shulman, M.D., Arms Control in an International Context, in Long, F.A., Rathjens, G.W., (reds), Arms, Defence Policy and Arms Control, Carnegie Endowment for International Peace, New York, 1969, p. 63.
21. Vgl. Roberts, C.M., The Nuclear Years: The Arms Race and Arms Control, 1945-1970, Praeger Publishers, New York, 1970, p. 121.
22. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kernwapens en Internasionale Orde, Op. Cit., p. 7.
23. Vgl. Morgenthau, H.J., Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace, Vyfde Uitgawe, Alfred, A., Knopf, New York, 1973, pp. 357-378 ten opsigte van wat 'n totale oorlog behels.
24. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Ongepubliseerde D.Phil-

proefskrif, U.O.V.S., Bloemfontein, Junie 1975,
pp. 511.

25. Vgl. Ibid., pp. 513-514.
26. Vgl. Ibid., p. 510.
27. Vgl. Epstein, W., The Last Chance: Nuclear Proliferation and Arms Control, Collier-Macmillian Publishers, New York, 1976, p. 268.
28. Vgl. Noel-Baker, P., The Arms Race, A Programme for World Disarmament, Oceana Publications, New York, 1958, p. 136 ten opsigte van die radio-aktiewe besmetting wat in röntgen gemeet word.
29. Vgl. Ibid., p. 136.
30. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van kernwapens en Internasionale Orde, Op. Cit., p. 8.
31. Vgl. Beaufre, A., Op. Cit., p. 96.
32. Vgl. Ibid., p. 97.
33. Vgl. Ibid., p. 97.

34. Vgl. Rosecrance, R.N., International stability and Nuclear Diffusion, in Rosecrance, R.N., (red), The Dispersion of Nuclear Weapons: Strategy and Politics, Columbia University Press, Londen, 1964, p. 293.
35. Vgl. Brezarie, I., Against Nuclear Monopoly, in Review of International Affairs, Vol. XXX, 5 Februarie 1978, p. 5.
36. Vgl. Kahn, H., Thinking about the Unthinkable, Weidenfeld and Nicholson, Londen, 1962, p. 41.
37. Vgl. Beaton, L., Maddox, J., The Spread of Nuclear Weapons, Chatto and Windus, Londen, 1962, p. 15.
38. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kernwapens en Internasionale Orde, Op. Cit., p. 8.
39. Vgl. Wohlstetter, A., Spreading the Bomb without Quite Breaking the Rules, in Foreign Policy, Nr. 25, 1976-1977, p. 165.
40. Vgl. Barnaby, F., SIPRI, Januarie 1975, p. 5.
41. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kern-

wapens en Internasionale Orde, Op. Cit., p. 9.

42. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 261.
43. Vgl. Ibid., p. 261.
44. Vgl. Ibid., p. 262.
45. Vgl. Jenkins, B.M., International Terrorism: A New Mode of Conflict, in Carlton, D., Schaerf, C., (reds), International Terrorism and World Security, Croom Helm, Londen, 1975, p. 26.
46. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 259.
47. Vgl. Guhin, M.A., Nuclear Paradox: Security risks of the Peaceful Action, in American Enterprise Institute for Public Policy Research, Maart 1976, p. 41.
48. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 269.
49. Vgl. Fischer, G., The Non-Proliferation of Nuclear Weapons, Europe Publications, Londen, 1971, p. 33; Dror, Y., Small Powers Nuclear Policy, in The Jerusalem Journal of International Relations, 1975, Vol. 1, Nr. 1, p. 40: "The main goals of small power nuclear policy as

derived from the appropriate operational code assumptions fall into three areas, security goals, external goals and humanistic-social goals."

50. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 242.
51. Vgl. Ibid., p. 242.
52. Vgl. Fischer, G., Op. Cit., p. 34.
53. Vgl. Holst, J.J., Op. Cit., p. 191.
54. Vgl. Nye, J.S., Non-proliferation: A Long-term Strategy, in Foreign Affairs, Vol. 56, Nr. 3, April 1978, pp. 2-3.
55. Vgl. Kahn, H., Op. Cit., p. 41.
56. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kernwapens en Internasionale Orde, Op. Cit., pp. 9-10.
57. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 277.
58. Vgl. Ibid., p. 278.

59. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van kernwapens en Internasionale Orde, Op. Cit., p. 10.
60. Vgl. Noël-Baker, P., Op. Cit., p. 499.
61. Vgl. Ibid., p. 499.
62. Vgl. Fischer, G., Op. Cit., p. 33.
63. Vgl. Knorr, K., Nuclear Weapons: "Haves" and "Have-Nots", in Foreign Affairs, Vol. 36, Nr. 1, Oktober 1957, p. 169.
64. Vgl. Ibid., p. 170.
65. Vgl. Nye, J.S., Op. Cit., p. 617.
66. Vgl. Noël-Baker, P., Op. Cit., p. 5.
67. Vgl. Bustin, E., South Africa's Foreign Policy - Alternatives and Deterrence Needs, in Marwah, O., Schulz, A., (reds), Nuclear Proliferation and the Near-Nuclear Countries, Ballinger Publishing Company, Cambridge, Maart 1975, p. 296: "In the near-nuclear countries where this capacity exists, neither resources nor information are overwhelming barriers. Natural uranium is

widely distributed throughout the world and information about nuclear fuel cycles and reactor technology is widely published. In this environment available skilled manpower can virtually ensure a nation's entry into the "nuclear club".

68. Vgl. Ibid., p. 296.
69. Vgl. Fischer, G., Op. Cit., p. 64; Vgl. ook Strategic Survey, 1974, New Factors in Security, Nuclear Proliferation, p. 33: "One imponderable is that the suppliers of nuclear reactors may be tempted in the search for export sales to countries which are non-signatories of the NPT, to ease their requirements on safeguards." Sien ook Italië se houding ten opsigte van kernwapens, p. 33 van dieselfde uitgawe.
70. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kernwapens en Internasionale Orde, Op. Cit., p. 9.
71. Vgl. Nye, J.S., Op. Cit., p. 2; Brown, H., Defence Planning and Arms Control. Deterrence stability and Equivalence, in Vital Speeches of the Day, Vol. XXXXIII, Nr. 15, May 15, 1977;

"Because our goal is stable equivalence not a return to superiority, we are particularly hopeful of achieving our security objectives at lower force levels and reduced costs." Dit bly egter 'n ope vraag of dit werklik hul oogmerk met hul kernmag is?

72. Vgl. Fischer, G., Op. Cit., p. 157.

73. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 100.

74. Vgl. Fischer, G., Op. Cit., p. 103. Hy vervolg:
"But the whole nature and structure of relations between the nuclear powers would be altered in profound, ill-defined, and ill-perceived ways as nuclear weapons spread from one power to another. The risk of the outbreak of nuclear war as a result of deliberate action is an acute but minor regional conflict would be greatly magnified."

75. Vgl. Bustin, E., Op. Cit., p. 80.

76. Vgl. Beaton, L., Maddox, J., Op. Cit., pp. 115-116.

77. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kern-

wapens en Internasionale Orde, Op. Cit., p. 9.

78. Vgl. Gompert, D.C., Introduction: Proliferation and the 1980's Project, in Greenwood, T., Feiverson, H.A., Taylor, T.B. (reds), Nuclear Proliferation, Motivations, Capabilities and Strategies for Control, McGraw-Hill Book Company, 1977, p. 17.
79. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kernwapens en Internasionale Orde, Op. Cit., p. 9.
80. Vgl. Kapur, A., India's Nuclear Option: Atomic Diplomacy and Decision Making, Praeger Publishers, New York, 1976, p. 8.
81. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kernwapens en Internasionale Orde, Op. Cit., p. 9.
82. Vgl. Kapur, A., Op. Cit., p. 19.
83. Vgl. Beaufre, A., Op. Cit., p. 92.
84. Vgl. Ibid., p. 93.
85. Vgl. Bustin, E., Op. Cit., p. 81. Vgl. ook Kaiser, K., Op. Cit., p. 87; "The third event that abruptly changed the international scene was the German sale of nuclear reactors and

enrichment and reprocessing technology to Brazil in exchange for access to uranium expected to be mined in Brazil."

86. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kernwapens en Internasionale Orde, Op. Cit., p. 9, Vgl. ook die bespreking rondom die "Nuwe State" in die vorige hoofstuk.
87. Vgl. Bustin, E., Op. Cit., p. 295.
88. Vgl. Ibid., p. 295.
89. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., pp. 502-503.
90. Vgl. Guhin, M.A., Op. Cit., p. 52.
91. Vgl. Quester, G.H., Nuclear Diplomacy: The First Twenty Five Years, Tweede Uitgawe, Dunellen New York, 1973, p. 289: "To be full competitors in the commercial nuclear energy field, countries may have to be free to wander into research areas that might constitute de facto bomb capabilities." Hierdie mening onderstreep die feit dat die supermoondhede hul nie op hierdie gebied moet inmeng nie.

92. Vgl. Bustin, E., Op. Cit., p. 296.
93. Noël-Baker, P., Op. Cit., p. 51.
94. Vgl. Bloomfield, L.P., Op. Cit., p. 7.
95. Vgl. Nye, J.S., Op. Cit., p. 3.
96. Vgl. Kahn, H., Nuclear Proliferation and Rules of Retaliation, in The Yale Law Journal, Vol. 76, Nr. 1, November 1966, p. 79.
97. Vgl. Ibid., p. 79.
98. Vgl. Ibid., p. 379.
99. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 235.
100. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kernwapens en Internasionale Orde, Op. Cit., p. 10.
101. Vgl. Kahn, H., Op. Cit. 2,
102. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsfaktor in Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., pp. 502-503
as hy sê dat state nie bereid is om hulle beveiliging teen eksterne aggressie aan die goed

dunke van ander state oor te laat nie.

103. Vgl. Guhin, M.A., Op. Cit., p. 47. Die volgende moet egter ook in aanmerking geneem word volgens The Atlantic Community Quarterly, Vol. 14, 1976, p. 246: "Over the long term, however, attempts to deal with the proliferation through controls on nuclear capabilities can not succeed unless the nuclear supplier countries are able to offer an effective combination of nuclear fuel supply guarantees, national security guarantees, national security guarantees - including enhanced conventional military security - and, most important incentives to forestall independent national development of nuclear weapons capability.
104. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 163.
105. Vgl. Blau, T., Plowshare, Proliferation and the N+1 Country, in Carlton, D., Op. Cit., p. 118.
106. Vgl. Ibid., p. 118.
107. Vgl. Barnard, L.D., Magsewewig in Internasionale Verhoudinge, in Barnard, L.D., (red), Konflik en Orde in Internasionale Verhoudinge, Perskor-

Uitgawe, Johannesburg, 1978, p. 102; Harned, J.W., Nuclear Sanctions. Potential and Limitations, in The Atlantic Community Quarterly, Vol. 15, Winter 1977-78: "The only effective deterrent to "going nuclear" is enhanced national security including security of energy supply."

108. Vgl. Toynbee, A.J., Die Heilige Einheit der Menschheit und die Weltprobleme der Gegenwart, in Universitas, Jg. 24, Nr. 5; Mei 1966, p. 451.
 109. Vgl. Barnard, L.D., Die Magsewewig en Internasionale Verhoudinge, Op. Cit., pp. 218-219.
 110. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 102.
 111. Vgl. Ibid., p. 102.
 112. Vgl. Ibid., pp. 102-103.
 113. Vgl. Nye, J.S., Op. Cit., p. 4.
 114. Vgl. Guhin, M.A., Op. Cit., p. 52.
 115. Vgl. Ibid., p. 52.
-

FAKTORE WAT KERNWAPENVERSPREIDING AANMOEDIG

1. INLEIDENDE ORIËTERING

Vanaf die vroegste eeue is die magsmindere moondhede as minderwaardig beskou. As ondergeskiktes moes hul na die magsmeerdere se pype dans en as sodanig kon hul nooit aanspraak maak op enige veilige voortbestaan nie. Met magsmeerdere word hier verwys na die swaardmagvermoë van 'n moontheid want daarsonder kan hy sy soewereiniteit nie handhaaf nie. Tereg skryf Barnard:

"Ten spyte van die groeiende belangrikheid van semi-subjekte (internasionale organisasies, streeksgroeperinge en multinasionale ekonomiese maatskappye bv.) word state in die voëlvrye magsniemandslan genoodsaak om die eie magsvermoëns ten beste vir staatkundige soewereiniteit en voortbestaan aan te wend."¹

2. PROBLEEMSTELLING RAKENDE DIE MAGSVERMOË VAN STATE

Uit die probleem rakende die magsvermoë kom die kwessie van wapentuig. Wanneer moet wapentuig as

h verdedigingsmeganisme gesien word en wanneer as h magsmeerdere faktor? By die bespreking rondom die uitbreiding van kernwapens is dit belangrik omdat die magsvermoë h staat kan bevoordeel of benadeel. Osgood en Tucker merk onder andere soos volg op:

"Is military power in the nuclear age, obsolete, or does it remain an indispensable instrument of conflict and order among autonomous states? This is a fundamental question of our time. It is a recurrent question, which deserves to be taken more seriously than ever before. It is a recurrent question, which deserves to be taken more seriously than ever before because the destruction that could be swiftly inflicted by at least two states now and probably by several more in the future - would nullify any rational purpose of war for either belligerent and inflict unconscionable damage on many other nations as well."²

Om dus die eie swaardmagvermoëns in ewewig teenoor ander state te hou in die kerneeu, is veel moeiliker as net die wapentuig wat daarvoor benodig word.

Die hele wêreld se sekuriteit berus op die rasionele besluite rakende eie magsvermoë. Die bereiking van 'n eie kernmagsvermoë is dus veel meer gekompliseerd. Volgens Rakove:

"Proliferation of nuclear weapons will inject incalculable factors into the equation of international politics."³

Magsvermoë word dus aangetas deur die verspreiding van kernwapens en om dit te neutraliseer moet meer en meer moondhede dit bekom:

"The Country problem derives urgency from the fact that we are approaching the point where it will not longer be possible for the present nuclear power to control the spread of nuclear weapons,"⁴ aldus McNaul.

Wanneer 'n staat 'n kernwapenprogram suksesvol voltooi het, staan daar niks in sy pad om hierdie magsmiddel te verruil, te verkoop of net eenvoudig weg te gee nie. Hieruit blyk dit duidelik dat om ons eie voortbestaan te verseker, daar na die besit van kernwapens beweeg sal moet word. As 'n aanpasbare wese sal die mens dit ook onvermydelik moet

aanvaar dat kernwapens gekom het om te bly.

In die kerneeu word die internasionale verhouding-sisteem deur die afskrikkingsfunksie wat aan kernwapens gekoppel word, oorheers. Magsvermoë berus dus op afskrikking en die dreigement om kernwapens aan te wend om 'n einddoel te bereik. Volgens McNaul:

"Successfully deterrence involves political, economic and psychological as well as military factors, and all four must be interwoven in formulating grand strategy against a very powerful and ruthless adversary."⁵

Kernwapens word dus 'n politieke speelbal, - strategie eerder as 'n taktiese wapen. Magsvermoë berus op die moontlikheid van taktiese aanwending terwyl alle deelgenote deelname het aan die afskrikkingstrategie. Volgens Kahn kan die argument aanvaar word.

"...that nuclear weapons make possible a fair solution to the problem of national defence, since one country does not have to buy its security at the

expense of its neighbours, in the past, by contrast, if a country had obtained security by only a moderate superiority, it could usually hope to use that moderate superiority to overwhelm its opponent without suffering catastrophic losses."⁶

Deur middel van kernwapens kan 'n staat sy magsvermoë tot 'n afskrikkingstrategie voer. Die vermoë moet so ontwikkel word dat 'n teenaanval naas die openingsaanval nog moontlik is. Een staat se magsvermoë, beteken nie noodwendig die swakheid van sy buurman nie. 'n Ideologiese aspek wat baie state kniehalter is hul beleid rondom kernwapens. Kernwapenvermoë kan egter net sowel terugwerkend wees en daarom moet magsvermoë van so 'n aard wees dat selfbeskikking en soewereiniteit nie aangetas kan word nie. Die Christelike staatsowerheid sal egter daarteen moet waak om homself nie buite die storie te plaas nie. Ook hy is deur God in die geskiedenis met historiese mag en verantwoordelikheid bekleed. Christelike tussenstaatlike realisme stel etiese verordeninge van God nie buite orde nie, maar kniel beslis ook nie voor die afgod van die tegniek nie. "Hierdie tegniek is in ons kerneeu die vermoë om tegnologies altyd by te bly ten opsigte van wapen-

ontwikkeling. Verwerping van wapenontwikkeling kan ongetwyfeld net lei tot ondergang van eie magsvermoë.⁷ Die standpunt dat die Christenstaat nooit die swaard mag opneem nie en geregtigheidshalwe moet ly, is bedenklike pasifisme. Die beskikking van God se Koninkryk op aarde maak die aanwending van die swaardmag vir die beskerming en instandhouding daarvan 'n Goddelike taak en roeping.⁸

3. BEDREIGING VAN DIE NIE-KERNMOONDHEDE DEUR DIE KERNOLIGARGIE

3.1 Inleidende oriëntering

Dit is ongelukkig so dat geen rasionele staatsbestel homself ondergeskik aan 'n ander wil sien nie. Deur die magsvermoë verbonde aan die besit van kernwapens - leen dit homself uitstekend tot die minderwaardigheid van die nie-besitters. In die huidige wêreldpolitieke opset van ses kernmoondhede (V.S.A., U.S.S.R., Brittanje, Frankryk, Rooi Sjina, Indië) staan elke staatsbestel die gevaar om ten prooi te val van 'n kernmoondheid. Om sodanige gevaar te verhoed moet die eie magsvermoë uitgebou word om die beste weerstand te kan bied. Die vraag is nou tot watter mate daar tot die besitreg oorgegaan moet word, is dit ekonomies te regverdig; rol binne regionale streek - om as leier op te

tree of omrede samewerking. Hierdie faktore sal onvermydelik ook bydra tot die mate van bedreiging deur die kernmoondhede, en/of hierdie faktore nie dalk 'n aanstoot vir hul veiligheid kan wees nie.

Kernwapenbesit met die doel om die Kernoligargie tot 'n skaakmatposisie te bring, moet ernstige aandag geniet. Die hele tendens om kernwapens te besit word soos volg deur Klaus Knorr opgesom:

"Even though a nation has the capacity for an atomic weapons program it may well hesitate before rushing to join the club of the "haves". The entrance fees are high and so are the liabilities of membership."⁹

3.2 Militêre strategie

Uit voorgaande is dit duidelik dat indien 'n moondheid sou besluit om kernwapens te bekom, hy homself aan die kernoligargie as 'n moontlike teiken blootstel. Hierdie moontlikheid, om 'n uitdaging aan die kernoligargie te stel, behoort egter so-danige staat nie af te skrik nie, omdat hy op konvensionele vlak in elk geval ondergeskik is aan die V.S.A. en U.S.S.R. en sy posisie dus al-

reeds verswak is. Die kompetisie wat deur die jare opgebou het binne die kernoligargie, veral tussen die V.S.A. en U.S.S.R., het onwillekeurig tot die moontlikheid van kernuitbreiding gelei. Hieroor merk Marwah en Schulz soos volg op:

"First, US-Soviet nuclear weapons building sets a bad example for the rest of the world; second, the same forces that help spur the nuclear arms race also help spur the diffusion of military-related nuclear technology through the sharing by the superpowers of "peaceful" nuclear technology";

en dan die belangrikste volgens die skrywers:

"Nuclear proliferation is facilitated by the transfer of nuclear capable delivery systems to many countries."¹⁰

Besitreg van afleweringstelsels was nog altyd die belangrikste strategiese faktor waaroor die supermoondhede beskik (Indië uitgesluit en die nie-besitters se grootste probleem). Die verspreiding van sodanige stelsels plaas dus noodwendig 'n gevaar op gemeenskaplike sekuriteit, ongeag waarheen

en na wie dit sy weg vind. Laasgenoemde veral die geval van Amerikaanse hulp aan Israel. Hierdie afleweringstelsels (grond-tot-grond, grond-tot-lug en lug-tot-lug missiele) skep 'n gevaar in die Midde-Ooste waar state volgens amptelike uitsprake oor geen kernwapens beskik nie. Die probleem rakende gemeenskaplike sekuriteit kan ook verder gevoer word tot die praktiese militêre uitvoerbaarheid waarby so 'n stelsel aansluiting vind. Wanneer is dit konvensioneel en wanneer kernegeoriënteerd? Die V.S.A. se hulpverlening skep 'n potensiële vreesklimaat by die Arabiere - 'n skaakmatposisie waar die aanwesigheid van die supermoondhede nie altyd aanvaarbaar is nie. Ongetwyfeld sal die V.S.A. en U.S.S.R. se aanwesigheid die probleem nog verder verhoog indien die deelnemende partye ook oor kernwapens beskik. Epstein huldig in die verband die volgende mening:

"All powers, both nuclear and non-nuclear, feel less secure in a nuclear-armed world, but the nuclear powers, at least, have nuclear weapons to deter attacks upon them."¹¹

Om dus gestalte te gee aan 'n eie verdedigingstelsel sal die Arabiere ongetwyfeld ook oor sodanige

kernvermoë moet beskik om die ewewig te handhaaf. Dit lei dan tot 'n skaakmatposisie in die Midde-Ooste met al die deelnemers uitgelewer aan die besluite en strategieë geneem deur die nimmereindigende aanwesigheid van die V.S.A. en U.S.S.R.

Die supermoondhede gebruik nie-besitters as lakeie om hul strategie van wêreldoorheersing vlot te laat verloop. Die bedreiging deur die kernoligargie is dus heel subtiel. Deur nie-besitters van afleweringstelsels te voorsien (U.S.S.R. missielreekse aan Egipte as voorbeeld) word die een teen die ander afgespeel en uiteindelik 'n leemte geskep ten opsigte van konvensionele wapentuig waarsonder geeneen sy voortbestaan kan beveilig nie.

3.3 Ekonomiese afhanklikheid

Sonder Amerikaanse militêre hulp sou Israel lankal ten gronde gegaan het. Wat egter uit die oog verloor word is dat dit juis op ekonomiese gebied is waar die V.S.A. die grootste mate van hulp verskaf. Die Midde-Oosterse kwessie bied aan die supermoondhede 'n afsetgebied vir hul wapenhandel wat weer op 'n wederkerende manier die probleem van werkloosheid inkort, en die eie ekonomie stimuleer. Solank die Jood-Arabier geskil voortduur, is dit dus voordelig vir die supermoondhede. Verdediging van 'n

sekere ideologie speel in die wapenvoorsieningswedloop 'n ondergeskikte rol ten opsigte van ekonomie, die behoefte om eerder mae te vul dan imperialistiese magsuitbreiding.

Elke nie-besitter se afhanklikheid van wapentuig en finansiële hulp maak van hom 'n potensiële lakei en daarom, soveel te meer, is dit noodsaaklik dat kernwapenbesit sal versprei om die afdreiging deur kernmoondhede uit te skakel. Ekonomiese afhanklikheid skep dus die regte klimaat ter voorbereiding van nasionale beheer en uitbreiding van die kernklub. Gompert sê ondermeer:

"Ever since the invention of nuclear weapons, many strategic and political thinkers have argued that these weapons be removed from national control. Undoubtedly this attitude toward nuclear weapons rests primarily upon an emotional reaction against the magnitude and horror of the destruction produced by such weapons. Yet even though it has created very strong inhibitions against the use of nuclear weapons, it has not proven strong enough to inhibit a number of nations from possessing them."¹²

3.4 Besorgdheid van die nie-besitters

Verskeie probleme staan die nie-kernmoondhede voor die deur. Die belangrikste is ongetwyfeld die militêre gevaar verbonde aan die swakheid van eie swaardmag teenoor moontlike kernaggressie. Dit is 'n wesentlike gevaar as in aanmerking geneem word dat sedert 1950 die V.S.A. alleenlik ongeveer 18 000 kern-aangedrewe missiele van alle soorte aan sy "kliënte" gelewer het.¹³ Nie al hierdie "kliënte" kan altyd as redelike rasionele nasionale state onder bekwame leierskap voorgehou word nie en dan word Suid-Afrika as 'n gevaar vir wêreldvrede bestempel. 'n Militêre paaiboelie-benadering word dus deur die V.S.A. indirek geskep om sodoende die nie-kernmoondhede teen mekaar af te speel.

Die ekonomiese sy is egter net so belangrik, maar veel belangriker is die sekuriteit daaraan verbonde om kernwapens te besit. Alle subjekte tot die internasionale statestruktuur wil tog sekerlik hul veiligheid verseker, hetsy kernmagtig of nie. En dit is waar die gevaar van kernimperialisme in geleë is. Epstein sê tereg:

"The U.S. was not prepared even to give negative guarantees of a direct nature."¹⁴

As feitelik gekonstateer dan ook, 'n direkte uitvloei-
sel van die voorspelbaar brose aard van SALT-oor-
eenkomste. Sonder sekuriteitswaarborge is geen
nie-kernmoondheid homself veilig te ag nie en
daarom die verwerping van SALT deur die nie-kern-
moondhede. Soos Carlton dan ook tereg opmerk:

"The mutual interest of the superpowers
in limiting the spread of nuclear weapons
led to intense co-operation between them
to impose a non-proliferation regime."¹⁵

Die bedreiging van die nie-kernmoondhede deur die
kernoligargie is dus nie meer net 'n mite nie maar
'n realiteit van die twintigste eeuse magspolitiek.

4. BEDREIGING VAN KONVENSIONELE WAPENTUIG

4.1 Inleidende oriëntering

Op 18 September 1967 het Robert McNamara, die
toenmalige Sekretaris van Verdediging van die
V.S.A., in 'n toespraak gewaarsku teen die "mad
momentum of the arms race".¹⁶ Kernwapens word aller-
weë beskou as die vernietigendste wapentuig waar-
oor die mens beskik en al die ontwapeningskon-
ferensies sentreer dan ook in hoofsaak daarom.
Wat egter uit die oog verloor word is die groot

hoeveelhede konvensionele wapentuig wat deur die jare opgepot is en in 'n bloeiende handelsmark omskep is. Die woorde van McNamara kan dus tereg ook binne die kader van konvensionele wapentuig ingepas word. Die bedreiging deur konvensionele wapentuig kan ook so oorheersend word dat state vir soewereiniteitsbehoud die toevlug tot 'n kernvermoë kan neem. Die afskrikkingsvermoë wat sodoende behou word sal bydra om die lakeistatus van nie-kernmoondhede langs die volle spektrum van internasionale verhoudinge na meer kompeterende deelname te verander.¹⁷

In die huidige (konvensionele) wapenhandel is dit veral die V.S.A., U.S.S.R., Brittanje, Frankryk, Wes-Duitsland, Italië en Rooi-Sjina wat daarmee gemoeid is. Met 'n mark wat voortdurend streef na beter en moderne wapentuig kan ons verwag dat botsinge moet kom. Uiteraars gesofistikeerde wapentuig beland in nie-kernmoondhede se hande terwyl ander slegs kan toekyk (S.A. 'n goeie voorbeeld). Alhoewel S.A. op konvensionele wapenvervaardiging met 'n deurbraak of twee gekom het, is daar tog die tekorte en dalk lê ons antwoord juis in defensiewe kernwapens. Dit is juis op hierdie gebied dat S.A. dalk kan inskakel by die Vyfde Wêreld.¹⁸

4.2 Die politieke terrein

Oor die politieke aanwending van kernwapens skryf Coffey soos volg:

"Politically, non-nuclear states may be concerned lest the acquisition of nuclear weapons induce potential opponents to behave more aggressively to intensify their political and psychological pressures, and to take other actions that could lead to a confrontation between the armed forces of the two countries, (nie-kernmoondhede en besitters). They must also consider the likelihood that the possession of nuclear weapons would make these opponents more difficult to deal with and able to push harder for a favourable resolution of any crisis or confrontation."¹⁹

Die bepaalde politieke konteks waarbinne elke nie-kernbesitter hom bevind sal 'n belangrike rol speel binne bogenoemde verband. Potensiële vyande sal dus makliker afgeskrik kan word met kernwapens, die sg. afskrikingsstrategie. Wanneer 'n staat wat goed toegerus is met konvensionele wapentuig egter nie oor kernwapentoevoeging beskik nie, het

sy potensiële vyand nog 'n agterdeur oop. Beskik 'n staat oor slegs konvensionele wapens en het geen kernwapens nie, dan het sy potensiële vyand weer die diplomاسie in eie hande. Die verhoudinge binne 'n bepaalde streeksgroepering sowel as verhoudinge met moondhede met 'n imperialistiese impalmingstrewes sal noodwendig beïnvloed word deur so 'n stand van sake en kan dus binne die politieke konteks nie buite rekening gelaat word nie. Barnard stateer tereg soos volg:

"Dit gaan dus nie net om militêre weerbaarmaking nie, maar beslis ook om die volle invloed van die kernimperialisme van die supermoondhede wat die tussenstaatlike beslis nie ten goede is nie. Konvensionele bedreiginge deur supermoondhede is nie uit te sluit en daarom sal al hoe meer state die oplossing in kernwapens begin soek."²⁰

Coffey op sy beurt huldig die volgende mening binne hierdie konteks:

"Non-nuclear states may be worried that nuclear-armed states may attempt to practice nuclear blackmail, i.e. to extort political concessions by threatening to use nuclear weapons in the event that these concessions are not granted."²¹

Elke kernmoondheid moet as 'n potensieële vyand gesien word en eie weerbaarheid moet daarvolgens geplooi word. Dit help geensins dat die strategieoorlewing en behoud van soewereiniteit is nie, en die taktiese handhawing daarvan het gebreke nie. Kahn sien dit so:

"The argument can even be made that nuclear weapons make possible a fair solution to the problem of national defence, since one country does not have to buy its security at the expense of its neighbours,"²²

'n gedagte wat S.A. moet onthou en sekerlik na die Angolese-kwessie ter harte geneem het. Potensieële vyande en bedreiginge deur konvensionele magte kan dus in ewewig gebring word deur tot die kerngeledere toe te tree -

"The main political argument for nuclear weapons is that their possession may guarantee a country's independence by preventing more powerful countries - including the great-powers - from interfering in its affairs,"²³ aldus Barnaby.

4.3 Probleem rondom die besit van kernwapens

Bedreiging deur potensiële vyande en konvensionele kernmoondhede kan oorbrug word deur kernwapens te bekom. Hierin lê opsigself ook 'n gevaar opgesluit. Kissinger stel dit soos volg:

"The side which can present its challenges in less than all-out form may, therefore, be able to use the "nuclear stalemate" to its advantage."²⁴

Rekening moet ook gehou word dat in soos die geval hierbo uitgestippel, dit kan gebeur dat 'n staat onrassioneel sal optree om sy soewereiniteit te handhaaf, "because of the preferability of conventional weapons superiority, nuclear policies may also be considered, in part, as an instrument for maintenance of conventional weapons superiority."²⁵

Supermoondhede voorsien 'n staat dus van die nodige konvensionele wapentuig om hom sodoende te kortwiek in sy strewe na kernwapens. Die probleem lê nou hierin:

"A small power develops credible long-range capacity to produce nuclear weapons and then indicates, that as long as it is secure in terms of conventional weapons, the nuclear option will not be realized. This could motivate a friendly superpower to help the small power to maintain conventional weapons superiority and a hostile superpower not to help adversaries to a point where the small power feels really in danger."²⁶

Die teenoorgestelde kan natuurlik ook gebeur. 'n Besitter van kernwapens kan so sterk op dié mag steun dat hy daardeur sy konvensionele magte verswak. Dan sit hy met die probleem dat sy konvensionele magte deur die vyand op 'n klein skaal bedreig word terwyl hy ter eie verdediging net oor kernwapens beskik.

Die interaksie tussen konvensionele- en kernmagte, die politiek verbonde aan bewapening en die probleme rondom besitneming speel deurentyd 'n belangrike rol.

5. SEKURITEITSWAARBORGE DEUR DIE SUPERMOONDHEDE

5.1 Inleidende oriëntering

Daar is verskeie faktore verantwoordelik vir die besef dat kernwapens 'n moet vir die handhawing van soewereiniteit is. Een hiervan is die besef dat die sekuriteitswaarborg deur die supermoondhede geen geldigheid het nie en as waarborg soms net 'n leë dogmatiek is. Die imperialistiese dors van die supermoondhede boet die sekuriteitswaarborg in en gevolglik val die idee heeltemal plat. Morgenthau laat hom soos volg hieroor uit:

"Ideally the United Nations is an instrument for governing the world through the combined power of the United States and the Soviet Union. The device of the veto excludes the purpose of subjecting the United States and the Soviet Union to an international government against their will."²⁷

Uit voorgaande is dit duidelik dat in die vetoreg die mag van die supermoondhede lê. Dit is geensins verbasend dat state na kernwapentuig gryp om eie sekuriteitswaarborg nie. Deur wolf in elk geval skaapwagter te maak, neem die imperialistiese

stryd om die verdeling van die buit tans veral in Afrika ontstellende afmetings aan. Die gebrek aan sekuriteit is dan ook een van die vernaamste faktore wat tot die Vyfde Wêreld-groepering aanleiding gee.²⁸

5.2 Die verspreiding van kernwapens

In gesprek oor die uitbreiding van die kernklub is dit juis die supermoondhede wat wys op die gevare wat so 'n stap inhou. Hul probeer dus die hef in die hand hou en offer 'n sekuriteitsaanbod aan almal wat onder hul vlerk wil inkruip. Want volgens Duchène was daar "a widely shared nightmare after the war that nuclear weapons, sprung by the superpowers, might destroy civilization."²⁹

Deur hierdie vreespsigose word state op sleeptou geneem deur die supermoondhede terwyl hul terselfdertyd hul eie belange en vermoëns so vinnig moontlik uitbrei. Greenwood stateer in die verband soos volg:

"Nuclear weapons are and must be recognized to be important instruments and symbols of power which governments can manipulate to support their many

interests in the arena of international politics."³⁰

Hierdie instrument, soos wat Greenwood daarna verwys, word aangewend wanneer en volgens welke geval dit benodig word - "Their very existence implies both the threat and the possibility of their use."³¹

Dié sekuriteit het dus 'n gevaar geword; wie onder hierdie vlerk wil skuil moet dus die gevolge dra.

Die Vyfde-Wêreld, (R.S.A., Brasilië, Taiwan, Israel, Suid-Korea, Singapoer), middel-moondhede, en kleiner state sit met die moontlikheid om 'n slagoffer van hierdie imperialisme te word. Die tendens bestaan ook dat indien 'n staat buite die supermoondhede se magspolitiek wil staan, hy dikwels in die internasionale arena verdag gemaak en baie gou homself in isolasie bevind. Vervolgens is daar slegs een oplossing om 'n teenvoeter vir hierdie imperialisme te vind en dit is ongetwyfeld in die besit van kernwapens binne streeksverband geleë. Die supermoondhede ken slegs een taal, die van omkoperij en geweld en om dit teë te staan moet van dieselfde metodes gebruik gemaak word. Soos Nothan dan ook tereg opmerk:

"If the leader of the more powerful nations of the world continues to be insensitive to the larger issues that have appeared on the horizon and to the completely new sources of tension that they herald, it is difficult to see how nuclear proliferation can be avoided - if that is the only weapon that is left for the third-world countries."³³

5.3 Die supermoondhede in oorsig

Dit sou heeltemal onwetenskaplik wees om die supermoondhede voetstoots in diskrediet te plaas. Elke beweging aan hul kant moet nie as oorlogsugtig of imperialisties voorgehou word nie. Daarvoor is die hele samelewingsorde veel meer gekompliseerd. Om aan die voorgaande gedagtes diepte te gee is dit nodig dat ons kortliks 'n blik werp op hul onderskeie beleidsrigtings. In die woorde van Chou-en-Lai lê die waarheid omtrent die supermoondhede die beste opgesluit in die volgende:

"The two super-powers lie in the same bed, but they do not dream the same dreams."³⁴

Die afgelope aantal jare was gekenmerk deur détente, die Kernsperverdrag, SALT I en SALT II. Die strategie is in die geval duidelik ingestel op ontwapening, wapenbeperking en vreedsame naasbestaan. Laventhal skets die teenstrydighede hierin opgesluit as hy soos volg stateer:

"For Henry Kissinger, detente as a policy means using the reduction of tension for establishing a basically conservative concert, of which the Soviet-American relationship would constitute one element. Between the two countries nuclear co-operation on the basis of parity to limit the arms race would be supported by economic interdependence. In disputed areas, detente would permit a mutual restraint in super-power rivalry."³⁵

Ten opsigte van die Sowjet-Unie gaan hy voort:

"For the Soviet Union, the uses of detente were seen in an even more asymmetrical and a much, much more conflictual light: detente would be one element among several in the shift of the world correlation of forces in her favour."³⁶

Elke staat, klein en groot, word dus op 'n arrogante politieke-, ekonomiese- en militêre imperialisme deur die supermoondhede ondermyn.

Sekuriteitswaarborgs deur hul verskaf, word verwerp met die minagting wat dit verdien. Indien dit eendag bewys van eerlikheid kan lewer, sal dit egter in oorweging geneem kan word.

6. TUSSENSTAATLIKE ISOLASIE, DIE BASIS VIR 'N NUWE WÊRELDGROEPERING

6.1 Inleidende oriëntering

Die bedreigingsaard van kernwapens het as 'n tussenstaatlike realiteit tussen die mens en sy vernietigingstelling ingeneem - 'n posisie wat *ad infinitum* verreken sal moet word. Net so seker as wat die feit staan, so seker is dit dat daar verskeie moondhede in die wêreld is wat geïsoleerd hul selfbeskikking moet volbring. In die magskonstellasie van kernmoondhede wat beheer uitoefen, nie kernmoondhede wat lakeie is en die geïsoleerdes, staan dit vas dat laasgenoemde hul soewereiniteit sal moet handhaaf. As gevolg van interne politieke riglyne, buitelandse druk en 'n algehele verwerping van kommunisme, staan diesulkes (R.S.A., Israel,

Taiwan, Brasilië, Suid-Korea, Singapoer) in die internasionale arena as die sondebokke in die eeu van die groot leuen. Om dus in hierdie tussenstaatlike isolering voort te kan bestaan, verg daadkragtige morele regverdiging binne eie kring.

In die jare wat kom sal die druk op hierdie sogenaamde "Pharias Club"³⁷ in felheid toeneem en sal die beskikbaarheid van kernwapens vir hul 'n soewereiniteitskorridor daarstel. Met gewaarborgde soewereiniteit kan daar dan van 'n magsbasis gepraat word terwyl die supermoondhede se betrokkenheid sal afneem. Die besit van kernwapens om internasionale isolasie te oorbrug is 'n moontlikheid al bestaan die gevaar van 'n kernoorlog. Want volgens Liddell-Hart is dit "wiser to run risks of war for the sake of preserving peace than to run risks of exhaustion in war for the sake of finishing with victory."³⁸

Die tussenstaatlike realiteit van 'n sogenaamde Vyfde Wêreld as 'n geopolitieke blok kan hierdie state se voortbestaan waarborg. Die gedagte wat hiertoe gevoeg moet word is dat sonder kernwapens hierdie moondhede nie die moontlike wêreldaggressie wat sal volg op hul blokvorming, sal kan teëstaan nie. Die rede hiervoor is dat nie een van hierdie state so geleë is dat dit vir hul moontlik is om byvoorbeeld 'n streeksgroepering te vorm nie. Die

oorkoepelende rigsgnoer, die van oorlewing, moet hul dus saambind om die doel te bereik. Hiervoor is kernwapens 'n noodsaaklikheid! Barnard stateer tereg dat nóg die Kommunisme, nóg die demokrasie hoegenaamd in staat is om die staatkundige idee en sosio-ekonomiese lewensverwagting van die hele wêreld sinvol in vervulling te laat gaan. Die paaiboeliebenadering van die supermoondhede - veral hul arrogante ideologiese meerderwaardigheid kan binne die gegewe nasionale ideologie volheid weinig keusevryheid rondom kernwapenvermoë laat.³⁹ Hieruit blyk duidelik die vakuum wat daar bestaan om hierdie nasionale behoeftes ten opsigte van soewereiniteitsbehoud te vul. Daar sal noodwendig gesoek moet word na nuwe alliansies en verbindingslyne om hierdie gaping te vul om weldeeglik rekenskap te kan gee dié dag as dit vereis sou word.

6.2 Identifisering en gemeenskaplike probleme

Op die ideologiese vlak word voortdurend 'n aktiewe stryd gevoer waarin geen ruimte vir vreedsame naastestaan gelaat word nie. Soveel te meer het dit dus tyd geword dat state wat aan hierdie ideologiese stryd onderwerp word, verenig en saamwerk om hulself te laat geld. Die faktore wat tot hul isolasie aanleiding gee moet dus die basis tot samewerking skep.⁴⁰

h Identifikasie van hierdie state en hul probleme is noodsaaklik voordat enige verdere ontleding van die begrip "Vyfde Wêreld" gedoen kan word. Met hierdie begrip word bedoel die state wat poog om op h geopolitiese vlak hulself te koördineer teen Kommunisme. Suid-Afrika, Israel, Brasilië, Taiwan en Suid-Korea vorm die kern van so h geopolitiese identifisering. Verskeie ander state dra ook die isolasie etiket soos byvoorbeeld Saoedi-Arabië, Argentinië, Indonesië, Singapoer en Maleisië, maar in hierdie bepaalde verband bespreek ons net die eersgenoemde.

Die samebindende faktor is sekerlik die gevaar wat kommunistiese invloede vir die voortbestaan van hierdie state inhou. Hierdie state is almal sterk anti-kommunisties en/of pro-Westers en besef die werklike gevaar terdeë en daarom die ideaal tot samewerking. Buitelandse druk tesame met die vyandige gesindheid van die V.V.O., verskaf aan hulle meer as genoeg rede om te verenig in h eie selfstandige magsgroepering.

Militêr en ook op veel ander terreine beskik hierdie vyf state oor die moontlikheid om h omvangryke konvensionele mag op te bou wat as gevolg van onder andere hul onderskeie liggings, h invloed kan uit-

oefen op wêreldgebeure. Volgens Ben-Dor, "As they continue to develop, they could become a power which the world is forced to take increasing notice, for their resources are formidable."⁴¹

6.2.1 Suid-Afrika

Die R.S.A. is dié staat, uitgesonder as gevolg van sy rassebeleid, wat in die grootste isolasie verkeer en tans 'n bykans totale aanslag ervaar.⁴² Vir die Republiek hou sodanige samewerking met die sogenaamde Vyfde Wêreld dus slegs die moontlikheid in van groter sekuriteit, waarsonder voortbestaan onmoontlik is. Die diskriminerende houding van die wêreld teenoor die Republiek bring onvermydelik die vraag of dit nie gerade sal wees om tot die kerneleedere toe te tree nie. Soos dit dan ook in 'n artikel omskryf word, "because they are already outside the system of polite states, they cannot be controlled by ostracism."⁴³

Die Russiese imperialisme in Afrika word dikwels as onbeduidend deur die Westerse wêreld beskou en die posisie van isolasie waarin ons verkeer pas hul uitstekend. Hassner beweer egter dat, "in Africa, the Soviet interest is in a protracted military conflict between blacks and whites in Southern Africa."⁴⁴

Deur invloed in Afrika te bekom word die beleid van die R.S.A. veroordeel. Lakeie van Rusland in hierdie isolasie veldtog is onder andere die V.V.O., die W.R.K. en die O.A.E. Om in hierdie bese veldtog soewereiniteit te handhaaf, verg baie, en sal in die toekoms nog groter eise stel.

Die vraag wat nou onmiddellik en dringend na vore tree is wat die Republiek doen om sy soewereiniteit te waarborg? Behalwe die overte en kovert aksies wonder 'n mens onwillekeurig of toetrede tot die kerngeledere nie die antwoord is nie.⁴⁵

6.2.2 Grondliggende faktore vir samewerking

Alhoewel militêre strategie 'n basis vir samewerking bied (hier kan elk van hierdie state iets aan die ander bied, nl. tegnologie, staalbedryf, skeepsbou ens.) is die vernaamste enkele faktor om kommunistiese en demokraties/kapitalistiese imperialisme teen te werk.

Deur 'n ekonomiese alliansie te vorm, elkeen bied weer eens aan die ander moontlikhede, kan 'n politieke basis vir platform-diplomasie geskep word. Tussenstaatlike isolasie beteken werklik nie dat hierdie "Vyfde Wêreld" die agterdeur gesluit moet hou nie. Alle bepalende faktore moet steeds aangewend word om

die diplomاسie te bedryf en wat is meer doeltreffend tot mag verreken as juis die beskikbaarheid van strategiese grondstowwe, vryhandel en 'n stewige ekonomie.

Deur middel van regionaal-interne handel kan hierdie state in basies honderd persent van alle noodsaaklike voedsel, vervaardigde goedere en arbeid voorsien.

Olietekorte is die grootste struikelblok en daarom sal 'n land soos Saoedi-Arabië met sy anti-kommunistiese houding 'n baie nuttige vennoot wees. Kernenergie bied egter wel 'n geweldige moontlikheid en op hierdie gebied kan die R.S.A., Israel en Taiwan mekaar van geweldige interaksie-hulp voorsien.⁴⁶

Uit die voorsiening van kernenergie kom weer die moontlikheid van kernwapens. Verskeie van hierdie genoemde state beskik oor die moontlikhede om kernwapens te vervaardig. Oor Israel se kernvermoë bestaan daar geen twyfel nie. Dowty motiveer soos volg:

"Another motivation sometimes suggested for an Israel nuclear weapon programme is the aim of countering a Soviet threat that endangers Israels existence."⁴⁷

Hierdie stelling is net so van toepassing op al die ander state wat hul soewereiniteit bedreig voel.

Enkele voorbeelde spreek vanself:

Taiwan sit met Rooi Sjina op sy voorstoep en sal sonder huiwering kernwapens vervaardig en gebruik indien nodig; Suid-Korea is binne bereik van Noord-Koreaanse kanonne en aangesien sy kanse op oorlewing gering is, sal kernwapens definitief nie net as 'n afskrikkingsmiddel gebruik word nie; Brasilië met sy 112 miljoen inwoners het die moontlikheid om tot 'n groot wêreldmoondheid te ontwikkel. Geen hulp kan egter van die V.S.A. te wagte wees nie en as hewige kritikus van Kommunisme staan hy fel in die stryd.⁴⁸ As rede stateer Ben-Dor soos volg:

"Not only do Latin Americans realise that they cannot count on their northern neighbour, the U.S.A., to protect them from the permanent threat of attack by the communist block. They go so far as to blame the Washington Administration for their vulnerability."⁴⁹

Elkeen van die state wat by die nuwe wêreld inpas, se bestaan word direk of indirek deur Kommunisme bedreig -

"Overwhelming anti-communism as the key to survival provides the common link for the potential 'New' (New Emerging World) members. Together, in some sort of association based on their geo-political and economic strengths, they stand to become a positive force in the world"⁵⁰

6.2.3 Samevattend

Ongelukkig is dit ook so dat daar nie net faktore is wat samewerking aanmoedig nie. Daar is bestaande motiewe en grondbeginsels wat geweldig uiteenlopend van aard is. Die belangrikste verskil is ongetwyfeld die godsdienste wat wissel vanaf Christene, Sioniste, Mohammedane en Boeddiste tot etlike misterieuse sektes. Tesame met die godsdiens kom nog die etniese en kulturele verskille wat samewerking nog moeiliker gaan maak. Dan is daar nog taalverskille, geografiese liggings en afstande wat 'n geweldige rol speel.

Hierdie probleme is egter nie onoorbrugbaar nie omdat in die Kommunis 'n gesamentlike vyand gesien word. Die "nuwe wêreld" se grondslag moet verder ekonomies van aard wees en uit so 'n samewerking kan die groepering opereer. Die verskille word deur Ben-Dor as volg opgesom:

"To be sure, there are major differences between these countries. Some are large and some are small. Some are military powerful and others are not. Some are fairly traditional and even authoritarian, political systems while others have adopted modern Western democracy. Some have resolved their problems of legitimacy and other must still face this as their encial test of survival. Some enjoy wealth on account of rich national resources, while others have relied on the ingenuity and hard work of the populations to create wealth under rare circumstances."⁵¹

Die rede tot groepering lê egter veral hierin:

"All share, however, a sense of anxiety insecurity and uneasiness."⁵²

7. DIE ENERGIEKRISIS

7.1 Inleidende oriëntering

Die energiekrisis waarin die wêreld hom bevind is seker die belangrikste moment in die mens se stryd om voortbestaan. Sonder energie sal die hele

menslike oorlewing in etlike dae tot nul reduseer en daarom is dit vir ons studie van belang om daarna te kyk.

Olie vervul op die oomblik die belangrikste rol as energiemiddel en behoort tot die jaar 2000 hierdie rol te bly vervul. Kernenergie bied egter die moontlikheid om olie se rol nie alleen te verklein nie maar ook om dit te vervang. Alhoewel dit olie nooit as smeermiddel kan vervang nie, is dit die brandstof van die toekoms en die waarde dus onbepaalbaar.

Dit bring noodwendig nuwe eise aan die tegnologie, die vervaardigingsbedryf en die belangrike rol wat dit binne tussenstaatlike verband as magsmiddel speel. Twee faktore is hier uiters relevant: Eerstens, die rol wat kerntegnologie speel om die vermoë te verruil vir energie/wapens om nog olie te verkry solank laasgenoemde se rol nog nie uitgedien is nie. Tweedens, kerntegnologiese onafhanklikheid ten opsigte van olie.

7.2 Kerntegnologie as ruilmiddel

Kernwapen-tegnologiese verlope bied aan kernstate die geleentheid om hul ekonomieë te verstewig, nie alleen deur valutaverdiening nie maar as 'n middel

om olie te behou. State met 'n gebrek aan olie, wat tog oor die vermoë beskik om kernkrag te ontwikkel, kan in hierdie verband groot suksesse behaal, (bv. Japan, Wes-Duitsland, Frankryk). Baker lig die riskante aard daarvan soos volg uit:

"As nuclear energy continues to spread in the wake of the oil crisis, and as delivery systems adaptable to nuclear weapons continue to be merchandised as part of the traffic in conventional arms, subgraphs of several nuclear statutes will become relevant."⁵³

Die energiekrisis, die tekorte aan en hoë pryse van olie in aanmerking geneem, dwing state dus om aandag te gee aan kernenergie en dit lei ongetwyfeld tot kernstatus. Om die tweede tree te gee is ongetwyfeld die gevolg van die eerste en die verspreiding van kernwapens sal dus nie stopgesit kan word nie.

Die toenemende afhanklikheid van die nywerheidslande van kernenergie as gevolg van die oliekrisis help dus ongetwyfeld om kernvermoë te versprei. Die meeste van die ontwikkelde nywerheidslande het alreeds 'n wetenskaplike of tegnologiese ontwikkelingsfase binne kernverband bereik. Kernwapenstatus sal dus die gevolg van twee faktore wees: Eerstens, die energiekrisis dwing 'n staat na kernenergie om

olie te vervang. Tweedens, kernenergie gee aanleiding tot kernwapens omdat dit die logiese gevolge van tegnologiese ontwikkeling is. Carlton beweer dat

"Larger domestic nuclear power programmes will lead to the creation of productive capacity for power reactors, fuel facilities and components for domestic markets, which can be exported to other nations, thus contributing to both vertical and horizontal proliferation. The growth of nuclear power in the advanced industrial nations will, in the broadest sense, reinforce the image of dependence on nuclear energy as the wave of the future, encouraging emulation in circumstances where nuclear energy may objectively be unsuited."⁵⁴

Kernenergie kan ongetwyfeld die waarde van olie as energiebron sodanig verminder dat dit nie n staat se sekuriteit enigsins aantas nie. Die vrese wat hieroor bestaan is ongegrond en volgens Krapels:

"Energy import dependence will confront countries with many additional economic challenges, but only severe, sudden and long-lasting reductions in oil supplies

can be considered immediate threats to national security."⁵⁶

Daar moet egter steeds in gedagte gehou word dat 'n olieboikot wel 'n gevaar vir die nywerheidslande inhou en vervolg Krapel:

"The military superiority of the industrial states makes it unlikely that a reduction of supply, will ever be pushed to the point where it could destroy an economy but it must be noted that even the military counter-threat will be less effective if the Soviet Union develops an important oil state in the Middle East."⁵⁶

Die gevaar wat Russiese inmenging in die energiekrisis meebring kan op sigself verreikende gevolge vir kernwapenverspreiding inhou. Die gevaar gee indirek aanleiding tot die oorgaan vanaf olie na kernenergie en dit op sigself kan 'n sneeubaleffek hê.

Dit word ook toenemend duidelik dat vreedsame aanwending nie bevries sal kan word nie en dat state wat oor ryk uraanneerslae beskik (Suidwes-Afrika en Suid-Afrika) toenemend in 'n beter bedingingsposisie

sal wees.⁵⁷

Teen hierdie agtergrond is dit te betwyfel of die veiligheidsmaatreëls wat die IAEA deur inspeksies voorstaan die snelle toename van militêre kernvermoeëns sal kan blokkeer. Trouens, 'n kernvermoë kan juis noodsaaklik wees om kernaanlegte in 'n milieu van groeiende internasionale energietekorte te beskerm.⁵⁸ Soos Bertram dit tereg stel,

"Not all technological changes are undesirable and some, indeed, are essential to the maintenance of national security."⁵⁹

Die energiekrisis, toename in kernaanlegte, kernwapentegnologie en nasionale sekuriteit loop hand aan hand om 'n skaakmatposisie teenoor olie te bereik.

7.3 Kerntegnologiese ontwikkeling

Die sentrale begrip van watter voordele kernwapens vir 'n staat inhou moet altyd van kardinale belang wees. Die behoud van soewereiniteit, sekuriteit en voortbestaan moet altyd die belangrikste komponente wees. Grondstowwe is die belangrikste komponent by die vervaardiging van kernwapens en gevolglik is dit die belangrikste. Kernenergie leun ook swaar

op die nodige kernmateriaal, nl. plutonium, en die staat wat daarvoor beskik sal onverwyld in uitgelese geselskap verkeer. Volgens Barnard sal in so 'n milieu waarskynlik meer kernwapens aan state geleentheid bied om die aasvoëls van hulle natuurlike hulpbronne weg te hou. In hierdie verband alleen speel S.A. 'n belangrike rol.⁶⁰ Foreign Report, sluit hierby aan met die volgende stelling:

"It is almost impossible to detach African politics from African minerals."⁶¹

Die volgende statistieke oor die uraanproduksie in Afrika bevestig die feitlike hiervan: 9 100 ton of 27,6% van die totale produksie in die nie-kommunistiese wêreld. Daarvan het S.A. die leeuendeel van 6 700 ton geproduseer.⁶²

Grondstowwe is dus die nommer een volgens Rakove, ten opsigte van die oorblywende probleme, (1) "finding enough skilled scientists and engineers to transform basic physical knowledge into design, and (2) providing the necessary economic and industrial base, as well as the necessary material."⁶³

Hierdie materiaal (te onderskei van die primêre grondstowwe) word benodig om kernwapens te vervaar-

dig en hoe meer ontwikkel hierdie vermoë is, hoe gouer kan die eindproduk naamlik plutonium geskep word. Greenwood haal derhalwe tereg soos volg aan:

"A state that has a commercial nuclear power reactor could divert material from it, but such materials would not normally be well suited for weapons. Production of high quality weapon materials requires operating facilities in costly, non-optimum ways, furthermore, international safeguard arrangements and political commitments would inhibit most countries from diverting material from power reactors. Consequently even states with existing nuclear power programmes would probably build special reactors if they wanted to produce plutonium for weapons."⁶⁴

Hier kan terloops ook vermeld word dat die verskaffers van kernreaktore met die gedagte aan buitelandse valuta, deur uitvoere na nie-lede van die Kernsperverdrag, die veiligheidsmaatreëls verswak indien nuwe markte gevind sou word. Strategic Survey konstateer byvoorbeeld,

"This is particularly likely if they are not parties to the treaty and thus are

not bound by the requirement that all suppliers of nuclear materials should be covered by the International Atomic Energy Agency's safeguards systems."⁶⁵ Volgens die tydskrif is, "the idea of using nuclear power status as a bargaining weapon was apparent in other quarters as well. In Italy for instance, still not a full party to the NPT, some advocated nuclear weapons status, suggesting that this might provide her with leverage to offset in ways uncertain and obscure - her dependence on Arab oil."⁶⁶

Met ander woorde 'n herhaalde kringloop om energie te bekom.

Om terug te keer tot die argument rakende vreedsame kernnywerheid. 'n Burgerlike (vreedsame) kernnywerheid kan baie bydra tot 'n totale kernwapenprogram. Dit sal dien as basis vir tegnologiese ontwikkeling en voorsiening in die behoefte na wetenskaplikes, en indien dit die fasiliteite vir verrykte uraan insluit, kan dit gebruik word vir wapendoeleindes. Indien suksesvolle verrykte uraantegniese ontwikkel

kan word vir kommersiële doeleindes dan sal dit die koste van verrykte uraan vir wapendoeleindes drasties verlaag. Omrede hierdie faktore sal die karakter van enige staat se slaankrag afhang van sy kernwapenpotensiaal. Die tegnologie moet dus vanuit vreedsame aanwending van kernkrag groei tot die aanvaarding van die besef dat kernwapens 'n logiese uitvloeisel is.

Volgens Gilinsky is dit insiggewend om daarop te let dat daar geen internasionale ooreenkomste tussen die V.S.A., Brittanje en Frankryk bestaan wat verrykingsaanlegte in nie-kernlande teenstaan nie.⁶⁷

7.4 Kernwapentegnologie opsigself

Om die ingewikkelde teorieë rondom kernwapentegnologie beter te verstaan is dit nodig om slegs 'n kortlikse aanduiding te gee van die grondslag waarop hierdie tegnologie berus.

7.4.1 Kernsplyting (Nuclear Fission) en kernfusie (Nuclear Fusion)

Kernsplyting is die belangrikste probleem wat opgelos moet word voordat 'n suksesvolle kernreaksie verwag kan word. Dit is verder die basis van kernwapentegnologie en kan kortliks soos volg omskryf word.

Sommige swaar elemente (kerns) wat by bombardering deur neutrone verdeel in atome van ligter aard en wat in die proses 'n sneebaleffek het word al hoe meer energie vrygestel. Een pond kernsplytingsmateriaal is byvoorbeeld gelyk aan 5 000 ton hoë plofstof.⁶⁸

Kernfusie kom kortliks op die volgende neer. Teen geweldige hoë temperature (in die omgewing van miljoene grade) word die kerndeeltjies (atome) van sekere ligte kerne saamgevoeg om swaarder kerne te vorm en in die proses word 'n groot deel energie asook neutrone vrygestel. Op 'n atoom vir atoom basis is die energie in kernfusie vrygestel minder as by kernsplyting, maar die atome van belang is veel ligter, sodat die teoretiese maksimum energie verkrygbaar sowat drie keer so groot per eenheid van gewis is as die teoretiese maksimum energie verkrygbaar van kernsplyting.⁶⁹

Laasgenoemde is ook die mees praktiese metode om kernwapens in die omgewing van 10-20 kiloton te ontwerp. Op hierdie moontlikheid berus dan ook die strewe van kleiner moondhede om kernwapens te bekom en ook die moontlikheid van kleiner kernstate om die supermoondhede op sekere terreine in te haal ten opsigte van slaankrag. (Laasgenoemde is die geval by taktiese kernwapentuig, maar te betwyfel ten

opsigte van strategiese kernwapentuig.) Volgens Kahn:

"Some smaller but advanced countries may equal or surpass either of the superpowers in some areas of technology with military applications, even though they lack the economic resources to approach the superpowers scale of military effort."⁷⁰

7.4.2 Die ontwerp van kernwapens deur kernsplyting en waterstof

Die ontwerp van kernwapens deur gebruikmaking van kernsplyting kom kortliks op die volgende neer:

Die eenvoudigste ontwerp leun sterk op of 'n slagkop of 'n plofstof "device". Vir laasgenoemde word benodig twee stukke kernsplytingsmateriaal, elk onder die grensmassa, (minimum weerstand wat plofstof bied) wat saamgevoeg en vinnig deur 'n chemiese ontploffing bo die grensmassa van sy spesifieke ontwerp afgesit word. Hierdie is 'n baie eenvoudige verduideliking, tog is dit die maklikste manier om kernwapens te vervaardig sonder om ooit 'n kerntoets uit te voer.⁷¹

Die plofstof ("implosive device") is egter meer ingewikkeld en veel meer doeltreffend as laasgenoemde.

Dit sluit volgens Greenwood in, "a spherical assembly consisting of a core of fissile material that acts as both a damper and a reflector, the damper is then surrounded by high explosives. When detonated, the explosive sets up an implosion, or ingoing shock wave, that can create overpressures of millions of pounds per square inch in the core, increasing the density by a factor of two or so and thereby making the previously sub-critical assembly super-critical."⁷³

Kernwapens deur waterstof geaktiveer is relatief goedkoper en kan in groot hoeveelhede en in enige vorm versamel word sonder om bevores te wees vir enige selfaktivering wat tot 'n ontploffing kan lei. 'n Kernfusie reaksie kan ook in die geval van waterstof tien tot twintig keer soveel neutrone as kernsplytingsmateriaal vrystel van dieselfde gewig.⁷⁴

Hierdeur word dus die band gelê tussen kernkrag en kernwapens. Die ontwikkeling van kernwapens uit verdere kernkragontwikkelingsprosesse is dus 'n logiese gevolg. SIPRI stel dit ook duidelik in hul Nuclear Energy and Nuclear Weapon Proliferation:

"No strategy for nuclear power development can completely sever the connection between fission energy technology and nuclear

weapons."⁷⁵

8. PRESTIGE

8.1 Inleidende oriëntering

Kernwapens verskaf inderdaad aan state internasionale ringkopstatus. Dat internasionale prestige deur kernwapenvermoë by vele ontwikkelde state op onmon-dige wyse nagejaag kan word, val moeilik te ontken. Die blote najaging van prestige deur kernvermoë kan die internasionale politiek beslis voor pikante uit-dagings te staan bring.⁷⁶ In hierdie verband moet 'n selfgeldingsdrang deur weerwraaktegnieke by sommige ontwikkelde state beslis verreken word.

8.2 Die selfgeldingsdrang en eie identiteitsbehoud

Uit 'n studie rondom prestige binne staatsverband, soewereiniteit binne eie kring en weerwraaktegnieke, blyk duidelik dat die selfgeldingsdrang die oor-heersende rol speel. Stoessinger spel dit soos volg uit:

"Perhaps the most widely accepted theory of the cause of war has located its origins in human nature itself, in what

the seventeenth-century English political theorist Thomas Hobbes saw as man's propensity to seek power after power until death."⁷⁷

Die veelheid van state besef watter mag en prestige daar in kernwapens geleë is, geeneen wil tog sekerlik as die swakkere gesien word nie. Soos Mao-Tse-Tung dit gestel het: "Political power grows out of the barrel of a gun."⁷⁸

Deur mag word prestige verkry en oorlog word tog geken aan die vrede wat dit meebring. Volgens Liddell-Hart is, "the subject of war is to attain a better peace."⁷⁹

Die totale strategie agter die strewe na kernwapens, wat sekerlik belangriker is as prestige, is om vrede te kan handhaaf deur die selfgeldingsdrang te bevredig. Die strewe na kernwapens kan dus nie sonder meer afgemaak word as slegs om prestige nie. Vir baie middel-moondhede gaan 'n kernwapenvermoë hoegenaamd nie om blote prestige nie. Dit kan die onontbeerlike paspoort wees om die leiding teen eksterne aggressie in bepaalde streeks-groeperinge te neem. In die geval van die R.S.A. kan die selfgeldingsdrang van oorlewing tog deur prestige bevredig word - die

ophef van ons wêreldaansien wat sedert die Tweede Wêreldoorlog tot die laagste in die geskiedenis van enige staat gedaal het maar soos Nye ophaal:

"Above all we must be careful not to reinforce any nation that being a nuclear weapons state provides unusual privileges or position in international affairs."⁸⁰

Rekening moet ook gehou word dat ons leef in die eeu van die ewige leuen, die magstryd wat altyd sal bestaan, nasionaal sowel as internasionaal. Bloomfield bevestig dat ons leef in 'n

"...era dominated by demands for identity, respect, equity, and partition, it seems reasonable to ask whether, with the best will in the world, the present NPT (Kernsperverdrag) system of discrimination, denial and second-class citizenship will in fact achieve its aim of preventing the further spread of nuclear weapons. For if my reasoning is correct, its consideration of prestige and non-discrimination in an age of rampart nationalism stand as the chief obstacles

to universal agreement on non-proliferation."³¹

Alhoewel Bloomfield nasionalisme veroordeel omdat dit die Kernsperverdrag en ander ontwapeningsverdrae beperk, dring hy deur tot die kern van die saak, naamlik dat die bestaande verdrae diskriminerend tot sekere state is. Die prestige word dus geknou en sekere state eien hul die reg toe om daaroor te besluit.

Toename in mag bring ongetwyfeld 'n toename in prestige, soos die geval van Rooi Sjina duidelik bevestig. Die rede waarom 'n staat besluit om kernwapens te ontwikkel sal dus nie altyd konsekwent wees nie, maar volgens Bloomfield kan dit ook wees,

"...that a country will openly decide to acquire a nuclear weapons capability for reasons which since time immemorial, and today as never before, drive nations to seek prestige, influence and above all equality."⁸²

Wat is dan die gevaar van prestige ten opsigte van wêreldvrede? Bertram antwoord soos volg:

"As other countries demonstrate their real or potential status as nuclear weapons power, the need is becoming manifest for the Soviet Union and the U.S.A. to keep their strategic relationship clear of the impact of third-party proliferation."⁸³

Die komplekse aard van wêreld-politiek leen hom egter nie daartoe dat slegs deur toe te tree tot die kernklub, prestige verhoog kan word nie. In die vorige eeu het prestige berus op kolonialisme, rykdom, en besittings verkry deur geweld. Hierdie periode van openlike geweld is nou egter iets van die verlede en volgens Kahn is dit duidelik,

"...that the road to wealth, prestige and power is not so much through external expansion as through internal development. As a result, to a degree which seems almost incredible by comparison with the nineteenth century, national strength, power, and influence today depend mostly on technology, gross national product and a host of imponderables and hardly at all on the possession of critical geographical areas."⁸⁴

Uit voorgaande blyk dit dat prestige deur kernwapens verkry by die rasionele staat geen invloed sal laat nie. In die Derde Wêreld met sy dikwels onkonsekwente optredes sal sodanige stap egter steeds 'n lokmiddel bly.

Prestige kan egter ook nie sonder meer verwerp word as 'n onrasionele daad nie. Daar moet steeds onthou word dat sonder kernwapens 'n staat steeds aan die genade van die supermoondhede oorgelaat is. Heel tereg skryf Henry Kissinger dan ook:

"The challenge to our (V.S.A.) leadership is all the greater if it is considered against the background of the spread."⁸⁶

Die V.S.A. sien dus in die verspreiding van kernwapens die gevaar dat hul leierskapsposisie in gedrang kan kom. Indien dit vir die V.S.A. gevaar inhou, hoeveel te meer vir die kleiner state, want,

"Without nuclear weapons a country is at the mercy of any power that possesses them."⁸⁷

9. HORISONTALE UITBREIDING NA/EN STREEKSGROEPERINGE

9.1 Inleidende oriëntering

Deur die selfverhewe optrede van die kernbesitters word die nie-kernmoondhede onwillekeurig in dieselfde kraal gejaag. Hieruit volg dan die oorlewering aan besluite deur die supermoondhede geneem. Barnard stel dit dat "deur die horisontale uitbreiding van kernmoondhede te blokkeer word die nie-kernmoondhede onwillekeurig gebind aan 'n bipolêre ideologiese dominasie. Veel van die onmondige selfgeldingsdrang kan waarskynlik uitgeskakel word as die ontwikkelde multipolêre streeksgrøeperinge deur kernvermoë hul regmatige staanplek in die wêreldpolitiek kan volstaan."⁸⁷

Om die besluite ten behoeve van hul eie soewereiniteit teen te staan, het dit noodsaaklik geword dat state, indien geografies moontlik, hul groepeerhetsy ekonomies, ideologies of militêr. Laasgenoemde natuurlik konvensioneel van aard of deur kernwapens kovert te bekom en dan konvensioneel daarby aan te pas, "to find a way by which a nuclear war can be fought in a conventional way,"⁸⁸ aldus Morgenthau.

Alhoewel laasgenoemde 'n militêre begrip rondom die taktiek van kernwapenaanwending is, is dit tog bruik-

baar in die sin dat dit vir ons die gedagtegang tot 'n nuwe realiteit rondom kleiner kernmoondhede en sterk konvensionele streeks-groeperinge open.

9.2 Evaluering van moontlike faktore wat tot streeks-groeperinge aanleiding gee

Prestige insigself en prestige binne 'n streeksverband gaan hand aan hand - soos Vukadinovic dit in die verband uitlig:

"Tied in with the question of ones own security that of status, which is of equally great importance for non-nuclear countries. Possession of nuclear weapons has long since ceased being merely a means of power and it is precisely because of its multifold purposes that it directly falls within a group of instruments which should elevate the status and prestige of the said countries especially on a regional scale. In the case of certain still unsettled questions with neighbours, crises or efforts to assume a leadership role within a given region, nuclear status can be of special importance for attaining such various goals."⁸⁹

Hierdie verskynsel dui daarop dat 'n leier binne 'n streeksgroepering sy verhoudinge tot die ander streeksverbande moet rig volgens sy bepaalde prestige. Integrasie binne streeksverband sal dus ook slegs geskied as sodanige leiersfiguur sy prestige kan handhaaf. Hier dink ons veral aan die rol wat Suid-Afrika te speel het in die beoogde konstellasie van Suider-Afrika-state.⁹⁰

Suid-Amerika kan hier as voorbeeld voorgehou word. Die rede waarom 'n militêre-kernwapenstreeksgroepering binne die Suid-Amerikaanse konteks nooit sal werk nie, is voor die hand liggend. Brasilië sowel as Argentinië beskou hulself as leier van die vasteland. Oor die rol van die leier binne streeksverband laat Barrea hom soos volg uit,

"Indeed I would maintain that a regional first-rank state as the natural leader of its region, meets the theoretical dictates of its prestige by choosing to use its particular power status in order to assume leadership of the integration process of the region in question, it thereby rejects the logic of power itself, which, by denying the necessity for the creation of a larger

and more powerful state, would have caused it to stand aside from any unification movement."⁹¹

Die vraag wat nou onwillekeurig na vore tree is watter rol die middelmoondhede in sodanige streeks-groepering moet speel ten opsigte van streeksintegrasie en kernstatus (laasgenoemde kan onafhanklik of samewerkend van aard wees). In die Wes-Europese konteks is dit veral Frankryk met sy *Force de Frappe* wat die aandag trek. Soos Stanley Hoffmann na die nasionale staat verwys: "The "new Europe" dreamed by the Europeans could not be established by force," en dit is juis as gevolg van die afwesigheid van 'n afdwingbare sanksie dat streeks-groeerings mank gaan aan doeltreffendheid.⁹² Vukadinovic huldig in die verband die volgende mening:

"It is true that a large number of nuclear countries can more easily influence the eruption of disturbances on a regional and even world scale."⁹³

Die houding van hierdie moondhede speel bepaald 'n belangrike rol om die invloed van 'n sekere staat binne streeksverband te bepaal. Barrea kom dien-ooreenkomstig tot die volgende gevolgtrekking:

"...the demands of a middle power prestige are satisfied by a hostile attitude towards a process of integration led by a first-rank state. The specific power status of a middle power thus enables it again in theory not to fear and therefore not to be hostile to the integration movement led by the first rank unit."⁹⁴

Die nie-kernmoondhede, asook middel-moondhede het tog sekerlik hul samewerking getoon deur die verskeie ontwapens- en kernwapenbeperkingsooreenkomste te onderteken. Die min sukses wat bereik is ten opsigte van ontwapening kan sekerlik nie aan hul onvermoë toegeskryf word nie, eerder aan die diskriminerende rolle van die supermoondhede. Geen wonder dus dat die idee om streeksgroeperinge te vorm om soewereiniteit te handhaaf voorkeur geniet nie. Terselfdertyd ook die idee dat vry kernwapensones noodsaaklik is om bepaalde streeksgroeperinge van supermoondheid magsvergrype te vrywaar.⁹⁵ Die vraag bly egter steeds of dit in die praktyk sal werk gesien teen die multinasionale agtergrond van eie belange binne byvoorbeeld die Suider-Amerikaanse streeksverband.⁹⁵

Die ekonomie en handel in die algemeen is een van die leidende faktore wat eenheid moet bewerkstellig voordat enige suksesse bereik sal word. Die energie-krisis en die moontlike opskorting van kernenergie voorsiening aan sekere state dwing hul vanselfsprekend om 'n eie strategie te ontwikkel. Hieruit spruit dan die gedagte dat in streeksverband die ideologie om in bepaalde behoeftes te voorsien die ekonomiese ontwikkeling oorskadu. In kort kom dit daarop neer dat state eerder die waagstuk van 'n streeksverband moet volg as om anders ekonomies onder te gaan.⁹⁷ Indien dit nog hand aan hand met kernenergie kan gaan, soveel beter. Die Atlantic Community Quarterly verwys daarna as volg:

"The opposite perception is of course, that of enhanced national security including reasonable assured long-term economic growth, dependent in turn upon long term energy supply. In the case of either set of perceptions, nuclear energy may be the resent - either to full independent development, or to demonstrate regional nuclear weapons one-upmanship."⁹⁸

Die voorgaande is veral belangrik gesien teen die heersende agtergrond van die R.S.A. se kernontwikke-

ling,

"The only effective deterrent to 'going nuclear' is enhanced national security, including security of energy supply.

And the ultimate workable sanction would therefore seem to be the threat of exclusion from a world nuclear energy supply system that works."⁹⁹

Nie dat sodanige sanksies sover enige invloed op ons kernvermoë gehad het nie. Ten opsigte van state met mindere ontwikkeling of geensins nie, kan dit wel 'n effek hê.

Om te verseker dat die hindernisse soos hierbo uiteengesit die energiekrisis oorbrug, het streeks-groeperinge 'n noodsaaklikheid geword. Alhoewel mag nie deelbaar met ondergeskiktes is nie (S.A. teenoor Swart state), kan sodanige streeksverbande tog teen 'n ekonomies gefundeerde agtergrond 'n sukses wees.

Die enigste manier waarop 'n onafhanklike kernstaat van aggressie binne sy bepaalde streeksverband weerhou kan word, is om nasionale belange ondergeskik te stel teenoor die gemeenskaplike belange van die deelnemende entiteite. Die verwaarlosing van eie belange word nie bepleit nie, asook nie die inkorting

van eie swaardmagvermoëns nie, maar dat die beginsel van streeksamewerking voorrang sal geniet. Daardeur is dit moontlik dat 'n ewewigtige basis geskep kan word om superstatus en imperialisme af te weer en terselfdertyd die gevaar van 'n kernvergryp binne bepaalde verband te neutraliseer.

9.3 Voordele van samewerking

Die voordele van samewerking binne streeksverband is die belangrikste faktor om stukrag te verleen aan die afskrikkingstrategie:

Solidariteit is 'n fundamentele uitgangspunt; die gevolg daarvan is sterker as enige geskrewe ooreenkoms, 'n vyand kan nie verskille wat daar tussen die streeksverbande bestaan misbruik nie,

"(Because the)...existence of independent nuclear forces tends to reduce the area in which the cold war can operate. But this solidarity does more instead of merely giving rise to a measure of deterrence, as has often been stated, it forces the nuclear powers to agree among themselves and to follow a concerted line of action."¹⁰⁰

Solidariteit beteken ook dat 'n meer effektiewe vorm van afskrikkingsmanoeuvre moontlik is. In 'n wedersydse "biliteral" strategie hou elk van die opponente sy oog op die ander se reaksies en reageer ooreenkomstig.¹⁰¹

Stabiliteit en soladiriteit wat deur die bestaan van onafhanklike kernmagte bereik kan word, sal ongetwyfeld lei tot een of ander ooreenkoms wat voorheen onmoontlik blyk te gewees het. Hiervan is Israel en S.A. 'n voorbeeld. "In fact if a certain proliferation of nuclear weapons were ultimately accepted as advantageous, the main objections to the exchange of technical information would lose much of their validity. It might then so that expenditure on research could be used more rationally and in the general interest instead of the wasteful process of today at which future historians will inevitably raise their eyebrows,"¹⁰² aldus Beaufre.

Konflik binne streeksverband - soos in Suider-Afrika hou die gevaar van militêre eskalاسie in wat wêreldoorlog kan ontketen. Daarom is samewerking van uiterste belang. Die oorloë in Korea, Viëtnam, Midde-Ooste, is 'n goeie voorbeeld van hoe globaal streekskonflikte kan ontwikkel. Streekskonflikte moet dus soveel te meer beheer word, want volgens

Kosake hou dit die moontlikheid in van

"The possibility of regional conflicts still remains and can be said to increase with advent of detente."¹⁰²

Die probleem is egter daarin geleë dat supermoondhede nie meer so geredelik geneë is om toe te tree tot streekskonflikte nie. Die gevolge wat dit vir hulself inhou, is onvoorspelbaar. Voorheen het supermoondhede die onbetwiste mag gehad om konflikte te beheer, vandag het dit egter so kompleks van aard geword dat dit nie meer moontlik is nie - want soos Kosake dit stel:

"super-powers no longer dominate international politics. A new division of labour between the super-powers and regional powers is therefore, the central problem in the regional balance."¹⁰⁴

Voordat state 'n streeksgroepering vorm sal hul eers deeglik rekening moet hou wat die supermoondhede se houding sal wees. Dit is wel so dat supermoondhede nie meer die onbetwiste sê het nie, maar hulle sal in gevalle waar hul veiligheid bedreig word genoodsaak wees om op te tree. Dit is tog verder logies dat

'n alliansie of streeksgroepering nooit onafhanklik sal kan optree nie.¹⁰⁵

Volgens Pfeifenberger is hierdie nuwe magsewig in die volgende geleë:

"Die ou idee van wisselende alliansie ten einde die magsewig in stand te hou, het gevolglik onuitvoerbaar geword. Nuwe denkbeelde soos 'balance of terror' en wedersydse afskrikking waardeur die mags-ewig vervang is, het nou hul verskyning gemaak."¹⁰⁶

In beginsel sal die sluit van 'n alliansie binne streeksverband dus rekening moet hou met die voorgaande faktore. Die basis waarop vorige alliansies berus het, het verdwyn. Nasionale alliansies is iets van die verlede, streeksgroeperings om nasionale belange te behartig teen die agtergrond van samwerking, bied egter 'n oorlewingsmoontlikheid.

10. DIE BESKERMING VAN KERNAANLEGTE

10.1 Inleidende oriëntering

Die besit van kernwapens bied aan state nie alleenlik die mag tot kernvermoë nie, dit bied ook die

sleutel tot oorlewing in die bestaanstryd van die mens. In so 'n milieu sal waarskynlik slegs kernwapens aan state die geleentheid bied om die aasvoëls van hulle natuurlike hulpbronne weg te hou. Om grondstowwe, kernaanlegte en kernvermoëns te beskerm, is daar net een uitweg naamlik die selfbesit van so-danige vermoë.¹⁰⁷

10.2 Beskerming deur konvensionele wapens

Om die belangrikheid van konvensionele wapentuig in die kerneeu te onderskat sal fataal wees. Kernvermoëns sal nooit die konvensionele metodes van verdediging kan vervang nie en gevolglik sal dit juis belangrik wees by die verdediging van eie belange. Volgens Duchene is daar 'n,

"paradox of the build-up of big conventional forces. This is that, while in many respects it is designed to assert status and self-reliance, the sudden expansion of the armed forces of a third-world state actually increases its dependence on its main supplier. The complexity of modern weaponry is such that to deploy it and develop the necessary infrastructure requires massive technical assistance."¹⁰⁸

Om direkte inmenging van die kant van die wapenvoor-sienende staat te vermy bied streeksgrøeperinge en 'n eie kernwapenvermoë die antwoord. Om konvensionele wapens te bekom is nie die grootste probleem nie, wel die instandhouding daarvan. Hipoteties sou 'n kleiner staat wat wel oor kernwapens beskik of kernaanlegte het homself met konvensionele wapens moet kan verdedig. Dit kan bekom word van supermoondhede of in elk geval van state sterker as hyself. In 'n energie-krisis benodig hy nou konvensionele magsvermoëns om sy geringe maar tog doeltreffende kernkragsentrales teen aggressie te beskerm.¹⁰⁹

Die probleem wat nou onmiddellik ontwikkel is dat so 'n staat gekortwiek kan word deur tegniese hulpverlening, voorsiening van plutonium wapenonderdele ensovoorts van die staat van wie hy dit ontvang het. So 'n staat se hele weerbaarheid is derhalwe afhanklik van sy vroeëre hulpverlener en dit impliseer nasionale selfmoord.

10.3 Kernverspreiding tussen state

Kernwapenverspreiding om eie sekuriteit te verseker word duidelik geïllustreer deur die volgende omskrywing volgens Duchene:

"Nuclear weapons make it risky to seek total victory: the victim in desperation might unleash the nuclear riposte."¹¹⁰

Hierdie desperaatheid van state dui net op een antwoord, die horisontale verspreiding van kernwapens. Die energiekrisis kan net op een manier oorkom word en dit is geleë in kernkrag. Die verspreiding sal dus ongetwyfeld ook tot jaloesie aanleiding gee omdat nie alle state kernkrag sal kan bekom nie.

Die hele probleem behoort benader te word vanuit die gebied van streeksgroeperinge en samewerking. Die state binne so 'n bepaalde streeksverband (nie noodwendig alleenlik binne streeksverband nie) moet dus saam besin oor die verspreiding van moontlike kernkrag. Verskille en probleme kan bes moontlik op hierdie manier uitgeskakel word.¹¹¹

Aggressie van buite teen so 'n streeksgroepering - neem byvoorbeeld 'n ander streeksgroepering, soos NAVO en WARSCHAU, is egter glad nie buite rekening te laat nie. Om sekuriteit teen aggressie te handhaaf is veel moeiliker as wanneer net enkele state betrek is. Aggressie binne hierdie verband hou veel groter gevaar in en sal in die geval van konflik die omvang en verwoesting sal soveel groter wees

en die nasionale staat sal sy ondergang soveel makliker vind. Dit is egter nie al probleem nie, want soos Duch  n   dit stel:

"Many industrial powers have renounced nuclear weapons when these have seemed to be functions of collective security, rather than of usable national power or prestige. They might change their minds if third-world states some volatile, some on the industrial periphery itself - were to acquire nuclear weapons."¹¹²

Supermoondhede sal dalk aarsel om sekuriteit te waarborg aan hul vriende ingeval van komplikasies wat dalk mag intree, want, "conventional wars under a nuclear umbrella might also sap guarantees by undermining the assumption of the hegemony that the nuclear statement, inhibits military conflicts at all levels."¹¹³

Kernwapens bedreig regerings vanself, en streekswapens is soveel meer 'n verskrikking dat hul aanleiding tot afpersing gee. Die verspreiding van kernwapens sal dus toeneem ooreenkomstig die nywerheidslande se besef van hul eie waardes en tekorte.

11. SLOTBESKOUING

Die baie voor- en nadele ten gunste van kernwapen-
verspreiding dien as basis vir faktore rakende kern-
status. Epstein stateer soos volg:

"These reasons are primarily related to
how a country sees its security needs and
to the pressures of domestic public opinion
in that country. A country will evaluate
its security position not so much by what
the great powers do or do not do in the
fields of nuclear armament and disarmament,
but by what it regards as threats or
potential threats from its neighbours or
from other countries in its region of
the world." (Hier word veral gedink aan
die Derde Wêreld of die "Nuwe Wêreld").¹¹⁴

On the other hand, the continuing failure
of the nuclear powers to stop nuclear tests,
to halt the nuclear arms race and to
achieve measures of nuclear arms race, and
to achieve measures of nuclear disarmament
will provide if not genuine reasons, to at
least excuses for other countries to go
nuclear."¹¹⁵

Selfs die konsep van die afskrikkingstrategie het 'n permanente effek op die moontlikhede van kernverspreiding, want, "apart from whatever other motivations may induce non-nuclear countries to 'go nuclear' the very idea of nuclear deterrence empowered by the superpowers tends to encourage other countries to acquire nuclear weapons to deter any attack."¹¹⁶

Die probleem bly steeds dat wanneer een staat kernstatus bekom dit 'n kettingreaksie tot gevolg kan hê ten opsigte van buurstate wat of bedreig voel of alleenlik mag begeer. Met ander woorde 'n horisontale uitbreidingsdrang waarvan die einde nie in sig is nie.

Die volgende kan as redes aangevoer word vir die uitbreiding van die kernklub, naamlik:

Om absolute afskrikking te verseker is kernwapens nodig, indien die vyand 'n doeltreffender slaankrag het, maak dit nie saak nie; konvensionele wapentuig bied slegs 'n mate van afskrikking;

Indien 'n staat "gevra" was om nie kernwapens te besit nie, moes albei supermoondhede sy veiligheid waarborg en dit is opsigself nie absoluut nie;¹¹⁷

Daar moet onderskei word tussen die korttermyn en langtermyn effek van kernwapenverspreiding; in die volgende vyf tot tien jaar sal die kernwapenuitgawe van produksie klein wees in vergelyking met die militêre begrotings van baie kleiner nywerheidslande; en die verhouding tussen buitelandse beleid en samewerking tussen state is nie voorheen beseef nie.¹¹⁸

Die gevolgtrekking waartoe Kapur aan die hand hiervan kom, is:

"We appear to be led to the conclusions that the spread of nuclear weapons during the next ten years or so will not place any country possessing them in the position of having a deterrent force against either of the two major powers, that the use of such weapons by a third country would not catalise a nuclear war between the two major powers, and finally that the use of nuclear weapons against any other country would probably lead to a joint action by the two major powers to stop its further use."¹¹⁹

BRONNELYS

1. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kernwapens en Internasionale Orde, in Tydskrif vir Geesteswetenskappe, Jg. 19, Nr. 3, September 1979, p. 12.
2. Vgl. Osgood, R.E., Limited War: The challenge to American Strategy, Vyfde druk, The University of Chicago Press, Chicago, 1970, p. 3.
3. Vgl. Rakove, M.L., (red), Arms and Foreign Policy in the Nuclear Age, Oxford University Press, Londen, 1972, p. 326.
4. Vgl. Ibid., p. 326.
5. Vgl. McNaul, S.W.B., The Military Balance and its Implications: A European View, in Strategic Review, U.S. Strategic Institute, Washington, D.C., Summer 1977, p. 47.
6. Vgl. Kahn, H., Nuclear Proliferation and Rules of Retaliation, in The Yale Law Journal, Vol. 76, Nr. 1, November 1966, p. 79.
7. Vgl. Barnard, L.D., Van Swaard tot Ploegskaar - probleem van tussenstaatlike ontwapening,

Barnard, L.D., (red), Konflik en Orde in Internasionale Verhoudinge, Perskor-Uitgewery, Johannesburg, 1978, p. 267; Morgenthau, H.J., Politics Among Nations; The Struggle for Power and Peace, Vyfde Uitgawe, Alfred, A., Knopf, New York, 1973, pp. 112-130, ten opsigte van die elemente van nasionale mag.

8. Vgl. Barnard, L.D., Van Swaard tot Ploegskaar - probleem van tussenstaatlike ontwapening, Op. Cit., p. 273.
9. Vgl. Knorr, K., Nuclear Weapons: "Haves" and "Have-Nots", in Foreign Affairs, Vol. 36, Nr. 1, 1957, p. 169.
10. Vgl. Marwah, O. en Schultz, A., Nuclear Proliferation and the Near Nuclear Countries, Ballinger Publishing Company, Cambridge, 1975, p. 52; World Armaments and Disarmament, SIPRI Yearbook, Stockholm, 1975, p. 146: "... an indigenous capacity at least to manufacture, and, if possible, design and develop weapons remains politically attractive."
11. Vgl. Epstein, W., The Last Chance, Nuclear Proliferation and Arms Control, Collier Macmillan

Publishers, New York, 1976, p. 105.

12. Vgl. Gompert, C., Introduction: Nuclear Proliferation and the 1980's Project, in Greenwood, T., (red), Nuclear Proliferation, Motivations, Capabilities and Strategies for Control, McGraw-Hill Book Company, 1977, p. 19.
13. Vgl. Marwah, O., Schulz, A., Op. Cit., p. 52; World Armaments and Disarmament, Op. Cit., pp. 219-224, ten opsigte van die hulp wat die Derde Wêreld van alle wapenprodusente ontvang het.
14. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 105.
15. Vgl. Baker, S.J., The International Political Economy of Proliferation, in Carlton, D., Schaerf, C., (reds), Arms Control and Technological Innovation, Croom Helm, Londen, 1977, p. 70.
16. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 26.
17. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kernwapens en Internasionale Orde, Op. Cit., p. 12.
18. Vgl. Wessels, D.P., Politikologiese Perspektiewe op Suid-Afrika se Intern-Staatkundige

Volkerevraagstuk, Ongepubliseerde D-Admin-
Proefskrif, U.O.V.S., Bloemfontein, Oktober
1978, pp. 221-223. Vergelyk in die verband ook
Russett, B.M., International Regions and the
International System, Rand McNally and Company,
Chicago, 1967 as hy sê: "(that)...a region may
be delineated upon the basis of many factors,
and its extent varies with the factor or
factors selected for generalization."

19. Vgl. Coffey, J.J., Threat, Reassurance, and
Nuclear Proliferation, in Boskey, B., Willrich, M.
(reds), Nuclear Proliferation: Prospects for
Control, Published for the American Society of
International Law, Dunellen Publishing Company
Inc., New York, 1970, p. 120.
20. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kern-
wapens en Internasionale Orde, Op. Cit., p. 13.
21. Vgl. Coffey, J.J., Op. Cit., p. 20.
22. Vgl. Kahn, H., Op. Cit., p. 79.
23. Vgl. Barnaby, F., Preventing Nuclear Weapon
Proliferation: An Approach to the Non-Prolifera-
tion Treaty Review Conference, SIPRI, Stockholm,
Januarie 1975, p. 7.

24. Vgl. Kissinger, H.A., Force and Diplomacy in the Nuclear Age, in Foreign Affairs, Vol. 34, Nr. 3, April 1956, p. 353.
25. Vgl. Dror, Y., Small Powers Nuclear Policy: Research Methodology and Exploratory Analysis, in The Jerusalem Journal of International Relations, Vol. 1, Nr. 1, Holmes and Meier Publishers, Fall 1975, p. 44.
26. Vgl. Ibid., p. 44.
27. Vgl. Morgenthau, H.J., Op. Cit., p. 462.
28. Vgl. Ibid., p. 108, ten opsigte van sekuriteit.
29. Vgl. Duchênè, F.A., A New European Defence Community, in Kaplan, M.A., Great Issues of International Politics, Tweede Uitgawe, Aldine Publishing Company, Chicago, 1974, p. 14.
30. Vgl. Greenwood, T., The Proliferation of Nuclear Weapons, in Adelphi Papers, Nr. 133, Londen, 1977, p. 29.
31. Vgl. Ibid., p. 26.
32. Vgl. Wessels, D.P., Op. Cit., p. 222.

33. Vgl. Kothari, R., Sources of Conflict in the 1980's, in Adelphi Papers, Nr. 134, Londen, 1977, p. 6.
34. Vgl. Ibid., p. 6.
35. Vgl. Laventhal, R., The Diffusion of Power and the Control of Force in a New International Order, in Adelphi Papers, Nr. 134, Op. Cit., p. 20.
36. Vgl. Ibid., p. 20.
37. Vgl. Kosaka, M., Crisis Control in Regional Conflicts, in Adelphi Papers, Nr. 134, Op. Cit., p. 30; Vgl. ook Chan, S., Incentives for Nuclear Proliferation: The Case of International Pariahs, in The Journal of Strategic Studies, Vol. 3, Nr. 1, Frank Cass, Londen, Mei 1980, pp. 27-29, ten opzichte van factoren wat hierdie state uitgewekenes maak.
38. Vgl. Liddell-Hart, Op. Cit., p. 370.
39. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kernwapens en Internasionale Orde, Op. Cit., p. 16.

40. Vgl. Pheifenberger, W., Die Na-Oorlogse Magstryd in sy Strategiese Verband, Strategiese Aspekte van die huidige wêreldpolitiek, Simposium P.U. vir C.H.O., 22 Augustus 1975, p. 3.
41. Vgl. To The Point, 19 Mei 1978, p. 9.
42. Vgl. Wessels, D.P., Op. Cit., pp. 219-220 ten opsigte van die V.S.A. se houding jeens die Republiek.
43. Vgl. Survival, Vol. xix, Junie 1977, p. 125.
44. Vgl. Hassner, P., Super-Power Rivalries, Conflicts and Co-operation, in Adelphi Papers, Nr. 134, Op. Cit., p. 24.
45. Sien hoofstuk 6 oor S.A.
46. Vgl. Smith, D., South Africa's Capability, World Campaign against Military and Nuclear Collaboration with South Africa, Februarie 1980, pp. 21-22 ten opsigte van belangrikheid van Kernenergie.
47. Vgl. Dowty, A., Nuclear Proliferation: The Israeili Case, in International Studies

Quarterly, Vol. 22, Nr. 1, Maart 1978, p. 90.

48. Vgl. Wessels, D.P., Op. Cit., p. 222.
49. Vgl. Ben-Dor, G., in To the Point, 19 Mei 1978, p. 10.
50. Vgl. Ibid., p. 10.
51. Vgl. Ibid., p. 12.
52. Vgl. Ibid., p. 10.
53. Vgl. Baker, S.J., Op. Cit., p. 71.
54. Vgl. Ibid., pp. 76-77.
55. Vgl. Krapels, Oil and Security, p. 29.
56. Vgl. Ibid., p. 29.
57. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 14.
58. Vgl. Ibid., p. 15-
59. Vgl. Bertram, B., Titel onvermeld, in Adelphi Papers, Nr. 10, p. 10.

60. Vgl. Ibid., p. 15.
61. Vgl. Foreign Report, p. 3.
62. Vgl. Ibid., p. 3.
63. Vgl. Rakove, M.L., Op. Cit., p. 332.
64. Vgl. Greenwood, T., Nuclear Power and Weapons Proliferation, in Adelphi Papers, Nr. 130, Londen, 1976, p. 2.
65. Vgl. Strategic Survey, 1974, p. 33.
66. Vgl. Ibid., p. 35.
67. Vgl. Gilinsky, V., Plutonium, Proliferation and the Price of Reprocessing, in Foreign Affairs, Vol. 59, Nr. 2, Winter 1978-1979, p. 374.
68. Vgl. Greenwood, T., Nuclear Power and Weapons Proliferation, in Adelphi Papers, Nr. 130, Op. Cit., p. 2.
69. Vgl. Ibid., pp. 2-3.

70. Vgl. Kahn, H., Things to come, Op. Cit., p. 197.
71. Vgl. Greenwood, T., Nuclear Power and Weapons Proliferation, in Adelphi Papers, Nr. 130, Op. Cit., pp. 4-6.
72. Vgl. Ibid., p. 6.
73. Vgl. Ibid., p. 3.
74. Vgl. World Armaments and Disarmaments, Op. Cit., p. 25, ten opsigte van "Breeder reactors".
75. Vgl. Nuclear Energy and Nuclear Weapon Proliferation, Op. Cit., p. 41.
76. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 15.
77. Vgl. Stoessinger, J.G., The Might of Nations: World Politics in Our Time, Vyfde Uitgawe, Random House, New York, 1975, p. 10.
78. Vgl. Kissinger, H.A., Nuclear Weapons and Foreign Policy, Harper and Brother, New York, 1957, p. 4.

79. Vgl. Liddell-Hart, The Indirect Approach,
Op. Cit., p. 366.
80. Vgl. Nye, J.S., Nonproliferation: A Long-term
Strategy, in Foreign Affairs, Vol. 56, Nr. 3,
April 1978, pp. 2-3.
81. Vgl. Bloomfield, L.P., Nuclear Spread and World
Order, in Foreign Affairs, Vol. 53, Nr. 4, Julie
1975, p. 746.
82. Vgl. Ibid., p. 747.
83. Vgl. Bertram, B., Op. Cit., p. 9.
84. Vgl. Kahn, H., Op. Cit., p. 125.
85. Vgl. Kissinger, H.A., Nuclear Weapons and Foreign
Policy, Harper and Brother, New York, 1957,
p. 264.
86. Vgl. Ibid., p. 305.
87. Vgl. Barnard, L.D., Op. Cit., p. 16.
88. Vgl. Morgenthau, H.J., Op. Cit., p. 256.

89. Vgl. Vukadinovic, R., Atom-Free Zones, in Review of International Affairs, Vol. xxx, 5 April 1978, p. 32: The first and most important of their common interests is survival. This has become a common interest owing to the nature of nuclear weapons."
90. Vgl. Miller, L.H., Regional Organizations and Subordinate Systems, in Cantori, L.J., Spiegel, S.L., (eds), The International Politics of Regions: A Comparative Approach, Prentice-Hall, New Jersey, 1970, pp. 358-364 ten opsigte van die klassifikasie van streekorganisasies en die redes waarom state hulself tot 'n streeksorganisasie verbind. Frankryk beskik oor kernwapens en daarom is sy posisie in die Wes-Europese verband so uniek: Met sy *Force de Frappe* staan sy kernmag onafhanklik van NAVO, en tog is hy ook 'n bolwerk teen Russiese imperialisme in Wes-Europa.
91. Vgl. Barrea, J., The Counter-Core Role of Middle Powers in Process of External Political Integration, in World Politics A Quarterly Journal of International Relations, Vol. xxv, Oktober 1972 - Julie 1973, pp. 274-275.

92. Vgl. Hoffmann, S., Obstinate or Obsolete?
The Fate of the Nation-state and the Case of
Eastern Europe, in Cantori, L.J., Op. Cit., p. 77.
93. Vgl. Vukadinovic, R., Op. Cit., p. 32.
94. Vgl. Barrea, J., Op. Cit., p. 275.
95. Vgl. Russett, B.M., Op. Cit., pp. 191-192.
96. Vgl. Russett, B.M., Op. Cit., pp. 173-176.
97. Vgl. Atlantic Community Quarterly, Vol. 14,
1976, p. 472.
98. Vgl. Ibid., p. 473.
99. Vgl. Ibid., p. 473.
100. Vgl. Beaufre, A., Deterrence and Strategy,
Faber and Faber, London, 1965, p. 93.
101. Vgl. Ibid., p. 93.
102. Vgl. Ibid., p. 94.
103. Vgl. Kosaka, M., Op. Cit., p. 29.

104. Vgl. Ibid., p. 29.
105. Vgl. Ibid., p. 30.
106. Vgl. Pfeifenberger, W., Op. Cit., p. 3.
107. Vgl. Barnard, L.D., Die Verspreiding van Kernwapens en Internasionale Orde, Op. Cit., p. 15.
108. Vgl. Duchênê, F.A., Op. Cit., p. 17.
109. Die R.S.A. het dit byvoorbeeld kon regkry om sy onafhanklikheid van materiaal vir kernkrag te handhaaf sonder om op ander te steun:
Vgl. Smith, D., Op. Cit., p. 21.
110. Vgl. Duchênê, F.A., Op. Cit., p. 18.
111. Vgl. Smith, D., Op. Cit., p. 20 ten opsigte van die geo-strategiese belangrikheid van die R.S.A.
112. Vgl. Duchênê, F.A., Op. Cit., p. 19.
113. Vgl. Ibid., p. 19.
114. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 197.
115. Vgl. Ibid., p. 198.

116. Vgl. Ibid., p. 198.

117. Vgl. Kapur, A., India's Nuclear Option: Atomic
Diplomacy and Decision Making, Praeger Publishers,
New York, 1976, p. 17.

118. Vgl. Ibid., p. 17.

119. Vgl. Kapur, Op. Cit., p. 171.

HOOFSTUK 6

DIE KERNWAPENPROBLEMATIEK VAN DIE

R.S.A.

1. HISTORIESE PERSPEKTIEF

Gedurende die laaste paar jaar het Suid-Afrika prominent op die voorgrond getree as die volgende moontlike moondheid om oor kernwapens te beskik. Die getwis oor die moontlikheid dat Suid-Afrika kernwapens het, die potensiaal het om dit te vervaardig en/of binne die volgende paar jaar dit gaan hê, is 'n historiese rondval van die Republiek van Suid-Afrika se vyande wat die reg tot eie soewereiniteit die land nie gun.¹

Omrede die groot aantal wolhaarstories wat die rondte doen oor Suid-Afrika se posisie ten opsigte van kernwapens, is dit nodig om te wys op die werklike posisie ten opsigte van bogenoemde.

Alhoewel nie die eerste, het die getwis oor 'n moontlike kernwapentoets op 6 Augustus 1977 (weer eens gedurende 1979) ontstaan toe die Sowjet-Unie se Ambassadeur in die V.S.A., Vasovin, 'n persoonlike boodskap van President Brezjnev aan President

Carter gegee het. Hierin is beweer dat Suid-Afrika op die randjie staan van 'n kernwapentoets en die V.S.A. is gevra om te help om dit te verhoed. Duidelik en gedetailleerde V.S.A. verkenningssatelliet-fotos wat deur die Wit Huis aangevra is het binne ure bewys dat die aanlegte wat in die Kalahari opgespoor is definitief 'n kernwapentoetssterrein is.²

In antwoord hierop het die Voormalige Voorsitter van die Raad op Atoomkrag wat Suid-Afrika se kernnywerheid inisieer, dr. A.J.A. Roux, die volgende antwoord gegee:

"Die vraag of Suid-Afrika 'n kernwapen kan vervaardig, is wat die Raad op Atoomkrag betref, 'n akademiese vraag wat nie ter sake is nie omdat van Regeringsweë en van die kant van die Raad herhaaldelik beklemtoon is dat die Raad se program uitsluitlik toegespits is op die vreedsame toepassing van kernenergie."³

Die Suid-Afrikaanse regering het by herhaling dit ten strengste ontken dat die Republiek hom voorberei om kernwapens te vervaardig. Die hoofdoel met ons bestaande kernontwikkeling is hoofsaaklik vir vreedsame doeleindes naamlik kernenergie, valuta verdienste met die uitvoer van verrykte en gewone

uraan.⁴

Die huidige stand van kernnywerheidsontwikkeling in die R.S.A. sien kortliks soos volg daaruit:

'n Navorsings-kernreaktor, Safari I, 'n relatiewe groot reaktor wat in 1965 te Pelindaba buite Pretoria in werking getree het. Van hierdie reaktor word gesê:

"The pilot plant at Pelindaba, can enrich uranium to weaponsgrade level."⁵

Gedurende 1967 het 'n tweede reaktor hier in werking getree. Die verrykte uraan wat as brandstof in hierdie reaktor gebruik word, is onder streng beheer dien-ooreenkomstig 'n bilaterale ooreenkoms met die V.S.A. wat die verrykte uraan verskaf. Tot 'n groot hoogte word die moontlikheid van die skeiding van plutonium wat by kernwapenvervaardiging gebruik word deur hierdie beheer uitgeskakel.⁶

Die belangrikste kernaanleg in Afrika is egter die een te Valindaba, ook naby Pretoria, waar S.A. die unieke uraanverrykingsproses ontwikkel het wat die wêreld verstom het. Oor hierdie aanleg is daar egter geen internasionale (IAEA) kontrole nie, en dit is

juis hieroor waarom die groot bohaai in die buite-land gemaak word.⁷ Cervenka en Rogers merk dan ook op:

"If this pilot plant were for purely commercial purposes, South Africa would have allowed the application of safeguards and international inspection: the suspicion attached to the existence of an unsafeguarded plant would be too damaging."⁸

Dit is dan ook op hierdie agterdog wat hul vooroordele berus. Die gewilde standpunt is dan ook, "If the nuclear programme were for purely commercial purposes, South Africa would not be taking an increasingly hard line against signing the Nuclear-Non-Proliferation Treaty, which stand antagonises the U.S. and other important trading partners."

If the work at Pelindaba were subjected to economic criteria, it would be mechanise menial jobs and employ which are higher pay to ob work normally done by blacks in South Africa,"⁹ aldus Joskov.

Die veiligheidswetgewing wat Suid-Afrika se kernnywerheid beskerm is veel strenger as die van enige ander staat wat slegs oor 'n vreedsame kernprogram beskik. Al hierdie faktore dien ter ondersteuning van die R.S.A. vyande se oordeel dat die Republiek kernwapens vervaardig.¹⁰

Die ander faktor op grond waarvan S.A. veroordeel word is sy beleid om uraan uit te voer sonder toesig deur die IAEA. Die Republiek het egter verskeie kere verklaar dat hy dit nie sal toelaat dat uraanverkope tot die toename onder kernmagtige state lei nie.¹¹

Die energiekrisis het die Republiek net so onkant gevang as vir die res van die wêreld. In die lig van hierdie energiekrisis en verskeie ander faktore, wat ons later op sal let, het die regering besluit dat die opwek van kernkrag as gevolg van die beskikbaarheid van uraan, die antwoord bied op die probleem.

Suid-Afrika se eerste kernkragsentrale te Koeberg verrys tans op die Wes-Kaapse vlakte. Hierdie sentrale bestaan uit twee kernreaktore wat identies is en wat gesamentlik oor 'n kapasiteit van 2 000MW beskik.¹² Heel tereg word daar deur die South African Outlook opgemerk:

"The erection of Koeberg "A" adds a new dimension to the generation of electricity in South Africa. It also means that the Republic's extensive uranium deposits will now be used to supplement coal as South Africa's primary source of energy."¹³

Selfs hierdie strewe daarna om genoegsame elektrisiteit op te wek, en dus die energiekrisis te bowe te kom, word deur die internasionale gemeenskap bevraagteken.

"There is serious doubt as to whether nuclear power can even be competitive with electricity from conventional sources if all the costs including eventual decommissioning of the reactor disposal of radioactive waste, and other major items are included. This becomes even clearer in South African conditions where there is a very high level of coal production at relatively cheap prices and some hydro-electric capacity,"¹⁴ is Cervenka en Rogers se mening.

Die energiekrisis word dus afgemaak as slegs 'n rede om kernwapens te vervaardig terwyl daar nie gekyk

word of steenkool werklik in die mees ekonomiese aanvraag kan voorsien nie.

Die energiegebruik in S.A. het gedurende die dekade verdubbel terwyl dit weer die verwagte geval sal wees in die volgende dekade. Ongelukkig is S.A. se hoof-energieverskaffers, steenkool en water, geleë op afstande van ons stede en myne wat dit moeilik maak vir gebruik. Koeberg word dus juis in die Wes-Kaap opgerig waar steenkool nie aanwesig is nie en daarheen vervoer moet word en juis omdat seewater vir verkoeling gebruik kan word.

Uit voorgaande moet dit vir elkeen duidelik wees dat Koeberg 'n tweërlei ekonomiese oplossing bied.¹⁵

Vervolgens:

"As a result of the world energy crisis coal will become increasingly valuable as an export commodity. More ever, the petrochemicals and plastics industries are finding increasing uses for coal. By replacing coal-fired plant, Koeberg "A" will save between four and five million tons of coal a year."¹⁶

Uit voorgaande blyk die werklike konkrete rede waarom Suid-Afrika besluit het om 'n kernkragentrale op te rig. Indien dit tot verdere ontwikkelings binne ons kernnywerheid lei, is dit die resultate wat ontwikkelings bring eerder as die strewe na kernwapens soos die vyande van die R.S.A. dit sien. Cervenka en Rogers gaan egter nie daarmee akkoord nie:

"There remains perhaps the most powerful motive of all: the use of the Koeberg reactor to produce spent fuel from which plutonium, the basic ingredient of hydrogen of H-bombs, is made. There it is not a question of capability, all reactors produce spent fuel containing plutonium and the construction of a plutonium reprocessing plant is relatively easy, certainly for S.A. with its industrial and technological capacity."¹⁷

Uit voorgaande historiese perspektief omtrent Suid-Afrika se kernontwikkeling blyk dit dat indien die R.S.A. kernwapens wil vervaardig die land daartoe in staat is.¹⁸ Die vernaamste faktore wat die Republiek negatief sal beïnvloed ten opsigte van kernwapenbesit, is die volgende:

- Konvensioneel militêr gesproke het S.A. nie kernwapens nodig nie.
- Die land verkeer in 'n rewolusionêre oorlog waarvoor kernwapens geen oplossing bied nie.
- Die hoë koste verbonde aan kernwapens en die volgehoue ontwikkeling sal te veel van die Republiek verg.

Later in die hoofstuk bespreek ons hierdie faktore volledig.

2. EVALUERING VAN DIE BESTAANDE S.A. KERNNYWERHEID

Volgens ons is die belangrikste faktor rakende die kernwapenproblematiek van Suid-Afrika, die feit dat die Republiek onherroeplik 'n deel van Afrika is. Enige gedagte dat ons ons posisie as nie deel van Afrika moet sien, word verwerp omdat na drie eeue in hierdie kontinent ons aanwesigheid permanent geword het.

Die Republiek is dus onlosmaaklik verbonde aan die lotgevalle van Afrika. Die strategie wat die Republiek ten opsigte van kernwapens beoefen sal dus eers met die invloed wat dit op Afrika sal hê

rekening moet hou voordat na die internasionale arena gekyk word.¹⁹ Die groot moondhede speel egter 'n belangrike rol in Afrika - veral ten opsigte van die aanslag teen die Republiek.

Tweedens en eweneens belangrik is die strategiese posisie van Suid-Afrika ten opsigte van die indirekte kommunistiese strategie en die belangrikheid van die Kaapse Seeroete. Oor hierdie aspekte, onderskeidelik, kan ure lank gedebatteer word, maar in hierdie studie rondom die kernprobleem wil ons net kortliks daarby stilstaan.²⁰

Verwysende na die belangrikheid van die Kaapse Seeroete, skryf Rees:

"In the age of the Cape oil Route the strategic significance of the best intermediary position between Europe and India is even further enhanced not only for great Britain and Western Europe but just as surely for the U.S. Consolidation of Soviet influence in South Africa would almost certainly be the penultimate stage in the economic strangulation of the West."²¹

Die gevolgtrekking is dus duidelik dat Suid-Afrika 'n noodsaaklike rol het om te vervul in die ver-

dediging en oorlewing van die Weste. Dat hierdie strategiese belangrikheid van die Kaapse Seeroete deur verskeie persone bevraagteken word, is ook waar, en 'n mens wonder of hierdie bekentenis ook ten opsigte van kernwapens van toepassing sal wees.²²

Die betekenis van die strategiese belangrikheid van die R.S.A. ten opsigte van die Kaapse Seeroete, bring ons by die volgende probleem:

Die geografiese ligging van die R.S.A. maak hom van besondere betekenis. Die U.S.S.R. streef daarna om die magsvakuum wat in die Indiese Oseaan as gevolg van verskeie redes ontstaan het, ten volle te benut. Hiervoor is onder andere beheer oor die Ooskus van Afrika en die uiteindelijke grootste moontlike invloed oor Suider Afrika noodsaaklik. Verder moet ook steeds in gedagte gehou word dat die verkeer om die Kaap sedert die heropening van die Suez-Kanaal geen noemenswaardige afname getoon het nie. Met die reuse tenkers wat vandag ons oseane bevaar en wat onmoontlik nie die Suez-kanaal kan gebruik nie, is die verdere belangrikheid van die Kaapse Seeroete onomstootlik genoeg bewys van die R.S.A. se strategiese belangrikheid.²³ Soos Epstein tereg sê: "Apart from security considerations South Africa may have additional incentives to go

nuclear."²⁴

Die moontlikheid wat in hierdie stelling geleë is dat S.A. kernwapens gaan vervaardig bring ons onwillekeurig by die vraag of hierdie strategiese belangrikheid van die trajek nie genoegsame rede is om 'n kernmoondheid te word nie en juis kernwapens te verkry omrede die afskrikingsstrategie.

Alhoewel strategie en sekuriteit nie van mekaar geskei is nie, sien ons sekuriteit onder andere in hierdie verband eerder as die verdediging of beskerming van ons strydmagte en nywerhede as die bepalende riglyn. Die moontlikheid dat S.A. kernwapens gaan vervaardig as gevolg van strategiese redes om sodoende ons sekuriteit te verhoog is 'n moontlikheid wat steeds in gedagte gehou moet word. By die nasionale strategie moet hierdie gedagte van strategiese belangrikheid en sekuriteit nie van mekaar geskei word nie.²⁵

Cervenka en Rogers merk vervolgens op:

"The motivation behind South Africa's nuclear weapons programme (hulle gaan van die standpunt uit dat dit wel bestaan) is not hard to understand. The bomb bestows enormous political as well as military power on its possessor, and in addition, it could mean forcing the

United States into an open military alliance with South Africa, bringing it under the American umbrella."²⁶

Met hierdie standpunt kan onmoontlik nie saamgestem word nie. Gesien teen die al kwynende V.S.A.-R.S.A. verhouding, is dit absoluut 'n vergesogte idee om te beweer dat ons kernwapens sal vervaardig om so-doende juis onder die V.S.A. se dekmantel te kan kom of om hulle steun te verwerf. Soos ook reeds gesê, die verhouding om mee rekening te hou is veel eerder in Afrika-verband en die strategiese belangrikheid van die sub-kontinent.

Dat die besit van kernwapens ons die V.S.A. se samewerking sal gee, is hoogs te betwyfel: ja, indien dit tot hulle voordeel sal strek. Met hierdie imperialistiese eksegese van die V.S.A. het S.A. al wel deeglik mee kennis gemaak om ons te waarsku teen samewerking met die valse bondgenoot.

Indien besluit word om tot die kernklub toe te tree, sal verdere faktore ook in aanmerking geneem moet word. Die faktore ter ondersteuning of nie van kernwapens, sal op 'n weldeurdagte manier geëvalueer moet word voordat tot enige beslissing gekom kan word.²⁷

Die belangrikheid van ons minerale, die Kaapse Seeroete en ons posisie in Afrika, bied soveel aan die vrye wêreld. Ons militêre slaankrag tesame met ons reserwes aan uraan, plaas die R.S.A. in 'n sterk bedingingsposisie en daarom, soveel te meer sal ons deeglik moet besin oor die vervaardiging van kernwapens.

Suid-Afrika het dus 'n bedingingsvermoë wat beskerm moet word. Die vraag is egter of die voordele van kernwapens die nadele daarvan sal kan neutraliseer. Dit is die vraag wat beantwoord sal moet word voordat enige besluite geneem kan word. Die internasionale reaksie op die bekendmaking dat S.A. kernwapens het, is nie te voorsien nie. Rekening sal dus gehou moet word of dit bekend gemaak moet word of nie en of so 'n kernmag in die geheim uitgebou moet word. Die reaksie op enige beweging wat S.A. op hierdie gebied uitvoer is tot dusver met arendsoë dopgehou en die reaksie daarop laat geen illusie oor hoe ons vyande daarvoor voel nie.²⁸

In hierdie eeu van die ewige leuen, die massahisterie teen S.A. en die moontlike besit van kernwapens noop S.A. om hierdie probleme ten opsigte van die voor- en nadele van kernwapens te oorbrug.

Die verskeie faktore vir en teen kernwapens word vervolgens bespreek.

3. ONDERLIGGENDE OORSAKE VIR BEPERKING OP DIE BESIT VAN KERNWAPENS

Omrede die nadele wat die besit van kernwapens vir die R.S.A. kan inhou, word verskeie faktore in oënskou geneem om die vernaamste in dié verband aan te toon.

Die besit van kernwapens sonder openbaarmaking daarvan verskil heelwat daarvan dat dit slegs bestaan. Hiermee word veral gewys op die moontlikheid dat Suid-Afrika wel oor kernwapens beskik maar dit om verskeie redes nie rugbaar maak nie.²⁹

In hierdie hoofstuk word daar egter van die standpunt uitgegaan dat Suid-Afrika nie oor sodanige mag beskik nie en die voor- en nadele word daarvolgens bespreek. Die gevolgtrekking is dus bereik sonder die moontlikheid of met inagneming dat die R.S.A. wel oor kernwapens beskik en dit nie wil bekend maak nie.

3.1 Die sekuriteitsdilemma

Soos alreeds in hoofstuk 4 aangetoon is die sekuriteitsdilemma van die wêreld in die kerneeu die middelpunt van die voor- en nadele verbonde aan kernwapenverspreiding.

S.A. sal gevolglik deeglik moet besin oor hierdie faktore voordat daar tot kernwapen vervaardiging oorgegaan word. Die pogings wat aangewend is om die verspreiding van kernwapens te verhoed deur onder andere met die sluiting van die Kernsperverdrag is tweërlei van aard: enersyds die voorkoming van die veralgemening van kernwapens en kernwapentegnologie en andersyds die vreedsame benutting van hierdie kragbron van die toekoms deur die hele stategemeenskap.³⁰

Die grootste probleem waarmee die Kernsperverdrag weer eens te kampe het, is dus dat heelwat van die lande wat juis die kern van die verdrag moet vorm weier om die verdrag te onderteken. Dit skep natuurlik 'n sekuriteitsvraagstuk waarby S.A. ook betrek word. Te-reg merk Venter op:

"South Africa's refusal to sign the treaty does not necessarily reflect any desire to acquire nuclear weapons."³¹

Die antwoord lê veel eerder in die dubbele maatstawwe waarmee die bepalinge van die verdrag toegepas word. Suid-Afrika se weiering om die verdrag te onderteken moet dus nie gesien word as 'n sodanige skending van die wêreldsekuriteit nie.

'n Sekuriteitsdilemma in Afrika is aan die orde van die dag. Die probleem is egter daarin geleë dat een kernstaat in Afrika die probleem soveel ingewikkelder sal maak, veral as daardie staat Suid-Afrika is. Volgens die wêreldmening is die R.S.A. die alleenheersende faktor wat die wêreldsekuriteit aantas en in Afrika die swartes verdruk.³²

Wat die vyande van die Republiek egter buite rekening laat is wat Suid-Afrika se strategie is, en die wil om te oorleef in hierdie kontinent is seer sekerlik die hoofmotief. Om hierdie "wil" te bestending is omvangryk en kernwapens slegs 'n deeltjie daarvan.

Volgens Kissinger:

"Perhaps the quandary is inherent in the new weapons themselves rather than in the strategic doctrine. In the face of the horrors of nuclear war, perhaps force has ceased to an instrument of policy save for the most naked issue of national survival."³³

Die Republiek kan dus sonder dat dit wel sy voorneme is om kernwapens te vervaardig, dit doen om homself te beskerm maar sodoende sal die sekuriteitsprobleem in Swart Afrika verder verhoog word. Dit bly

ook 'n ope vraag wat die res van die Kontinent se reaksie op sodanige stap sal wees.³⁴

Nigerië is alreeds besig om sy kernstrategie uit te brei en met sy geweldige inkomste uit olie kan hy binne die afsienbare toekoms kernwapens bekom. Ek dink dit is heel logies om te redeneer dat indien Suid-Afrika kernwapens vervaardig, Nigerië sal volg, dus 'n dinamiese uitbreiding van kernwapenstatus waarvan die einde nie te sien is nie. Met 'n onstabiele regering aan bewind en met hul haat teen die Republiek in ag geneem, kan algemeen aanvaar word dat hul kernwapens teen die R.S.A. gerig sal wees en dit sal 'n sekuriteitsdilemma vir ons skep.³⁵

Die ontkenning van kernwapenbesit bly dus vir Suid-Afrika 'n voordeel, omrede die volgende faktore volgens Cervenka:

"Firstly an open admission that the programme is for military purposes could easily mean cancellation of the deals with the French and West Germany governments for the supply of power reactors and enrichment capability respectively which are of vital importance to the nuclear weapons programme."³⁶

"Secondly, such an admission would almost certainly provoke frantic attempts by the African States most directly threatened to obtain nuclear weapons of their own, or to offer nuclear missile bases to the Soviets or Chinese."

Laasgenoemde is 'n probleem van uiters diepliggende aard wat Suid-Afrika tweekeer moet laat dink.³⁷

Hoe dit ookal sy in so 'n geval kan S.A. die inisiatief verloor en oorgelaat word aan die moontlikheid van 'n openingsaanval. Die uitlokking om eerste te slaan sal dan aan Suid-Afrika gerig wees omrede die vyand se onbekende strategie. Dit sal dan ongetwyfeld die alreeds bestaande sekuriteitsdilemma in Suider-Afrika verder verhoog en 'n geweldige las op die Suid-Afrikaanse ekonomie plaas. Carpenter laat hom soos volg daaroor uit:

"Certainly the ability to produce nuclear weapons must act as a deterrent to warn neighbours."³⁸

In hierdie verband sal die afskrikingsstrategie nie die gewenste uitwerking hê nie, alhoewel dit tog gehoop word. As gevolg van imperialistiese inmenging in Afrika

sal kernwapens eerder om as afskrikking te dien, lei tot kernwapenontwikkeling in die kontinent of die oprigting van kernbasiswa deur die imperialiste.³⁹

Omrede hierdie moontlikheid is dit sterk te betwyfel of Suid-Afrika kernwapens moet vervaardig. Die gevolg van so 'n stap kan die R.S.A. se sekuriteit in sy murg aantas, in plaas van dit te verstewig.

3.2 'n Gebalanseerde beslissingsfunksie

Die vernaamste kenmerke van die gebalanseerde beslissingsfunksie is die gevolge van 'n verrassingskrisis en die logiese owerheidsvermoë. Gesien teen die agtergrond van 'n sekuriteitsdilemma in Afrika, is dit duidelik dat 'n gebalanseerde beslissing ten opsigte van kernwapenstrategie 'n noodsaaklikheid is vir Suid-Afrikaanse weerbaarheid.⁴⁰

Indien 'n verrassingskrisis voorkom, byvoorbeeld Nigerië wat die voortou met kernwapens neem, wat gaan Suid-Afrika se posisie dan wees? Gaan ons dit opvolg met 'n eie kernwapen of gaan ons eerder besin? Die implikasie ten opsigte van 'n gebalanseerde beslissingsfunksie is nie noodwendig dat Suid-Afrika hom daarvan moet weerhou om kernwapens te maak nie. In 'n verrassingskrisis kan dit dalk juis die besit daarvan wees wat die onus

op eie bedinging plaas.

"South Africa, too cannot pretend at this stage to be independent of foreign aid for her nuclear programme",⁴¹ volgens Carpenter.

Getoets aan die kenmerke van 'n gebalanseerde beslissingsfunksie, blyk dit dat so 'n stelling soos hierbo aangehaal, die Republiek afhanklik van ander kernstate maak en daarmee verskil ek grootliks. Dit is juis die onafhanklikheid van ander kernstate wat die geleentheid bied om besluite te neem wat in 'n verrassingskrisis en andersins die grootste moontlike bestendigheid waarborg. Veral ten opsigte van 'n verrassingskrisis is dit so belangrik dat die Republiek nie nog eers moet sukkel om die nodige kernmateriaal bymekaar te kry voordat daar opgetree word nie.

Die basiese materiaal benodig vir die vervaardiging van kernwapens is: Verrykte uraan wat uit 90% of meer U-235 isotoop bestaan. Daar kan ook van plutonium gebruik gemaak word - 'n neweproduk by die gewone werking van 'n kernreaktor. Dit is ook moontlik om 'n kernbom te maak van U-233 wat ontwikkel word deur torium met neutronbestraling te verdeel.⁴²

Die logiese owerheidsvermoë hang terselfdertyd ten nouste hiermee saam. Sonder die geordende leierskapvermoë is die aanpak van 'n kernwapenprogram 'n uiters gevaarlike onderneming. Rekening moet daarmee gehou word dat die huidige gebalanseerde owerheid deur 'n ander vervang kan word. Ongebalanseerde leierskapbesluit kan die Republiek in 'n kernwapenwedloop plaas wat die sekuriteit tot in sy fundamente sal skud.

Veral te meer, as ons in aanmerking neem dat die Republiek anti-kommunisties is, en dat 'n nuwe regering dalk met die vyande van gister en eergister sal saamwerk. In so 'n geval kan die Republiek in 'n kamp beweeg waar die sekuriteit finaal verbreek word.⁴³

Alhoewel ons nie nou met 'n onstabiele en ongebalanseerde regering sit nie, kan dit tog moontlik in die toekoms gebeur. Die beslissing om kernwapens te maak, is dus soveel te meer 'n netelige kwessie.

3.3 Eskalاسie van 'n lokale botsing tot 'n globale kernkatastrofe

Indien die Republiek dalk op 'n konvensionele manier in 'n latere stadium van die huidige rewolusionêre oorlog betrokke raak, kan die huidige stand van sake drasties verander. In 'n grensoorlog met die

omvang van byvoorbeeld die Viëtnamese oorlog kan taktiese kernwapens van groot hulp wees. Bustin laat hom soos volg uit oor S.A.:

"At this point however the Pretoria government undoubtedly has the capacity to deter any conventional attack that might be mounted against its territory by any combination of African states, and there is indeed little likelihood that such a confrontation might develop in the foreseeable future."⁴⁴

Dit is in soverre die huidige situasie daar uit-sien. Dit bly egter 'n ope vraag of hierdie toestand van 'n lae intensiteit oorlog gaan voortduur en of dit in omvang gaan toeneem.

Bustin skryf oor die gebruik van kernwapens:

"In the perspective of counterinsurgency the use of nuclear weapons runs into several problems too obviously to need belaboring, especially if insurgent activity takes place within South-Africa itself."⁴⁵

Die probleem van binnelandse insurgensie kan ons veiligheidsmagte oplos, dit is egter by die eskalاسie

van die oorlog na 'n veel groter omvang waar die probleem opduik. Met die moontlikheid van 'n globale botsing in Suider-Afrika kom ook die moontlikheid van 'n globale kernkatastrofe indien die deelnemende party oor kernwapens beskik.⁴⁶ Willrich kom tot die alreeds gesogte gevolgtrekking as hy sê:

"A strong S.A. nuclear programme is likely to increase general nuclear incentives elsewhere in Africa! A nuclear weapons capability on the part of S.A. would no doubt be seen as a security threat by neighbouring countries."⁴⁷

Omrede hierdie feit, waarmee ek akkoord gaan, glo ek dat 'n lokale gebruik van kernwapens daartoe kan lei dat ander Afrikastate nie alleen hul eie kernmag sal ontwikkel nie, maar juis aan die U.S.S.R. en Rooi Sjina die geleentheid tot missielbasiswa sal bied. En dit is veral op hierdie gebied waarin die gevaar tot 'n globale kernkatastrofe geleë is.

S.A. streef daarna om die vriendskap van swart Afrika te wen en om as deel van Afrika aanvaar en erken te word. Die verspreiding van die konfliktsituasie op ons grense noordwaarts, sal die posisie van die Republiek steeds verder benadeel. Indien dit ook nog met kernwapens gepaard gaan sal die reeds

wankelende dētente in die niet verdwyn.⁴⁸

Die geskiedenis van die wêreldpolitiek wys vir ons duidelik dat lokale botsings dikwels tot 'n groter globaliteit lei as wat aanvanklik beplan is en hierdie tendens moet ons ten alle koste vermy. Indien ons kernwapens op ons grense sal aanwend, hoe beperk ookal, sal dit die geskikte geleentheid vir die vyand wees om ook tot die kernklub toe te tree of om supermoondheid-hulp in te roep.

Volgens Hough is die vernaamste redes waarom Suid-Afrika dalk kernwapens moet vervaardig en dit in die subkontinent moet gebruik, in die volgende geleë:

"It is obvious that the possession of nuclear weapons would not be of much value in deterring or terminating insurgency and related action against South Africa."⁴⁹

Hierdie faktor onderskryf ons standpunt dat die lokale omvang van ons oorlog nie kernwapens regverdig nie. Houg sê vervolgens dat:

"In the case of South Africa especially the question arises whether the possession of nuclear weapons would prevent a conventional invasion by for example a group of African

States. If conventional deterrence could not prevent this, would there therefore be sufficiently credibility that South Africa would employ nuclear weapons if such a commentioned attack would be inisiated by hostile states?";

"Thirdly, South Africa's ability to produce a deterrent effect by means of nuclear weapons may be questioned in cases where the R.S.A. is confronted by a much stronger opponent, such as for example, Communist China."⁵⁰

In sy totaliteit gesien is laasgenoemde die gevaar wat tot 'n globale kernkatastrofe kan lei. Indien bogenoemde dalk inmeng in Suider-Afrika deur kernwapens hier te ontplooi sal S.A. verplig wees om met 'n openingsaanval hierdie strategie omver te werp. Dit kan weer internasionaal gevolge hê wat tot 'n globale ingryping deur die supermoondhede lei.

Alle faktore in aanmerking geneem, sal 'n kernmagtige Suid-Afrika wat hierdie vermoë binne die subkontinent gebruik, ongetwyfeld nie alleen tot verspreiding van kernwapens lei nie, maar ook die vonk tot 'n globale katastrofe verskaf.⁵¹

3.4 Kernwapentegnologiese koste

Om slegs 'n kernbom van beskeie omvang te maak, vergeweldige kapitale uitset. Die koste is nie soseer in die maak van die bom opgesluit nie, as juis in die nodige materiaal, die geriewe waar die vervaardiging geskied en die betalings van die briljante wetenskaplikes.⁵²

Kernkragnavorsing en die daarstelling van 'n onafhanklike kernkragnywerheid vereis aansienlike kapitaal, terwyl die ontwikkeling van uraanverryking en herproseseringsgeriewe 'n stewige en gesonde nasionale ekonomie vra. Die vraag is dus of Suid-Afrika sonder om ander belangrike sektore af te skeep in die nodige ekonomiese tydsewewig oor die nodige kapitaal beskik om sy kernkragnywerheid in die nabye toekoms op 'n selfonderhoudendheidspeil te bring.⁵³

Die koste verbonde aan kernwapentegnologie is hoog en die stremming op die nasionale ekonomie sal geweldig wees veral in Suid-Afrika met 'n nie te groot nasionale begroting nie.

Volgens Sakharov:

"Policy makers always assume, not without reason that one of many factors in determining

the political independence of a country
its military and diplomatic strength
and its international influence is the
level of economic development of a country
and its economic dependence."⁵⁴

Sonder 'n gesonde ekonomie kan geen staat die kern-
wapenwedloop aanpak nie en selfs dan sal verskeie
ander sektore daaronder ly. Die belangrikste faktor
in enige staat se ekonomie is sy energietegnologie,
die gebruik met ander woorde van olie, gas, steen-
kool, uraan ensovoorts om hierdie ekonomie tot groei
te stimuleer. Sonder energie-opwekking kan niks be-
reik word nie.

"Therefore I assert that the development
of a nuclear technology is one of the
necessary conditions for the preservation
of the economic and political independence
of every country of those that have already
reached a high development stage as well as
of those that are just developing,"⁵⁵ merk
Sakharov op.

Omrede hierdie klem wat op kernenergie gelê word
is die koste daaraan verbonde op 'n indirekte manier
tog nie so geweldig nie, dit is egter waar slegs kern-
wapens vervaardig word, waar die koste nie die moeite

werd is nie.

As gevolg van die hoë koste kan dit op die volgende manier omseil word. Deur oor 'n lang tydperk gelykmatig kapitaal uit die ekonomie te onttrek kan die nodige reserwes opgebou word om wanneer nodig vanuit die vreedsame aanwending van kernkrag tot kernwapen-vervaardiging oor te gaan. As sodanig sal die las wat eensklaps op die ekonomie gelê word uitgeskakel word en terselfdertyd sal dit die vyand aan die raai hou oor die werklike kernmag van die staat.⁵⁶

Alhoewel dit nie beskou kan word as 'n ontvlugting van die werklike hoë koste nie, is dit tog 'n manier om dit af te plat.

3.5 Die verandering in internasionale orde

Suid-Afrika beskik wel oor die vermoë om kernwapens te produseer. Die verandering wat so 'n prestasie ten opsigte van die Republiek se posisie in die sub-kontinent, Afrika as geheel en die internasionale gemeenskap tot gevolg sal hê, verhoed ons om van hierdie vermoë gebruik te maak.

Alhoewel dit die R.S.A. in 'n magposisie sal plaas en van 'n omvangryke afskrikingsstrategie sal verseker, is daar die nadele wat so 'n stap sal

meebring.⁵⁷

Hough sien dit dan ook soos volg:

"The possible deterrent effect of nuclear weapons is however also a factor although it has been clearly stated that S.A. has no intention to produce the weapons. Other factors in these respect also have to be considered such as the fact that S.A. would be sharply condemned should it manufacture nuclear weapons, the possibility that certain African states could then also obtain these weapons in the future, and the economic and technological problems such as available delivery system, that have to be solved."⁵⁸

Deur tot die kernklub toe te tree, betree S.A. dan ook werklik die ringkop-status arena⁵⁹ van die groot moondhede terwyl die R.S.A. maar eindelik 'n heel eenvoudige middelmoontheid is. Of die Republiek hierdie status sal kan dra bly 'n probleem veral gesien in die lig van die verandering deur die internasionale gemeenskap.

Behalwe die interne probleme wat oorkom moet word, sal die betekenis op die internasionale terrein wyd-

lopende reaksie uitlok. Binne Afrika verband sal dit ongetwyfeld opsigself die magsewig versteur. Vanaf 'n kernvrye kontinent sal dit dan ook aan die magtige vernietigende wapen blootgestel wees.

In hoeverre kernwapens die internasionale afskrikkingstrategie gaan raak bly 'n belangrike faktor om mee rekening te hou. Kernwapens sal S.A. onherroeplik blootstel aan die besluitneming van die supermoondhede. Omrede verskeie faktore kan ons dit aanvaar dat S.A. nie 'n baie gewilde kernmoondheid sal wees nie. Die belangrikste rede om hierdie stelling te handhaaf is geleë in die feit dat so 'n eenvoudige staatjie, dit tegnologies kon vermag om die supermoondhede in te haal.⁶⁰

Vanaf die Tweede Wêreldoorlog het Amerikaanse wetenskaplikes daarna gestreef om 'n meer eenvoudige metode te ontwerp om uraan te verryk en die hele proses van kernsplyting te verhaas.

Te Pelindaba, het ons wetenskaplikes dit reggekry om hierdie proses naamlik uraanverryking deur 'n unieke metode tot stand te bring. Volgens Newsweek:

"Scientists at the plant which operates under tighter security than exists at any defence installation in the country are

paid to have perfected a cheap process for enriching uranium, a key step in the cycle that can lead either to nuclear power or to the bomb."⁶¹

Deur hierdie proses het ons die kollig van Amerika gesteel en die afguns is ons nadeel. Die verandering in die internasionale orde sal dus soveel te meer omvangryk wees as S.A. kernwapens verkry. Die Republiek sal nooit dieselfde kernmag kan opbou as byvoorbeeld die V.S.A. nie, daarom sal die staat soveel te meer goed moet dink voordat tot die stap oorgegaan word.

3.6 Gevolgtrekking

Wat is dus die vernaamste faktore wat 'n beperking lê op Suid-Afrika se vermoë om kernwapens te vervaardig? Die antwoord lê volgens ons nie soseer in die R.S.A. se benadering tot die probleem nie, as juis by die internasionale mening, en dié is verdoemend. Die reaksie op 'n Suid-Afrikaanse kernwapenprogram lê ongetwyfeld aan die hand van verskeie faktore.⁶²

Volgens Cervenka:

"The real threat to the international safeguards system lies in the availability of uranium from a supplier more interested in politically advantageous deals with other

countries than in the ideal of non-proliferation, and in the existence of nuclear installations which are not subject to inspection under a safeguards agreement."⁶³

En die slotsom waartoe die skrywers kom is dat Suid-Afrika in beide gevalle 'n gevaar vir kernwapenverspreiding is.

Dit is natuurlik die mees populêre aanklag teen S.A. dat hy reeds kernwapens vervaardig omrede hy nie die internasionale toesig wil toelaat nie en omdat hy nie die kernsperverdrag wil onderteken nie.⁶⁴

Venter verweer die Republiek teen hierdie aanslag as hy sê:

"Political and strategic considerations play a decisive role in terms of either adherence to or noncompliance with this concept of nonproliferation on the part of those states whose geo-political positions, in a specific regional context, expose them to the dangers of confrontation with hostile or potentially hostile neighbours. South Africa's refusal to sign the NPT does not necessarily reflect any desire to acquire

nuclear weapons." ⁶⁵

Omrede die internasionale houding teenoor kernwapens, indien S.A. dit sou verkry en die nadele van so 'n besluit, regverdig dit die mees rasionele besluitneming sedert die R.S.A. tot stand gekom het. Suid-Afrika staan nie los van die internasionale meningsvorming nie en die besluit tot kernwapens kan ons reeds min vriende in die verleentheid stel. Tesame met die sekuriteitsaantasting wat dit sal meebring bly so 'n besluit 'n redelike moeilike een. Nie dat hierdie probleme bepalend is ten opsigte van ons finale besluitneming nie.

4. FAKTORE WAT KERNWAPENBESIT AANMOEDIG

Elke soewereine staat het sy eie faktore wat belangrik is of waarvan hy afhanklik is vir voortgesette bestaan. Daar sal dus noodwendig faktore wees wat dit vir 'n staat aantreklik sal maak om kernwapens te verkry. Hierdie faktore is primêr in verhouding met hoe hy sy owerheidsamp en sekuriteit sien en die meningsvorming onder die algemene bevolking. Die sekuriteitsposisie sal deur evaluering in ooreenstemming met 'n moontlike bedreiging van vyande gebring word en die internasionale posisie kan ook nie buite rekening gelaat word nie.

Die volgende mislukking van die kernmoondhede om kernwapens te beperk en toetsing te beëindig, gee genoegsame redes vir die nie-kernstate om 'n eie kernmag te ontwikkel. En dit is werklikwaar die posisie waarbinne die R.S.A. hom bevind. Epstein is verder die volgende mening toegedaan:

"Apart from security considerations, South Africa may have additional incentives to go nuclear."⁶⁶

Alhoewel daar talle faktore is wat S.A. aanmoedig om kernwapens te verkry is rasionale besluitneming belangrik om die beslissendste faktore te identifiseer. Verskeie faktore in ag genome het die volgende uitgekristalliseer as die essensiële:⁶⁷

- Eie sekuriteit en soeweriniteitsbehoud is die enigste verweer teen veral kernmoondhede.
- Kernwapens is 'n doeltreffende metode van konvensionele magsversterking en dien ook as 'n sterk basis vir enige militêre strategie.
- Die tegnologie daaraan verbonde dien as bron van inspirasie vir ontwikkeling op alle terreine maar veral ten opsigte van die ekonomiese.

- Kernwapens is 'n absolute waarborg vir onafhanklikheid in 'n vrye wêreld.
- Die prestige wat 'n geweldige propaganda faktor is.
- Dit bied aan S.A. die geleentheid om vanaf 'n magposisie sy binnelandse beleid te verander.

4.1 Uitbreiding van kernmagsvorm

Indien nie die belangrikste nie, is hierdie faktor een van die belangrikste redes waarom S.A. kernwapens moet verkry. Hierdie gedagte baseer ons daarop dat dit 'n deur Godgegewe opdrag is om die swaardmag in stand te hou. Dit impliseer onder andere dat met wapenontwikkeling tred gehou moet word en kernwapens is dus slegs die logiese gevolge van so 'n uitbreiding.

Die R.S.A. kan dit doodeenvoudig nie bekostig om in gebreke te bly ten opsigte van eie verdediging nie, daarvoor is ons vyande te talryk.

"The slave who depends upon the whim of his master has no security. The state, without arms, at the mercy of an armed state, has no security,"⁶⁸ is die mening van Aron, terwyl Kissinger die volgende mening toegedaan is:

"Without nuclear weapons, a country is at the mercy of any power that possesses them."⁶⁹

By die uitbreiding van die eie magsvermoë moet Suid-Afrika daarop let dat die afskrikkingstrategie steeds 'n belangrike rol in wêreldsekuriteit sal speel.

"Even the concept of nuclear deterrence has a pernicious effect on the possibilities of nuclear proliferation,"⁷⁰ meen Epstein en dan omskryf hy die motiewe van 'n staat om kernwapens te bekom soos volg:

"Whatever other motivations may induce non-nuclear countries to "go nuclear" the very idea of nuclear deterrence espoused by the superpowers, tends to encourage other countries to acquire nuclear weapons to deter any attack. If deterrence is considered a sound doctrine by the great nuclear powers, it will be considered by smaller powers as having some validity for them as well."⁷¹

Uit hierdie benadering is veel te leer en Suid-Afrika kan noodwendig daarby baat.

Volgens Long:

"The concept of nuclear deterrence is increasingly seen as awkward and troublesome, but it is still true that for three decades nuclear deterrence has "evoked", i.e. there has been no nuclear war and no military conflict between the nuclear powers."⁷²

Gesien teen die agtergrond van die Russiese inmenging in Afrika en die Indiese Oseaan, het dit soveel te meer noodsaaklik geword om kernwapens te vervaardig en stateer Wall:

"The Soviet Union's main design will be to avoid a super-power conflict. With this in mind, she will do all she can to conceal her open support for the guerrilla movements by an appeal to African nationalism."⁷³

Die Russiese inmenging deur middel van sy Kubaanse, Oos-Duitse en ander huurtroepe, het 'n werklike bedreiging vir Suid-Afrika geword. Daarom het dit noodsaaklik vir die Republiek geword om sy magvermoë snel uit te brei. Deur dit te doen skep ons 'n oorhoofse sekuriteitsagtergrond wat magsmeding moontlik maak. Suid-Afrika se veiligheid

berus verder op ontwikkeling binne Suider Afrika, naamlik die gevaar dat 'n konflik in Suid-Afrika tot 'n algehele rasseoorlog kan lei en dit internasionale repurkussies kan hê en tweedens dat as gevolg van staatkundige politieke verandering in Suider Afrika tot gevolg kan hê dat dit buite verband ontwikkel. Met S.A. nou alreeds deur Marxistiese State omring is verdere Russiese hulp op tegniese gebied net die voorloper van direkte wapenhulp aan die sogenaamde vryheidsvegter. Veranderinge in Afrika was nog altyd vinnig en dat ons posisie oormag onuithoudbaar kan word, is geensins onmoontlik nie. Om dan te weet dat ons 'n kernbom êrens "agter het" sal die gewenste sielkundige uitwerking hê.

4.2 Bedreiging deur kernmoondhede/Sekuriteitswaar- borge van die supermoondhede bied geen vertrou-

Alreeds in 1956 skryf Kissinger:

"The power chiefly visible to the newly independent states is that of Soviet or Chinese armies on their borders."⁷⁴

Min het jy egter kon dink dat meer as twintig jaar later die Republiek van Suid-Afrika dieselfde woorde sou uiter ten opsigte van die V.S.A. Suid-

Afrika sit vandag met die probleem dat die V.S.A. net soseer 'n vyand geword het as die Kommuniste. As ons kyk na hul buitelandse beleid teenoor Suid-Afrika, die wapenboikot, hul spioenasie op ons kernnywerheid, en hul histerie oor 'n moontlike Suid-Afrikaanse kernwapen-program, besef ons te meer dat die idee nie vergesog is nie.

Hul is eerder 'n groter vyand aangesien ons vyande van gister en vandag die kommuniste is. Ten opsigte van die V.S.A. is dit veel moeiliker om hul rol in Suider Afrika te bepaal. Kitchen is van mening dat:

"It should be an American diplomatic priority to help prime Minister P.W. Botha's government comprehend the Pandora's box such an action would open up. This is one of several reasons for keeping official and unofficial lines of communication open with the Republic's military and political leadership."⁷⁵

Hierdie aanhaling weerspieël die platform-diplomasie van die Amerikaners terwyl hul terselfdertyd op die Republiek spioeneer.⁷⁶ Die vroeëre sekuriteitswaarborg wat ons gehad het, het dus verdwyn en selfs

binne die Westerse kamp is ons nie meer veilig nie.

Volgens Knorr is daar

"...a widespread apprehension in many countries that by developing a nuclear capacity a nation makes itself a more likely target for nuclear attack."⁷⁷

Alhoewel bogenoemde tot 'n groot mate wel die geval is en ons kernmag nooit met die supermoondhede sal kan kompeteer nie, moet dit ons geensins afskrik om wel kernwapens te bekom nie. Hier wil ek dit net weer beklemtoon dat deur kernwapens te bekom dit nie nodig is om dit openbaar te maak nie. Deur 'n streng geheimhouding toe te pas, sal die gevaar dat supermoondhede ons aanval, verminder word.

Wanneer ons nou besluit om kernwapens te vervaardig moet ons ook duidelik onder die besef kom dat ons nie te groot wil hap nie. Suid-Afrika se ekonomie bied beperking ten opsigte van 'n toenemende inflasie, onrus in nywerhede, ensovoorts en daarby kan ons nie verby kom nie. Verder moet ons duidelik besef dat die supermoondhede se slaankrag te hoog is om enigsins daarmee gemoeid te raak. Knorr kom dan ook tot die gevolgtrekking dat:

"The dominant influence of U.S. studies on strategic analysis and most other Western and even Non-Western countries, reinforces the pervasive effect of this and related fallacies."⁷⁸

Die supermoondhede besef hul oormag ook terdeë en die afskrikkingsstrategie bevoordeel hul. Daar is 'n radikale verskil tussen die kernstrategie van 'n klein moondheid en die van supermoondhede. Op alle terreine van hierdie afskrikkingsstrategie is Suid-Afrika die swakste daaraan toe en dit is slegs die moontlikheid van strategiese belangrikheid wat die Republiek in hierdie ongelyke kompetisie bevoordeel.⁷⁹

Ek dink egter geensins dat hierdie nadele ons negatief moet beïnvloed nie. Inteendeel, die uitdagingsgestel, moet juis die prikkel tot groter selfstandigheid wees. 'n Klein kernmag kan ook nie summier deur die supermoondhede geïgnoreer word nie. Fischer is dan ook van mening dat:

"Other arguments are sometimes put forward to support proliferation. One is the reduced credibility of a nuclear umbrella held - but what a risk by one of the Big

Two over a non-nuclear state."⁸⁰ Volgens Fischer is dit wel moontlik vir 'n klein kernmoondheid om 'n bedreiging vir die supermoondhede in te hou, veral indien een van hul stede die slagoffer is.

"Looked at it in this way the acquisition of a national nuclear capability forms a condition of political and military independence. Following on from this, a smaller or medium sized power having atomic weapons can use them as a detonater to force their most important ally to use its own nuclear deterrent,"⁸¹ is sy gevolgtrekking.

Omdat die Republiek egter beseft dat die sogenaamde sekuriteitswaarborges van die V.S.A. niks beteken nie (let op Afghanistan) moet ons soveel te meer daarna streef om kernwapens te bekom om self na ons eie verdediging om te sien. Die Amerikaanse beleid maak nie voorsiening om Suid-Afrika te verdedig nie en hul beleid ten opsigte van kernwapenverspreiding is tog wel bekend. Smart skryf dan ook:

"The philosophy of current American policy is that not only weapons but also the wherewithal to make them (even if it is also the wherewithal of civil nuclear

atomy) are to be withheld, and that the technologies of uranium enrichment and plutonium separation are therefore also to be numbered among the forbidden fruits which not even international safeguards can legitimize."⁸²

Die Amerikaanse beleid in aggenome, die twyfelagtige beskerming wat hul ons sal bied en hul eie swakheid is dit meer as nodig om na ons eie verdediging om te sien. Fischer laat hom soos volg oor hierdie twyfelagtige beskerming uit:

"If a non-nuclear ally can no longer count upon a Superpowers determination to risk suicide in order to come to its defence, there is no reason why it should do so for an ally which having reached nuclear status loses confidence for this very reason."⁸³

Die Republiek moet besef dat hy alleen staan, en die pad vorentoe alleen sal moet loop. Dit sal dus 'n blatante fout wees om nie kernwapens te ontwikkel nie.

4.3 Bedreiging deur konvensionele en terroriste magte

Dit word geensins betwyfel dat Suid-Afrika nie die konvensionele vermoë het om enige konvensionele of terroriste aanslag af te weer nie. Daar is egter veel meer faktore by weerbaarheid in die algemene verdediging betrokke as juis die totale vermoë om die vyand af te weer.

Faktore soos soewereiniteit, imperialisme, beskikbaarheid van grondstowwe, materiaal vir 'n kernnywerheid, aardbedekking ensovoorts, kan almal daartoe bydra dat 'n staat sy verdediging drasties moet verskerp en daarvan is kernwapens die uiterste vorm. Volgens Aron kan

"No state imposes its sovereign will on others unless it possesses resources so decisive that its rivals admit in advance the futility of resistance."⁸⁴

Die Republiek se strategie moet dus van veel groter omvang wees, buigbaar wees en selfs imperialisties in 'n mate wees om die grootste moontlike sukses in Afrika te behaal. Aron verklaar:

"For a nation to be able, in essentials, to be self sufficient, it must first protect its new industries, and always protected its vital ones."⁸⁵

Die moontlikheid bestaan dat ons nywerhede, ook kernnywerhede, bedreig kan word vanaf 'n konvensionele sowel as terroriste strategie.

Op hierdie stadium beskik ons potensiële vyande (waarvan Nigerië die sterkste is) nie oor kernwapens nie, maar wat gebeur as die balans versteur word? Indien een staat kernwapens bekom, is dit 'n goeie rede vir ander om te volg en omrede S.A. se onsekere posisie is dit 'n sterk moontlikheid. Dit is egter nie die groot probleem nie, dit is veel eerder daarin geleë dat indien S.A. op 'n konvensionele manier of deur terroriste oorskadu word, dit die R.S.A. sal verplig om drastiese stappe te neem om dit teen te werk.⁸⁶ Knorr verklaar dan ook:

"Because of the preferability of conventional weapons superiority, nuclear weapons policies may also be considered, in part, as an instrument for maintenance of conventional weapons superiority."⁸⁷

Bogenoemde is natuurlik baie belangrik veral gesien in die lig van die Supermoondhede se beleid om eerder konvensionele swaardmagte te versterk, as om kernverspreiding toe te laat. Die V.S.A. is op hierdie stadium afhanklik van Nigerië se olie en in ruil daarvoor word hul van konvensionele wapentuig voorsien. Nigerië is naas Suid-Afrika die sterkste moondheid op die kontinent (Egipte buite rekening gelaat) wat oor die moontlikheid beskik om die Republiek se konvensionele magte aan te tas. Daarmee saam die moontlikheid dat die V.S.A. in ruil vir die olie, of Rusland as gevolg van blote imperialisme, direk in die konflik op ons grense betrokke kan raak. In so 'n geval sal ons ons soewereiniteit uitermate moet verdedig. Soos Barnard tereg opmerk:

"Soewereiniteitsbehoud deur kernafhanklikheid tas die funderende swaardmagsanalise van die staatstruktuur indringend aan."⁸⁸

Gevolgtreklik geen rede waarom die Republiek in so 'n geval op ander moet hoop om hom te help verdedig nie. Oor hierdie verdedigingsstrategie het Admiraal H.H. Biermann hom soos volg uitgelaat:

"The only valid defensive strategy for us in the present situation is to present

a viable front, resisting infiltration and subversion, and to ensure an effective prior presence at vulnerable points so as to deny the enemy the opportunity of achieving local success."⁸⁹

Ons moet ons eie gebied beveilig en as die konvensionele metodes misluk, dan bied kernwapens die oplossing.

Dat die rewolusionêre aanslag gaan toeneem, is in alle waarskynlikheid seker. Dat hierdie magte later aan konvensionele magte gekoppel kan word, is van die uitdagings wat die Republiek die hoof sal moet bied. Op hierdie stadium geskied die bosoerlog volgens die beginsels van 'n lae-intensiteit stryd. Indien Rusland of Rooi Sjina op groter skaal betrokke raak, kan die prentjie egter drasties verander.⁹⁰

Waarin is die oplossing van hierdie probleem geleë? In kort, kan die Republiek dit op die volgende manier regkry:

- Die Republiek moet kernwapens vervaardig.
- Dit moet defensief van aard wees - missiel afweerstelsels wat enige inkomende kernaanval die hoof kan bied.

- Taktiese kernwapens moet ontwikkel word wat in 'n semi-konvensionele terroriste stryd aangewend kan word.
- Hierdie defensiewe sowel as taktiese kernwapens moet as buffer dien vir ons konvensionele magte wat geensins verswak moet word omrede die kernwapens nie.
- Deur gebruik te maak van kernwapens kan meer manskappe vir teeninsurgensie opgelei word, met ander woorde, kernwapens vervang die behoefte wat daar bestaan ten opsigte van mannekrag.
- Deurdat kernwapens by die konvensionele gevoeg word, word die slaankrag nie alleen verdubbel nie, maar taktiese kernwapens kan ook in 'n lae-intensiteit stryd aangewend word.
- Suid-Afrika gaan gebuk onder veral 'n mannekrag probleem. Kernwapens kan nooit 'n plaasvervanger vir konvensionele militêre mannekrag wees nie, maar die konstante gereedheidsgrondslag van kern-tegnologie, in vergelyking met die konvensionele militêre probleem van S.A. betreffende ruimte, tyd en mobilisasie, kan nie sonder meer buite rekening gelaat word nie. Bowendien moet die orde en veiligheid van ons tuisfront as sekuriteitsbasis in die geval van troepe onttrekkings met ons unieke staatkundige situasie in verband gebring word.⁹¹

Met die verkryging van kernwapens sal ons militêre posisie dus verder verbeter en sal 'n verdere mag-basis tot ons weerbaarheid gevoeg word.

4.4 Tussenstaatlike isolasie/alliansievorming

Dit is te betwyfel of enige staat in die wêreldgeskiedenis meer onderhewig was aan onregverdige behandeling as juis die Republiek van Suid-Afrika. Soos reeds aangedui kan ons slegs op eie vernuf staatmaak om in die internasionale arena te oorleef. Dit is 'n faktor hierdie wat Suid-Afrika teen die agtergrond van sy internasionale isolasie in ernstige oorweging moet neem.⁹²

Die vyande van die Republiek is dan ook terdeë daarvan bewus dat ons kernwapens kon maak en skreeu dus histories voort:

"But the possibility that the Pretoria regime might have become the world's seventh nuclear power again focussed attention on their frightening prospect of nuclear proliferations⁹³

Terwyl S.A. al hoe meer in isolasie beweeg sal ons daaraan moet dink wat die gevolge van so 'n stap sal wees. Maar tog,

"Die verkryging van kernwapens sal S.A. nie noodwendig internasionaal nog meer isoleer nie. Sonder 'n magsbasis is moderne diplomatie gedoem."⁹⁴ Volgens Epstein is,

"Politics more difficult than physics."⁹⁵

'n Sterk internasionale magsbasis sonder verklaarde imperialisme motiewe of neiging kan op die duur selfs in Suider-Afrika help in die vorming van 'n regionale vrye assosiasie van anti-kommunistiese state. Die geskiedenis van wêreld politiek lewer weinig voorbeelde waar state onder die vleuels van swak of weifelende state beskerming of alliansievorming wou soek.⁹⁶ Epstein verklaar dan ook,

"Whether it be regarded as the Nth-country problem or as a sort of chain reaction, the fact is that each time a country goes nuclear, it increases the incentives or pressures for its neighbours and other similarly situated countries to do so."⁹⁷

As gevolg van die tussenstaatlike insolasie van die R.S.A. en die moontlikheid van alliansievorming met byvoorbeeld Israel en Taiwan, kan kernwapens die weg dui vir hierdie alliansie om 'n kernblok te

vorm. Die sneebaleffek wat dit sou hê as die Republiek kernwapens sou vervaardig ten opsigte van Afrika, sal nou die teenoorgestelde uitwerking hê as dit deur middel van 'n alliansie geskied en die Afrikastate dus gekonfronteer word met 'n sterk onverbonde magsblok. Met ander woorde, die skakeling van 'n Suid-Afrika met kernwapens met byvoorbeeld Israel en Taiwan, die wegbeweeg van die Westerse kamp en die groepering van 'n "nuwe wêreld", kan die deure tot Afrika open.

Die argument dat Suid-Afrika as kernmoondheid voël-vry deur die kernreuse verklaar sal word, kan ook nie aanvaar word nie. Daar bestaan geen waarborg dat S.A. in die geval van 'n wêreldbotsing nie die skyf van kernmoondhede sal word nie. Ons glo nie dat by die aanwending van kernwapens die supermoondhede enigsins sal twyfel voordat hul 'n staat wat oor kernwapens beskik of nie - aanval nie.⁹⁸

Met die Republiek in 'n alliansie van neutrale kernstate sal selfs die supermoondhede 'n aanval nie waag nie. Beaufre omskryf dit so,

"The only way in which an independent force can avoid being dangerous is to be truly allied, since only in this is it possible to conceive a proper co-ordination

essential once the resources are there."⁹⁹

Deur hierdie alliansievorming kan die beoogde deelnemende konstellasie van Suider-Afrikaanse state, oortuig word dat S.A. werklik 'n neutrale houding teenoor Wes en Oos inneem en slegs strewende na 'n onafhanklike Suider-Afrika. Verder sal so 'n alliansie aan S.A. die geleentheid bied om vanaf 'n magsbasis na sy belange in Afrika om te sien.

Die belangrikste grondslag vir deurlopende ontwikkeling in Suider-Afrika is ongetwyfeld die wegbeweeg van isolasie en die voortgesette onafhanklikheid van energieopwekking. Teen die einde van die eeu sal Afrika baie meer van tegnologie moet gebruik maak om in sy energiebehoefte te voorsien en S.A. sal daarom van hulp wees. Sonder die nodige energie, stort jou sekuriteit een of ander tyd in duie. Volgens die Atlantic Community Committee:

"The only effective deterrent to "going nuclear" is enhanced national security including security of energy supply."¹⁰⁰

Deur dus in Suider-Afrika se energiebehoefte te voorsien kan hul moontlike strewende na kernwapens geëlimineer word terwyl dit aan ons die geleentheid

bied om ons eie sekuriteit te verhoog. Sekerlik is ons strategie op oorlewing ingestel en nie op wat die wêreldmening is nie! Die afskrikkende stabilisasie is derhalwe in opponerende gebalanseerde oorlewingspotensiaal geleë terwyl swakheid juis aanvalle sonder gewetenswroeging tot gevolg kan hê.¹⁰¹

Ons moet die tussenstaatlike isolasie waartoe ons gedwing is, nie net in 'n negatiewe lig sien nie. Bied dit nie juis die geleentheid om kernwapens te vervaardig en dit as rede daar toe aan te voer nie? Daardeur die negatiewe aspekte uit te skakel en die isolasie te oorbrug nie?

Noodwendig beteken dit dat in ooreenstemming met die kernstrategie, die negatiewe aspekte van ons bepaalde streeksgroepering, van groter belang sal wees as die van byvoorbeeld die buitewêreld of die Vyfde Wêreld. Persoonlik is ons van mening dat eers deur S.A. by 'n neutrale alliansie te betrek, Afrika se steun te verkry en dan kernwapens te verkry, groter bedingingsvermoë sal meebring. Die teenoorgestelde is natuurlik moontlik, deur egter steeds te twyfel blyk ook 'n onvermoë en in ons oorlewingstryd is dit fataal.¹⁰²

Tereg skryf Barnard:

"Vanweë die feit dat die strategiese doelmatigheid van kernwapens in afskrikking geleë is en afskrikking bekendheid vereis, sal selfs die internasionale kennismaking daarvan die ernstige aandag van beleidsbepalings moet geniet. Suid-Afrika kan die kans wat hom gebied word om deel te hê aan die internasionale verhoudinge, nie laat verbygaan nie, dit is ons plig om ons vaderland te weer teen die aanslag van ons vyand."¹⁰³

4.5 Die energiekrisis en die vermoë om buitelandse valuta te verdien

In die eerste helfte van die hoofstuk het ons alreeds gewys op die ontwikkeling van kernkrag by Koeberg en die redes waarom daar besluit is daartoe. Dit moet vir elkeen duidelik wees dat om die eie magsvermoë in stand te hou, 'n onafhanklike energiebeleid 'n noodsaaklikheid is. Met ander woorde 'n belangrike rede om na kernkrag oor te skakel is juis om 'n staat onafhanklik van ander energiebronne te maak. Die Atlantic Community wys dan ook op die volgende faktore wat van belang is by so 'n beleid.

"An observation a fortuitous fact: as it turns out, the "nth" countries with the highest likelihood of developing an abstaining

nuclear weapons capability are those countries which, in advancing stages of development are projected to have the highest dependence upon nuclear energy to supply their future economic needs."¹⁰⁴

'n Redelike gesofistikeerde stadium van ekonomiese en daarom van tegnologiese ontwikkeling word vereis en die kanse tot kernstatus is dan redelik gelykmatig aan die graad van energie onafhanklikheid.

Die gevolgtrekking wat hulle dan ook maak is kortliks:

"The countries which are repated variously to have the highest probability of producing or acquiring nuclear weapons, the "nth" countries most likely to succeed include S.A., Israel, South Korea, Taiwan."¹⁰⁵ (Interessant dat hierdie sterk anti-kommunistiese state wat ons in 'n alliansie wil saamvoeg, juis hier van soveel belang is.)

Die meeste van hierdie state het drie faktore van gemeenskaplike belang (of teenwoordig) wat die produksie van vreedsame kernenergie moontlik maak. Dit is naamlik:

(a) uraan,

(b) verrykte uraan met gepaardgaande tegnologie en

(c) reaktore wat verdere tegnologiese vermoëns moontlik maak.¹⁰⁶

S.A. het byvoorbeeld net twee van hierdie sleutel-faktore tot 'n onafhanklike kernmag, maar nie een van die genoemde state het al drie nie. S.A. is byvoorbeeld afhanklik van eksterne hulp ten opsigte van ligte-water-kernreaktore en gepaardgaande opwekkings, in terme om sy eie natuurlike uraan te kan gebruik. Van die ander het weer die vermoëns om bogenoemde te bou maar het weer nie die verrykte uraan of uraan om die brandstof te produseer nie.¹⁰⁷

Uit voorgaande blyk duidelik die afhanklikheid van kernstate ten opsigte van bepaalde elemente om kern-tegnologie onafhanklik te maak. Deur samewerking met die state wat reeds stadiums van ontwikkeling bereik het is die eindresultaat ook moontlik, alhoewel baie duurder. Nogtans kan S.A., Taiwan, Suid-Korea, Brazilië, ens. dit vermag om al hierdie probleme deur kernintersamewerking uit te skakel.

Suid-Afrika bevind hom in die bevoorregte posisie dat hy nie sy eie reaktore vir die produksie van plutonium het nie, dit van buite ingekry het en sover met sy tegnologiese ontwikkeling gevorder het dat hy alreeds in sy eie behoeftes, soos byvoorbeeld verrykte uraan kan voorsien.

Terwyl die uitvoer van uraan nou alreeds op 'n gesonde grondslag is, is dit net 'n kwessie van tyd voordat daar tot die uitvoer van verrykte uraan oorgegaan kan word. Geen wonder dus dat veral die V.S.A. wat ons kernnywerheid help bou het, nou so bevrees is dat ons kernwapens gaan maak nie. Volgens Kissinger is die:

"...challenge to our leadership all the greater if it is considered against the background of the spread of nuclear technology."¹⁰⁸

Dit is 'n kwessie van die leerling wat die leermeester verbygesteek het en die V.S.A. se wetenskaplike leiding op sekere gebiede bemeester het. Hierdie dubbele maatstawwe wat teen ons toegepas word deurdat die Republiek nou skielik as die grootste gevaar gesien word wat kernwapens onrasioneel sal gebruik, blyk so duidelik uit die volgende:

"A country faced with a serious and imminent threat to its security, to save time, might conceivably divert plutonium from a civilian power programme providing it had designed and developed a nuclear device in advance, rather than build a production reactor or enrichment capability."¹⁰⁹

Hieruit kan ons aflei dat enige staat wat wel oor enige van die faktore soos hierbo beskrywe beskik, kan kernwapens vervaardig. Indië is hiervan 'n goeie voorbeeld wat sy vreedsame kernontwikkeling deur Kanada en die V.S.A. verskaf, gebruik het om tot die kernklub toe te tree.

Om terug te kom tot die uitvoer van uraan. Hierdie uitvoere sal al hoe meer in aanvraag kom na gelang state wat dit benodig vir kernwapenontwikkeling maar dit nie deur wettige transaksies kan kry nie, (omrede die veiligheidswaarneming deur IAEA maatreëls) dit wel verkry. Dit is 'n moontlikheid veral met state soos S.A. wat nie die Kernsperverdrag onderteken het nie en dus nie gebonde is aan die IAEA se ondersoeke nie.¹¹⁰

Die wêreldgemeenskap is dan ook terdeë van die moontlikheid bewus dat S.A. uraan as 'n middel tot buitelandse valuta verdiening sien en dit kan uitvoer aan wie hy wil sonder enige beperkings. Die slotsom waartoe die Atlantic Community Council gekom het, is tiperend van S.A. se posisie:

"Nuclear energy may be the resort - either to fuel independent or to demonstrate regional nuclear weapons one upmanship."¹¹¹

Kernenergie sal ons nie alleenlik onafhanklik van die energieprobleem maak nie, die tegnologiese vermoëns wat ons bereik het verdien waardevolle valuta en die uraanuitvoere kan nog selfs verhoog word. Indien ons al hierdie faktore in ag neem, is dit moeilik te begryp waarom kernwapens nog nie die logiese uitvloeisel van ons kernnywerheid is nie.

4.6 Kernvermoë vir eie beveiliging, verhoging van prestige

Die bereiking van 'n effektiewe kernvermoë, die afskrikkingstrategie daaraan verbonde, het 'n faktor geword waarteen ons ons minerale rykdomme en strategiese posisie in oënskou moet neem. Alhoewel die Republiek nog nie 'n kernstrategie ontplooi het nie, moet onthou word dat ons reeds as gevolg van kerntegnologiese vermoëns 'n belangrike posisie onder die kernhiërargie inneem. Volgens Venter:

"S.A. is now clearly in the second rank of nuclear powers and has the capability to produce nuclear weapons, a fact of tremendous political significance to Africa."¹¹²

As gevolg van hierdie alreeds bereikte status sal ons ons verdediging ten opsigte van minerale en nywerhede

geweldig moet verhoog. Ons is alreeds in die kernwedloop - die logiese gevolge is kernwapens en ons kan nie toelaat dat ons tegnologies agterbly nie.

In die vorige afdelings het ons alreeds aangetoon dat S.A. die konvensionele magte het om enige aanslag uit Afrika af te weer. Indien die Republiek nou egter deur 'n vyandelike kernmag bedreig word, bly daar net een moontlikheid oor en dit is om kernwapens te ontwikkel.

Die ontwikkeling van ons kernnywerhede, tans vreedsaam, verplig ons dus indirek om 'n kernmag op te bou. Dat dit vir ons vyande 'n probleem skep, is seker. Smith skryf dan ook in die propagandastuk "South Africa's Nuclear Capability":

"A major task in the international response to the military dimension of South African nuclear technology must be to devise a strategy which makes it possible to cut through this knot."¹¹³

Ander state se veroordeling van die R.S.A. moet dus nie as 'n maatstaf beskou word nie, veel eerder moet ons eiesoortige probleme self opgelos word. Dit is ook 'n erkende feit dat S.A. op verskeie tegnologiese gebiede besonder hoog aangeskryf is. Dit is juis op hierdie hoogs kompeterende vlak waar S.A.

nog nie geïsoleer is nie en waar die R.S.A. groot agting geniet. Deur tot die kerneledere toe te tree, kan ons hoogstens hierdie prestige verhoog. Dat dit 'n negatiewe invloed op ons alreeds swakkere betrekkinge met die mindere ontwikkelde state tot gevolg kan hê, is te verstane. Deur egter jou eie vermoëns te versaak terwille van jou mindere se ideologieë is eerder 'n teken van swakheid as van diplomatie.¹¹⁴

4.7 Gevolgtrekking

Evaluering van faktore wat kernwapenstatus aanbeveel, dui op die volgende belangrike aspekte:

- Die negatiewe van kernwapens in die hande van die R.S.A. berus grootliks op ons isolerende posisie. Die vraag is egter of dit noodwendig ons posisie verder sal verswak.
- Indien die R.S.A. kernwapens vervaardig, wat is die voordele daaraan verbode ten opsigte van tegnologie, magposisie en sal dit die negatiewe aspekte neutraliseer?
- Ons is oortuig daarvan, na 'n deeglike evaluering van voor- en nadele, dat die R.S.A. wel kernwapens moet maak, maar die feit dat ons wel

daaroor beskik, nie moet openbaar nie. Ons wel deeglik tred moet hou met die tegnologiese ontwikkeling van kernwapens, maar die bereiking van eie resultate geheim moet hou.

- Uit so 'n kernstrategie het ons dan die volgende voordele:

Deur in die geheim oor kernwapens te beskik, het ons 'n magsbasis ten opsigte van diplomatie, weerbaarheid en verdediging.

Die verhoudinge tot ander state kan vanaf hierdie magsbasis gerig word en hoef S.A. dus nie langer tweede viool te speel nie.

Ons bly dus deurgaans in beheer van die sielkundige voordele terwyl ons ter enige tyd die afskrikkingstrategie kan openbaar.

Deur die wêreldgemeenskap oor S.A. se kernvermoë aan die raai te hou, behou ons die verrassingsvoordele. Gesien in die lig van die geestelike gesteldheid van die Swart kontinent, dat die onus by die sterkere berus, hou die R.S.A. die vreesklimaat in sy hande.

BRONNELYS

1. Die artikel "A Flash of Light" wat in Newsweek, 5 November 1979, verskyn het, is tiperend van hierdie jaloesie.
2. Vgl. Venter, D., South Africa and the International Contraversy Surrounding its Nuclear Capability, in Politikon, Vol. 5, Nr. 1, Junie 1978, pp. 19-20.
3. Vgl. Volksblad, Jg. 7, p. 3, 13 Junie 1974, p. 1.
4. Vgl. New Factors in Security: Nuclear Proliferation, in Strategic Survey, 1974, pp. 33 en 37.
5. Vgl. African Contemporary Record: Annual Survey and Documents, 1976-1977, p. 829: "Even a moderate rate of production would provide S.A. with enough fissionable raw material to put together a weapon by 1981, these sources say."
6. Vgl. Ibid., p. 829.
7. Vgl. Cervenka, Z. en Rogers, B., The Nuclear Axis: Secret Collaboration between West

Germany and South Africa, Julian Friedman Books, Ltd., London, 1978, p. 107.

8. Vgl. Ibid., p. 107.
9. Vgl. Ibid., p. 107. Vgl. Joskov, P.L., The International Nuclear Industry today: The end of the American Monopoly, in Foreign Affairs, Vol. 54, Nr. 4, Julie 1976, p. 790, "Therefore, the economic decision of a country that wants to use nuclear power strictly for peaceful purposes involves the consideration of a dynamic energy system of which the light water reactor itself is only a part".
10. Vgl. Ibid., p. 107.
11. Vgl. Venter, D., Op. Cit., p. 24.
12. Vgl. South African Outlook, Junie 1979, p. 82.
13. Vgl. Ibid., p. 95. Africa Contemporary Record, Op. Cit., p. 829: "A French consortium, Framatone, obtained the approval of the French Government to sell S.A. three nuclear reactors after being awarded the contract against tenders by U.S., Dutch and West German consortiums. The nuclear reactor will be used in the Koeberg

nuclear power station."

14. Vgl. Cervenka, Z., Rogers, B., Op. Cit., p. 171.

15. Vgl. South African Outlook, Op. Cit., p. 96.

16. Vgl. Ibid., p. 96.

17. Vgl. Cervenka, Z., Rogers, B., Op. Cit., p. 175.

18. Om hierdie stadium van ontwikkeling te bereik is die R.S.A. onderskeidelik deur die V.S.A. en Wes-Duitsland (die belangrikste twee) gehelp. Ten opsigte van die samewerking tussen die R.S.A. en Wes-Duitsland laat Cervenka, Z., en Rogers, B., Op. Cit., p. 175, hul soos volg uit: "The Federal Government deploras these accusations. It again categorically declares: Between the Federal Republic of Germany and the Republic of South Africa there is no military co-operation and no nuclear co-operation." Hierdie verklaring is deur die Pers en Inligtingskantoor van die Federale Regering uitgereik. Tog bewys Cervenka en Rogers in hul boek, Nuclear Axis: Secret collaboration between West Germany and South Africa, duidelik dat so 'n samewerking wel plaasgevind het.

19. Ons wil dit hier nadruklik beklemtoon dat die Republiek homself nie van kernwapens moet verskoon om hom soseer vir Afrika aanvaarbaar te maak nie: Vgl. vervolgens Kapur, A., India's Nuclear Option: Atomic Diplomacy and Decision Making, Praeger Publishers, New York, 1976, "Another serious point is that a power is great because of its own achievement and not because of the weakness or disinterest of the other side."
20. Vgl. Biermann, H.H., The South African Response, in Wall, P., (red), The Southern Oceans and the Security of the Free World: New studies in Global Strategy, Stacey International, Londen, 1977, p. 82: "The safety of merchant shipping along the Cape Route is undoubtedly of primary importance to the West, but this, in terms of the Communist threat in the Southern Hemisphere, is by no means the only aspect which should claim the attention of the Western powers."
21. Vgl. Rees, D., Conflict Studies, Nr. 77, November 1976, p. 14. Sien ook: Höpker, W., Einsamer Wachter am Kap: Süd Afrika in Militärpolitik und Strategie, in Süd Afrika

auf der Waage: Ein Subkontinent zwischers
Evolution und Revolution, Verlag Wissenschaft
und Politik, Berend von Nottbeck, Kän, 1978.

"Angesichts des Einbruchs der Sowjetunion in
das südliche Afrika ist dies eine bedrückende,
schwerwiegende Frage, die an den Nerv des
westlichen sicherheitsinteresses geht. Mit
einen Seestreitkräften kan Süd Afrika zwar
seine küsten gegen Landungs-, Invasions- und
Infiltrationsversuche verteidigen, die
kaproute aber kann es im Ernstfall allein
nicht abschrimen."

22. Vgl. McEwan, C.B., Lifeline or Strategic
Backwater?: The Military Significance of the
Cape Sea Route, South African Freedom
Association, Sandton, 1979, p. 105. "There
is convincing evidence that the Soviets are
contemplating a blockade of the Cape Route as
the centrepiece of their naval strategy. This
conclusion is reinforced by the fact that from
the Soviet point of view, an interdiction of
the Cape route is by far the most attractive
way of cutting oil supplies to Western Europe."
23. Vgl. Gann, L.S., South Africa and the U.S.
Arms Embargo, in South Africa International,

Vol. VIII, Nr. 3, Januarie 1978, p. 172.

Die magsvakuum het ontstaan as gevolg van die Britse vlootonttrekkings oos van die Suez.

24. Vgl. Epstein, W., The Last Change, Nuclear Proliferation and Arms Control, Collier Macmillan Publishers, New York, 1976, p. 237.
25. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 288, "But the decision in each country will be influenced in large part by the international climate of opinion in the world."
26. Vgl. Cervenka, Z., Rogers, B., Op. Cit., pp. 193-194.
27. Epstein, Op. Cit., p. 196, "As we indicated earlier, whether a country decides to go nuclear or not depends on reasons that are of particular importance to that country." Die Amerikaanse standpunt volgens Kissinger, H.A., Nuclear Weapons and Foreign Policy, Harper and Brother, New York, 1957, p. 254, "Provided our military doctrine does not threaten to transform every war into all-out war, our allies must, therefore, be prepared to let us act alone or with a different grouping of powers outside the area of regional co-operation."

28. Die vyande van die Republiek is oortuig daarvan dat ons geen rede tot kernuitbreiding het nie. Let op die volgende uitspraak volgens die Strategic Survey, 1974, p. 37: "South Africa is an important source of uranium but has no economic grounds for the rapid development of civil nuclear power, chiefly because of her plentiful coal supplies."
29. Vgl. Bustin, E., South Africa's Foreign Policy - Alternatives and Deterrence Needs, in Marwah, O. en Schulz, A., (reds), Near Nuclear Proliferation and the Nuclear Countries, Ballinger Publishing Company, Cambridge, Maart, 1975, p. 222: "It might be mentioned at this point that any use (or threatened use) of nuclear weapons by South Africa against an African state could well crystallize the sort of collective international reaction which Pretoria has been attempting to prevent for years through its "outward policy" and through its search for informal alliance."
30. Vgl. Die Wêreld in Oënskou, Jg. XIII, Nr. 7, Julie 1978, p. 157.
31. Vgl. Venter, D., Op. Cit., p. 23.

32. Vgl. Bustin, E., Op. Cit., p. 222 soos alreeds aangehaal.
33. Vgl. Kissinger, H.A., Op. Cit., p. 9.
34. Suid-Afrika moet egter rekening hou met wat die gevolge gaan wees indien hy nie sy soewereiniteit teen die hoogste prys weer nie. Vergelyk Wall, P., The Security of the Cape Oil Route, Op. Cit., pp. 86-87, "One thing is certain. Any victories for revolutionary movements in Southern Africa would produce regimes in debted either to the Soviet Union or to China, or both."
35. Vgl. Bustin, E., Op. Cit., p. 221, "Writing in the early 1970's George Quester could argue that by manufacturing nuclear weapons itself, South Africa seemingly would stand to gain less than it would lose. Its conventional superiority over any political opponents in Africa is so clear that it would hardly seem advisable to change the rules of the game."
36. Vgl. Cervenka, Z., Rogers, B., Op. Cit., p. 216.

37. Vgl. Ibid., p. 217.
38. Vgl. Carpenter, G., South Africa and the International Atomic Community, in South African Yearbook of International Law, Vol. 3, 1977, p. 5.
39. Die rede waarom S.A. van soveel strategiese belang is volgens die ACSA Foundation Newsletter, March 1980, p. 4: "The magnificent ports of South Africa; The first class engineering logistic and medical facilities available at these ports; the many airfields, industrial centers and communications facilities vital in any war; the important deposits of some of the rare strategic minerals, such as antimony, nickel, uranium and fluorspar; the critical materials available in South Africa among others 84 per cent of the world's chrome, 89 per cent of the platinum group metals, 90 per cent of the world's vanadium, and 93 per cent of the manganese ore."
40. Vgl. Bertram, C., South Africa in the World Strategic Situation, SAIIA Symposium, 6 en 7 Junie, 1975, p. 7: "Second, it implies a self-reliance for South Africa in terms of

security. This problem, however, will be to strike the right balance between an adequate response to a security threat and provocation, between the goal or regional deterrence and defence and task of regional co-operation"

41. Vgl. Carpenter, G., Op. Cit., p. 155.

42. Suid-Afrika se magtige uraanreserwes leen hom natuurlik uitstekend daartoe om kernwapens te vervaardig. Vgl. To The Point, Vol. 6, Nr. 47, 25 November 1977, p. 44, wat hierdie geskatte reserwes op 306 000 metrieke ton stel, terwyl addisionele reserwes so hoog as 420 000 ton kan wees. Vgl. ook Smith, D., South Africa's Nuclear Capability, Published by World Campaign against Military and Nuclear Collaboration with South Africa in co-operation with UN Centre Against Apartheid, Februarie 1980, p. 24.

43. Die finale besluit is egter steeds in belang van die heersende staatkundige klimaat volgens To The Point, Vol. 6, Nr. 36, 9 September 1977, p. 19:
"The point to be made is simply this that sovereign countries have the right- and the duty to decide what they will do in this matter as well as other matters connected with defence."

44. Vgl. Bustin, E., Op. Cit., p. 213.
45. Vgl. Ibid., p. 222.
46. Vgl. Hough, M., Deterrence and deterrence interaction with reference to the South African situation, in Politikon, Vol. 5, Nr. 1, Junie 1978, p. 7: "South Africa's ability to produce a deterrent effect by means of nuclear weapons may be questioned in cases where the R.S.A. is confronted by a much stronger opponent such as for example, Communist China."
47. Vgl. Willrich, M., Testimony before the U.S. Senate Committee on Foreign Relations, Subcommittee on African Affairs, on Proposed U.S. Nuclear Exports to S.A., Mei 1976, p. 3.
48. Indien die Republiek eers begin het om kernwapens te ontplooi, hetsy van watter aard ookal, kan selfs by die gebruik daarvan aanvaar word dat dit nie te begrens is nie.
49. Vgl. Hough, M., Op. Cit., p. 6.
50. Vgl. Ibid., p. 6.

51. Vgl. Malan, M.A. de M., Die Militêre Weerbaarheid van die R.S.A. in die Huidige Tydsgewrig, p. 4, in Strategiese aspekte van die Huidige Wêreld-politiek, Simposium oor die Internasionale Politiek, 22 Augustus 1975: "Gedagtig egter aan ons situasie in Suider-Afrika en ook aan al die lesse uit die resente geskiedenis van kernwapens is dit my persoonlike oortuiging dat kernwapens vir die afsienbare toekoms nie 'n hoë prioriteit in ons wapenarsenale hoef te geniet nie."
52. Vgl. Nuclear Energy and Nuclear Weapons Proliferation, SIPRI, Taylor and Francis, Ltd, Londen, 1979, pp. 23-29.
53. Vgl. Die Wêreld in Oënskou, Op. Cit., p. 161.
54. Vgl. Sakharov, A.D., Nuclear Energy and the Freedom of the West, in Bulletin, Vol. 34, Nr. 6, Junie 1978, p. 14.
55. Vgl. Ibid., p. 14.
56. Ten opsigte van die hoë koste aan kernwapenontwikkeling gekoppel, vergelyk Alfven, H., Against Nuclear Power, in S.A. Outlook, Op. Cit., p. 91: "Money is a necessary condition,

but not a sufficient condition for progress. Another, perhaps even more important, factor is that a field must be challenging and fascinating enough to attract brilliant people who can use the money in a sensible way."

57. Vgl. Hough, M., Op. Cit., p. 6.
58. Vgl. Ibid., p. 6.
59. Vgl. Morgenthau, H.J., Politics among Nations: The Struggle for Power and Peace, Vyfde Uitgawe, Alfred, A., Knopf, New York, 1973, pp. 81-82.
"The policy of prestige has two possible ultimate objectives. Prestige for its own sake or, much more, frequently, prestige in support of a policy of the status quo or of imperialism", en dan van soveel belang vir Suid-Afrika om te onthou, p. 83,
"Prestige has become particularly important as a political weapon in an age in which the struggle for power is fought not only with the traditional methods of political pressure and military force, but in large measure as a struggle for the minds of men."
60. Vgl. Smith, D., Op. Cit., p. 23.

61. Vgl. Newsweek, Op. Cit., p. 25.
62. Cervenka, Z., Rogers, B., Op. Cit., p. 105.
63. Vgl. Smith, D., Op. Cit., p. 22.
64. Vgl. Ibid., p. 22.
65. Vgl. Venter, D., Op. Cit., p. 23.
66. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 237.
67. Vgl. onder andere Beaton, L. en Maddox, J. (reds), The Spread of Nuclear Weapons, Chatto and Windus, Londen, 1962, p. 192, ten opzichte van factoren wat kernwapenverspreiding aanmoedigt: "That they are the only deterrent against an enemy who in himself armed with atomic weapons, that they are desirable replacements for conventional forces because they are more effective; that they provide a cheaper defence and that the sort of technologies involved in creating a nuclear weapons force are useful to an advanced economy; that they are an ultimate guarantee and embodiment of independence; that they are a valuable source of prestige with allies and with the

world in general; that they are a useful guarantee against the possibility that a great power guarantee or will lose his nerve in a crisis; that they enable a country to take more useful part in disarmament negotiations."

68. Vgl. Aron, R., Peace and War: A Theory of International Relations, Weidenfeld and Nicolson, London, 1966, p. 125.
69. Vgl. Kissinger, H., Op. Cit., p. 305.
70. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 198.
71. Vgl. Ibid., p. 198.
72. Vgl. Long, F.A., Arms Control from the perspective of the Nineteen-seventies, in Long, F.A. and Rathjens, G.W., (eds), Arms, Defence policy and Arms Control, Carnegie Endowment for International Peace, New York, 1969, p. 11.
73. Vgl. Wall, P., The Southern African Background in Wall, P., (red), Op. Cit., p. 57.
74. Vgl. Kissinger, H.A., Force and Diplomacy in the Nuclear Age, in Foreign Affairs, Vol. 34, Nr. 3, April 1956, p. 365.

75. Vgl. Kitchen, H., Eighteen African Guideposts, in Foreign Policy, Nr. 37, Winter 1979-80, p. 84.
76. Vgl. Newsweek, 5 November, 1979, p. 25. "Last April, South African state security agents discovered that a spy camera was hidden in the belly of the private plane used by Ambassador William Edmondson."
77. Vgl. Knorr, K., Nuclear Weapons: "Haves" and "Have-nots", in Foreign Affairs, Vol. 36, Nr. 1, Oktober 1957, p. 169
78. Vgl. Dror, Y., Small Powers Nuclear Policy: Research Methodology and Exploratory Analysis, in The Jerusalem Journal of International Relations, Fall 1975, Vol. 1, Nr. 1, p. 39.
79. Vgl. Brezarië, Nuclear Problems, in Review of International Affairs, Vol. XXVIII, 5 April, 1977, p. 13: "It is a well-known fact that the nuclear and military superpowers, the countries that have succeeded in developing the capacity to produce nuclear weapons, have from the very inception of the nuclear age manifested incredible concern and fear regarding the diffusion of knowledge and

technology that would permit other countries, particularly those beyond the reach of their political influence, to master technology."

80. Vgl. Fischer, G., The Non-Proliferation of Nuclear Weapons, Europa Publications, Londen, 1971, p. 33.
81. Vgl. Ibid., p. 33; Kemp, G., Medium Power Nuclear Forces: some strategic considerations, Kemp, G., (red), The Superpowers in a Multi-nuclear World, D.C. Heath and Company, Lexington, 1974, pp. 145-146, ten opsigte van die analise van die Middel-Moondheid kernpotensiaal: "The term "medium power nuclear forces" refers to the ability of the country possessing the force to be able to threaten in a second-strike mode, major strategic targets of at least one of the two superpowers. Although the precise level of threat will not be defined, it does assume an ability to deliver nuclear weapons against the formidable defences of the superpowers."
82. Vgl. Smart, I., Janus: the Nucleargoal, in The World Today: The Royal Institute of International Affairs, Vol. 34, Nr. 4, April 1978, p. 126.

83. Vgl. Fischer, Op. Cit., p. 34.
84. Vgl. Aron, R., Op. Cit., p. 125.
85. Vgl. Ibid., p. 251.
86. Vgl. Greenwood, T., Discouraging Proliferation in the next decade and beyond, in Greenwood, T., Feiveson, H.A., Taylor, T.B., Nuclear Proliferation: Motivations, and Strategies for Control, McGraw-Hill Book Company, 1977, p. 37: "Every government must strive to protect its territory from invasion or annexation, its sovereign independence from military or politically challenge, and its interests from external threat."
87. Vgl. Dror, Y., Op. Cit., p. 44.
88. Vgl. Barnard, L.D., Die Afskrikkingsstrategie van Kernwapens, in Barnard, L.D., (red), Konflik en Orde in Internasionale Verhoudinge, Perskor-Uitgewery, Johannesburg, 1978, p. 220.
89. Vgl. Biermann, H.H., The South African Response, in Wall, P., Op. Cit., p. 87.

90. Vgl. Dror, Y., Op. Cit., p. 45: "The most frightful possibility from the point of view of a small power is one of direct superpower involvement in military action against the small power. In such a contingency, a nuclear suicidal threat by a small power may be its only hope for survival, other than capitulation."
91. Vgl. Barnard, L.D., Die afskrikkingsstrategie van Kernwapens, in Barnard, L.D., Op. Cit., p. 228.
92. Vgl. Ibid., p. 220.
93. Vgl. Newsweek, Op. Cit., p. 24.
94. Vgl. Barnard, L.D., Die afskrikkingsstrategie van Kernwapens, in Barnard, L.D., Op. Cit., p. 228.
95. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 727.
96. Vgl. Barnard, L.D., Die afskrikkingsstrategie van Kernwapens, in Barnard, L.D., Op. Cit., p. 228.
97. Vgl. Epstein, W., Op. Cit., p. 231.

98. Vgl. Barnard, L.D., Die afskrikkingsstrategie van Kernwapens, in Barnard, L.D., Op. Cit., p. 228. Vgl. Dror, Y., Op. Cit., p. 45; "Against this policy the dangers of provoking any of the superpowers must be considered. Building up a arsenal may result in decreased readiness of allies to provide help, while a hostile superpower may regard some nuclear-armed small powers as too dangerous to be permitted to survive."
99. Vgl. Beaufre, A., Deterrence and Strategy, Faber and Faber, Londen, 1965, p. 92.
100. Vgl. Atlantic Community Quarterly, p. 473.
101. Vgl. Barnard, L.D., Die afskrikkingsstrategie van Kernwapens, in Barnard, L.D., Op. Cit., p. 229.
102. Kernwapens skep 'n groter bedingingsvermoë, soveel te meer as dit met alliansievorming saamgaan. Vgl. Greenwood, T., Op. Cit., p. 42: "The leaders of a state whose regional security is likely to deteriorate over the years might see the development of nuclear weapons as a way to counteract hostile forces and arrest or reverse the deterioration."

103. Vgl. Barnard, L.D., Die afskrikkingsstrategie van Kernwapens, in Barnard, L.D., Op. Cit., p. 229.
104. Vgl. Atlantic Community Committee, Op. Cit., p. 472.
105. Vgl. Ibid., p. 472.
106. Vgl. Ibid., p. 472.
107. Vgl. Ibid., p. 472.
108. Vgl. Kissinger, H.A., Op. Cit., p. 264.
109. Vgl. Atlantic Community Council, Op. Cit., p. 363.
110. Vgl. Strategic Survey, Op. Cit., p. 33. Vgl. ook Wohlstetter, A., Spreading the Bomb without Quite breaking the Rules, in Foreign Policy, Nr. 25, Winter 1976-1977, p. 90;
"It should make suppliers thoughtful that their nuclear exports might bring a non-weapon state closer to exploding a plutonium bomb today than the U.S. was in 1947".
111. Vgl. Atlantic Community Council, Op. Cit., p. 473.

112. Vgl. Venter, D., Op. Cit., p. 26. Vgl. ook Spence, J.E., International Problems of Nuclear Proliferation and the South African Position, S.A.I.I.A., Braamfontein, Julie 1980, p. 10: "South Africa has so far adopted an ambiguous position as to whether or not it has nuclear capacity. I suspect that it is adhering to what is sometimes called "a bomb in the basement" posture, which is what the Israeli's do. In other words, a state does not actually say that it has a nuclear weapon, but on the other hand, neither does it deny that it has one."
113. Vgl. Smith, D., Op. Cit., p. 23. Dat dit vir ons vyande 'n probleem skep is seker. Smith skryf dan ook in die propagandastuk "South Africa's Nuclear Capability", "A major task in the international response to the military dimension of South African nuclear technology must be to devise a strategy which makes it possible to cut through this knot."
114. Vgl. Morgenthau, H.J., Op. Cit., pp. 81-85. ten opsigte van prestige.
-

HOOFSTUK 7

STANDPUNT

Uit die voorafgaande studie blyk die veelheid van terreine waarop die internasionale orde bedreig word. Terwyl die bedreiging van die internasionale orde deur 'n finale kernoorlog voortduur, beweeg die internasionale statery voort op die weg na selfvernietiging. Tog is dit 'n realiteit dat die verspreiding van kernwapens nie 'n vinnige proses is nie. Wat wel onrusbarend is, is die tegnologiese verspreiding van vreedsame kernontwikkeling omdat dit slegs 'n klein treetjie daarvandaan is om 'n kernwapen te besit.

Die pogings wat deur die afgelope dekades aangewend is om kernwapenverspreiding te ontmoedig, is in die geheel nie so ontmoedigend nie. Deur die konstante verdagmaking van kernverspreiding, het die aandag daarop toegespits, moontlike magsvergrypers teëgehou. Diegene wat wel kerntegnologiese vermoëns bereik het, is terdeë daarvan bewus dat die internasionale gemeenskap hul met arendsoë dophou om te sien of hul die vreedsame aanwending van die magte tot hul beskikking, nie oorskry nie.

Die internasionale orde word dus vandag nie alleen oorheers deur die vrees vir 'n kernoorlog nie, maar

speel terselfdertyd ook waghond oor sy eie tegnologiese vermoëns. Omdat alle state nie voorbeelde van rasionele besluitneming kan voorhou nie, kan dit egter steeds verwag word dat kernvergrype eendag wel mag plaasvind. Beperkinge op die getalsuitbreiding moet dus nie alleen 'n teoretiese vraagstuk bly nie, maar moet die konstante aandag van die wêreldgemeenskap geniet. Terselfdertyd kan die wêreldgemeenskap dit egter nie van enige soewereine staat verwag om sy swaardmag te verswak ter wille van sy bure nie. Daarvoor is die internasionale orde te afhanklik van die swaardmagfundering om juis die lotsbestemming van die volkere deur mag te beheer. Sonder die konstante gereedheidsgrondslag van die soewereine swaardmag, is eie onafhanklikheid slegs 'n teoretiese vraag en plaas dit die vraagteken oor die eindbestemming van volk en vaderland.

LITERATUURLYS

1. BOEKE

Alle gepubliseerde boeke geraadpleeg.

2. VAKWETENSKAPLIKE TYDSKRIFARTIKELS

Artikels in tydskrifte van erkende vakwetenskaplikes.

3. VERHANDELINGS EN PROEFSKRIFTE

Magister en Doktorale akademiese dissertasies.

4. SIMPOSIUMS

Mondelinge optrede van akademiese en populêre aard.

5. TYDSKRIFTE, ARTIKELS EN KOERANTE

Tydskrifartikels en koerante geraadpleeg.

1. BOEKE

ARON, R.,

Peace and War: A Theory
of International Relations.
Weidenfeld and Nicholson,
Londen, 1966.

BARNABY, F.,

Preventing Nuclear Weapon
Proliferation: An Approach
to the Non-Proliferation
Treaty Review Conference.
SIPRI, Stockholm, Januarie
1975.

BARNARD, L.D., (red),

Konflik en Orde in Inter-
nasionale Verhoudinge.
Perskor-Uitgewery, Johannes-
burg, 1978.

BARTON, J.H.,

WEILER, L.D., (reds),

International Arms Control:
Issues and Agreements.
Stanford University Press,
Stanford, 1976.

BEATON, L., MADDOX, J.

The Spread of Nuclear
Weapons. Chatlo and
Windus, Londen, 1962.

BEAUFRE, A.,

Deterrence and Strategy.

Faber and Faber, London,
1965.

BEITZ, C.R., HERMAN, T.,
(reds),

Peace and War. W.H.

Freeman and Company, San
Francisco, 1973.

BOSKEY, B., WILLRICH, M.
(reds),

Nuclear Proliferation:
Prospects for Control.

Published for the American
Society of International
Law, Dunellen Publishing
Company Inc., New York,
1970.

BRODIE, B., BRODIE, F.M.,

From Crossbow to the Bomb:

The Evolution of the

Weapons and Tactics of

Warfare. Hersiene Uitgawe,

Indiana University Press,
1973.

BRODIE, B.,

Strategy in the Missile

Age. Vyfde Druk, Princeton
University Press, Princeton,
1971.

- BRODIE, B., War and Politics. Cassell and Company, London, 1973.
- CANTORI, L.J., The International Politics of Regions: A Comparative Approach. Prentice-Hall, Inc., New Jersey, 1970.
- SPIEGEL, S.L.,
- CARLTON, D., SCHAERF, Arms Control and Technological Innovation. Croom Helm, London, 1977.
(reds),
- CARLTON, D., SCHAERF, C., International Terrorism and World Security. Croom Helm, London, 1975.
(reds),
- CERVENKA, Z., ROGERS, B., The Nuclear Axis: Secret Collaboration between West Germany and South Africa. Julian Friedman Books, Ltd, London, 1978.
- CLINE, R.S., World Power, Trends. The Centre for Strategic and International Studies, Georgetown University, Washington, D.C., February 1978.

- EISENHOWER, D.D., Mandate for Change: The White House Years, 1953-1956. The New American Library New York, 1963.
- ELLIOT-BATEMAN, M., Revolt to Revolution,
ELLIS, J., BOWDEN, T., Studies in the 19th and 20th Century European Experience. Manchester University Press, Manchester, 1974.
- EPSTEIN, W., The Last Chance: Nuclear Proliferation and Arms Control. Collier-Macmillan Publishers, New York, 1976.
- FALK, R.A., Regional Politics and World Order. Witt, Freeman and Company, San Francisco, Februarie 1973.
- FISCHER, G., The Non-Proliferation of Nuclear Weapons. Europe Publications, Londen, 1971.

GALULU, D., FREDERICK, A., Counter-unsurgency Warfare:
Theory and Practice.

Praeger Publishers, New
York, 1964.

GANN, L.H.,

Guerrillas in History.

Hoover Institution Press,
Stanford University
Stanford, 1971.

GREENWOOD, T.,

Nuclear Proliferation,

FEIVERSON, H.A.,

Motivations, Capabilities

TAYLOR, R.B., (reds),

and Strategies for Control.

McGraw-Hill Book Company,
1977.

HADLEY, A.T.,

The Nations Safety and
Arms Control. The Viking
Press, New York, 1961.

HARTMAN, F.H.,

The Relations of Nations.

The MacMillian Company
New York, 1957.

HOEBER, F.P.,

Arms, Men and Military

SCHNEIDER, W.,

Budgets: Issues for
Fiscal Year 1979. Crane,

Russah and Company,
Inc., New York, 1978.

HOFFMANN, S.,

The State of War, Essays
on Theory and Practice of
International Politics.

Pall Mall Press, Londen,
1965.

HÖPKER, W.,

Einsamer Wachter am kap:
Süd Afrika in Militarpolitik
und Strategie in Süd Afrika
auf der Waage: Ein Sub-
kontinent zwischers Evolu-
tion and Revolution. Ver-
lag Wissenschaft und
Politik, Berend van Nott-
beck, Kän, 1978.

KAHN, H.,

Thinking about the Un-
thinkable. Weidenfeld
and Nicholson, Londen,
1962.

KAPLAN, M.A.,

Great Issues of Interna-
tional Politics. Tweede
Uitgawe, Aldine
Publishing Company,

Chicago, 1974.

KAPUR, A.,

India's Nuclear Option:
Atomic Diplomacy and
Decision Making. Praeger
Publishers, New York,
1976.

KEMP, G., (red),

The Superpowers in a
Multinuclear World. D.C.,
Heath and Company,
Lexington, 1974.

KISSINGER, H.A.,

Nuclear Weapons and
Foreign Policy. Harper
and Brother, New York,
1957.

KLONIS, N.I.,

Guerrilla Warfare:
Analysis and Projections.
Robert Speller and Sons,
New York, 1972.

KNORR, K.,

The Power of Nations:
The Political Economy of
International Relations.
Basic Book, Inc. Publishers,
New York, 1975.

- LAQUEUR, W., Guerrilla: A Historical and Critical Study. Weidenfeld and Nicholson, London, Desember 1977.
- LASS, H.R., Die Grondleggers van Rewolusionêre Oorlogvoering. Sentrum vir Internasionale Politiek, P.U. vir C.H.O., Potchefstroom, 1975.
- LAWRENCE, R.M., Arms Control and Disarmament: Practice and Promise. Burgess Publishing Company, Minneapolis, 1973.
- LENS, S., The Day Before Doomsday: An Anatomy of the Nuclear Arms Race. Doubleday and Company, Inc., New York, 1977.
- LONG, F.A., Arms, Defence Policy and Arms Control. Carnegie Endowment for International Peace, New York, 1969.
- RATHJENS, G.W., (reds),

MARWAH, O., SCHULZ, A.,
(reds),

Nuclear Proliferation
and the Near-Nuclear
Countries. Ballinger
Publishing Company,
Cambridge, 1975.

McEwan, C.B.,

Lifeline or Strategic
Backwater? The Military
significance of the Cape
Sea Route. South African
Freedom Association,
Sandton, 1979.

MORGENTHAU, H.J.,

Politics Among Nations:
The Struggle for Power
and Peace. Alfred, A.,
Knopf, Vyfde Uitgawe,
New York, 1973.

NASH, H.T.,

Nuclear Weapons and
International Behaviour.
A.W., Sijthoff, Leyden,
1975.

NOEL-BAKER, P.,

The Arms Race: A
Programme for World
Disarmament. Stevens
and Sons Ltd, Londen,
1958.

- OSGOOD, R.E., Limited War: The Challenge to American Strategy.
Vyfde Druk, The University of Chicago Press, Chicago, 1970.
- POSGONY, J.E., The Strategy of Technology: Winning the Decisive War.
POURNELL, J.E. Cambridge University Press, 1970.
- PUSTAY, J.S., Counterinsurgency Warfare.
The Free Press, New York, Collier-Macmillan Limited, Londen, 1965.
- QUESTER, G.H., Nuclear Diplomacy: The First twenty five Years.
Tweede Uitgawe, Dunellen, New York, 1973.
- QUESTER, G.H., Power Action and Interaction: Readings on International Politics. Little, Brown and Company Boston, 1971.

- RAKOVE, M.L., (red), Arms and Foreign Policy in the Nuclear Age. Oxford University Press, London, 1972.
- ROBERTS, C.M., The Nuclear Years: The Arms Race and Arms Control, 1945-1970. Praeger Publishers, New York, 1970.
- ROSECRANCE, R.N., (red), The Dispersion of Nuclear Weapons: Strategy and Politics. Columbo University Press, New York, 1964.
- RUSSETT, B.M., International Regions and the International System: A Study in Political Ecology. Rand McNally and Company, Chicago, 1967.
- SCHAU, A., Small States in International Relation. (Nobel Symposium 17), John Wiley and Sons, Inc., London, 1971.
- BRUNDTLAND, A.O., (reds),

- SCHWARZENBERGER, G., The Legality of Nuclear Weapons. Stevens and Sons, Ltd, Londen, 1958.
- STOESSINGER, J.G., The Might of Nations: World Politics in Our Time. Vyfde Uitgawe, Random House, New York, 1975.
- THOMPSON, R., Defeating Communist insurgency: Experiences from Malaya and Viëtnam, Studies in International Security: 10. Chatlo and Windus, Londen, 1970.
- THOMPSON, R., Revolutionary War in World Strategy, 1945-1969. Taplinger Publishing Company, New York, Datum onvermeld.
- WALL, P., (red), The Southern Oceans and the Security of the Free Wolrd: New Studies in Global Strategy. Stacey

International, Londen,
1977.

WILLRICH, M., SALT: The Moscow Agree-
RHINELANDER, J.B., (reds), ments and Beyond.
Collier-Macmillian, Londen,
1974.

WRIGHT, Q., Problems of Stability and
Progress in International
Relations. University of
California Press, Berkeley,
1954.

ZIEGLER, D.W., War, Peace and International
Politics. Little, Brown
and Company, Toronto,
1971.

2. VAKWETENSKAPLIKE TYDSKRIFARTIKELS

ARNOLD, D., The Pattern of Terrorism.
MAN, Junie 1980-

BARNARBY, F., Titel Onvermeld. SIPRI,
Januarie 1975.

BARNARD, L.D.,

Die Afskrikkingsstrategie
van Kernwapens. Joernaal
vir Eietydse Geskiedenis
en Internasionale Verhoudinge,
Vol. 2, Nr. 2, September
1977.

BARNARD, L.D.,

Die Gesagsvakuum en die
Soewereiniteitsgrens in
Internasionale Verhoudinge.
Tydskrif vir Christelike
Wetenskap, Tweede kwartaal,
1979.

BARNARD, L.D.,

Internasionale Terreur en
Stedelike Terrorisme.
Tydskrif vir Christelike
Wetenskap, Jg. 13, Eerste
kwartaal, 1977.

BARNARD, L.D.,

Die Verspreiding van
Kernwapens en Internasio-
nale Orde. Tydskrif vir
Geesteswetenskappe, Jg. 19,
Nr. 3, September 1979.

BARREA, J.,

The Counter-Core Role
of Middle Powers in
Process of External
Political Integration in
World Politics. A
Quarterly Journal of
International Relations,
Vol. xxv, Oktober 1972-
Julie 1973.

BERTRAM, B.,

Titel onvermeld. Adelphi
Papers, Nr. 10.

BLOOMFIELD, L.P.,

Nuclear Spread and
World Order. Foreign
Affairs, Vol. 53, Nr. 4,
Julie 1975.

BREZARIË, I.,

Against Nuclear Monopoly.
Review of International
Affairs, Vol. xxx,
5 Februarie 1978.

BREZARIË, I.,

Nuclear Problems. Review
of International Affairs,
Vol. xxviii, 5 April
1977.

BROWN, H.,

Defence Planning and Arms
Control: Deterrence
Stability and Equivalence.
Vital Speeches of the Day,
Vol. XXXXIII, Nr. 15,
15 Mei 1977.

BURT, R.,

The Scope and Limits of
SALT. Foreign Affairs,
1978-79.

CARPENTER, G.,

South Africa and the
International Atomic
Community. South African
Yearbook of International
Law, Vol. 3, 1977.

CHAN, S.,

Incentives for Nuclear
Proliferation: The Case
of International Pariahs.
The Journal of Strategic
Studies, Vol. 3, Nr. 1,
Frank Cass, Londen, Mei
1980.

DAHLBERG, R.C.,

Weapons Proliferation
and Criteria for evaluating

- Nuclear Fuel Cycles. The Bulletin, Vol. 34, Nr. 1, Januarie 1978.
- DOLY, P., CARNESALE, A., The Race to Control
NACHT, M., Nuclear Arms. Foreign Affairs, Vol. 35, 1977.
- DOWTY, A., Nuclear Proliferation:
The Israeli Case. International Studies Quarterly, Vol. 22, Nr. 1, Maart 1978.
- DROR, Y., Small Powers Nuclear
Policy: Research Methodology
and Exploratory Analysis. The Jerusalem Journal of International Relations, Vol. 1, Nr. 1, Holmes and Meier Publishers, 1975.
- FEIVESON, H.A., Security Implications of
TAYLOR, T.B., Alternative Fission
Future. The Bulletin, Volume en Nummer onvermeld, Desember 1976.

FELD, B.T.,

Plain Talk about
Nuclear Proliferation.
The Bulletin, Vol. 35,
Nr. 1, Januarie 1979.

FREEDMAN, L.,

SALT en een Stabiel Nucleair
evenwicht. Internationale
Spectator, Februarie 1978.

GANN, L.S.,

South Africa and the U.S.
Arms Embargo. South Africa
International, Vol. VIII,
Nr. 3, Januarie 1978.

GILINSKY, V.,

Plutonium, Proliferation
and the Price of Reprocessing.
Foreign Affairs, Vol. 59,
Nr. 2, 1978-1979.

GRAY, C.S.,

Strategy and the MX. The
Heritage Foundation,
Washington. 1980.

GREENWOOD, T.,

Nuclear Power and Weapons
Proliferation. Adelphi
Papers, Nr. 130, Londen,
1976.

GUHIN, M.A.,

Nuclear Paradox: Security risks of the Peaceful action.
American Enterprise Institute
for Public Policy Research,
Maart 1976.

HARNED, J.W.,

Nuclear Sanctions: Potential and Limitations. The
Atlantic Community
Quarterly, Vol. 14, 1977-
1978.

HASSNER, P.,

Super-Power Rivalries, Conflicts and Co-operation.
Adelphi Papers, Nr. 134.

HOUGH, M.,

Deterrence and Deterrence Interaction with reference to the South African Situation. Politikon,
Vol. 5, Nr. 1, Junie 1978.

JOSKOV, P.L.,

The International Nuclear Industry Today: The end of the American Monopoly.
Foreign Affairs, Vol. 54,
Nr. 4, Julie 1976.

KAHN, H.,

Nuclear Proliferation and
Rules of Retaliation.

The Yale Law Journal,
Vol. 76, Nr. 1, November
1966.

KAISER, K.,

The Great Nuclear Debate.

Foreign Policy, Nr. 30,
1978.

KEMP, J.F.,

Congressional Expectations
of SALT II. Strategic

Review, U.S. Strategic
Institute, Washington,
D.C., 1979.

KISSINGER, H.A.,

Force and Diplomacy in
the Nuclear Age. Foreign

Affairs, Vol. 34, Nr. 3,
April 1956.

KITCHEN, H.,

Eighteen African Guideposts.

Foreign Policy, Nr. 37,
1979-1980.

- KNORR, K., Nuclear Weapons: "Haves" and "Have-Nots". Foreign Affairs, Vol. 36, Nr. 1, Oktober 1957.
- KOTHARI, R., Sources of Conflict in the 1980's Adelphi Papers. Nr. 134, Londen, 1977.
- LAVENTHAL, R., The Diffusion of Power and the Control of Force in a new International Order. Adelphi Papers, Nr. 134, Londen, 1977.
- LODAL, J.M., SALT II and American Security. Foreign Affairs, 1978-1979.
- MCNAUL, S.W.B., The Military Balance and its Implications: A European View. Strategic Review, U.S. Strategic Institute, Washington, D.C., 1977.

- MENAU, S., Chemical and Bacteriological Warfare: The Threat to NATO. Foreign Affairs Research Institute, Maart 1978.
- MYRDAL, A., The High Price of Nuclear Arms Monopoly. Foreign Policy, Nr. 18, 1975.
- NYE, J.S., Nonproliferation. A Long-term Strategy. Foreign Affairs, Vol. 56, Nr. 3, April 1978.
- NYE, J.S., Time to Plan for the Next Generation of Nuclear Technology. The Bulletin, Vol. 33, Nr. 8, Oktober 1977.
- REES, D., Titel Onvermeld. Conflict Studies, Nr. 77, November 1976.

SAKHAROV, A.D.,

Nuclear Energy and the
Freedom of the West.

Bulletin, Vol. 34, Nr. 6,
Junie 1978.

SHREFFER, R.,

The New Nuclear Force.

Tactical, Datum onvermeld.

SMART, T.,

Janus: The Nucleargoal.

The World Today, The
Royal Institute of Inter-
national Affairs, Vol. 34,
Nr. 4, April 1978.

SMITH, D.,

South Africa's Nuclear
Capability. Published by

World Campaign against
Military and Nuclear Collabo-
ration with South Africa
in co-operation with the
UN Centre Against Apart-
heid, Februarie 1980.

SPENCE, J.E.,

International Problems of
Nuclear Proliferation and
the South African Position.

SAIIA, Braamfontein,

Julie 1980.

TOYNBEE, A.J.,

Die Heilige Einheit der
Menschheit und die Welt-
probleme der Gegenwart.

Universitas, Jg. 24, Nr. 5,
Mei 1966.

VENTER, D.,

South Africa and the
International Contraversy
Surrounding its Nuclear
Capability. Politikon,

Vol. 5, Nr. 1, Junie 1978.

VON WEIZSACHER, C.,

Die Friedliche Nutzung
der Kernenergie. Die Neue
Ordnung, Jg. 32, 6 Desember
1978.

VUKADINOVIC, R.,

Atom-Free Zones. Review
of International Affairs,
Vol. XXX, 5 April 1978.

WILLRICH, M.,

Testimony before the U.S.
Senate Committee on
Foreign Relations. Sub-
committee on African
Affairs, on Proposed U.S.

Nuclear Exports to S.A.,
Mei 1976.

WOHLSTETTER, A.,

Spreading the Bomb without
quite Breaking the Rules.
Foreign Policy, Nr. 25,
1977.

3. VERHANDELINGS EN PROEFSKRIFTE

BARNARD, L.D.,

Die Magsfaktor in Inter-
nasionale Verhoudinge.
Ongepubliseerde D.Phil-
Proefskrif, U.O.V.S.,
Bloemfontein, Junie 1975.

DU TOIT, P.W.,

Gemeenskaplike Veiligheid
in Internasionale Ver-
houdinge. Ongepubliseerde
M.A.-Verhandeling, U.O.V.S.,
Bloemfontein, November 1978.

THERON, W.A.,

Stedelike Terrorisme.
Ongepubliseerde M.A.-Ver-
handeling, U.O.V.S.,
Bloemfontein, November
1976.

WESSELS, D.P.,

Politikologiese Perspek-
tiewe op Suid-Afrika se
Intern-Staatkundige Volkere-
vraagstuk. Ongepubliseer-
de D.Admin-Proefskrif,
U.O.V.S., Bloemfontein,
Oktober 1978.

4. SIMPOSIUMS

BERTRAM, C.,

South Africa in the World
Strategic Situation.
SAIIA Simposium, 6 en 7
Junie 1975.

MALAN, M.A. de M.,

Die Militêre Weerbaarheid
van die R.S.A. in die
Huidige Tydsgewrig.
Strategiese Aspekte van
die Huidige Wêreldpolitiek.
Simposium oor die Inter-
nasionale Politiek,
P.U. vir C.H.O., Potchef-
stroom, 22 Augustus 1975.

PHEIFENBERGER, W.,

Die Na-Oorlogse Magstryd
in sy Strategiese Verband.
Strategiese Aspekte van die
Huidige Wêreldpolitiek.
Simposium oor die Inter-
nasionale Politiek, P.U.
vir C.H.O., Potchefstroom,
22 Augustus 1975.

5. TYDSKRIFTE, ARTIKELS EN KOERANTE GERAADPLEEG

ACSA Foundation Newsletter. Maart 1980.

African Contemporary Record: Annual Survey and
Documents. 1976-1977.

Arms Control: A Survey and Appraisal of Multilateral
Agreements. SIPRI, Stockholm, Datum onvermeld.

Arms Control and Disarmament Agreements: Texts and
history of Negotiations. U.S. Arms Control and
Disarmament Agency, Washington, Atlantic Community
Quarterly, Vol. 14, Februarie 1975.

Backgrounder. 27 Mei 1980.

Foreign Report, 4 Junie 1980.

Foreign Report. Datum onvermeld.

Keesing's Contemporary Archives. Uitgewers en Plek van
Uitgawe onvermeld, 7 Maart 1980.

Masses Warfare. Compiled by the Political College,
Taipei, Taiwan, September 1977.

NATO's Fifteen Nations. Vol. 23, Nr. 6, Desember
1978-Januarie 1979.

New Factors in Security: Nuclear Proliferation.
Strategic Survey, 1974.

Newsweek. 5 November 1979.

Nuclear Disarmament of Nuclear War. SIPRI, Stockholm,
Januarie 1975.

Nuclear Energy and Nuclear Weapons Proliferation.
SIPRI, Taylor and Francis, Ltd, Londen, 1979.

The Problem of Chemical and Biological Warfare:
Vol. 1, The Rise of CB Weapons. SIPRI, Stockholm.
Datum onvermeld.

SALT II: The Eurostrategic Imbalance. Conflict Studies, Nr. 104, Institute for the Study of Conflict, Londen, Februarie 1979.

South African Outlook. Junie 1979.

Survival. Vol. XIX, Junie 1977.

Tactical Nuclear Weapons: European Perspectives. SIPRI, Datum onvermeld.

Time. 16 April 1979.

Time. 17 Mei 1979.

To the Point. Vol. 6, Nr. 36, 9 September 1977.

To the Point. Vol. 6, Nr. 47, 25 November 1977.

To the Point. Vol. 7, Nr. 34, 25 Augustus 1978.

To the Point. Vol. 7, Nr. 20, 19 Mei 1978.

To the Point. Vol. 8, Nr. 13, 30 Maart 1979.

Volksblad. Jg. 70, 13 Junie 1974.

Weapons of Mass Destruction and the Environment.

SIPRI, Stockholm, Datum onvermeld.

Die Wêreld in Oënskou. Jg. XI, Nr. 2, Februarie
1976.

Die Wêreld in Oënskou. Jg. XI, Nr. 4, April 1976.

Die Wêreld in Oënskou. Jg. XII, Nr. 7, Julie 1977.

Die Wêreld in Oënskou. Jg. XII, Nr. 8, Augustus
1977.

Die Wêreld in Oënskou. Jg. XIII, Nr. 7, Julie 1978.

World Armaments and Disarmament. SIPRI Yearbook,
Stockholm, 1975.

OPSOMMING

TITEL: Die Verspreiding van Kernwapens en Internasionale Orde

KANDIDAAT: Christiaan Rudolf Liebenberg

KURSUS: Magister Artium

DEPARTEMENT: Staatsleer aan die Universiteit van die Oranje-Vrystaat.

Magsvergrype in al sy vergestaltingsvorme het daartoe gelei dat geen vorm van ordelike internasionale gemeenskap meer daarteen bestand is nie. Vanaf die konvensionele taktiese ontplooiing van strydmagte tot by die vuil agterbakse stedelike terroriste strategie het die droom van vrede en ordelikheid slegs in die vergetelheid geraak. Met die koms van kernwapens het die laaste vesting van die mens getuimel. Gemeenskaplike veiligheid om ordelike en stabiliserende internasionale verhoudinge te verseker, ontwapenings- en wapenbeperkingskongresse en -verdrae - het almal tesame 'n klug geword. Die sukses wat berus op internasionale bereidwilligheid tot samewerking het reeds getoon dat dit 'n mislukking is en aan die hand daarvan het die guerrilla en stedelike terroris homself stewig in die internasionale gemeenskap gevestig.

Die suksesse rondom ontwapening- en wapenbeperkings is gemeet aan die gevolge daarvan op die internasionale orde. Die SALT-verdrae is ten spyte daarvan dat dit deur beide die V.S.A. en Rusland onderteken is, eensydig van aard, deurdat net die V.S.A. hom by die bepalinge daarvan hou. Die Russiese houding ten opsigte van SALT is die kenmerk van die valsheid van die diplomatie van ons tyd. Die Kernsperverdrag op sy beurt weer dra die kenmerke van supermoondheid-imperialisme en is tiperend van die ongebondenheid van internasionale orde.

Teen hierdie agtergrond het die verspreiding van kernwapens 'n voldonge feit geword met die internasionale gemeenskap wat angstig toekyk wie die volgende besitter sal wees. Sekuriteit het die wagwoord geword ten opsigte van onderliggende oorsake vir die beperking daarvan en kenmerkend van sekuriteit is die algehele afwesigheid van 'n oorkoepelende swaardmag om die nodige sanksies af te dwing. Die bekamping van kernwapenverspreiding omrede wêreldsekuriteit het egter die speelbal van die supermoondhede en bestaande kernmoondhede geword en die verdagmaking van moontlike besitters kenmerkend van hul imperialistiese dreunlyfhouding.

Die faktore wat daartoe aanleiding gee dat nasies na kernwapens streef het die werklikheid van ons tyd ge-

word. Nie alleen omrede die eie sekuriteit wat daarsonder nie kan bestaan nie maar ook as gevolg van die plig wat op die eie swaardmag rus, het dit onontbeerlik vir elke soewereine staat geword.

Die R.S.A. kan op grond van bogenoemde dus onverwyld daarop aandring dat kernwapens 'n onontbeerlike kommoditeit geword het. Sonder die swaardmag, sonder vriende en gemeenskaplik in die stryd teen die bose, het dit vir die Republiek nodig geword om sy posisie in oënskou te neem en homself te skans teen 'n internasionale gemeenskap wat tot in sy gebeente verrot geraak het.
